

မြန်မာနိုင်ငံကဗျာဆရာသမဂ္ဂက
စီစဉ် ထုတ်ဝေသည်။

နိဘယ်ကဗျာ

နိဘယ်စာပေဆုရ ကဗျာဆရာ ၃၃ဦး၏ ဘဝနှင့် စာပေမိတ်ဆက်နှင့် ကဗျာများ

BURMESE
CLASSIC

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း - ဘဌေးကြည်
စာစီစာမူကုန်အဖွဲ့ - စီအဲန်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးသန်းနိုင်ဦး
ပန်းရွှေကြာ စာအုပ်တိုက်၊ အမှတ် ၇၊ ဇေယျသုခလမ်း
စမ်းချောင်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်သူ - ဦးလှမိုး
ပန်းကြာဖြူ ရောင်စုံပုံနှိပ်လုပ်ငန်း၊ အမှတ် ၁၀၈၊ မြေညီထပ်
လမ်း ၄၀၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

စာအုပ်ချုပ် - ကိုမြင့်

ပုံနှိပ်ခြင်း - ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ။
အုပ်စေ့ - ၁၀၀၀
တန်ဖိုး - ၂၅၀၀ ကျပ်

ကလောင်စုံ

နိဘယ်ကဗျာ/ ကလောင်စုံ - ရန်ကုန်။

ပန်းရွှေကြာစာအုပ်တိုက်၊ ၂၀၁၁။

စာမျက်နှာ ၂၁၆။ ၁၃ စင်တီမီတာ ၂၁ စင်တီမီတာ။

(၁) နိဘယ်ကဗျာ

မာတိကာ

အမှာ • ၁

နိဘယ်စာပေဆုမှ ကဗျာစစ်တမ်း • ၃

၁။ ဆူလီ ပရူဒေါ် • ၁၁

၂။ ဘယွန်စိတ်ယဲနွ ဘယွန်းရှောန် • ၁၇

၃။ ဂျော်ဇွယ် ကာဒူဆီ • ၂၃

၄။ ပေါ် ဟိုင်ဇယ် • ၂၉

၅။ ရာဘင်ဒြာနတ် တကိုး • ၃၃

၆။ ဝါနာ ဗွန် ဟိုက်ဒင်စတမ် • ၄၁

၇။ ကားလ် အဒေါ်ဖ် ရဲလ်လဲရှရ် • ၄၇

၈။ ကားလ် စပစ်တယ်လာ • ၅၁

၉။ ဝီလျမ် ဘတ္တာ ယိတ်စ် • ၅၅

၁၀။ အဲရစ် အက္ကဆဲလ် ကားလ်ဖဲလ်တ် • ၆၁

၁၁။ ဂါဘရီယဲလ မစ္စထရဲလ် • ၆၅

၁၂။ ထောမတ်စ် စတန်း အဲလီယတ် • ၇၁

၁၃။ ပါး ဖေဘီယန် လဂျာဗစ္စ • ၇၉

၁၄။ ဂျူအန် ရေမွန် ဂျင်မနဲ • ၈၃

၁၅။ လီယွန်နီဒိုဗစ်ဂျ် ပိုတတာရ်ညက် • ၈၉

၁၆။ ဆာလ်ဗာတိုးရေး ကွာဒီမိုဒို • ၉၇

၁၇။ ဆန်ဂျွန် ဝါစ် • ၁၀၃

BURMESE
CLASSIC

- ၁၈။ ဂျီယိုဂေါ ဆဲရဲစွဲ • ၁၀၉
၁၉။ နယ်လီဖုခ် • ၁၁၅
၂၀။ ပါဘလို နေရှဒါ • ၁၂၁
၂၁။ ဟယ်ရီ မာတင်ဆန် • ၁၂၉
၂၂။ ယူဂျေနယို မောန်တာလေ • ၁၃၅
၂၃။ ပီဆင်တီ အလက်ဇန္ဒြီ • ၁၄၁
၂၄။ ဩဒစ္စီးယပ်စ် အီလီတစ္စ • ၁၄၅
၂၅။ ချက်ဇ်ဝေါ မီပေါရှ် • ၁၅၃
၂၆။ ဂျာရိုဆလပ် ဇိုင်ဖုတ် • ၁၅၉
၂၇။ ဝိုးလ် ရှိုယင်ကာ • ၁၆၅
၂၈။ ကျီးဇက်ဖ် ဘရော့ဒ်စကီး • ၁၇၃
၂၉။ အောက်တေဗီယို ပိုဒ် • ၁၇၉
၃၀။ ဒဲရစ် ဝဲလ်ကော့တ် • ၁၈၇
၃၁။ ရှေးမုတ် ဟေနီ • ၁၉၅
၃၂။ ဗစ္စဝါဗား ရှင်ဘော့စကာ • ၂၀၁
၃၃။ ထောမတ်စ် ထရန်စထရူးမာ • ၂၀၉

အမှာ

နှစ်ပေါင်း ၁၁၄ နှစ်အထိ သမန်ရှည်ကြာပြီ ဖြစ်တဲ့ နိဘယ် စာပေဆုမှာ (စတင် ချီးမြှင့်ရာ) ၁၉၀၁ ခုနှစ်အတွက် ဆူလီ ပရူဒေါမ်ကနေ ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဆုရသူ ထောမတ်စ် ထရန်းစ်ထရူးမာအထိ ကဗျာ/ ကဗျာ၊ စကားပြေတို့အတွက် ဆု ချီးမြှင့်ခံရတဲ့ ကဗျာဆရာ စုစုပေါင်း ၃၃ ဦး ရှိပါပြီ။ ဒီကဗျာဆရာ ၃၃ ဦးရဲ့ ဘဝနဲ့ စာပေ ရုပ်ပုံလွှာ ပုံကြမ်း၊ မိတ်ဆက်မျှနဲ့ သူတို့ရဲ့ လက်ရာ မြန်မာပြန်အချို့ကို ဒီစာအုပ်မှာ တင်ဆက်ထားပါတယ်။

စာအုပ် စီစဉ်ရတဲ့ အချိန်ကာလဟာ နိဘယ်စာပေပွဲတော် ကျင်းပရာမှာ ပါဝင်ကြဖို့ နှိုးဆော် ဖိတ်ခေါ်ကြတဲ့ အချိန်က စတင်တာဖြစ်တဲ့ အတွက် လုံလောက်လှတဲ့ အချိန်လို့ မဆိုနိုင်ပါ။ ဒါပေမဲ့ ဒီတိုတောင်းတဲ့ ကာလအတွင်းပဲ အချို့ရှိနှင့်ပြီး မြန်မာပြန်များကို (သံပုံတစ်ပုံခန့်) အခြေခံပြီး ထပ်မံ ရှာဖွေပြန်ဆိုဖို့ ပြင်ဆင်ကြပါတယ်။ ကဗျာဘာသာပြန်ကို အထူးအားဖြင့် အားထုတ်နေကြတဲ့ ဘာသာပြန်ဆရာ ဆရာမများကို ချဉ်းကပ် အကူအညီတောင်းခဲ့ရပါတယ်။ နိဘယ်ဆုရစာရေးဆရာများရဲ့ နိဘယ်ဆု ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကိုတော့ အဓိကအားဖြင့် နိဘယ်ကော်မတီရဲ့ တရားဝင် ဝက်ဘ်ဆိုက်ကနေ ရယူပါတယ်။ အလားတူ ဘဝနဲ့ စာပေဆိုင်ရာ အချက်အလက်တွေကိုလည်း အများအားဖြင့် ဒီဝက်ဘ်ဆိုက်ကိုပဲ အခြေပြုပေမဲ့ ဝီကီပီးဒီးယားနဲ့ ပိုအမ်ဟန်းတားလို၊ ပိုးအက် ဆီးယာလို၊ ပိုအက်ထရီ ဖောင်ဒေးရှင်းလို၊ ပိုအက်ဒေါ့အောက်လို ကဗျာဆိုင်ရာ ဝက်ဘ်ဆိုက်များ ကလည်း အချက်အလက်တချို့ကို ရယူပြီး ပြန်ဆိုပြုစုပါတယ်။

အချို့ ကဗျာဆရာများရဲ့ လက်ရာများမှာ မူရင်းရေးသားရာ ဘာသာစကားနဲ့ ရှာဖွေရယူနိုင်ပေမဲ့ အသင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ပြီး လက်ရာများကို ရှာဖွေဖို့ ခဲယဉ်းနေတာကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရပေမဲ့ အွန်လိုင်းပေါ်က ကဗျာဆရာများ၊ ကဗျာ မိတ်ဆွေများရဲ့ အကူအညီနဲ့ အနည်းဆုံး တစ်ပုဒ်တော့ တင်ဆက်နိုင်အောင် ကြိုးစားနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ယခင်ရှိပြီးသား ဘာသာပြန်များကို ရယူတဲ့အခါ မြန်မာခေတ်သစ်ကဗျာသမိုင်းမှာ ကဗျာအားဖြင့်ရော၊ စာပေပညာရှင်အဖြစ်ပါ ကျေးဇူးပြုခဲ့တဲ့ ဆရာကြီးများဖြစ်တဲ့ ဇော်ဂျီနဲ့ မင်းသုဝဏ်တို့ရဲ့ ဘာသာပြန်ထည့်ဝင်မှုများကိုလည်း အလေးအမြတ်ပြုသောအားဖြင့် ထည့်သွင်းဖော်ပြအပ်ပါတယ်။ ကဗျာဘာသာပြန်များကို အခုထက် ပိုမိုထည့်သွင်းဖော်ပြလိုပေမဲ့ စာအုပ်ပမာဏ ကြီးမားထူထဲမသွားစေလိုတာကြောင့် မိတ်ဆက်သဘောမျှသာ ထည့်သွင်းနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

ကဗျာအားဖြင့်လည်း လူသိများတဲ့ နိဘယ်စာပေဆုရ စာရေးဆရာများလည်း ဒီစာရင်းပြင်ပမှာ ရှိနေသေးပြီး သူတို့ရဲ့ ကဗျာများကို မိတ်ဆက်ပေးနိုင်ရင်လည်း အကျိုးများနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီစာအုပ်ရဲ့ အတိုင်းအတာအရ ကဗျာနဲ့ ကဗျာ၊ စကားပြေတို့အတွက် ဆုချီးမြှင့်ခံရတဲ့ ကဗျာဆရာများကိုသာ စုစည်းမိတ်ဆက်ပေးလိုက်ပါတယ်။

နိုင်ငံရပ်ခြား ကဗျာဆရာများရဲ့ ကဗျာနဲ့ အကြောင်းရပ်များကို စဉ်ဆက်မပြတ် မိတ်ဆက်ပေးနေနိုင်တဲ့ ဇေယျာလင်း ရေးသားပေးတဲ့ 'နိဘယ်စာပေဆုမှ ကဗျာစစ်တမ်း' ကလည်း ဒီစာအုပ်ရဲ့ နိဒါန်းသဖွယ် သဘောထား ဖတ်ရှုနိုင်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။

ဒီစာအုပ်စီစဉ်ရာမှာ အဖက်ဖက်က ကူညီတဲ့ မိတ်ဆွေများကိုလည်း ကျေးဇူးမှတ်တမ်းမပြုခဲ့ရင် တာဝန်ကျေမှာ မဟုတ်ပါ။ အထူးသဖြင့် ရှိနှင့်ပြီး ဘာသာပြန်များကို သုံးစွဲခွင့်ပေးတဲ့ ဆရာများ၊ အသစ်လက်ခံပြန်ဆိုပေးတဲ့ ဆရာ၊ ဆရာမများ၊ လိုအပ်တဲ့ အင်္ဂလိပ်မူအချို့ကို ရှာဖွေ ပေးပို့တဲ့ ဟိန်းထိုက်ဈာန်၊ ဒိန်းမတ်က ကိုအောင်ခင်မြင့်၊ အင်္ဂလိပ်မူ ရှာဖွေဖို့ ခက်ခဲနေတဲ့ ဒိန်းမတ်ကဗျာဆရာ ကားလ် အဒေါ့ဖ် ရဲလ်လဲရူရဲရဲ့ ကဗျာကို ဖင်းနစ်ရှ်ဘာသာပြန်မှုမှတစ်ဆင့် ဘာသာပြန်ပေးတဲ့ ဖင်လန်က မောင်ကြီးငြိမ်းချမ်း၊ ကားလ် စပစ်တယ်လာရဲ့ ကဗျာကို ဂျာမန်မှတစ်ဆင့် ဘာသာပြန်ပေးတဲ့ ကိုရွှေမြအောင်တို့ကို အမည်ဖော် ကျေးဇူးတင်လိုပါတယ်။

ကဗျာမြတ်နိုးသူများရဲ့ ကူညီကျေးဇူးပြုမှုနဲ့ ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့တဲ့ ဒီ နိဘယ် ကဗျာ စာအုပ်ဟာ မြန်မာနိုင်ငံ ကဗျာဆရာသမဂ္ဂရဲ့ မြန်မာကဗျာအကျိုး သည်ပိုးဖို့ဆိုတဲ့ မူရင်းအလုပ်တစ်ခုကို နိဘယ်မြန်မာ စာပေပွဲတော်ကို အကြောင်းပြုပြီး အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ဆောင်ရွက်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာစာပေ ဘဏ္ဍာတိုက်ကို ကဗျာဘာသာပြန်များအားဖြင့် ထည့်ဝင်ဖို့ အားထုတ်ဆဲ၊ အားထုတ်လတ္တံ့ ဆရာများလည်း ဆက်လက် ဆပွားနိုင်ကြပါစေရန် ဆန္ဒပြုအပ်ပါတယ်။

အတွင်းရေးမှူး

မြန်မာနိုင်ငံ ကဗျာဆရာ သမဂ္ဂ

နိဘယ်စာပေဆုမှ ကဗျာစစ်တမ်း

ဇေယျာလင်း

၁၉၁၄၊ ၁၉၁၈၊ ၁၉၃၅ နဲ့ ၁၉၄၀ - ၁၉၄၃၊ စုစုပေါင်း ခုနစ်နှစ်ကလွဲလို့ နိဘယ် စာပေဆုကို ၁၉၀၁ ကနေ စတင်ချီးမြှင့်ခဲ့တာ ၂၀၁၄ မှာ စာပေန်နိဘယ်ဆုရှင် အားလုံးပေါင်း ၁၁၁ ဦးတိတိ ရှိခဲ့ပါပြီ။ ဒီ ၁၁၁ ဦးထဲက ကဗျာမရေးသူ၊ ကဗျာနဲ့ လုံးဝ မပတ်သက်သူဟာ ၁၆ ဦးပဲ ရှိပါတယ်။ ဆိုလိုတာက ၁၁၁ ဦး ထဲက ၉၅ ဦးဟာ ကဗျာ အပါအဝင် အခြားစာပေအနုပညာ အမျိုးအစားတွေ ဖြစ်ကြတဲ့ ပြဇာတ်၊ အကဲဆေး၊ ဝတ္ထုတို၊ ဝတ္ထုရှည်၊ ဘာသာပြန်စသည်တို့ကိုလည်း ရေး သားကြသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ရာခိုင်နှုန်းနဲ့ တွက်ကြည့်ရင်တော့ ၈၃% နီးပါး ရှိတဲ့အတွက် နိဘယ် စာပေဆုရှင် အများစုဟာ ကဗျာနဲ့ မကင်းကြသူတွေ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ တွေ့ရပါတယ်။

ကဗျာတင်မကရေးကြပေမဲ့ ကဗျာအတွက် ဆုရသူ ဦးရေကတော့ ၁၀ ဦးရှိပါတယ်။ Sully Prudhomme ဆလ္လီ ပရူဒေါမ် (ပြင်သစ်၊ ၁၉၀၁)၊ Bjornstjerne Bjornson ဘီယွန်စတီးယန်း ဘီယွန်းဆင်န် (နေဝေ၊ ၁၉၀၃)၊ Paul Von Heyse ပေါလ်ဗေးန် ဟိုက်ဇာ (ဂျာမန်ဧကရာဇ်နိုင်ငံတော်၊ ၁၉၁၀)၊ Rabindranath Tagore ရာဘင်ဒြာနသ် တဂိုး (အိန္ဒိယ၊ ၁၉၁၃)၊ Par Lagerkvist ပါး လာဂါကွစ်စ်တို (အွီဒင်၊ ၁၉၅၁)၊ Boris Pasternak ဘောရစ္စ ပါစတာညက် (ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု ၊ ၁၉၅၈)၊ Nelly Sachs နယ်လီဆဲခ်စ် (အစ္စရေးလ်၊ ၁၉၆၆)၊ Wole Soyinka ဝေါလ် ရှော်ယင်နိုကာ (နိုင်ဂျီးရီးယား၊ ၁၉၈၆)၊ Herta Muller ဟာသာ မူလာ (ဂျာမနီ၊ ၂၀၀၉)နဲ့

Tomas Transtromer သောမတ်စ် ထရန်စ်ထရိုမာ (ဆွီဒင်၊ ၂၀၁၁) တို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။ အထက်မှာ ဆိုခဲ့သလို ကဗျာတင်မက ရေးကြပေမဲ့ ကဗျာဆရာ အဖြစ် ထင်ရှားသူတွေကတော့ တဂိုး၊ ဆဲဒ်စ်၊ ရှော်ယင်န်ကာနဲ့ ထရန်စ်ထရိုမာတို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။

ကဗျာသက်သက်ရေးပြီး ကဗျာသက်သက်အတွက် ဆုရကြသူ ကဗျာ ဆရာ/ဆရာမ စုစုပေါင်း ၂၀ ဦးရှိပါတယ်။ Giosue Carducci ဂျီယိုဆွဲ ကာဒူချီ (အီတလီ ဘုရင့်နိုင်ငံတော်၊ ၁၉၁၆)၊ Carl Spitteler ကားလ်စပဲတလာ (ဆွစ်ဇာလင်နီဒ်၊ ၁၉၁၉)၊ William Butler Yeats ဝီလျံ ဘတ္တလာ ယေးတ်စ် (အာယာလင်နီဒ်၊ ၁၉၂၃)၊ Erik Axel Karlfeldt အဲရစ်က် အက်ခ်ဆဲလ် ကားလ်ဖဲလ်တ် (ဆွီဒင်၊ ၁၉၃၁)၊ Johannes Vilhelm Jensen ယိုဟန်းစ် ဝီလျံ ယဲခ်စင်နီ (ဒိန်းမတ်က်၊ ၁၉၄၄)၊ Gabriela Mistral ဂါဘရီယဲလာ မစ္စထရားလ် (ချီလီ၊ ၁၉၄၅)၊ T.S. Eliot တီအက်စ် အဲလိယတ်တ် (ယူကေ၊ ၁၉၄၈)၊ Juan Ramon Jimenez ဟွန် ရာမွန် ဟင်မနဲစ် (စပိန်၊ ၁၉၅၆)၊ Salvatore Quasimodo ဆဲလ်ဗတော်ရေး ကွာစီမိုးဒိုး (အီတလီ၊ ၁၉၅၉)၊ Saint-John Perse ဆဲန်ဂျော့ခ် ပါဆဲ (ပြင်သစ်၊ ၁၉၆၀)၊ Giorgos Seferis ဂျီယော့ဂျီ ဆဲဖဲရစ္စ (ဂရိ ဘုရင့် နိုင်ငံတော်၊ ၁၉၆၃)၊ Pablo Neruda ပါဘလို နီရူဒါ (ချီလီ၊ ၁၉၇၁)၊ Eugenio Montale ယူဂျိုနီယို မွန်တာလီ (အီတလီ၊ ၁၉၇၅)၊ Vicente Aleixandre ဗီစင်နီတီ အလက်ဇန္ဒား (စပိန်၊ ၁၉၇၇)၊ Odysseas Elytis ဩဒစ္စီးယပ်စ် အယ်လိတစ္စ (ဂရိ၊ ၁၉၇၉)၊ Yaroslav Seifert ယာရိုစလာ့ဖ် ဆီဖါ့သ် (ချက်ကိုဗလော့ဗီးယား၊ ၁၉၈၄)၊ Joseph Brodsky ဂျိုးဇက်ဖ် ဘရော့ဒ်စကီး (ဆိုဗီယက်မွေး အမေရိကန်၊ ၁၉၈၇)၊ Derek Walcott ဒဲရစ်က် ဝေါလ် ကော့တ် (စိန့်လူစီယာ၊ ၁၉၉၂)၊ Seamus Heaney ရေးမတ်စ် ဟေးနီ (အာယာလင်နီဒ်၊ ၁၉၉၅)၊ Wislawa Szymborska ဝီရှုဝါဗာ ရှင်မ်ဘော့စ်ကာ (ပိုလန်၊ ၁၉၉၆) တို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။

နိဘယ်စာပေဆုရွေး ချယ်ရေးအဖွဲ့ဟာ ဘယ်လိုစံမျိုးတွေနဲ့ ဘယ်လို ကဗျာဆရာ/ဆရာမတွေ ရွေးချယ်ခဲ့တာလဲ။ အဲလ်ဖရက်ဒ် နိဘယ်ရဲ့ သေတမ်းစာမှာတော့ အဓိက ၂ ချက်ပါရှိပါတယ်။ ‘Idealism’နဲ့ ‘Literary merit’ တို့ဖြစ်ကြပါတယ်။ နှစ်ချက်စလုံးက ရှုပ်ထွေးပါတယ်။ Idealism ဆိုတဲ့ တိစ္ဆာမှာ အနက်ပြန်တဲ့အပေါ် မူတည်ပြီး ရွေးချယ်သွားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ Idealism ဟာ နာမ်ဝါဒ/ ဝိညာဏဝါဒ ဖြစ်သလို လူသားရဲ့ အမြင်မြတ်ဆုံးအဖြစ် စံထားအပ်တဲ့ အရာတွေကို ဆိုလိုတာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ အမြင်မြတ်ဆုံးစံတွေ ကို ဖော်ကျူးနိုင်ဖို့ ဘဝကို ဖြတ်သန်းခြင်းသဘောလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ လူသားရဲ့ အမြင်မြတ်ဆုံးစံတွေ ထားအပ်ပြီး အဲဒီစံတွေကို လက်တွေ့ဖော်ဆောင်ဖို့ ကြိုးစား

အားထုတ်ခြင်းလည်းဖြစ်ပါတယ်။ အနုပညာမှာဆိုရင် အနုပညာရှင်ရဲ့ ပကတိ ပြည့်စုံခြင်းစံကို အနုပညာနဲ့ ဖန်တီးဖော်ဆောင်ပြတာ ဖြစ်တယ်လို့လည်း အနက် ယူလို့ရပါတယ်။ စာပေနိဗ္ဗာန်ဆု ချီးမြှင့်ခံရဖို့ စာပေအနုပညာဖန်တီးမှုပိုင်း မြင့်မားရသလို တစ်ဖက်မှာလည်း အကြောင်းအရာပိုင်းနဲ့ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုပိုင်းဟာ လူသားရဲ့ အကောင်းဆုံး၊ အမြင့်မားဆုံးစံတွေကိုလည်း ဖော်ဆောင်ရတာ ဖြစ်ပြန် ပါတယ်။ ဒီ idealism ကို အနက်ပြန်ခြင်းကိစ္စပေါ် မူတည်ပြီး နိဗ္ဗာန်ဆု ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ရဲ့ အမြင်တွေဟာလည်း ခေတ်အလိုက် ပြောင်းလဲလာခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

စာပေအနုပညာတန်ဖိုးမြင့်မားမှု Literary Merit ကို ကြည့်ရင်လည်း အရေးသမား အဖွဲ့အနွဲ့ပိုင်းရဲ့ original (မည်သူ့ထံမှ မဆင်းသက်ပဲ၊ မည်သူ့ ဩဇာမှ မသက်ရောက်ပဲ မိမိကိုယ်တိုင်၏ မိမိကိုယ်ပိုင် ဖန်တီးမှုဖြစ်ခြင်း)၊ freshness (လန်းဆန်းခြင်း၊ သစ်လွင်ခြင်း၊ ဆန်းသစ်ခြင်း)၊ purity (ဖြူစင် သော၊ သန့်စင်သော၊ စင်ကြယ်သော၊ အမျိုးစစ်သော၊ အရောအနှောမဟုတ်သော) စတဲ့ ရှေးရိုးစွဲ အစဉ်အလာ သတ်မှတ်ချက်ပုံစံမျိုးတွေ တွေ့ရှိပါတယ်။ စောဒက တက်စရာ အသုံးအနှုန်းတွေဖြစ်တဲ့အပြင် တစ်ဖက်မှာလည်း tradition (အစဉ်အလာ၊ ဓလေ့ထုံးစံ)ကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားမှုလည်း ပါရှိပါတယ်။ (ဒါက ပိုစီမော်ဒန်၊ ပိုစီစထရပ်ချရလစ်စံတိ ရှုထောင့်ကကြည့်ရင် ဗဟိုချက် ထားရှိရေးနဲ့ ထိမ်းသိမ်းရေးမှုဆိုင်ရာ အသုံးအနှုန်းတွေ ဖြစ်ပါတယ်။)

နိဗ္ဗာန်စာပေ(ကဗျာ)ဆု ရွေးချယ်ရေးကော်မတီက အထက်ပါစံ ၂ ခု ဖြစ်တဲ့ မြင့်မားမှု/ မြင့်မြတ်မှုအာဘော်နဲ့ ဂန္ထဝင်/ အစဉ်အလာ ကဗျာစံနှုန်း ထိန်းသိမ်းမှုတို့နဲ့ ဆုရှင်တွေကို ရွေးချယ်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဆိုပါ 'Lofty idealism' စံနဲ့ ရွေးချယ်ခြင်း ခံရသူတွေကတော့ ဆလွီ ပရူဒေါမီ (ပြင်သစ်၊ ၁၉၀၁)၊ ပေါလ်ဗေါန် ဟိုက်ဇာ (ဂျာမနီ၊ ၁၉၁၀)နဲ့ နောက်ပိုင်း (နောက်ဆုံး) မှာ ယူဂျီနီယို မွန်တာလီ (အီတလီ၊ ၁၉၇၅) တို့ဖြစ်ကြပါတယ်။

ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်ခြင်း (Original)၊ လတ်ဆတ်လန်းဆန်း သစ်လွင်ခြင်း (freshness)၊ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်း (purity)စတဲ့ ဂန္ထဝင်/အစဉ်အလာ ကဗျာစံနှုန်းတွေနဲ့ ဆုချီးမြှင့်ခံရသူတွေကတော့ ဘီယွန်စတီးယန်း ဘီယွန်းဆင်န် (နော်ဝေ၊ ၁၉၀၃)၊ ဖရက်ဒရစ်က မစ္စထရားလ် (ပြင်သစ်၊ ၁၉၀၄)၊ ဂျီယိုဆွဲ ကာဒူချီ (အီတလီ၊ ၁၉၀၆)၊ ယိုဟန်းစ် ဝီလျံ ယန်စင်န် (ဒိန်းမတ်၊ ၁၉၄၄) တို့ကို တွေ့ရပါတယ်။ ကဗျာ (poetry, poetic)လို့ သုံးနှုန်းရင်တောင်မှ lyric poetry/ lyrical poetry လို့ သုံးနှုန်းတာတွေ့ရပါတယ်။ လစ်ရစ်ကံကဗျာ ဆန်မှု/ လစ်ရစ်ကံ ကဗျာအမျိုးအစားကို ဆိုလိုတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီ Lyric/ Lyrical poetry ခေါင်းစဉ်နဲ့ ဆုရသူတွေဟာ ဂျီယိုဆွဲ ကာဒူချီ (အီတလီ၊

၁၉၀၆)၊ ပေါလ်ဗေါန် ဟိုက်ဇာ (ဂျာမနီ ၊ ၁၉၁၀)၊ ယိုဟန်းစ် ဝီလျံ ယန်စင်န့် (ဒိန်းမတ်ကံ၊ ၁၉၄၄)၊ ဘောရစ္စ ပါစတာညက် (ဆိုဗီယက်၊ ၁၉၅၈)၊ ဂျီယော့ဂျီ ဆဲဖဲရစ္စ (ဂရိ၊ ၁၉၆၃)၊ နယ်လီ ဆက်ခ်စ် (အစ္စရေးလ် ၊ ၁၉၆၆) ၊ ရှေးမတ်စ် ဟေနီ (အာယာလင်န့်ဒ်၊ ၁၉၉၅)တို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။

ဂန္ထဝင် classical ဖြစ်မှုနဲ့ အစဉ်အလာထိန်းသိမ်းမှု traditionalဆိုတဲ့ စကားလုံးနဲ့ကို ဆုချီးမြှင့်ခံရသူတွေကတော့ အိဗန်ဘူနင်န့် (ရုရှ၊ ၁၉၃၃)နဲ့ ဘောရစ္စ ပါစတာညက် (ဆိုဗီယက်၊ ၁၉၅၈) တို့ဖြစ်ကြပါတယ်။

(ဂန္ထဝင်/အစဉ်အလာစံနှုန်းတွေကို စွဲကိုင်ထားတဲ့အတွက်) နိဘယ်စာပေ (ကဗျာ)ဆုရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ဟာ ၂၀ရာစုရဲ့ ထူးခြား ထင်ရှား ပြောင်မြောက်ကြတဲ့ စွန့်ဦးတီထွင်ကဗျာလှုပ်ရှားမှုတွေဖြစ်ကြတဲ့ futurism၊ dadaism၊ surrealism၊ imagism၊ cubism စတဲ့ modernism အုပ်စုတွေနဲ့အတူ ထင်ရှားကျော်ကြားကြတဲ့ ကဗျာဆရာတွေဖြစ်ကြတဲ့ အက်ဇရာ ပေါင်းန့်ဒ်၊ ဂျေးမစ် ဂျိုက်စ်၊ ဂါးထရု(ဒ်) စတိုင်းန့်၊ ဂီယောမ် အပေါ်လီနဲယား၊ ပေါလ် ရီဗားဒီ၊ အန်ဒြေ ဘရီတွန်၊ ဖရက်ဒရစ်ကံ လော်ရ်ကာ၊ ပေါလ် စီလန်း၊ ဘော်ဂက်စ်၊ ဗာလေယို စသူတို့ဟာ အလိုလိုပဲ အပယ်ခံစာရင်းထဲ ရောက်သွားကြပါတယ်။ မော်ဒန်ကဗျာရဲ့ ဦးဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်တဲ့ တီ၊ အက်စ်၊ အဲလိယတ် တစ်ယောက်ကိုပဲ နိဘယ်ဆု ချီးမြှင့်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါတောင်မှ သူ့ရဲ့ နာမည်ကျော် The Wasteland ကဗျာရှည်ကြီး ထုတ်ဝေပြီးလို့ ၁၀ နှစ်ကျော်လောက်မှ ဖြစ်ပါတယ်။ နိဘယ် ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ရဲ့ ရွေးချယ်ရခြင်း အကြောင်းရင်း အသုံးအနှုန်းကတော့ 'ယနေ့ကဗျာအတွက် ထူးခြားထင်ရှားပြီး စွန့်ဦးတီထွင် ပါဝင်မှု ပြုသောကြောင့်' လို့ ပါရှိပါတယ်။ တော်သေးတာပေါ့၊ အဲလိယတ် တစ်ယောက်ရလိုက်လို့။ ဒါပေမဲ့ modernist ခေါင်းစဉ်အောက်က ကဗျာသစ်/ ကဗျာဗေဒ လှုပ်ရှားမှု အားလုံးဟာ ရှိရင်းစွဲ ဘူဇာ (လူလတ်တန်းစား) တွေးခေါ်မှုကို ဆန့်ကျင်ကြတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဘူဇာ လူတန်းစားဘက်က ရပ်တည်ပေးတဲ့ နိဘယ်စာပေဆု ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ အနေနဲ့ ဘူဇာအနုပညာ အတွေးအမြင်ကိုပဲ လက်ကိုင်ပြုတာ ဆန်းတော့ မဆန်းပါဘူး။ အဲလိယတ်ကို ဒီဆုချီးမြှင့်လိုက်တဲ့အကြောင်းတွေ ထဲမှာ အဲလိယတ်ရဲ့ နှောင်းပိုင်း ဘာသာရေး၊ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးအမြင်တွေဟာ ဂန္ထဝင်/အစဉ်အလာဘက် ရောက်သွားခဲ့လို့လည်း ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

နိဘယ်ဆုရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ဟာ လူမျိုး/တိုင်းပြည်/ဘာသာစကားကို ကိုယ်စားပြုတဲ့ ကဗျာဆရာတွေကိုလည်း ရွေးချယ်ခဲ့တာ တွေ့ရပါတယ်။ ဒီ အုပ်စုထဲ ပါဝင်သူတွေကတော့ ဖရက်ဒရစ်ကံ မစ္စထရားလ် (ပြင်သစ်၊ ၁၉၀၄)၊ ဝီလျမ်ဘတ္တလာ ယေးတ်စ် (အာယာလင်န့်ဒ်၊ ၁၉၂၃)၊ ကျော်ဂျီယိုဆဲဖဲရစ္စ (အီတလီ၊ ၁၉၆၀)၊ ဗီစင်နီတီ အလက်ဇန်းဒြား (စပိန်၊ ၁၉၇၅)၊ ဩဒနီးယပ်စ်

အယ်လီတစ္စ (၈၆၊ ၁၉၇၇) တို့ ဖြစ်ကြပြီး တိုင်းပြည်နဲ့ လူမျိုးထက် ပိုကျယ်ဝန်းတဲ့ တိုက်ကြီးတစ်တိုက်လုံးကို ကိုယ်စားပြုလို့ ချီးမြှင့်ခံရသူနှစ်ဦးကတော့ ဂါဘရီယဲလာ မစ္စထရားလ် (ချီလီ၊ ၁၉၄၅)နဲ့ ပါဘလို နီရူဒါ (ချီလီ၊ ၁၉၇၀) တို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။ နှစ်ယောက်လုံးက ချီလီက ဖြစ်နေတာကတော့ တိုက်ဆိုင်မှုပဲ ဆိုရမလားပဲ။ ထူးခြားကတော့ ၁၉၁၃ ခုနှစ် ဆုရှင် ဘင်္ဂလီ ကဗျာဆရာကြီး ရာဘင်ဒြာနသ် တန်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ကို ဆုပေးရခြင်း အကြောင်းကတော့ 'လက်ရာမြောက် ကျွမ်းကျင်မှုကို ပြသတဲ့၊ ထူးခြားတဲ့ အာရုံခံစားမှုနဲ့ လတ်လတ် ဆတ်ဆတ်ဖွဲ့နွဲ့တဲ့၊ လှပတဲ့ ကဗျာတွေအတွက်'နဲ့ 'အနောက်တိုင်း စာပေရဲ့ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်လာအောင် သူ့ကိုယ်တိုင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားနဲ့ ရေးသား ဖော်ပြထားတဲ့ ကဗျာအတွေးတွေအတွက်' တဲ့။ ဘယ်လောက် ကိုလိုနီဆန်သလဲ ဆိုတာ။ ဥရောပကိုလိုနီဝါဒဟာ လက်အောက်ခံတိုင်းပြည်၊ လူမျိုးနဲ့ ယဉ်ကျေးမှု တို့ကို ဘယ်လောက် ချီးမြှင့်မြင့်မားစေတယ်ဆိုတဲ့ အယူဝါဒပါ တစ်ခါတည်း ရိုက်သွင်းပြီးသား ဖြစ်ရော။

ဥရောပဗဟိုပြု eurocentric အမြင်ကိုစွန့်ပြီး တစ်ကမ္ဘာလုံးကို ခြုံကြည့်ပြီးမှ ဆုရွေးချယ်တာ ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ သဘော သက်ရောက်ဖို့အတွက် လက်တင်အမေရိကတိုက်၊ ချီလီနိုင်ငံက ကဗျာဆရာမ ဂါဘရီယဲလာ မစ္စထရားလ်ကို ၁၉၄၅ မှာ ချီးမြှင့်ခဲ့ ပါတယ်။ လက်တင် အမေရိကတိုက်တစ်ခုလုံးရဲ့ မျှော်မှန်းချက်တွေကို ကိုယ်စားပြုမှုအတွက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒုတိယကတော့ ဂွာတီမာလာက မီဂဲလ် အိန်ငလ် အစ္စတူးရီးယပ်စ်(၁၉၆၇) ဖြစ်ပြီး လက်တင် အမေရိကတိုက်ရှိ မူလနေထိုင်ကြသူ အင်ဒီယန်းတွေရဲ့ အစဉ်အလာ စရိုက် လက္ခဏာတို့ကို ဖော်ကျူးလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ တတိယကတော့ ပါဘလိုနီရူဒါ (ချီလီ၊ ၁၉၇၁) ဖြစ်ပါတယ်။ တိုက်ကြီးတစ်တိုက်လုံးရဲ့ ကံကြမ္မာနဲ့ မျှော်လင့်ခြင်း စိတ်ကူးအိပ်မက်တို့ကို သက်ဝင်လှုပ်ရှားလာစေလို့ဖြစ်ပါတယ်။ စတုတ္ထက နိုင်ဂျီရီးယားက ခေါလ်ရှီယင်နီကာဖြစ်ပါတယ်။ 'wide cultural perspective' 'ကျယ်ပြန့်သော ယဉ်ကျေးမှုမြင်ကွင်း' (ဥရောပဗဟိုပြု မဟုတ်သော မြင်ကွင်း) ကို ဖော်ပြလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ပဉ္စမက မက္ကဆီကိုက အောက်တာဗီယိုပါမီ (၁၉၉၀) ဖြစ်ပါတယ်။ 'wide horizons' 'ကျယ်ပြန့်သော မိုးကုတ်စက်ဝိုင်းများ'လို့ ဖော်ပြပါတယ်။ လောလောဆယ်မှာ နောက်ဆုံးကတော့ စိန်လူဗီယာ ကျွန်းလေးက ကျွန်းသားကဗျာဆရာ ဒဲရစ်က ခေါလ်ကော့တပ်စ် ဖြစ်ပါတယ်။ 'multicultural commitment' 'ယဉ်ကျေးမှုပေါင်းစုံ၊ ဝါ ဗဟုယဉ်ကျေးမှုပေါ် စိတ်ထား/လုပ်ရပ် မြှုပ်နှံထားမှု'အတွက် ဖြစ်ပါတယ်။

စစ်အေးခေတ်အတွင်းမှာ နိဘယ်စာပေဆု ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ရဲ့ အမြင်တွေ ပြောင်းလာတာလည်း တွေ့ရှိရပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ဆိုဗီယက် ကိုလိုနီ

လက်အောက်ခံနိုင်ခဲ့လှသားတွေရဲ့ အဖိနှိပ်ခံဘဝတွေ/ ဆိုဗီယက်နဲ့ အမေရိကန် ဦးဆောင်တဲ့ အနောက်နိုင်ငံတွေရဲ့ စီးပွားရေး/ နိုင်ငံရေး/ လူမှုရေး/ ယဉ်ကျေးမှု ပြိုင်ဆိုင်မှု။ အဲဒီမှာ နိဘယ်ဆုရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ရဲ့ အသုံးအနှုန်းတွေလည်း ပြောင်းလဲလာတာ တွေ့ရပါတယ်။ tragic experience of life in our own times 'မိမိတို့ ခေတ်ကာလကြီးမှာ ကြုံတွေ့ရတဲ့ ကြေကွဲဝမ်းနည်းဖွယ် ဘဝအဖြစ်အပျက်တွေ' ဖော်ကျူးတဲ့အတွက် ၁၉၅၉ မှာ အီတလီက ဆလ်ဗတော်ရေ ကွာစီမိုဒိုကို၊ တစ်ခါ နောက်တစ်နှစ်၊ ၁၉၆၀ မှာ ပြင်သစ်က ဆန်ဂျော့န့်ပိုက်ကို reflects the conditions of our time 'မိမိတို့ခေတ်ကာလကြီးရဲ့ အနေအထားကို ထင်ဟပ်'တဲ့အတွက် ဆုချီးမြှင့်ခဲ့တာ တွေ့ရပါတယ်။ နောက်ပိုင်း မှာ ထူးထူးခြားခြား သုံးစွဲလာတဲ့အသုံးအနှုန်းတွေကတော့ 'modern man' 'ခေတ်လူသား'၊ 'human values' 'လူသားတန်ဖိုး'၊ 'man's condition' 'လူသားရဲ့ ကျရောက်နေတဲ့ အနေအထား'၊ 'man's exposed conditions' 'အကာ အကွယ်မဲ့ လူသားရဲ့ အနေအထား'၊ the human condition 'လူ့ဘဝအနေအထား/ လူဖြစ်မှုဒုက္ခ'၊ existence 'ဖြစ်တည်မှု'၊ 'human reality' 'လူ့ဘဝ/ လူ့အရှိတရား' တို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။ Lofty idealism ဆိုတဲ့ မြင့်မြတ်တဲ့ စိတ်နေစိတ်ထား ဘဝကနေ တိုင်းပြည်/ လူမျိုး/ ဘာသာစကား ကိုယ်စားပြု ဖော်ကျူးမှုကနေ ကမ္ဘာတိုက်ကြီး တစ်တိုက် ကိုယ်စားပြုမှုကနေ လူသား/ လူ့ဘဝ၊ အထူးသဖြင့် လူဖြစ်မှုအပေါ် အာရုံစိုက်လာတဲ့ သဘောပါ။ ဒီခေါင်းစဉ်နဲ့ ဆုရွေးချယ်ချီးမြှင့်ခြင်းခံရသူတွေကတော့ ဆင်မြူရလ်ဘက်ကစ်တ် (အာယာလင်နီဒ်၊ ၁၉၆၉)၊ ယူဂျီနီယို မွန်တာလီ (အီတလီ၊ ၁၉၇၅)၊ ဗီစင်နီတီ အလက်ဇန္ဒား (စပိန်၊ ၁၉၇၇)၊ ဩဒစွီးယပ်စ် အယ်လိတစ္စ(ဂရိ၊ ၁၉၇၉)၊ ချက်စ်ဝေါ် မီဝေါ့ရှ် (ပိုလန်/ အမေရိကန်၊ ၁၉၈၀)၊ ဝီလျံ ဂိုးလ်ဒင်ဂ် (ယူကေ၊ ၁၉၈၃)၊ ယာရောစလပ် ဆီဖါတ် (ချက်္တိုဆလိုဗက်ဂီးယား၊ ၁၉၈၄)၊ ဝေါလ် ရှိုယင်နီကာ (နိုင်ဂျီးရီးယား၊ ၁၉၈၆)၊ ဗီရူဝါဗါ ရှင်မ်ဘောစ်ကား (ပိုလန်၊ ၁၉၉၆)၊ ဟိုဇေး ဆာရာမားဂိုး (ပေါ်တူဂီ၊ ၁၉၉၈)၊ ဟာသာမူလာ (ဂျာမနီ၊ ၂၀၀၉)နဲ့ သောမတ်စ် ထရန်စ်ထရီမာ (ဆွီဒင်၊ ၂၀၁၁) တို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။

'Female experience' 'မိန်းမဖြစ်ရခြင်းဘဝ' ဆိုပြီး နာမည်တပ် ဂုဏ်ပြုခံရတာကတော့ ယူကေက ဒေါရစ္စ လက်ဆင်းဂပ် ဖြစ်ပါတယ်။ ၂၀၀၇ ကပါ။ နိဘယ် ကဗျာဆုချီးမြှင့်ခံရသူ အမျိုးသမီး စုစုပေါင်း ၅ ယောက်ပဲ ရှိပါတယ်။ ဒေါရစ္စလက်ဆင်းဂပ်နဲ့ အတူ ဂါဘရီယလာ မစ္စထရာလ် (ချီလီ၊ ၁၉၄၅)၊ နယ်လီဆက်ခ်စ် (အစ္စရေး၊ ပူးတွဲ ၁၉၆၆)၊ ဗီရူဝါဗါရှင်မ် ဘောစ်ကား (ပိုလန်၊ ၁၉၆၆)နဲ့ ဟာသာမူလာ (ဂျာမနီ၊ ၂၀၀၉)တို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။

တကယ်တော့ နိဘယ်ဆုရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့အတွက် တစ်နှစ်ပြီး တစ်နှစ်

ကမ္ဘာမှာ အကောင်းဆုံးကို ရွေးချယ်ရတယ်ဆိုတာ လွယ်တဲ့ ကိစ္စ မဟုတ်ပါဘူး။ ရွေးချယ်လိုက်ဦးတော့ တစ်ကမ္ဘာလုံးက လက်ခံသဘောတူကြမှာလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ နိဘယ် စာပေဆု ရွေးချယ်ရေးကော်မတီရဲ့ အတွင်းရေးမှူးဖြစ်သူ လားစ် ဂစ်လန်စတန် Lars Gyllensten ပြောခဲ့သလိုပါပဲ၊ '၁၉၉၀ ခုနှစ် ကျော်တွေ ရောက်မှပဲ နိဘယ်စာပေဆုဟာ ကမ္ဘာမှာ အလေးထားရတဲ့ စာပေဆု တစ်ရပ် ဖြစ်လာခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ လူဖြစ်မှု အကြောင်းနဲ့ လူ့ဘဝအနေအထားကို ပိုမိုသိစေတဲ့၊ ပိုမို ကောင်းမွန်တိုးတက်စေတဲ့ အလေးအနက် စာပေကသာလျှင် စာပေဆုနဲ့ ထိုက်တန်တာဖြစ်ပါတယ်'တဲ့။

နိဘယ်စာပေဆုကို အားကျမခံ 'တရုတ်နိဘယ်စာပေဆု'ဆိုတာလည်း ရှိပါတယ်။ Peking University ရဲ့ Institute of Poetry Studies ကဗျာလေ့လာရေးသိပ္ပံက နှစ်နှစ်တစ်ခါ ချီးမြှင့်တဲ့ Zhongkun Poetry Prize ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဆုကို တရုတ်ကဗျာဆရာ တစ်ဦးနဲ့ နိုင်ငံခြားသား ကဗျာဆရာ တစ်ဦးဦးကို ချီးမြှင့်တာဖြစ်ပြီး ၂၀၁၃ မှာ တရုတ်ကဗျာဆရာ ဘေဒေါင်နဲ့ ပိုလန်ကဗျာဆရာ အဒမ် ဇာဂါယက်ဗ်စကီး Adam Zagajewski တို့ ဆွတ်ခူး ရရှိခဲ့တယ်လို့ သိရပါတယ်။

ကျေးဇူးလင်း

၂၆၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၂၀၁၄

ဆူလီ ပရူဒေါမ်

“မြင့်မြတ်တဲ့ စိတ်ကူးစံဝါဒ၊ အနုပညာအရ ပြီးပြည့်စုံခြင်း နဲ့ နှလုံးသားနဲ့ အသိဉာဏ် နှစ်မျိုးစလုံးရဲ့ အရည်အသွေး များ ရှားပါးတဲ့ အတွဲအစပ်ရဲ့ သက်သေသာဓကကို ပေးပြီး သူ့ရဲ့ ကဗျာမြောက်တဲ့ စိတ်ကူးရေးဖွဲ့မှုကို အထူး ပြု သိမှတ်ခြင်းဖြင့်”

Sully Prudhomme

(pen-name of René François Armand Prudhomme)

ဖွား ၁၈၃၉၊ မတ် ၁၆။ ပါရီ၊ ပြင်သစ်

ဆုံး ၁၉၀၇၊ စက်တင်ဘာ ၇။ ချက်တီနေး၊

ပြင်သစ်

ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ ပြင်သစ်

ဆုရသည့်ခုနှစ် ၁၉၀၁

နယ်ပယ် ကဗျာ

ဘာသာစကား ပြင်သစ်

ရီနေ ဖရန်ဆွာ အာမန် ပရူဒေါမ် (၁၈၃၉-၁၉၀၇) ဟာ ပြင်သစ် ဈေးဆိုင်ပိုင်ရှင် တစ်ယောက်ရဲ့ သားဖြစ်တယ်။ သူက အင်ဂျင်နီယာ ဖြစ်ချင်ခဲ့ပေမဲ့ စက်မှု နည်းပညာသိပ္ပံမှာ သင်တန်းတက်နေရာက မျက်စိရောဂါကြောင့် ထွက်ခဲ့ရတယ်။ စာပေကို လေ့လာခဲ့ပြီးတဲ့နောက် တိုတောင်းပြီး မအောင်မြင်တဲ့ စက်မှုလုပ်ငန်း (ရှနိုက်ဒါ သံမဏိပုံသွန်းစက်ရုံမှာ)ထဲက ကြားကာလကို လွန်ခဲ့ကာ ဥပဒေကို ဆက် လေ့လာတယ်။ ယုံကြည်ချက်ခံယူချက် သိပ်မရှိလှပေမဲ့ တရားရုံးရှေ့နေ တစ်ဦးရဲ့ ရုံးမှာ ဝင်လုပ်တယ်။ အောင်မြင်ထင်ရှားတဲ့ ကျောင်းသားအဖွဲ့အစည်း (Conference La Bruyère)မှာ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး ဖြစ်လာတယ်။ အဖွဲ့အစည်းထဲက အဖွဲ့ဝင် သူ့လူတွေက သူ့ရဲ့ လူငယ်လက်ရာတွေကို သဘောကျလက်ခံပြီး ကဗျာ ဆက်ရေးဖို့ အားပေးခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ ပထမ ဆုံး ကဗျာစာအုပ် လင်္ကာပိုဒ် များနဲ့ ကဗျာများ (Stances et Poèmes) (၁၈၆၅) က ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်ကောင်းကို ရခဲ့ပြီး သူ့ရဲ့ ဂုဏ်သတင်းကို တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့တယ်။ ပြင်သစ်-ပရပ်ရှား စစ်မတိုင်မီ သူ့ကဗျာတွေကို ပိုပြီး ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့တယ်။ စစ်ရဲ့ ထင်ချက်များ (Impressions de la guerre) မှာ ဒီစစ်ပွဲနဲ့ ပတ်သက်လို့ ရေးသားခဲ့ပြီး ဒီ

နိကာယ်ကဗျာ • ၁၂

စစ်ကြောင့်ပဲ သူ့ရဲ့ ကျန်းမာရေးဟာ အမြဲတမ်း ချွတ်ယွင်းခဲ့ရတယ်။ ဆူလီ ပရူဒေါမ်ဟာ ပုံစံကျ ပြီးပြည့်စုံမှုနဲ့ သပ်ရပ်ကျနမှုကို အလေးထားတဲ့ ပါနဆီယင်း (Parnassian) စာပေဟန်ကို သူ့စိတ်ဝင်စားရာ ဒဿနဆိုင်ရာနဲ့ သိပ္ပံဆိုင်ရာ အကြောင်းရပ်တွေကို ပေါင်းစပ်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ သူ့ရဲ့ ရှေးဦးစာအုပ်တွေရဲ့ စိတ်ကူးယဉ်ဆန်တဲ့ ဟန်ကနေ ပိုပြီး တစ်ဦးချင်းဆန်တဲ့ ကိုယ်ပိုင်ဟန်ဆီ ပြောင်း ရွေ့နိုင်ခဲ့တယ်။

သူ့ရဲ့ ထင်ရှားတဲ့ စာအုပ်အချို့မှာ အီတလီမှတ်စု (Croquis Italiens) (၁၈၆၆-၆၈)၊ ဘဝကြမ္မာများ (Les Destins) (၁၈၇၂)၊ ပန်းများရဲ့ ပုန်ကန်မှု (La Révolte des fleurs) (၁၈၇၂)၊ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ခြင်း (Le Bonheur) (၁၈၈၈)တို့ ပါဝင်တယ်။ Le Bonheur ကို ရေးသားထုတ်ဝေပြီးတဲ့နောက် ပရူဒေါမ်ဟာ ကဗျာရေးသားခြင်းကနေ ရသပညာနဲ့ ဒဿနိကဗေဒဆိုင်ရာ အက်ဆေးတွေ ဘက်ကို လှည့်ခဲ့တယ်။ သိပ္ပံပညာရှင် ပါစကယ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး စစ်မှန်တဲ့ ဘာသာရေးနဲ့ ပါစကယ် (La Vraie Religion selon Pascal) (၁၉၀၅) စာအုပ်ကိုလည်း ရေးခဲ့တယ်။ ပရူဒေါမ်ဟာ ပြင်သစ်ပညာရှင်အဖွဲ့မှာ ၁၈၈၁ က စတင်ပြီး အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ၁၉၀၁ မှာ စာပေဆိုင်ရာ နိကာယ်ဆုရတဲ့ ပထမဆုံး စာရေးဆရာ ဖြစ်ခဲ့ပြီး သူရတဲ့ မြောက်မြားလှတဲ့ ဆုကြေးငွေကို Société des gens de lettres က ချီးမြှင့်တဲ့ ကဗျာဆုကို ဖန်တီးပေးဖို့ လှူဒါန်း မြှုပ်နှံခဲ့တယ်။

သူ့ဘဝရဲ့ နောက်ဆုံးပိုင်းမှာ (၁၈၇၀ ကတည်းက သူ့ကို ဒုက္ခပေးခဲ့တဲ့) သူ့ရဲ့ ကျန်းမာရေးညံ့ဖျင်းမှုက ချက်တီနေးမှာ ဧကစာနီးပါး နေထိုင်ဖို့ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ အက်ဆေးတွေ ဆက်လက်ရေးသားရင်း သွက်ချာပါဒရောဂါရဲ့ တိုက်ခိုက်မှုကိုလည်း ခံစားနေခဲ့ရတယ်။ ၁၉၀၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ ၆ ရက်မှာ ရုတ်တရက် ကွယ်လွန်ပြီး ပါရီက သင်္ချိုင်းမှာ မြှုပ်နှံတယ်။

သေအံ့ဆဲဆဲသူအတွက် ဂီတ

အသင်! သေလုဆဲဆဲ နာကျင်မှုမှာ ငါ့ကို ဘယ်သူ ကူမလဲ
စကားတစ်လုံးတစ်ပါးမျှ မပြောပါနှင့်၊ သင်တို့ အသံတွေကို ရပ်စဲပစ်ပါ
သို့သော် သာယာနာပျော်ဖွယ် နူးနူးညံ့ညံ့ဂီတသံကိုတော့ ကြားပါရစေ။
ဒီလိုဆိုရင် ငါစိတ်အေးချမ်းသာစွာ သေသွားနိုင်ပြီ။

ဂီတဟာ ညှို့တယ်၊ ချောမြူတယ်၊ ပြီးတော့ စိတ်သက်သာရာ ရစေတယ်
ငါတို့ မိနိပ်ခံရသမျှ အလုံးစုံအောက်ကနေ
သင့်အတွက် ငါ ဆုတောင်းပါတယ်၊ ငါ့ ပူဆွေးမှုတွေအတွက် စကားတစ်လုံးမျှ
မပြောပါနှင့်။
သို့သော် အိပ်ပျော်အောင်သာ ညင်ညင်သာသာ လှုပ်သိပ်ပါ။

စကားလုံးအားလုံးအတွက် ငါ မောပန်းလှပြီ၊ အရာအားလုံးအတွက် ပင်ပန်းလှပြီ
နားကနေ ဖြတ်လာမယ့် မုသားအချို့ကို ဝှက်ထားလိမ့်မယ်
အတွေးတွေကို မတောင်းဆိုတဲ့ အသံအချို့ကိုသာ ကြားချင်တော့တယ်။
ခံစားဖို့သာ လိုအပ်တဲ့ အသံတွေ။

ကြည်နူးဖွယ် ကောင်းမှုတွေ လွင့်ပျံ့လာတဲ့ တေးသွားတစ်ခု
လိပ်ပြာဟာ အသက်ပင်မရှူပဲ သေလုမြောပါး ဖြစ်နေလိမ့်မယ်
စိတ်ကနာမငြိမ်ဖြစ်မှုဟာ တိတ်ဆိတ်တဲ့ အိပ်မက်တွေထဲကို စိတ်ကူးယဉ် မျောသွားပြီး
အိပ်မက်မက်ခြင်းကနေ သေဆုံးခြင်း အဖြစ်သို့။

(Rene Francois Armand Prudhomme - Music For The Dying)

မြန်မာပြန် - ဖြူနှင်းဈေး

နိတယ်ကဗျာ • ၁၄

ပန်းအိုးကွဲ

ဒီပန်းခရမ်းရောင် ပန်းပွင့်တွေ ညှိုးနေတဲ့ ပန်းအိုးဟာ
 ပန်ကာမှုတ်ထုတ်လိုက်တဲ့ လေအေးကြောင့် အက်ကွဲသွားတယ်
 ပွတ်ကာသီကာ ထိမိသွားရုံလောက်ပဲဖြစ်မယ်
 ဘာအသံမှ မမြည်ခဲ့ပဲကိုး။

ဒါပေမဲ့ ဒဏ်ရာအနည်းငယ်ကတော့
 တစ်နေ့တစ်နေ့ သလင်းကျောက်ကို ကိုက်ဖဲ့နေတယ်၊
 သေသေချာချာ၊ မမြင်ရအောင် မသိမသာ ပေါ်လာတယ်
 အဲဒီဘေးပတ်လည်တစ်ခုလုံး ဖြည်းဖြည်းချင်း။

ရေကြည်စက်ကလေးတွေက တစ်စက်ချင်းတစ်စက် စိမ့်ကျလို့။
 ပန်းတွေရဲ့ သစ်စေးရည်တွေဟာ ကုန်ခမ်းနေပြီ။
 ဒါပေမဲ့ အခုထိ ဘယ်သူကမှ ဘာကိုမှ သံသယရှိမနေသေးဘူး။
 သွားမထိနဲ့။ ကွဲနေတယ်။

ဒါကြောင့် မကြာခဏ ငါတို့ချစ်တဲ့ လက်ဟာ
 ငါတို့ နှလုံးသားကို ထိရုံမျှကို ထိမကြည့်ဘူး၊ ဒဏ်ရာရအောင် မလုပ်ဘူး။
 ဒီတော့ နှလုံးသားက သူ့အလိုအလျောက် အက်ကွဲတော့တာ
 ဒီလိုနဲ့ သူ့မေတ္တာပန်းဟာလည်း အလိုအလျောက် ညှိုးနွမ်းလာတယ်။

ကမ္ဘာကြီးရဲ့ အမြင်မှာတော့ ပကတိအတိုင်း ခြေရာလက်ရာ မပျက်ရှိနေသေးတယ်၊
 သူ့ရဲ့ ဒဏ်ရာကို သူ ခံစားတယ်၊ နက်နက်နဲနဲ ကျဉ်းမြောင်းတဲ့ ဒဏ်ရာ၊
 ရှင်သန်ကြီးပြင်းပြီး ညင်ညင်သာသာ ငိုကြွေးလို့။
 ကွဲနေတယ်။ သွားမထိနဲ့။

(Rene Francois Armand Prudhomme – Broken Vase)

မြန်မာပြန် - ဖြူနှင်းဗွေ

သူမ ဘယ်တော့မှ မမြင်စေရန် မကြားစေရန်

သူမကို ဘယ်တော့မှ မမြင်စေရန် မကြားစေရန်
 သူမနာမည်ကိုပင် ကျယ်ကျယ်လောင်လောင် မခေါ်ရန်
 ဒါပေမယ့် သစ္စာရှိစွာ သူမကို အစဉ်ထာဝရ စောင့်ဆိုင်းရန်
 သူမကို ချစ်မြတ်နိုးရန်။

ငါ့ရဲ့ ရင်ကို ဖွင့်ထားပေးပြီး စောင့်နေရတာ ပင်ပန်းလာတဲ့အခါ
 ဘာအတွက်မှမဟုတ်ပဲ လက်တွေ့ ပြန်ယှက်ထားရန်
 ဒါပေမဲ့ အမြဲတမ်း ငါ့လက်တွေ့ကို သူမဆီ ဆန့်တန်းထားပေးရန်
 သူမကို ချစ်မြတ်နိုးရန်။

သူမဆီကိုသာလျှင် လက်တွေ့ကို ကမ်းလှမ်းပေးနိုင်ရန်
 ပြီးတော့ မျက်ရည်တွေနဲ့ လောင်မြိုက်စေရန်
 ဒါပေမဲ့ ဒီမျက်ရည်တွေ အမြဲတမ်းကျနေစေရန်
 ထာဝရ သူမကို ချစ်မြတ်နိုးရန်။

သူမကို ဘယ်တော့မှ မမြင်စေရန် မကြားစေရန်
 သူမ နာမည်ကို ကျယ်ကျယ်လောင်လောင်မခေါ်ပဲ
 ဒါပေမဲ့ ပိုပြီး ကြင်နာယုယလာတဲ့ ချစ်ခြင်းမျိုးနဲ့
 ထာဝရ သူမကို ချစ်မြတ်နိုးရန်။ အစဉ်အမြဲ။

(Rene Francois Armand Prudhomme – Never To See Her Or Hear)

မြန်မာပြန် - ဖြူနှင်းဗွေ

ဘယွန်စ်တ်ယန္တ ဘယွန်းဇျောန်

“ကွန့်မြူးနိုင်မှုရဲ့ လတ်ဆတ်ခြင်းနဲ့ စိတ်ဝိညာဉ်ရဲ့ ရှားပါးတဲ့ သန့်စင်မှုနှစ်မျိုးစလုံးအားဖြင့် အမြဲတမ်း ကွဲပြားခြားနားနေတဲ့ အထက်တန်းကျ အံ့ချီးလောက်ပြီး ဘက်စုံရတဲ့ ကဗျာကို ချီးကျူးဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့်”

Bjørnstjerne Martinus Bjørnson

ဖွား	၁၈၃၂၊ ဒီဇင်ဘာ ၈။ ဗစ်ခ်နာ၊ နော်ဝေ
ဆုံး	၁၉၁၀၊ ဧပြီ ၁၆။ ပါရီ၊ ပြင်သစ်
ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ	နော်ဝေ
ဆုရသည့်ခုနှစ်	၁၉၀၃
နယ်ပယ်	ကဗျာ၊ စကားပြေ
ဘာသာစကား	နော်ဝေဂျီယန်

ဘယွန်စ်တ်ယန္တ ဘယွန်းဇျောန်(၁၈၃၂-၁၉၁၀)ဟာ နော်ဝေလူမျိုး သင်းအုပ်ဆရာရဲ့ သားဖြစ်တယ်။ ခရစ္စတိယနား (အော့စလို)ကျောင်းမှာ အိပ်ဆင်က သူ့ရဲ့ ကျောင်းနေဖက်။ နော်ဝေရဲ့ ပေလေးပင် ရှင်လေးပါးမှာ ဘယွန်းဇျောန်က တစ်ဦး ဖြစ်တယ် (ကျန်သုံးဦးက ဟင်နရစ် အိပ်ဆင်၊ ဂျီနုစ် လိုင်နဲ့ အလက်ဇန်ဒါကိုင်းလန်းဒ်)။ ဘယွန်းဇျောန်ဟာ နော်ဝေ အမျိုးသားသီချင်းရဲ့ စာသားကို သီကုံးတဲ့အတွက်လည်း ချီးကျူးဂုဏ်ပြုခံရတယ်။ နော်ဝေအမျိုးသား ကဇာတ်ရုံအတွက် စောစောပိုင်း လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုတွေမှာ ပါဝင်ပြီး ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းမပြုတဲ့ ကဗျာဆန်တဲ့ ပြဇာတ်အချို့ကို ရေးခဲ့တယ်။ ကျောင်းသားအဖြစ် ရှိစဉ်မှာပဲ ၁၈၅၄ မှာ မော်ဂျင် ဘလာဒက် (*Morgenbladet*)အတွက် စာပေဝေဖန်ရေးဆရာတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့ပြီး တခြား သတင်းစာတွေမှာလည်း စာပေဝေဖန်ရေးနဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေ ရေးခဲ့တယ်။ ၁၈၅၇ မှာ သမိုင်းနောက်ခံပြဇာတ် တိုက်ပွဲများ ကြား (*Mellem slagene*) ကို ရေးသားပြီးတဲ့အခါ စာပေဆိုင်ရာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းကို အောင်မြင်စွာ စတင်နိုင်ခဲ့ပြီးနောက် ဘာဂျင်က နော်ဝေ ကဇာတ်ရုံမှာ ဇာတ်ခုံ ဒါရိုက်တာ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ နောက်လာတဲ့နှစ်တွေအတွင်း အမျိုးသားနိုင်ငံရေးမှာ (သူ့ဘဝ

တစ်သက်တာလုံးလည်း လုပ်သွားခဲ့သလို) ပါဝင်ခဲ့ပြီး သူ့ရဲ့ ဖန်တီးမှု လုပ်ငန်းတွေကို သမိုင်းနောက်ခံ ထရက်ဂျီတွေနဲ့ အန်း (Arne) (၁၈၅၈)နဲ့ ပျော်ရွှင်တဲ့ လူကလေး တစ်ယောက် (*En glad gut*) (၁၈၆၀)တို့လို ကျေးလက်ပုံပြင်တွေအဖြစ် ခွဲခြားနိုင်တယ်။ ဒီနှစ်ပုဒ်စလုံးဟာ ခေတ်ပြိုင်လယ်သမားတွေနဲ့ နော်ဝေခေတ်ဟောင်း စွန့်စားခန်းဇာတ်လမ်းတွေရဲ့ သူရဲကောင်းတွေကြား သူတို့ရဲ့ နှုတ်နည်းမှုနဲ့ အချစ်စွန့်စားခန်းတွေ ဇာတ်မြစ်နှယ်စပ်နေတာကို ပြသတဲ့ သဘောရှိတယ်။ ၁၈၆၀ ကနေ ၁၈၆၃ အထိ ဥရောပတစ်လွှား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ခရီးလှည့်လည်နေခဲ့တယ်။ အများအားဖြင့်ကတော့ သူ့အတွက် နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း လွှမ်းမိုးမှုရှိတဲ့ မိုက်ကယ်အိန်ဂျလိုနဲ့ ဂရိပန်းပုများရှိရာ အီတလီမှာ နေတယ်။ ၁၈၇၀ မှာ ကဗျာများနဲ့ သီချင်းများရယ်၊ အက်ပစ်ကဗျာဖြစ်တဲ့ *Amljot Gelline* ရယ်ကို ထုတ်ဝေတယ်။ ဒုတိယစာအုပ်မှာ လီရစ်ကဗျာတွေထဲ ဘယွန်းရှော့နဲ့ အကောင်းဆုံး ဖြည့်ဆည်းထည့်ဝင်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်တဲ့ ဘာဂလီယော့ (*Bergliot*) တမ်းချင်း ပါဝင်လာတယ်။

၁၉၇၀ ခုနှစ်များမှာ မှတ်မှတ်ရရကတော့ အီတလီ (၁၈၇၃-၁၈၇၅)ကို ဒုတိယအကြိမ် သွားတယ်။ သရုပ်မှန်ဝါဒနဲ့ လူမှုရေး ပြဿနာတွေအပေါ် သူ့ရေးဖွဲ့မှုတွေက ရောက်သွားပြီး မှာ ခွဲပြာကျတဲ့သူ (*En fallit*)နဲ့ အယ်ဒီတာ (*Redaktøren*) ဝတ္ထု နှစ်အုပ် ထုတ်တယ်။ နောက် ရှင်ဘုရင် (*Kongen*) (၁၈၇၇) မှာ ဒီနေ့ခေတ် ဘာသာရေးနဲ့ ကင်းကင်းဆောင်ရွက်တဲ့ လောကီလူ့အဖွဲ့အစည်းမှာ ခရစ်ယန်စံတွေ ဆုံးရှုံးရပုံကို ရေးတယ်။ ၁၈၈၂ မှာ နော်ဝေက ထွက်ပြီး နိုင်ငံခြားမှာ ငါးနှစ်သွားနေတယ်။ အဲဒီမှာ လိင်မှုရေးရာတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ သူတော်ကောင်းယောင်ဆောင်ခြင်းနဲ့ အလားတူ ဘိုဟေးမီးယန်းတွေရဲ့ လစ်ဘရယ် သဘောထားတွေကို တိုက်ခိုက်ထားတဲ့ ပြဇာတ် သံလက်သီး (*En hanske*) (၁၈၈၃)ကို ရေးခဲ့တယ်။ အဲဒီနောက်ပိုင်းနှစ်တွေအတွင်း ပညာရေးဆိုင်ရာ နော်ဗယ်တွေဖြစ်တဲ့ မြို့နဲ့ ဆိပ်ကမ်းမှာ အလံတွေ လွင့်ပျံနေကြ (*Det flager i byen og på havnen*) (၁၉၈၄)နဲ့ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ သည်းခံလိုက်လျောခြင်းကို အဓိကအကြောင်းအရာအဖြစ် ရေးထားတဲ့ ဘုရားသခင်ရဲ့ လမ်းမှာ (*På Guds veie*) (၁၉၈၉)ကို ရေးတယ်။ သူ့ရဲ့ နောက်ဆုံး အရေးကြီးတဲ့ ပြဇာတ်တွေက နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ သည်းခံလိုက်လျောမှုကို တင်ပြဆွေးနွေးထားတဲ့ နိုင်ငံရေးနောက်ခံ အလွမ်းပြဇာတ် (*Det flager i byen og på havnen*) (၁၉၉၉)နဲ့ နောက်ဆုံး ဝိုင်အသစ်ဖူးပွင့်တဲ့အခါ (*Nar den ny vin blomstret*) (၁၉၀၉)တို့ပဲ ဖြစ်တယ်။

တချို့နှစ်တွေ သူ သွားရောက် ဆောင်းခိုနေကျဖြစ်တဲ့ ပါရီမှာ ၁၉၁၀၊ ဧပြီ ၂၆ မှာ ဆုံးတယ်။

နေသာတဲ့ နေ့

သလို လှပပြီး နေသာတဲ့ နေ့။
 အိမ်နဲ့ ဝင်းခြံက ငါ့ကို ထိန်းချုပ်ထားနိုင်။
 တောထဲကို လှည့်လည်၊ ငါကျောခင်းပြီး လဲလျောင်း
 စိတ်ကူးပုခက်ထဲမှာ ငါ့ကို လိုမ့်။
 ဒါပေမဲ့ ပုရွက်ဆိတ်နဲ့ ကိုက်တဲ့ တောခြင်တွေ။
 မှက်က ဖျတ်လတ်နိုးကြား၊ နုကျယ်ကောင်က တိုက်ခိုက်ချင်။

လှေကားထစ်တွေပေါ်မှာ ထိုင်ပြီး သီချင်းဆိုတဲ့
 အမေက မေးလိုက်တယ်။ 'ဒီကောင်းမွန်တဲ့
 ရာသီဥတုမှာ အပြင် မထွက်ချင်ဘူးလား။'

သလို လှပပြီး နေသာတဲ့ နေ့။
 အိမ်နဲ့ ဝင်းခြံက ငါ့ကို ထိန်းချုပ်ထားနိုင်။
 မြက်ခင်းကို ငါတွေ့၊ ငါကျောခင်းပြီး လဲလျောင်း။
 ငါ့စိတ်က ပြောတာကို ငါ သိဆို။
 တစ်လံလောက် ရှည်တဲ့ မြွေတွေ နေပူစာလှုံဖို့ တွားသွား
 ငါ သီချင်းဆိုပြီး ထွက်ပြေး

'ဒီလို စိတ်ချမ်းမြေ့ဖွယ် ရာသီဥတုမှာ ငါတို့
 ဖိနပ်မပါဘဲ လမ်းလျှောက်နိုင်တယ်'
 ခြေအိတ်တွေကို ချွတ်ရင်း အမေက ပြောတယ်။

သလို လှပပြီး နေသာတဲ့ နေ့။
 အိမ်နဲ့ ဝင်းခြံက ငါ့ကို ထိန်းချုပ်ထားနိုင်။
 ငါ လှေကို လွှတ်လိုက်တယ်။ ငါကျောခင်းပြီး လဲလျောင်း
 ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရေစီးက ငါ့ကို အလဲထိုး။
 ဒါပေမဲ့ နေက ပူလာပြီး နှာခေါင်း အရေလန်
 လုံလောက်တာက လုံလောက်၊ ငါ ဆိုက်ကပ်ဖို့ ရွေးလိုက်
 'ဒါ မြက်ခြောက်လှန်းဖို့ နေ့တွေပဲ'
 အမေက ထွန်ခြစ်ခြစ်ရင်း ပြော။

နိကာယ်ကဗျာ • ၂၀

သလို လှပပြီး နေသာတဲ့ နေ့။

အိမ်နဲ့ ဝင်းခြံက ငါ့ကို ထိန်းချုပ်ထားနိုင်။

ငါ သစ်ပင်ပေါ် တက်၊ အို တက်ရတာ ချမ်းသာလေစွ။

အေးမြတဲ့ လေညှင်းက ငါ့ကို နှစ်သိမ့်။

ဒါပေမဲ့ ပိုးမွှားတွေက ငါ့ကုပ်ပိုးပေါ် မတော်တဆ ကျ

ငါ ထပြီး အော်လိုက်တယ်။ 'ဒါ နတ်ဆိုးရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အက'

'ဟုတ်ကဲ့၊ ဒီနေ့ နွားမတွေ မချောမွတ်၊ မတောက်ပြောင်ဘူးဆိုရင်

ဘယ်တော့မှ ဖြစ်မှာ မဟုတ်ဘူး။' အမေက တောင်ဘေးကို ငေးစိုက်ကြည့်ရင်း

ပြော။

သလို လှပပြီး နေသာတဲ့ နေ့။

အိမ်နဲ့ ဝင်းခြံက ငါ့ကို ထိန်းချုပ်ထားနိုင်။

ရေတံခွန်ရဲ့ အဆုံးမဲ့ အကစားဆီသို့ ငါ တစ်ဟုန်ထိုး သွား

အဲ့ဒီမှာ ငြိမ်းချမ်းရေးက ငါ့ကို လွှမ်းမိုးမယ်။

တောက်ပတဲ့ နေ့က ငါ့ကို ရေနစ်ပြီး သေတာ တွေ။

မင်းက 'အဲဒါ သေချာပေါက် ငါ့မဟုတ်ဘူး'ဆိုတဲ့ သီချင်းကို သီဆိုရင်။

'သလို နေသာတဲ့နေ့ နောက်ထပ် သုံးရက်ကြာလိမ့်မယ်။

အကုန်လုံး အဆင်ပြေလိမ့်မယ်။' အမေက အိပ်ရာပြင်ပေးရင်း ပြော။

(Bjornstjerne Martinus Bjørnson – A day of Sunshine)

မြန်မာပြန် - ချိုထွန်း

တွေ့ဆုံခြင်း

ငါ့မြန်တဲ့ စွပ်ဖားလှည်းဟာ လန်းဆန်းတဲ့ ကုန်းမြင့်မှာ အဟုတ်မြင့်။
 နှင်းဖွဲဖွဲကျ၊ လမ်းတစ်လျှောက်မှာ
 သွယ်လျတဲ့ ထင်းရှူးပင်တွေနဲ့ ဘုဗေတ်ပင်တွေ ရှိ။
 ထင်းရှူးပင်တွေက ထီးတည်း နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း တွေးဆ
 ဘုဗေတ်ပင်တွေက ကိုင်းဖြူဖြူတွေကို ပြသရင်း ရယ်မော။
 ညံ့နုတဲ့ ရုပ်ပုံ ဖြစ်ပေါ်လာ။

ဒါကြောင့် အခု လေက ပေါ့ပါးပြီး လွတ်လပ်။
 ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးတွေကို ခွာချလိုက်တယ်။
 ကျီစားတဲ့ လေသံနဲ့ နှင်းကို ပြသ။
 ပဝါပါးနောက်က ရိပ်ခနဲ မြင်ရ။
 တောင်ကြားပေါ်က နှင်းခဲတောင်ထိပ်အတွင်းမှာ
 ရှုခင်းက တောက်ပ၊ မြင့်မား။

ဒါပေမဲ့ ဖြူပြီး ညိုတဲ့ နယ်စပ်ကနေ
 ကြည့်လိုက်တိုင်း မျက်နှာ ထွက်ပြုလာ။
 ဘယ်သူ့၊ ဘယ်သူ့ မျက်နှာလဲ။
 ဦးထုပ်နဲ့ နားပန်းအောက်က ငါ ငေးစိုက်ကြည့်။
 နှင်းပွင့်တွေ ဖြတ်ခဲပြီး လျှောဆင်းတာကို မြင်ရ။
 တစ်စုံတစ်ယောက်က ငါ့ဆီကို လာလည်မှာလား။
 ငါ့လက်အိတ်ပေါ် ကြယ်တစ်ပွင့် ကျလာ။
 ဒီမှာ တစ်ခါ၊ ကြယ်ရဲ့ မတူတဲ့ အဖော်။
 သူတို့ ငါ့ကို စကားထားတွေ မေးမယ်။
 လေထဲမှာ အပြုံးတွေက လှိုင်း။
 သိပ်ကောင်းတဲ့ မျက်စိတွေကနေ ငါ့လျှောက်ကြည့်။
 မှတ်ဉာဏ်က ငါ့ကို နှင်းကျစေရဲ့။

နိတယ်ကဗျာ • ၂၂

ကြယ်တွေက ရွှေချည်၊ ငွေချည်တွေကို ချာလည်လှည့်။
ဝှက်ထားတဲ့ ဝိညာဉ်တွေများ ရှိနိုင်မလား။
ထိတ်လန့် စိုးရိမ်စရာက ငါ့ကို ခြောက်လှန့်။
အသင် ဘုဇပတ်ပင်၊ အသင် မစွန်းထင်းတဲ့ နှင်း။
အသင် ပိုသန့်စင်တဲ့ လေ၊ ဝိညာဉ်တစ်ခု တိုးခဲ့သလား။
အခု ပုံဆွဲနေတာ ဘယ်သူလဲ။

ဟောဒီ အားလုံး စွဲမက်ဖွယ် ကျက်သရေမှာ
ငါ့ကို လိမ်ညာတဲ့ ကြွေကျတဲ့ ကြယ်တွေမှာ
ကောင်းမွန်စွာ ထွန်းပတဲ့ အလင်းရောင်ဖြူဖြူမှာ
ဒီငြိမ်ဆိတ်တဲ့ စည်းကျတဲ့ အကမှာ
သူ့မျက်နှာ ပုံပန်းက သဘာဝရဲ့ မျက်နှာမှာ နှစ်လိုဖွယ် ကောင်းတာလား။
ဟန်စ် ဘရက်ကံ၊ ငါ့ကို တွေ့ဖို့ လာရဲ့။

(Bjørnstjerne Martinus Bjørnson – A Meeting)

မြန်မာပြန် - ချိုထွန်း

ဂျော်ဂျီယို ကာဒူဆီ

“သူ့ရဲ့ နက်ရှိုင်းတဲ့ လေ့လာသင်ယူမှုနဲ့ ဆဲဖန်ပိုင်းဖြတ်မှု သုတေသနကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရုံမက သူ့ကဗျာ လက်ရာမွန်တို့မှာ တွေ့ရတဲ့ ဖန်တီးနိုင်သည့် စွမ်းအင်၊ လတ်ဆတ်လန်းဆန်းတဲ့ ဟန်နဲ့ ခံစားချက်ပြင်းပြသော အင်အားတို့ကို ချီးကျူးဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့်”

Giosuè Carducci

ဖွား ၁၈၃၅၊ ဇူလိုင် ၂၅။ ဗဲလ်ဒီကာဆယ်လို၊
တူစကင်နီ(ယခု အီတလီ)
ဆုံး ၁၉၀၇၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၆။ ဘိုလော့ဂ်နာ၊
အီတလီ

ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ အီတလီ
ဆုရသည့်ခုနှစ် ၁၉၀၆
နယ်ပယ် ကဗျာ
ဘာသာစကား အီတာလျန်

ဂျော်ဂျီယို ကာဒူဆီ(၁၈၃၅-၁၉၀၇)ဟာ ပီဆာ နားက မြို့ငယ်လေးဖြစ်တဲ့ ဗဲလ်ဒီကာဆယ်လိုမှာ မွေးဖွားတယ်။ သူ့ဖခင်က ဆရာဝန်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး အီတလီ ညီညွတ်ပေါင်းစည်းရေးကို ထောက်ခံအားပေးသူဖြစ်တယ်။ ကာဘိုနရီ လျှို့ဝှက်အီတလီ တော်လှန်ရေးနဲ့လည်း ဆက်စပ်ပတ်သက်ခဲ့တယ်။ ကာဒူဆီဟာ ဂရိနဲ့ ရောမ စာရေးဆရာတွေကို စောစောပိုင်းမှာပဲ စွဲဖတ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီအပြင် အီတလီ ဂန္ထဝင်ဖြစ်တဲ့ ဒန်တော၊ တာဆိုနဲ့ အဲလဖီရိုကိုလည်း ကျေကျညက်ညက် လေ့လာခဲ့တယ်။ အသက်နှစ်ဆယ်မှာ ပီဆာတက္ကသိုလ်ကနေ စာပေနဲ့ ဒဿနိကဗေဒ ဘာသာရပ်နဲ့ ဘွဲ့ရတယ်။ အထက်တန်းကျောင်းတွေမှာ ဆရာလုပ်ခဲ့တဲ့ သူ့ရဲ့ ဒုက္ခများခဲ့ရတဲ့နှစ်တွေ (အဖေကလည်း ဆုံး၊ ညီအစ်ကိုတော်ကလည်း ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သတ်သေ)လွန်ပြီးတဲ့နောက် ဘိုလော့ဂ်နာ တက္ကသိုလ်မှာ အီတလီ စာပေ ပါမောက္ခအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရတယ်။ ဒီရာထူးမှာ သူ အငြိမ်းစားယူတဲ့ ၁၉၀၄ အထိ သူလုပ်တယ်။

သူ့ခေတ်သူ့အချိန်နဲ့ ဂန္ထဝင် (သူက ဟိုရေစံနဲ့ ဗာဂျီးလ်လို လက်တင် ကဗျာဆရာကြီးတွေကိုလည်း ဖတ်ခဲ့) အီတလီစာဆိုကြီးတွေရဲ့ စာပေလောကဟာ

မူ နှစ်ခုစလုံးက သူကလေးဘဝမှာ ကဗျာစရေးဖို့ စေ့ဆော်ခဲ့တယ်။ အဦးဆုံး သူ့ရဲ့ ကဗျာပေါင်းချုပ် နှစ်အုပ်က ကာရန္တီ (Rime) (၁၈၅၇) နဲ့ ပေါ့ပါးလေးလံ (Levia Gravia) (၁၈၆၈) တို့ဖြစ်တယ်။ နှစ်အုပ်စလုံးမှာ ရှေးဟောင်းစာတွေကို တုပဖွဲ့နဲ့ တာနဲ့ အလားတူ တော်လှန်ပြောင်းလဲခြင်းဘက် ပြင်းပြင်းပြပြတိမ်းညွတ်ခြင်းအပေါ် သူ့ရဲ့ စိတ်အားထက်သန်မှုတွေ လှစ်ဟပြသနေတယ်။ ကာဒူဆီကို စေတန်ကို ချီးပတဲ့သူအဖြစ် သတင်းကျော်စောစေခဲ့တဲ့ မာန်နတ်မင်းသို့ ဓမ္မတေး (Inno a Satana) (၁၈၆၅) မှာ သူ့ရဲ့ လွတ်လပ်တဲ့ အတွေးအခေါ်တွေနဲ့ ခေတ်သစ်အိုင်ဒီယာတွေ၊ တီထွင်မှုတွေနဲ့ တော်လှန်မှုတွေကို အပြည့်အဝ ဖွင့်ဟဖော်ထုတ်ထားတယ်။ အိအမ္ဘနဲ့ အဲပိုဒ် (Giambi ed epodi) (၁၈၈၂) က သူ့ရဲ့ တစ်ပြည်တည်းသားတွေအပေါ် မခံမရပ်နိုင် ဒေါသထွက်ရတာတွေကို ဖော်ပြထားတဲ့ နိုင်ငံရေးသဘော သရော်ကဗျာပေါင်းစု ဖြစ်တယ်။ ကဗျာသစ်များ (Nuove poesie) (၁၈၇၃) နဲ့ အရိုင်းတမ်းချင်း (Odi barbare) (၁၈၇၇၊ ၁၈၈၂ နဲ့ ၁၈၈၉) ကဗျာပေါင်းချုပ် သုံးအုပ်တွဲမှာ သူ့ရဲ့ ကဗျာပုံစံဖွံ့ဖြိုးမှုက ပြည့်ဝတဲ့အဆင့်ရောက်တယ်။

ကာဒူဆီဟာ ထူးချွန်ပြောင်မြောက်တဲ့ ဘာသာပြန်သူတစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပြီး ဂျည်ထဲနဲ့ ဟိန်းနားတို့ရဲ့ လိရစ်ကဗျာတချို့ကို အီတလီဘာသာပြန်ခဲ့တယ်။ ဒီဘာသာပြန်မှုက သူ့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်ကဗျာရေးဖွဲ့ရာမှာ ဩဇာကြီးကြီးမားမား သက်ရောက်ခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ ဂုဏ်သတင်းကျော်ကြားမှုဟာ သူ့ကဗျာပေါ် မူလအခြေခံပေမဲ့ သူ့ကို စာပေသမိုင်းဆရာနဲ့ ထင်ရှားတဲ့ အဟောအပြောကောင်းအဖြစ်လည်း အသိအမှတ်ပြုကြတယ်။ တကယ်တမ်း စကားပြေအရေးအသားလည်း အထူးထူးဆန်း ကျန်ရစ်တယ်။ စာပေဝေဖန်ရေး၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ဟောပြောချက်နဲ့ အက်ဆေးအပါအဝင် သူ့ရဲ့ စကားပြေလက်ရာတွေဟာ အုပ်ရေ ၂၀ ရှိတယ်။

ကာဒူဆီမှာ တက်ကြွလှုပ်ရှားတဲ့ နိုင်ငံရေးဘဝလည်း ရှိပြီး ဘိုလော့နာနာရဲ့ ဂုဏ်သရေရှိ နိုင်ငံသားအဖြစ် နာမည်ထင်ရှားခဲ့တဲ့နောက်ပိုင်း ၁၈၉၀ မှာ ဥပဒေပြု အထက်လွှတ်တော်အတွက် ရွေးချယ်ခံခဲ့ရတယ်။ သူ့ရဲ့ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုအားလုံးမှာ ပညာရှင်ဆန်ပြီး ရှင်သန်လှုပ်ရှားတဲ့ ပင်ကိုအရည်အသွေးကို ထင်ရှားပြသနိုင်ခဲ့တဲ့အတွက် ၁၉ရာစုရဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ အကြီးမားဆုံး အီတလီရဲ့ စာပေဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ရပ်တည်နိုင်ခဲ့တယ်။

ကာဒူဆီဟာ အသက် ၇၂ နှစ်အရွယ်မှာ ဘိုလော့နာမှာပဲ ကွယ်လွန်ခဲ့တယ်။

ဆွန်းနက်အမှတ် ၃၆

ငါ့သဘောတစ်စင်းလည်း မှန်တိုင်းကြောင့် လူးလိမ့်နေတဲ့ ပင်လယ်ပြင်မှာ ရွက်လွင့်
တောင်ပံဖြူရှိတဲ့ စင်ရော်ငှက်တွေရဲ့ ဝမ်းနည်းပူဆွေးဖွယ် အော်မြည်သံတွေအကြား
သူ့ခြိမ်းခြောက်တဲ့ ထကြွမှု ပတ်လည်မှာ လှိုင်းတွေ တဝန်းဝန်း
သူ့အပေါ်မှာ မရပ်မနား လျှပ်စီးလက်

အဲဒီအခါ ငါ အမြဲ ပျောက်ဆုံးနေတဲ့ ကမ်းခြေဆီသို့
မှတ်ဉာဏ်က မျက်ရည်တွေနဲ့ ပြည့်နက်တဲ့ မျက်လုံးတွေနဲ့ အားစိုက်ပြီး လှည့်ကြည့်
ပျံသွားတဲ့ စိတ်ပျက် ငြီးငွေ့ဖွယ်ကောင်းတဲ့ အမြင်က နှိမ်နင်းလိုက်တဲ့
မျှော်လင့်ချက်တွေဟာ အပိုင်းပိုင်းကွဲတဲ့ ခတ်တက်အပေါ်မှာ စိတ်မချမ်းမြေ့စွာ
ညှိုးကျ။

ဒါပေမဲ့ ငါထူးကဲညဉ့်ဟာ ပဲ့ပိုင်းမှာ မတ်မတ်ရပ်။
လေချွန်တဲ့ လေနဲ့ ကျိကျိမြည်တဲ့ ရွက်တိုင်ပေါ်မှာ
ပင်လယ်ပြင်နဲ့ ကောင်းကင်ပြင်ကို စေ့စေ့စပ်စပ် ကြည့်ရှုရင်း
သူ့တေးသံက လွင့်။

ဝမ်းနည်းတဲ့ သဘောသား ငါတို့
ဆွံ့ပြီး မေ့လျော့တဲ့ မြူဖုံးဒေသတွေအတွက် ရွက်လွင့်ကြ။
ဒါပေမဲ့ ငါတို့ ပဲ့ထိန်းကျောင်းတဲ့ လမ်းကြောင်းဟာ
သေခြင်းတရားရဲ့ ဖြူရော်ကျောက်တန်းကို နောက်ဆုံးမှာ ဦးတည်ရမယ်။

(Giosuè Carducci – Sonnet XXXVI)

Translated from Italian By Emily A. Tribe

မြန်မာပြန် - ချိုထွန်း

နိဿိကဗျာ • ၂၆

မေတစ်ည

စီးဆင်းနေတဲ့ စမ်းချောင်းရဲ့ အလင်းဖောက်တဲ့ လှိုင်းတွေရဲ့ အစွန်မှာ
 ပိုမိုဆိတ်ငြိမ်တဲ့ ညရဲ့ ငြိမ်သက်မှုကို
 လင်းလက်ပြီးပြန်ကြယ်တွေက ဘယ်တော့မှ မနှုတ်ဆက်။
 နှင်းစက်တွေဟာ စားကျက်စိမ်းစိမ်းတွေပေါ်မှာ တုန်ခါ။
 ရှေးကျပြီး လှည့်လည်တဲ့ ထီးတည်းလ က
 ကြမ်းတမ်းတဲ့ တောင်တွေက ကျတဲ့ အရိပ်တွေကို ထိုးဖောက်။

အို စင်ကြယ်၊ ခြိုးခြံ၊ ဖြူရော်တဲ့ လ ငဲ့၊
 ဘယ်အခိုးအငွေ့နဲ့ မြူတွေက
 တောလမ်းနဲ့ ထင်းရှူးဖုံးတောင်တွေကနေ
 နက်ရှိုင်းတဲ့ ညရဲ့ ပူနွေး၊ ပျော့ပျောင်းတဲ့ လေကို ဖြတ်ပြီး သင့်ဆီကို ထွက်ပေါ်လာသလဲ။
 သန့်စင်တဲ့ ကြယ်တွေရဲ့ ပြိုင်ဖက်တွေလို့ ထင်ရလိမ့်။
 နတ်သမီးတွေဟာ စားကျက်စိမ်းစိမ်းတွေပေါ်မှာ နိုးနေ
 နူးညံ့တဲ့ တီးတိုးပြောဆိုသံတွေက လှိုင်းတွေကို ရင်ဖိုစေ။

လရဲ့အောင် လှိုင်းတွေပေါ် သလိုငြိမ်သက်မှုမျိုးမှာ
 ချစ်သူတွေဟာ မေ့မေ့လျော့လျော့ ရွက်မလွင့်ဖူးဘူး။
 ဘယ်ချစ်သူမှ ခြေလက်မဆန့်ဘဲ ငါဟာ
 မြက်ခင်းစိမ်းစိမ်းပေါ်မှာ ခြေလက်ဆန့်တဲ့အတွက်
 သလို လဟာ အကောင်းပေါ်မှာသာပဲ ထွန်းလင်းတာကြောင့်ပေါ့။
 အုတ်ဂူတွေနဲ့ ကြယ်တွေမှ ဝိညာဉ်မိတ်ဆွေတွေဟာ
 တောင်တွေပေါ်မှာ လျှောက်သွားနေတယ်လို့ ငါထင်မိရဲ့။

မိခင်တောင်တွေပေါ်မှာ အိပ်တဲ့ အို အသင်။
 အထီးတည်း အုတ်ဂူတွေ၊ လှိုင်းတွေရဲ့ ဘေးမှာ
 ကောင်းကင်မှာ ကြယ်တွေ ဖြတ်သွားတာကို စောင့်ကြည့်တဲ့ အသင်။
 လရဲ့ တစ်သမတ်တည်း ရောင်ခြည်တွေရဲ့ အောက်မှာ
 ပျော့ပျောင်းတဲ့ မြက်ခင်းစိမ်းပေါ် ညင်သာစွာ လျှောဆင်းတဲ့ အသင်။
 ငြိမ်ဆိတ်တဲ့ ညမှာ လူတွေ ပြည့်နှက်နေတာကို ငါမြင်တွေ့မဲ့။

အလို ထွန်းလင်းတောက်ပတဲ့ တောင်တွေရဲ့ ထိပ်မှာ
 ငါ့ရဲ့ စိမ်းလန်းတဲ့ လူငယ်ဘဝကို ဘယ်လောက် မြင်ခဲ့ရသလဲ။
 ရှုံးသွားတဲ့ ညက တောင်ခြေတွေမှာ ခိုလှုံခွင့်ရှာ။
 ငါကြည့်လိုက်တဲ့အခါ တောက်ပတဲ့လက
 ထင်ထင်ရှာရှား သရုပ်ဖော်ထားတဲ့ လှိုင်းတွေပေါ်မှာ
 ပုံပန်းဟာ သူ့မျက်လုံးတွေကနေတစ်ဆင့်
 ကြယ်တွေရဲ့ ရောင်ခြည်တွေကို တောက်ပစေ။

‘သတိရပါ’ လို့ သူက ငါ့ကိုပြော။
 ကြယ်တွေကို ဖုံးလွှမ်း၊ မြက်ခင်းစိမ်းစိမ်းပေါ် အရိပ်လွှမ်း
 ရုတ်တရက် လက အသံစူးစူး သာချင်းတွေ ထပ်မံပဲ့တင်ထပ်
 နိမ့်ချည်မြင့်ချည် လှိုင်းတွေပေါ်မှာ ထီးတည်းကျန်ရစ်
 အုတ်ဂူကနေ ညဉ့်နက်လာတဲ့အခါ ငါ ချမ်းစိမ့်လာ။

ညအခါ ကောင်းကင်ကို ကြယ်တွေနဲ့ ထူထပ်စွာ စီခြယ်ထားတဲ့အခါ
 လှိုင်းအစပ်မှာ ငါ ပျော်ရွှင်
 တောင်တွေရဲ့ နောက်မှာ လ ဆင်းသွားတာကို စောင့်ကြည့်ဖို့။

(Giosuè Carducci – A Night in May)

Translated from Italian By Emily A. Tribe

မြန်မာပြန် - ချိုထွန်း

ပေါ်ဟိုင်ဇယ်

“လိရစ်ကဗျာဆရာ၊ ပြဇာတ်ဆရာ၊ ဝတ္ထုရေးဆရာနဲ့ ကမ္ဘာကျော် ဝတ္ထုတိုများရေးတဲ့ စာရေးဆရာအဖြစ် သူ့ရှည်လျားရေးအားသန်သော တစ်သက်တာအတွင်း သူပြသခဲ့တဲ့ စိတ်ကူးစံထားဝါဒ စိန်ခေါ်ပျံ့နှံ့နေရာ ပြောင်မြောက်တဲ့ အနုပညာရည်ပြည့်ဝမှုအတွက်”

Paul Johann Ludwig Heyse

ဖွား ၁၈၃၀၊ မတ် ၁၅။ ဘာလင်၊ ပရပ်ရှား
(ယခု ဂျာမနီ)

ဆုံး ၁၉၁၄၊ ဧပြီ ၂။ မြူးနစ်၊ ဂျာမနီ

ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ ဂျာမနီ

ဆုရသည့်ခုနှစ် ၁၉၁၀

နယ်ပယ် ဒရာမာ၊ ကဗျာ၊ စကားပြေ

ဘာသာစကား ဂျာမန်

ပေါ်ဟိုင်ဇယ်(၁၈၃၀-၁၉၁၄)ဟာ ဘာလင်မှာမွေးဖွားတယ်။ တော်ဝင်တက္ကသိုလ်က ပါမောက္ခ ကေ၊ ဒဗလျူ၊ အယ် ဟိုင်ဇယ်နဲ့ ဂျူးမိသားစုက ဆင်းသက်တဲ့ မိခင် ဖြစ်သူ ဂျူးလီတို့ရဲ့ ဒုတိယသားဖြစ်တယ်။ အသက်ရှစ်နှစ်သားကနေ ၁၇ နှစ် သားအထိ ဖရက်ဒရစ် ဝီလ်ဟမ်း ရှုမနာဇီယမ် (အင်္ဂလန်က ဂရမ္မာကျောင်းနဲ့ တူ)မှာ တက်တယ်။ နောက်ပိုင်းကျတော့ အဲဒီမှာ သူ့ကို စံပြကျောင်းသားအဖြစ် သတိတရ ရှိနေကြတယ်။ အဲဒီနောက် ဘာလင် တက္ကသိုလ်မှာ ကျမ်းရိုး ဝေါဟာရ ဗေဒကို နှစ်နှစ် လေ့လာတယ်။ အိမ်နိနျူယဲလ် ဂျီဘဲလ်နဲ့ ဖရန်နို ခုဂ်လာတို့ရဲ့ နွေးထွေးရင်းနှီးတဲ့ ထောက်ပံ့မှုနဲ့ ကဗျာအမျိုးအစားအားလုံးကိုလည်း ဟိုစပ်စပ် သည်စပ်စပ် ဖတ်တယ်။ ဘွန်းမှာ တစ်နှစ်ဆက်ပြီး လက်တင်နွယ်ဘာသာစကားတွေရဲ့ ဝေါဟာရဗေဒကို လေ့လာတယ်။ ၁၈၅၂ မှာ ပါရဂူဘွဲ့ရတယ်။ အဲဒီနှစ် ဆောင်း ရာသီမှာ ပရပ်ရှားယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနရဲ့ အထောက်အပံ့နဲ့ ရောမကိုသွားပြီး တစ်နှစ်လောက် တောင်ပိုင်းနယ်တွေမှာနေတယ်။ အီတလီစာကြည့်တိုက်တွေမှာ လက်တင်ကို ဆက်လေ့လာတယ်။ သူ့ရဲ့ ပထမဆုံးစာအုပ် ပုံပြင်များနဲ့ ကဗျာ များ ပေါင်းချုပ် (*Der Jungbrunnen*)ကို သူ့ဖခင်က နာမည်မခံဘဲ ထုတ်ဝေ

ပေးတယ်။ ၁၈၅၃ မှာ သူ ဂျာမနီကို ပြန်ရောက်တော့ သူ့စိတ်ထဲ အီတလီ မြင်ကွင်းတွေ လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် ရှိနေဆဲမှာပဲ သူ့ကို နာမည်ထင်ရှားစေခဲ့တဲ့ စာပေလက်ရာတွေ ရေးဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီမှာ သူ့ရဲ့ အကျော်ကြားဆုံး ဝတ္ထုတို ဒေါသပုန် (*L'Arrabbiata*)(၁၈၅၃ ရေး၊ ၁၈၅၅ ထုတ်ဝေ)နဲ့ ဆိုရန်တို သီချင်းများ (*Lieder aus Sorrent*)(၁၈၅၂/၁၈၅၃) တို့လည်း အပါအဝင်ဖြစ်တယ်။

၁၈၅၄ နွေဦးမှာ သူ့ရဲ့ ထုတ်ဝေထားတဲ့ စာအုပ်တွေကို ဘာဗေးရီးယား ဘုရင် ဒုတိယ မက်ဆီမီလန်က သဘောကျခဲ့ပြီး အိမ်နယ် ဂျီဘဲလ်ရဲ့ အကြံ ပြုချက်နဲ့ မြူးနစ်မှာ တစ်နှစ်ထောက်ပံ့ငွေ ဂီလ်ဒါတစ်ထောင်ရတဲ့ ရာထူးနေရာကို ပေးတယ်။ ဆင်ပိုဆီယလို့ ခေါ်တဲ့ တစ်ပတ်တစ်ခါ စာပေပညာရှင်နဲ့ ကဗျာ ဆရာတွေ ဆုံဆည်းကြတဲ့ ညချမ်းပါတီကို ပါဝင်စီစဉ်ပေးဖို့ပဲ။ ၁၈၅၄ မှာ ခုဂ်လာရဲ့ သမီး မာဂရက်နဲ့ အိမ်ထောင်ကျပြီး သားသမီး ၄ ယောက်မွေးဖွားတယ်။ ၁၈၆၂ မှာ သူ့ပထမဇနီး ဆုံးပြီး ၅ နှစ်ကြာတော့ မြူးနစ်ကပဲ ငယ်ရွယ်တဲ့ မိန်းမပျို အန်နာရူးဘတ်နဲ့ နောက်အိမ်ထောင်ထူတယ်။ နိဘယ်ဆုရချိန် သူ့ ကိုယ်တိုင်ရဲ့ ကိုယ်ရေးမှာ ကလေးနှစ်ယောက် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ် တိမ်းပါးတာနဲ့ ပထမအိမ်ထောင်က သားတစ်ယောက် ဆုံးတာကလွဲပြီး ၄၄ နှစ်တာ ပျော်ရွှင်စွာ အတူနေထိုင်ခဲ့ လို့ ဖော်ပြထားတယ်။ ဟေဇယ်က စာတွေကို ဆက်ပြီး လှိုင်လှိုင် ရေးခဲ့တယ်။ ကလေးတွေ ဆုံးလို့ ပူဆွေးသောက ရောက်ရတာကလွဲပြီး ဘဝမှာ ထူးထူးခြားခြား မကြုံခဲ့ရပေမဲ့ သူ့ရဲ့ ဂုဏ်သတင်းကျော်စောခြင်းက တဖြည်းဖြည်း တက်လာပြီး ကမ္ဘာသိပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လာတယ်။ သူက သဘာဝကို ပုံတူကူးတဲ့ သဘာဝဝတ္ထုအဖွဲ့ကို ဆန့်ကျင်သူဖြစ်ပြီး ဂျာမနီတစ်လွှား သူ့ရဲ့ စာပေဩဇာ မလွှမ်းမီကတည်းက ဝေဖန်ရေးသားတဲ့ စာတွေ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ဖြစ်တယ်။ သူ့ကို ကဗျာမင်းသား (*Dichterfürst*)လို့ အမည်တစ်မျိုးပေးခဲ့ကြပြီး ဥရောပ အတွင်း နိုင်ငံတကာ နားလည်မှုတိုးမြှင့်လာအောင် သူဟာ မမောမပန်း ကြိုးပမ်း ခဲ့တယ်။

ပထမကမ္ဘာစစ်မဖြစ်ပွားမီ လအနည်းငယ်အလိုမှာ ဟေဇယ် ကွယ်လွန်ခဲ့ တယ်။ သူကွယ်လွန်ပြီးတဲ့နောက် မြူးနစ်က လမ်းတစ်လမ်းကို သူ့အမည်နဲ့ မှည့်ခေါ်ခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ လက်ရာအပြည့်အစုံကို သူကွယ်လွန်ပြီး ၁၀ နှစ်အကြာ ၁၉၂၄ မှာ အတွဲ ၁၅ တွဲခွဲပြီး ထုတ်ဝေခဲ့တယ်။

ရေတွင်း

ခေါင်းမာသောမိန်းကလေးရေ၊ စိမ်းကားချင်သပဆို ဆက်၍သာ စိမ်းကားပါ။
 ရှက်ကိုးရှက်ကန်းနေချင်သပဆိုလည်း ဆက်၍သာ ရှက်နေပါတော့။
 မိုးလင်းကနေမိုးချုပ် မင်းရဲ့နှလုံးသားကို သော့ခတ်ထားလိုက ထားပါတော့။
 သို့သော်ငြားလည်း မငဲ့မျက်ဝန်းရဲ့ ရှုန်းစိုတောက်စားခြင်းက
 မင်းရဲ့တင့်တယ်ကြွယ်ဝခြင်းကို ကွယ်ဝှက်ထားနိုင်စွမ်း မရှိချေ။

ဤသို့ဤနယ် ငါးမော တွေးတောနေခိုက်
 ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်တစ်ပုဒ်အား အမှတ်ရမိလေသည်။
 ရှေးပဝေသဏီမှ မြို့တစ်မြို့တွင် ရေတွင်းတစ်တွင်း ရှိခဲ့လေ၏။
 ထိုရေတွင်းမှ ရေတို့ကိုကား မည်သူမျှ ထိတို့ဖူးခြင်းမရှိ၊
 မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မှ ခပ်ယူသုံးဆောင်ဖူးသည်လို့လည်း မရှိ။

ထိုရေတွင်းကား အတိုင်းအဆရယ်မရှိ နက်ရှိုင်းလွန်းပါ၏။
 နက်ရှိုင်းလွန်းသဖြင့် ရေကရားကို ချသော်
 တစ်နာရီပြီး တစ်နာရီ ကုန်လွန်လာချေသော်လည်း
 အောက်ခြေကြမ်းပြင်ကို မထိ။

တစ်ခါသော် တိုင်းအနံ့ ပြည်အဆုံး လှည့်လည်သွားလာသူ
 သီချင်းသည်လှလင်တစ်ဦးက ထိုရေတွင်းကို ခရီးသွားဟန်လွှဲ တွေ့လေ၏။
 ရေတွင်းအနီးဝယ် တယောပြားလေးကိုထုတ်၊
 တေးတစ်ပုဒ်ကို တီးခတ်ရင်း သီချင်းတစ်စကို သီဆိုလေ၏။

အို၊ နားစွင့်ကြစမ်းပါ၊ ဤအရပ်ဤဒေသမှလူများ မကြားဖူးသော အသံတစ်ခု။
 တဝေါဝေါ၊ တပွက်ပွက်နှင့် ကျယ်လောင်သထက် ကျယ်လောင်လာပေါ့။
 ရှိသော၊ အေးသော၊ ကြည်လင်သောရေသည် ရေတွင်းနှုတ်ခမ်းဝဆီသို့
 အားရရွှင်မြူးစွာဖြင့် အပြေးအလွှား တက်လာချေတော့သည်။

နိဗ္ဗာန်ကဗျာ • ၃၂

သီချင်းသည် လှလင်သည် ရေချိုကို တစ်ကျိုက် သောက်လေ၏။
သူ၏အပျော်တို့ကား အနီးအပါးမှ လူတို့ထံသို့ ကူးစက်ပျံ့နှံ့လေ၏။
ရေထွက်ပေါက်အား လွတ်လပ်မှုကို ပေးနိုင်စွမ်းရှိခဲ့သည့် အသံရှင်ကား
အတိုင်းအဆမဲ့သော ပီတိကို သောက်သုံးလိုက်ရချေပြီတကား။

(Paul Johann Ludwig Von Heyse- The Well)

မြန်မာပြန် - မောင်ဒေး

ရာဘင်ဒြာနတ် တဂိုး

ပြီး ပြည့်စုံတဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုအားဖြင့် သူ့ကဗျာအတွေးများ ထုတ်ဖော်ကာ အောက်တိုင်းစာပေရဲ့ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်အောင် သူ့ကိုယ်ပိုင်အင်္ဂလိပ်စကားလုံးများနဲ့ ဖော်ပြတဲ့ သူ့ရဲ့ လေးလေးနက်နက် ထင်ဟပ်ခံစားကာ လန်းဆန်းပြီး လှပတဲ့ ကဗျာကြောင့်'

Rabindranath Tagore

ဖွား	၁၈၆၁၊ မေ ၇။ ကာလကတ္တား၊ အိန္ဒိယ
ဆုံး	၁၉၄၁၊ ဩဂုတ် ၇။ ကာလကတ္တား၊ အိန္ဒိယ
ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ	အိန္ဒိယ
ဆုရသည့်ခုနှစ်	၁၉၁၃
နယ်ပယ်	ကဗျာ
ဘာသာစကား	ဘင်္ဂလီနှင့် အင်္ဂလိပ်

ရာဘင်ဒြာနတ် တဂိုး (၁၈၆၁-၁၉၄၁)ဟာ ၁၉ ရာစု ဘင်္ဂလားရဲ့ ဘာသာရေး ဂိုဏ်းသစ် ဘရာမို ဆမချဲ့ရဲ့ ခေါင်းဆောင် ဒီဘင်ဒြာနတ် တဂိုးရဲ့ အငယ်ဆုံးသား ဖြစ်ပြီး ကာလကတ္တားမှာ မွေးဖွားတယ်။ အိမ်မှာပဲ ပညာသင်ယူခဲ့ပြီး သူ့အသက် ၁၇ နှစ်မှာ အင်္ဂလန်ပို့ ကျောင်းပညာရေးကို သင်ယူစေခဲ့ပေမဲ့ မပြီးဆုံးခဲ့ဘူး။ တဂိုးက အရွယ်ရောက်လာပြီးတဲ့နောက် သူ့ရဲ့ ဘက်ပေါင်းစုံ စာပေလှုပ်ရှား ဆောင်ရွက်မှုတွေအပြင် မိသားစုပိုင် မြေရာတွေကို စီမံခန့်ခွဲရတာက သူ့ကို သာမန် လူ့ဘဝ လူ့လောကနဲ့ နီးကပ်စေခဲ့ပြီး လူမှုပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအပေါ် သူ့ရဲ့ စိတ်ဝင်စားမှုတွေက တိုးလာခဲ့တယ်။ အလားတူပဲ ရှန်နီတိကေတန်မှာ သမားရိုးကျ သင်ကြားပုံနဲ့ မတူတဲ့ စမ်းသပ်သင်ကြားတဲ့ ကျောင်းတစ်ကျောင်း စတင်ပြီး ပညာရေးမှာ ဥပနိသျှထဲကစံနမူနာတွေကို ရနိုင်ဖို့သူကြိုးစားခဲ့တယ်။ အိန္ဒိယအမျိုးသားရေး လှုပ်ရှားမှုတွေမှာလည်း သူ့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင် စိတ်ကူးယဉ်မဆန်တဲ့၊ အမြော်အမြင်ရှိတဲ့ နည်းလမ်းတွေနဲ့ မကြာခဏ ပါဝင်ခဲ့တယ်။ အိမ်အိန္ဒိယရဲ့ နိုင်ငံရေး ဖခင်ကြီး ဂန္တီဟာလည်း သူ့ရဲ့ အစဉ်ချစ်ခင် အလေးထားတဲ့ မိတ်ဆွေ ကြီး ဖြစ်တယ်။ အုပ်စိုးသူ ဗြိတိသျှအစိုးရရဲ့ သူ့ကောင်းပြုတာကို ၁၉၁၅ မှာ

သူ ခံယူခဲ့ရပေမဲ့ အိန္ဒိယမှာ ဗြိတိသျှရဲ့ မူဝါဒတွေကို ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်တဲ့အနေနဲ့ နှစ်အနည်းငယ်အကြာမှာ ဘွဲ့ကို ပြန်အပ်တယ်။

တဂိုးက ကဗျာကို ရှစ်နှစ်သားအရွယ်မှ စရေးတယ်။ အသက် ၁၆ နှစ်မှာ သူ့ရဲ့ ပထမဆုံး မည်မည်ရရလို့ ဆိုရမယ့် ကဗျာတွေကို နေခြင်သေ့ / ဘာဏု သီဟ (Bhānusiṃha)ဆိုတဲ့ ကလောင်အမည်နဲ့ ရေးထုတ်ခဲ့ပြီး ကြာရှည်ပျောက်ဆုံးနေတဲ့ ဂန္ထဝင်လက်ရာအဖြစ် စာပေသမားတွေက ရုတ်ခြည်း စိတ်ဝင်စားခဲ့တယ်။ ၁၈၇၇ မှာ ကနဦး ဝတ္ထုတိုတွေနဲ့ ဒရာမာတွေကို သူ့ရဲ့ အမည်ရင်းအောက်မှာပဲ ရေးသားအောင်မြင်တယ်။ တဂိုးဟာ သူ့ဇာတိမြေ ဘင်္ဂလားမှာ အစောပိုင်း အောင်မြင်မှုတွေ ရခဲ့ပြီး သူ့ရဲ့ ကဗျာတွေ သူ့ရဲ့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်နဲ့ ထွက်လာတဲ့အခါ အနောက်ကမ္ဘာက သိတဲ့သူ ချက်ချင်းဖြစ်လာတယ်။ ဘာသာပြန်တွေမှာ သူ့ရဲ့ ကဗျာကို ယုံကြည်သက်ဝင်မှုနဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ရှင်သန်ပြောင်းလဲနေတဲ့ လက်ရာတွေအဖြစ် ရှုမြင်နိုင်ကြရပေမဲ့ သူ့ရဲ့ လှပသပ်ရပ်တဲ့ စကားပြေအဖွဲ့နဲ့ မှော်ပဉ္စလက်ဆန်တဲ့ ကဗျာကတော့ ဘင်္ဂလီ ဘာသာစကားရဲ့ နယ်ပယ်ထဲမှာ ကျန်နေရတယ်။ ခေတ်သစ်အိန္ဒိယတိုက်ငယ်ရဲ့ ထူးချွန်ပြောင်မြောက်တဲ့ ဖန်တီးမှု အနုပညာရှင်အဖြစ် သူ့ကို အလေးထားကြတယ်။ သူ့ရဲ့ ဂုဏ်သတင်းက ထင်လင်းမြင်မားခဲ့ပြီး ကမ္ဘာတိုက်ကြီးတွေကို ဖြတ်ကာ ဟောပြောလှည့်လည်မှုတွေ၊ မိတ်ဆွေဖြစ် ချစ်ကြည့်ရေးခရီးတွေ လုပ်ဆောင်ခဲ့ရတယ်။ ကမ္ဘာကြီးအတွက် သူဟာ အိန္ဒိယရဲ့ စိတ်ဝိညာဉ်ဆိုင်ရာ အမွေအနှစ်က ဆင်းသက်ထုတ်လွှင့်တဲ့ အသံ ဖြစ်လာပြီး အိန္ဒိယအတွက် အထူးသဖြင့် ဘင်္ဂလားအတွက် သက်ရှိအထင်ကရ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ အိန္ဒိယနဲ့ (နောက်ပိုင်း ခွဲထွက်ရာ အရှေ့ပါကစ္စတန်/ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်) နှစ်နိုင်ငံလုံးရဲ့ အမျိုးသား သီချင်းတွေဟာ တဂိုးရေးဖွဲ့စီကုံးခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ သီရိလင်္ကာ အမျိုးသား သီချင်းရဲ့ မူရင်းတေးဟာလည်း တဂိုးက ရေးဖွဲ့အသံသွင်းခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။

တဂိုးက စာပေအမျိုးအစား အားလုံးကို အောင်အောင်မြင်မြင်ရေးသားခဲ့ပေမဲ့ အားလုံးအနက် သူနဲ့ ကဗျာဆရာအဖြစ်ဟာ အထင်ရှားအပေါ်လွင်ဆုံး ဖြစ်တယ်။ သူ့ရဲ့ ကဗျာစာအုပ် ၅၀ ကျော်မှာ မနသီ (Manasi) (၁၈၉၀)၊ ရွှေလှေ (Sonar Tari)(၁၈၉၄)၊ ဂီတညွလီ (Gitanjali) (၁၉၁၀)၊ ဂီတပန်းကုံး (Gitimalya) (၁၉၁၄)၊ ကြိုးကြာတို့ ဖျံသန်းခြင်း (Balaka) (၁၉၁၆) တို့ ပါဝင်တယ်။ သူ့ရဲ့ ကဗျာများကို အင်္ဂလိပ်လို ပြန်ဆိုထုတ်ဝေတဲ့ စာအုပ်တွေမှာ ဥယျာဉ်မှူး (The Gardener) (၁၉၁၃)၊ သစ်သီးခူး (Fruit-Gathering) (၁၉၁၆)၊ တိမ်းရှောင်သူ (The Fugitive) (၁၉၂၁)တွေ ပါဝင်ပြီး မူရင်း ဘင်္ဂလီ စာအုပ်တွေနဲ့ အများအားဖြင့် တိတိကျကျ ဆက်နွှယ်မနေဘူး။ တဂိုးရေးခဲ့တဲ့ အဓိက ပြဇာတ်လက်ရာတွေမှာ ရာဇ (Raja)(၁၉၁၀)၊ စာတိုက် (Lakghar)

(၁၉၁၂)၊ ရေတံခွန် (Muktadhara) (၁၉၂၂)နဲ့ နွယ်သာကီ နီနီ (Raktakaravi) (၁၉၂၆)တို့ ပါဝင်တယ်။ ဝတ္ထုတိုတွေနဲ့ နော်ဗယ်တွေလည်း ရေးခဲ့သူဖြစ်ပြီး ဂေါ်ရာ (Gora) (၁၉၁၀)၊ အိမ်နဲ့ လောက (Ghare-Baire) (၁၉၁၆)နဲ့ ရေဆန်စီးကြောင်း (Yogayog) (၁၉၂၉)တို့ ပါဝင်တယ်။ ဒါတွေအပြင် ဂီတ ဒရာမာ၊ အက ဒရာမာ၊ အက်ဆေးမျိုးစုံ၊ ခရီးသွားမှတ်တမ်းတွေနဲ့ ကိုယ်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ နှစ်တွဲ (ပထမအုပ်က သူ့ရဲ့ သက်လတ်ပိုင်း နှစ်တွေနဲ့ ဒုတိယအုပ်က သူမကွယ်လွန်မီကလေးမှာ) ရေးသွားတယ်။ ပုံဆွဲလက်ရာတွေ၊ ပန်းချီကားတွေနဲ့ သူ့ကိုယ်တိုင် ဂီတသံစဉ်ထည့်ထားတဲ့ သီချင်းတွေများစွာကိုလည်း တဂိုးက ရေးဆွဲ ချန်ထားရစ်တယ်။

တဂိုးမကွယ်လွန်မီ ၅ နှစ်တာ ကာလမှာ နာတာရှည်ဝေဒနာကို ခံစားခဲ့ရပြီး ၁၉၄၁ ခုနှစ် ဩဂုတ် ၇ ရက်မှာ သူမွေးဖွားခဲ့ရာ ဂျိုရာဆန်ကိုစံအိမ်ကြီးမှာပဲ ကွယ်လွန်ခဲ့တယ်။

အတွေးပြည်

ငွေပြားကာပြီး ရွှေအုတ်ကြွပ်မိုးထားသည့်
ဘုရင့်နန်းတော်ကြီးကို
လူတွေ သိသွားလျှင် နန်းတော်ကြီး
ကွယ်သွားတော့မှာပဲ။
မိဖုရားကြီးသည်
ခုနစ်ဆောင်တိုက်ခန်းတွင် စံမြန်းတော်မူ၍
ခုနစ်ပြည်တန် ပတ္တမြားကို
ဝတ်ထားပါသည်။

မေမေ့ကိုတော့
ကျွန်တော် ပြောရဦးမည်။
ထိုနန်းတော်ကြီးသည်
ပင်စိမ်းပင်ကလေး ပေါက်နေသည့်
ထောင့်ကွေးထဲမှာ ရှိပါသည်။

မင်းသမီးကလေးသည်
သမုဒ္ဒရာ ခုနစ်စင်း၏ ဟိုမှာဘက်၌
အိပ်ပျော်လျက်ရှိပါသည်။
သူ့ဆီကို ကျွန်တော်တစ်ဦးသာ
သွားနိုင်ပါသည်။

သူ့လက်မှာ လက်ကောက်။
သူ့နားမှာ ပုလဲပွင့်။
သူ့ဆံက ကြမ်းပြင်ခိုက်။
ကျွန်တော်က
ဆေးကြိမ်လုံးနှင့် တို့လျှင်
သူနီးလာမှာပဲ။
သူပြီးလျှင် သူ့ခံတွင်းက
ကျောက်သံပတ္တမြားတွေ
ထွက်လာမှာပဲ။

မေမေ့ကိုတော့

ကျွန်တော် ပြောရဦးမည်။

ထိုနန်းတော်ကြီးသည်

ပင်စိမ်းပင်ကလေး ပေါက်နေသည့်

ထောင့်ကွေးထဲမှာ ရှိပါသည်။

မြန်မာပြန် - မင်းသုဝဏ်

လောက ကမ်းပါး၌

ကောင်းကင်သည် အထက်တွင်
 ငြိမ်သက်လျက် ရှိ၏။
 ပင်လယ်သည် အောက်တွင်
 ဆူပွက်လျက် ရှိ၏။
 ကလေးတို့သည်
 အတိုင်းမသိသော လောကကမ်းပါး၌
 တွေ့ဆုံကြသည်တကား။

သူတို့သည်
 သဲဖြင့်လည်း အိမ်ဆောက်ကြ၏။
 ခရုခွံနှင့်လည်း ကစားကြ၏။
 သစ်ရွက်ကို လှေစပ်၍
 ရေပြင်တွင်လည်း လွှတ်ကြ၏။
 အတိုင်းမသိသော လောက၏ ကမ်းပါး၌
 တွေ့ဆုံကြသည်တကား။

သူတို့သည်
 ရေလည်း မကူးတတ်ကြ။
 ကွန်လည်း မပစ်တတ်ကြ။
 ပုလဲတံငါတို့ ပုလဲငုပ်ခိုက်
 ကုန်သည်တို့ သင်္ဘောလွှင့်ခိုက်
 သူတို့သည်
 ကျောက်ခဲကောက်၍
 စွန့်ပစ်ကြပြန်သည်တကား။
 ပင်လယ်သည်
 လှိုင်းထ၍ ရယ်မော၏။
 သဲသောင်သည်
 ပြောင်လက်၍ ရွှင်ပြိုး၏။
 မိခင်သည်
 ပုခက်လွှဲရင်း သားချောသကဲ့သို့
 လှိုင်းတို့သည်

အဓိပ္ပာယ်မရှိသော တေးကို ဆို၍
ကလေးတို့ကို ချော၏။
အတိုင်းမသိသော လောက၏ ကမ်းပါး၌
ကလေးတို့ တွေ့ဆုံကြသည်တကား။

လမ်းကြောင်းမထင်သော ကောင်းကင်၌
မုန်တိုင်းတို့ တိုက်ခတ်ကြ၏။
ခြေရာမရှိသော ပင်လယ်၌
သင်္ဘောတို့ ပျက်စီးကြ၏။
သေမင်းသည်
နေရာတကာသို့ ရောက်၏။
ကလေးတို့သည်
အတိုင်းမသိသော လောက၏ ကမ်းပါး၌
တွေ့ဆုံကြသည်တကား။

မြန်မာပြန် - မင်းသုဝဏ်

နိဘယ်ကဗျာ • ၄၈

စပယ်ဦး

ကလေးဘဝတုန်းက

ပထမဆုံး ခူးခဲ့သော စပယ်ဦးတို့ကို

သတိရနေပါသေးသည်

ကျွန်တော်သည်

နေခြည်ကိုလည်း ချစ်ခဲ့ဖူးပါပြီ။

ကောင်းကင်ကိုလည်း ခင်ခဲ့ဖူးပါပြီ။

မြေကြီးကိုလည်း မက်ခဲ့ဖူးပါပြီ။

သန်းခေါင်ချိန် စီးဆင်းသော

မြစ်ရေသံ လွမ်းချင်းကိုလည်း

ကြားခဲ့ဖူးပါပြီ။

မိုးကုန်စ နေဝင်ချိန်

တိမ်တောက်သည်ကိုလည်း မြင်ခဲ့ဖူးပါပြီ။

သို့သော်လည်း ကလေးဘဝတုန်းက

ပထမဆုံး ခူးခဲ့သော စပယ်ဦးတို့ကိုကား

သတိရဆဲပင် ဖြစ်ပါ၏။

ကျွန်တော့်ဘဝတွင်

အမျိုးမျိုး ပျော်ခဲ့ဖူးပါပြီ။

ပွဲတော်ညများတွင်

ပွဲသွားများနှင့် ရော၍

ရယ်မောခဲ့ဖူးပါပြီ။

မိုးရွာသော နံနက်ခင်းတို့တွင်

ညည်းချင်းကို ဆိုခဲ့ဖူးပါပြီ။

ချစ်သူလက်ဖြင့် သိကုံးသော

ခရေကုံးတို့ကို ဆွဲဆင်ခဲ့ဖူးပါပြီ။

သို့သော်လည်း ကလေးဘဝတုန်းက

ပထမဆုံး ခူးခဲ့သော စပယ်ဦးတို့ကိုကား

သတိရဆဲပင် ဖြစ်ပါ၏။

မြန်မာပြန် - မင်းသုဝဏ်

ဝါနာ ဗွန် ဟိုက်ဒင်စတမ်

“ကျွန်ုပ်တို့စာပေရဲ့ ခေတ်သစ်တစ်ခုကို ဦးဆောင်ကိုယ်စား ပြုတဲ့သူအဖြစ် သူ့ရဲ့ အရေးပါမှုကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းဖြင့်”

Carl Gustaf Verner von Heidenstam

ဖွား	၁၈၅၉၊ ဇူလိုင် ၆။ အော်လံရှမ္မာ၊ ဆွီဒင်
ဆုံး	၁၉၄၀၊ မေ ၂၀။ ဥဗရာလစ်၊ ဆွီဒင်
ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ	ဆွီဒင်
ဆုရသည့်ခုနှစ်	၁၉၁၆
နယ်ပယ်	ကဗျာ၊ စကားပြေ
ဘာသာစကား	ဆွီဒစ်ရှ်

ဝါနာ ဗွန် ဟိုက်ဒင်စတမ် (၁၈၅၉-၁၉၄၀)ဟာ မျိုးကြီးရိုးကြီး မိသားစုကနေ ၁၈၅၉ မှာ ဖွားမြင်တယ်။ စတော့ဟုမ်း အကယ်ဒမီမှာ ပန်းချီကို လေ့လာခဲ့ပေမဲ့ မကြာခင်ပဲ သူ့ရဲ့ ကျန်းမာရေးကြောင့် ထွက်ခဲ့ရတယ်။ အဲဒီနောက် ဥရောပ၊ အာဖရိကနဲ့ အရှေ့ကပိုင်း နိုင်ငံတွေကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ခရီးထွက်ခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ ပထမဆုံး ကဗျာပေါင်းစု လေလွင့်နှစ်များ ဝတ်ပြုခရီး (*Vallfart och vandringsår*) (၁၈၈၈) ထွက်လာပြီးတဲ့နောက် အလားအလာရှိတဲ့ ကဗျာဆရာ အဖြစ် ချက်ချင်းကြိုဆိုတာ ခံခဲ့ရတယ်။ ဒီကဗျာစုမှာ အရှေ့ပိုင်းနိုင်ငံတွေလှည့် လည်ခဲ့တဲ့ သူ့အတွေ့အကြုံတွေကနေကွန့်မြူးရေးသားခဲ့ပြီး သဘာဝတ္ထအဖွဲ့တွေကို စွန့်ပယ်ထားချက်အဖြစ်လည်း ယူမှတ်နိုင်ပြီး နောက်ပိုင်း ဆွီဒင်စာပေမှာ လွှမ်းမိုး ခဲ့တယ်။

လှပခြင်းအပေါ် သူ့ရဲ့ နှစ်သက်ခြင်းကိုလည်း ဇာတ်ကြောင်းပြောကဗျာရှည် (*Hans Alienus*) (၁၈၉၂)မှာ ပြသခဲ့တယ်။ ကဗျာများ (*Dikter*) (၁၈၉၅) နဲ့ ဆွီဒင်ဘုရင် သတ္တမမြောက် ချားလ်စ်နဲ့ သူ့ဘက်တော်သားတွေရဲ့ သမိုင်းပုံရိပ် လွှာတွေ ဖြစ်တဲ့ ချားလ်စ်ဘုရင်လူများ (*Karolinerna*)၊ ၂ တွဲ (၁၈၉၇-

နိတယ်ကဗျာ • ၄၂

၁၈၉၈)မှာ ခိုင်မာအားကောင်းတဲ့ အမျိုးသားစိတ် ထက်သန်ပြင်းပြမှုတွေကို ဖော်ပြတယ်။ *Karolinerna* ထဲက ဝတ္ထုတိုတွေရဲ့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ကို ၁၉၁၄၊ မေလ၊ ၁၉၁၅၊ နိုဝင်ဘာနဲ့ ၁၉၁၆ ဇူလိုင်လထုတ် အမေရိကန် စကင်ဒီ နေဗီယန် ရီဗြူး (နျူးယောက်) စာစောင်တွေမှာ ဖော်ပြခဲ့တယ်။

၁၉၁၀ မှာ ဆွီဒင်က စာပေသမား အများဟာ စာပေတွေထဲက ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစားများ အောက်တန်းကျခြင်း အကြောင်းရပ်အပေါ် ဆွီဒင်သတင်းစာတွေမှာ အငြင်းပွားမှုတစ်ရပ်အဖြစ် နှစ်ဖက်တိုက်ခိုက်ရေးသားခဲ့ကြတယ်။ ဆန့်ကျင်ဘက် အယူအဆတွေရဲ့ နှစ်ဖက် ဦးစီးဦးဆောင်တွေကတော့ သြဂတ်စ် စထရင်းဘာ့ဂ်နဲ့ ဟိုက်ဒင်စတမ်တို့ ဖြစ်တယ်။ ဟိုက်ဒင်စတမ်ရဲ့ စထရင်းဘာ့ဂ်ကို တိုက်ရိုက် ဆန့်ကျင်ရာ အရေးပါတဲ့ ရေးသားချက်ကတော့ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား ဒဿနရဲ့ အဆင်းနဲ့ အကျ (*Proletärfilosofiens upplösning och fall*) လက်ကမ်း စာစောင်ပဲ ဖြစ်တယ်။

၁၉၁၅ မှာထုတ်ဝေတဲ့ ဟိုက်ဒင်စတမ်ရဲ့ ကဗျာပေါင်းချုပ် *Nya Dikter* မှာ ဒဿနဆိုင်ရာ အာဘော်တွေ ပါဝင်ပြီး အထီးကျန်ဖြစ်ခြင်းကနေ ပိုကောင်းမွန် တဲ့ လူ့အဖြစ်ကို လူသားတစ်ဦး မြှင့်တင်နိုင်ဖို့ အဓိကအားဖြင့် အာရုံစိုက် ရေးသား ထားတယ်။

ဟိုက်ဒင်စတမ်ဟာ ဥပရာလစ်ဒ်က သူ့နေအိမ်မှာပဲ ၁၉၄၀၊ မေလ ၂၀ မှာ ကွယ်လွန်တယ်။

အမိမြေ

ဘယ်အဘိုးအိုက မိမိဘဝကို တန်ဖိုးရှိအောင်၊ လုပ်တဲ့ အသေးငယ်ဆုံး အရာကို
ဝမ်းပန်းတနည်း ထိန်းသိမ်းထားဘူးလဲ။

သူ တံခါးကို မြင်၊ အမျိုးသမီးတစ်ဦး ခါးကိုင်းညွတ်ပြီး ငိုယိုနေ။

လူငယ်တစ်ဦးက သင်္ချိုင်းဆီသို့ ခရီးနှင်။

နံ့ချာပြီး နိမ့်ကျပေမဲ့ အခန်းတစ်ခန်းစီကို သတိရ။

မာတယ်ချုပ် အနံ့ ရရုံကလေး ရတဲ့ ပြတင်းပေါက်ခုံတစ်ခုစီ။

သိပ်မထက်သန်တဲ့ နှလုံးသားက

ငါတို့ရဲ့ မြေခန်းဝါ ဖြစ်တဲ့

ဌာနေဒေသကို ဘယ်လို ပွေ့ဖက်မလဲ။

သူတို့ဟာ ရေကန်ဘေး၊ ဒါမှမဟုတ် လူသူကင်းမဲ့တဲ့ နွဲ့အိုင်ဘေး

အဲဒီနှင်းခဲဖုံး ပြတင်းမှန်တွေနောက်မှာ

ငါတို့ လူကြီးလူကောင်းတွေ ဖြတ်သွားမယ့်

အိမ်ပုတ်နီနီလေးတွေနဲ့ ခမ်းနားတဲ့ အိမ်ကြီးရခိုင်တွေရဲ့ ခန်းမတွေ၊

ခရစ္စမတ် ဖယောင်းတိုင်တွေဟာ အိမ်ထောင်စု ပီတိနဲ့ တောက်ပ။

ဒါ သူတို့ရဲ့ စိတ်ကူးထဲက ရုပ်ပုံလွှာ။

အဲဒါက အနာဂတ် လူမျိုးတွေ ဖြစ်တဲ့ ငါတို့အတွက်

သူတို့ရဲ့ လက်တွေ့ကို တည်ဆောက်ခိုင်း။

သူတို့ကို ဘဝထဲသို့ အချစ်နဲ့ စည်းနှောင်တဲ့ အရာအားလုံးဟာ

သူတို့ရဲ့ လစ်လပ်တဲ့ နေရာတွေ ပတ်လည်မှာ မှတ်ဉာဏ်တွေထဲမှာ ရှင်သန်ဆဲ။

မီးလင်းဖိုဘေးမှာ အတူတူ၊ ညနေခင်းအရိပ်တွေ လာတဲ့အခါ

သူတို့အကြောင်း ငါတို့ ပြောကြ၊ ကလေးဆန်တဲ့ လက်ကုန်နမ်းတာတွေ

အိုအသင်၊ ငါတို့ရဲ့ ဇာတိမြေ၊ ငါတို့ရဲ့ ပိုကြီးတဲ့အိမ်။

ငါတို့ ဘဝတွေကို သင့်ဂုဏ်ကျက်သရေ၊ သင့်ကောင်းချီးနဲ့ ရက်လုပ်။

(Carl Gustaf Verner von Heidenstam – Home Land)

Translated from the Swedish By Charles Wharton Stork

မြန်မာပြန် - ရှုထွန်း

သမန်းပင်

လာလဲ့၊ သင် အေးမြ အရှေ့ဒေသ ညနေခင်း၊ လာလဲ့၊
ပူပြင်တဲ့ နေ့ ပြီးတဲ့နောက် မင်းဟာ ရေတစ်ကရားလို့ပဲ
ကန္တာခရီးအလွန်။ မင်းဟာ ဖြူဖျော့ငယ်ရွယ် ဇနီးလို
တောင်ကုန်းအိမ်လေးကနေ လက်ပြခေါ်နေခဲ့သူ၊ ချွေးသံရွှဲ
ကွင်းပြင်က မောပန်းနွမ်းလျ အလုပ်ခွင်ဆီ။ မင်းဟာ တာတာ ရတနာဆိုင်ရှင်ရဲ့
မဟာရာဇလားလို့၊ ဖြည့်ထားတဲ့ နို့ဖြူဖြူထဲ အရောင်တွေပြောင်းနေ
ပြီး နီမြန်းတဲ့ ဝိုင်ဖြည့်လိုက်ရင်လည်း ဒီအတိုင်း
အပြစ်ကင်း သန်စွမ်းတဲ့ နားစက်မှုနဲ့ ကူးညှိမယ့် မြူးထူးသံကြား
ရွှင်လန်းပြောင်းရွေ့လို့။

ဒီအလဲ့အပြောင်းနဲ့ပဲ ငါက ညနေခင်းကို ဦးညွှတ်လိုက်ရဲ့၊ ပြီး
ငါ့ရဲ့မြည်းမလေးကို ဇက်ခွံလို့ ဂျေရုဆလင်ဆီ တက်သွားရာ
လျှိုမြောင်ကလေးထဲမှာ။ မြို့က ကုန်းမြင့်မှာ
လျောင်းလို့၊ ဝန်းရံထားတဲ့မြို့ရိုးတွေနဲ့ အမိုးခုံးဆင်
အိမ်ဖြူဖြူတွေနဲ့၊ လေးထောင့်ခြင်းတစ်လုံးလို ကြက်ဥ
အပြည့်နဲ့။ မြို့တံခါးမရောက်မီ၊ အဖြူရောင်ဝတ် မုဆိုးမတွေ
သူတို့ ခင်ပွန်းလင်တွေရဲ့ အုတ်ဂူတွေမှာ မလှုပ်မယှက်ထိုင်နေကြ
ကြီးမြတ် ငြိမ်ဆိတ် အရောင်မဲ့ ကန်ထဲ မှန်ရိပ်ကျလို့။

ရုတ်တရက် နေဝင်ဆည်းဆာ ကျလာပေါ့။ လျှိုမြောင်ရဲ့
လမ်းမမှာ လူတွေပြည့်လာပေါ့၊ လွတ်မြောက်ရာ ပွဲတော်ချိန်
နီးကပ်လာပြီမို့။

တဲအိမ်ငယ်တစ်လုံးရဲ့ တံခါးဝမှာ မိန်းမတွေ ညလယ်စာကို
ပြင်ဆင်နေကြ၊ နောင်တော်တို့ထက် နောင်တော် ခရစ်တော်ထိုင်ခဲ့ရာပ။
သူ့ရဲ့ မျက်နှာကို အပြည့်အဝ ခွဲခြားမသိမြင်နိုင်ပေမဲ့
ဆီမီးအိမ်ရဲ့ အလင်းက သူ့ရဲ့ နောက်ကျောကနေ အိမ်အပြည့်
ထွန်းကျနေတာကြောင့် ဘယ်သူမဆို ချက်ချင်း သူပဲ ဆိုတာ
ပြောနိုင်သေးရဲ့။ သူ့ရဲ့ ညိုမှောင်တဲ့ ဆံပင် ကြမ်းရိုင်းတဲ့ ထူထပ်သိပ်သည်းမှုနဲ့
ကျလို့။

သဖန်းပင်က သူ့ဒူးနှစ်ဖက်ပေါ် လဲလို့။ သူ့ရဲ့ ပရောဖက်ဝတ်ရုံဖြူက
စုတ်ဖွာလို့၊ သူ့ခြေမှာ ဖုန်မှုန့်တွေကပ်လို့။ သူ့ဝဲလက်နဲ့ သူဟာ
ဝိုင်ထည့်ရာ သားရေအိတ်နှုတ်ခမ်းကို ဖိချရဲ့။
ခြေထောက်တွေချိတ်ပြီး သူ့ကို ဝိုင်းထိုင်နေကြတဲ့
မိတ်ဆွေတွေထဲက တစ်ယောက်ယောက် ထမို့ပြင်တိုင်း
သူက နေရာပြန်ကျအောင် ဖိချလိုက်ပြီး သောက်စရာ
ပေးရဲ့။ မူစရာ မရှိ၊ အလုပ်သမားတစ်ယောက်ယောက် ရောက်လာပြီး
တည်ဆဲ ညနေခင်း ပီတိကို နှောင့်ယှက်လိမ့်မယ် တွေးစရာလည်းမရှိ။

နောက်တော့ အကဲမသိနိုင်ခဲ့တဲ့ ဂျူးထက်ဂျူး ယုဒက ထလာခဲ့။
သူ့ရဲ့ ကောင်းကောင်း ထိန်းသိမ်းထားတဲ့ လက်နဲ့ ခြေတွေဟာ စကျင်ကျောက်လို
ဖြူပြီး လက်သည်းခြေသည်းတွေကိုလည်း ဂရုတစိုက်ပွတ်တိုက်ထားရဲ့။ သူက
သူ့နဖူးက ချွေးတွေကို တခြား သာဝကတွေလို သူ့ဝတ်ရုံခေါက်နဲ့ သုတ်မပစ်ပေမဲ့
ရောမလက်ကိုင်ပဝါရှည်ကြီးကို ဆွဲထုတ်မြဲ။ သူ့ရဲ့
မှတ်ဆိတ်ကြင်စွယ်ရှင်းထားတဲ့၊ သူ့ကြွယ်ပုံပန်းနဲ့ မျက်နှာဟာ သေးငယ်
တည်ငြိမ် ထက်မြက်တဲ့ မျက်လုံးတွေနဲ့ ဓနုဥစ္စာပိုင်ဆိုင်သူရဲ့
လုံးလုံးလျားလျား ဣန္ဒြေမပျက် လိမ်မာသိုသိပ်ခြင်းတွေနဲ့။

သူက တဲနောက်ကနေ တိုးတိုးတိတ်တိတ် ခိုးထွက်ပေါ့
ကျောဆလင်သွားရာ လမ်းပေါ်၊ သူ့ရဲ့ အစိမ်းရောင် ခေါင်းပေါင်းစဟာ တဖျတ်ဖျတ်
လွင့်လို့ လိမ်ယှက်နေတဲ့ အနက်ရောင်သံလွင်ပင်တွေကြား။ သူက
သူ့ဘာသာ သူ့နဖူးကို တအားနှက်ရဲ့၊ မကျယ်တကျယ် ပြောဆိုနေရဲ့၊ ဒါက
သူ့ရဲ့ အတွေးတွေကို မနောနဲ့ အာရုံခံဖို့ရာ မခက်ချေဘူး။

သူတွေ့ရဲ့၊ ငါတို့ကို အနာဂတ်ကို စဉ်းစားဖို့၊ အလုပ်လုပ်ဖို့ တားမြစ်ရာ
ဒီလူ၊ ပြီး သူတို့ နောက်ဆုံး တန်ဖိုးသတ်မှတ်ရာ ဦးခေါင်းရဲ့ ပိုင်ရှင် ဒီလူရဲ့
နောက် တစ်စုံတစ်ယောက် လိုက်ခဲ့ရင်၊ ဘယ်ဆီ

ဦးတည်ပါလိမ့်။ တစ်နှစ်ပြီး တစ်နှစ်နဲ့ တစ်နေ့ပြီး တစ်နေ့
ဒါနီးတစ်ပြားပြီး တစ်ပြား ငါမစုဆောင်းခဲ့ဖူးလား။ လိုအပ်ချို့တဲ့ခဲ့ပေမဲ့ ငွေစ
ဒါနီး အပြား သုံးဆယ် ၊ ဒါပေမဲ့ သုံးဆယ်တဲ့လား၊ ပြီး ငါထိုင်နေပါလိမ့်
ငါပိုင် သဖန်းပင်ရဲ့ အောက်မှာ။

မရည်ရွယ်ပါဘဲ ငါ ကျောက်တုံးကို လှမ်းယူခဲ့။ အဲဒီနောက် ခရစ်တော်၊ သဖန်းပင်
မနာင်တော်တို့ထက် နောင်တော်ဟာ အလင်းကျရာ တံခါးဝကနေ ထွက်လာခဲ့။

နိဗ္ဗာန်ကဗျာ • ၄၆

‘မင်း နုပျိုဆဲပဲ’ သူက အော်ပြောရဲ့၊

‘မင်း ဦးဆုံး မင်းရဲ့ဟာ မင်းပိုင်သဖန်းပင်က ဆက်သွားမှာ

စဉ်းစား၊ ပြီး ငါ့ကို ရောင်း’

လျှိုမြောင်းက သိပ်မှောင်လာခိုက် ဘာကမှ

မသဲကွဲနိုင်တော့။ အားလုံး ပြန်နစ်မြုပ်သွား

အရှေ့ဘက်ဒေသရဲ့ မဖော်ပြနိုင်တဲ့ ငြိမ်သက်မှုထဲ၊ ပရောဖက်တွေကို

ရှေ့ဆီ ဆောင်ယူတဲ့ ငြိမ်သက်မှုထဲ။ ဒါပေမဲ့ အဲဟို

ညနေခင်းကနေ ငါဟာ သဖန်းပင်အို တစ်ပင် ပိုင်ဆိုင်မှာ ဘယ်သူ့ကိုမှ

မလိုလားတဲ့ သူတို့အပေါ် သိနားလည်သွားရဲ့။

(Carl Gustaf Verner von Heidenstam – The Fig-tree)

Translated from the Swedish By Charles Wharton Stork

မြန်မာပြန် - လွန်းရာ

ကားလ် အဒေါ့ဖ် ရဲလ်လဲရှုရ်

“မြင့်မြတ်တဲ့ စံနမူနာများကို ထင်ဟပ်ရာ သူ့ရဲ့ ကွဲပြားစုံလင်ပြီး ကြွယ်ဝတဲ့ ကဗျာအတွက်”

Karl Adolph Gjellerup

ဖွား ၁၈၅၇၊ ဇွန် ၂။ ရီပိုင်းတာ၊ ဒိန်းမတ်

ဆုံး ၁၉၁၉၊ အောက်တိုဘာ ၁၁။ ကလော့စ်ရှေး၊

ဂျာမနီ

ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ ဒိန်းမတ်

ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၁၇

နယ်ပယ် ကဗျာ၊ စကားပြေ

ဘာသာစကား ဒင်းနစ်ရှ်

(ဒိန်းစာရေးဆရာ ဟိန်းနရစ် ပွန်တိုပီဒန် **Henrik Pontoppidan** နှင့်အတူ ဆုကို ပူးတွဲရရှိ)

ကားလ် အဒေါ့ဖ် ရဲလ်လဲရှုရ် (၁၈၅၇-၁၉၁၉)ဟာ ခရစ်ယန်ဘုန်းတော်ကြီးရဲ့ သား ဖြစ်ပြီး သူသုံးနှစ်သားမှာ သူ့ဖခင်ဆုံးတယ်။ သူ့အမေရဲ့ ဝမ်းကွဲမောင်ကနေ သူ့ကို ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်တယ်။ သူ့ဦးလေးကလည်း ခရစ်ယန်ဘုန်းတော်ကြီးပဲ ဖြစ်ပြီး စာရေးဆရာလည်း ဖြစ်တယ်။ ၁၉၇၄ မှာ ဟေးဆလက်မ် ဂရမ္မာကျောင်းက သူ ကျောင်းပြီးတယ်။ အဲဒီက မပြီးမီမှာကို သူက စာရေးဖို့ ကြိုးစားနေခဲ့ပြီး ဂရမ္မာကျောင်းက အပြီးမှာ ထရက်ဂျီဒီ တစ်ပုဒ်နဲ့ ဒရာမာတစ်ပုဒ်ကို ရေးပြီးခဲ့တယ်။ ဒီလိုဖြစ်ပေမဲ့ သူဟာ သီအိုလိုဂျီကို ဆက်လေ့လာခဲ့ပြီး ကျေးလက်ဘက်မှာပဲ အများဆုံးနေထိုင်ခဲ့တယ်။ သူ့စိတ်ထဲ ဖျက်မရအောင် စွဲထင်နေခဲ့တဲ့ ကျေးလက် ဘဝကို သူ့ရဲ့ နော်ဗယ်အားလုံးမှာ တွေ့နိုင်တယ်။ ၁၈၇၈ မှာ သူ **B.D.** ဘွဲ့ ရတယ်။ ချက်ချင်းဆိုသလို စိတ်ကူးယဉ်ဝါဒီ တစ်ယောက် (*En idealist*) (၁၈၇၈)ကို ရေးပြီး အာရုံခိုက်အရေးအသားတချို့ ပါဝင်တဲ့အတွက် ကလောင်နာမည် တစ်မျိုးနဲ့ ထုတ်ဝေတယ်။

သူဟာ အမျိုးသားရေးနဲ့ စိတ်ကူးယဉ် ရိုမန်တစ် အဝန်းအဝိုင်းမှာ ကြီးပြင်း တယ်။ ၁၈၇၀ ဆယ်စုနှစ်တွေမှာ သူ့ရဲ့ နောက်ခံအသိုင်းအဝိုင်းကနေ ဖောက်

ထွက်ပြီး သဘာဝဝတ္ထဝါဒ လှုပ်ရှားမှုနဲ့ ဂျော့ဘရန်ဒက်တို့ကို စိတ်အားသန်သန်နဲ့ ထောက်ခံတဲ့သူ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဘရန်ဒက်က လွတ်လပ်တဲ့အချစ်နဲ့ ဘုရားမဲ့ ဝါဒအကြောင်း လှုပ်လှုပ်ခတ်ခတ်ဖြစ်တဲ့ ဝတ္ထုတွေ ရေးခဲ့သူဖြစ်တယ်။ နောက်တော့ သူ့ရဲ့ အားကောင်းတဲ့ မူရင်းလွမ်းမိုးရာအောက်ကို တဖြည်းဖြည်း ပြန်ရောက်ခဲ့ပြီး သဘာဝဝတ္ထဝါဒီတွေနဲ့ လုံးဝလမ်းခွဲခဲ့ပြီး ရိုမန်တစ်သစ် ဝါဒီ ဖြစ်လာတယ်။ ကားလ်ရဲ့ နော်ဗယ် ဂျာမန်စာ လေ့လာသူ (Germanernes laerling) (၁၈၈၂)၊ ကဗျာပေါင်းချုပ်ဖြစ်တဲ့ (Rødtjørn) (၁၈၈၁)နဲ့ ဒါဝင်သို့ ဆုတောင်းစာ ဖြစ်တဲ့ ဝိညာဉ်များနဲ့ ခေတ်များ (Aander og tider) (၁၈၈၂) တို့ဟာ အဲဒီအချိန်က သူ့ရဲ့ ထင်ရှားတဲ့ လက်ရာတွေဖြစ်တယ်။

အမွေ နည်းနည်းရတော့ ၁၈၈၃ မှာ ခရီးရှည်ရှည် ထွက်နိုင်လိုက်သေးတယ်။ ရောမမှာ သုံးလနေတုန်း ခရစ်မီးဘုရားမှာ ရေဆေး လေ့လာဖြစ်တယ်။ နောက်တော့ ပက်စတယ်ရော ဆီဆေးပါ သင်ဖြစ်တယ်။ အပြန်ခရီးကျတော့ ဆွစ်ဇာလန်၊ ဂရိနဲ့ ရုရှားကိုဖြတ်ပြီး စတော့ဟုမ်းကတစ်ဆင့် ခရစ္စမတ်ကာလမှာမှ အိမ်ပြန်ရောက်တယ်။ ၁၈၈၉ မှာ ကဗျာပေါင်းချုပ် ကျွန်တော်အချစ်ရဲ့ စာအုပ် (Min kaerligheds bog) ထွက်တယ်။ ယုံတမ်းပုံပြင် (Fabler)၊ နွေဦးမှသည် ဆောင်းဦး (Fra vaar til høst)နဲ့ အပိုင်းအစနစ်ခု (To fragmenter)ထွက်ပြီးတော့ ဒင်းနစ်ရိုကဗျာလောကကို လက်ပြခဲ့တယ်။

၁၈၇၇ မှာ ဂျာမန်မနဲ့ လက်ထပ်၊ ၁၈၉၂ မှာ နောက်ဆုံး ဂျာမန်မှာ သူ အခြေချဖြစ်တယ်။ ဂျာမန်စာပေ၊ ဂျာမန်ယဉ်ကျေးမှုရဲ့ ဆွဲဆောင်မှုအောက် ကောင်းကောင်းရောက်ပြီး ဒိန်းမတ်မှာ လူသိသိပ်များတော့။ သူ ၁၉၁၇ မှာ နိဘယ်စာပေဆုရတော့လည်း ဒိန်းမတ်မှာ နည်းနည်းပါးပါးပဲ စိတ်ဝင်စားမှု ရှိကြတယ်။ သူ့ကို ကြာရှည်ကြာမျော ဂျာမန် စာရေးဆရာလိုပဲ သဘောထားလာခဲ့တာဖြစ်တယ်။ အခုအခါမှာတော့ ဒိန်းမတ်မှာ သူ့ကို လုံးဝ မေ့လျော့ထားသလောက်ပဲ။ ဒါပေမဲ့ စာပေသမိုင်းပညာရှင်တွေကတော့ သူ့ကို ရိုးသားစွာ အမှန်တရား လိုက်လံရှာဖွေသူအဖြစ် ပုံမှန် အလေးထားကြတယ်။

သူ့ရဲ့ နောက်ဆုံးပိုင်းနှစ်တွေမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာနဲ့ အရှေ့ယဉ်ကျေးမှုက သူ့ကို လွှမ်းမိုးခဲ့တယ်။ ကာမန္တီတရဲ့ ဘုရားဖူးခရီး (Der Pilger Kamanita) (၁၉၀၆) က ဒင်းနစ်ရိုဘာသာနဲ့ ရေးခဲ့သမျှ တစ်မူအထူးဆုံး နော်ဗယ်လို ဆိုကြတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံဖြစ်တဲ့ ထိုင်းမှာ ဒီဝတ္ထုရဲ့ ထိုင်းဘာသာပြန်ကို

ကျောင်းသုံးစာအုပ်တွေရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် သုံးခဲ့ဖူးတယ်။ ၁၉၀၇ မှာ ရေးတဲ့ တော်ဝင်မိန်းမ (*The wife of the perfect*) က ဒန်တော့ရဲ့ ဒီဗိုင်း ကော်မဒီကနေ အခြေခံကွန့်မြူးရေးခဲ့တဲ့ လင်္ကာစပ်ဒရာမာ ဖြစ်တယ်။ ဗုဒ္ဓရဲ့ လောကီဘဝက သိဒ္ဓတ္ထအဖို့ သူ့ရဲ့ စိတ်ဝိညာဉ်ဆိုင်ရာ အားထုတ်မှုတွေက ယသောရောကြောင့် နောင်တည်းခံခဲ့ရတဲ့ အဖြစ်တွေ ပါဝင်တယ်။

ကားလ်ဂျာရယ်လပ်ဟာ ၁၉၁၉ မှာ ဒရက်ဇ်ဒင်းနားက ကလောင်ချက်မှာ ကွယ်လွန်တယ်။

နိဗာယ်ကဗျာ • ၅၀

စုံတွဲ

ငါတို့ပိုင်တဲ့ ကမ္ဘာကြီးကို ယူသွားလိုက်စမ်းပါ
လုံခြုံမှုရှိတဲ့ ညတွေပဲ ပေးခဲ့ပါ
ငါက အဲရီ၊ မင်းက ချာအို
ကမ္ဘာကြီး ပြန်လည် ပြည့်စုံခြင်း ဖြစ်စေမယ်။

(Karl Adolph Gjellerup - Pari)

မြန်မာပြန် - မောင်ကြီးငြိမ်းချမ်း

(အဲရီ - ဂရိ ဒဏ္ဍာရီထဲက အချစ်နတ်သား၊ ချာအို- ဂရိ ဒဏ္ဍာရီထဲက သဘာဝတရားအတိုင်း
ထားရှိခြင်း)

ကားလ် စပစ်တယ်လာ

“သူ့ရဲ့ အက်ပစ်ကဗျာ အိုလံပစ်နေ့ဦး (Olympian Spring)ကို အထူးသိမှတ်တန်ဖိုးထားခြင်းဖြင့်”

Carl Friedrich Georg Spitteler

ဖွား ၁၈၄၅၊ ဧပြီ ၂၄။ လိုင်းဇ်တယ်၊ ဆွစ်ဇာလန်

ဆုံး ၁၉၂၄၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၉။ လူဆားနာ၊

ဆွစ်ဇာလန်

ဆုရစဉ်နေ့ထိုင်ရာ ဆွစ်ဇာလန်

ဆုရသည့်ခုနှစ် ၁၉၁၉

နယ်ပယ် ကဗျာ

ဘာသာစကား ဂျာမန်

ကားလ် စပစ်တယ်လာ(၁၈၄၅-၁၉၂၄)ဟာ ၁၈၄၅ ဧပြီ ၂၄ မှာ လိုက်ဇ်တယ်ဆိုတဲ့ မြို့ငယ်ကလေးမှာ ဖွားမြင်တယ်။ သူ့အဖေက အသစ်တည်ထောင်တဲ့ ဆွစ္စ အစိုးရအဖွဲ့မှာ ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ခန့်အပ်ခံရတော့ ဘာန်းကို သူ လေးနှစ်သားမှာ ပြောင်းရတယ်။ သူ့အဖေရဲ့ ရာထူး သက်တမ်းက ၁၈၄၉- ၁၈၅၆။ ၁၈၅၇ ဆောင်းမှာ မိဘတွေနဲ့အတူ အိမ်ပြန်လာခဲ့ပြီး ကားလ်ကတော့ ဘာဇယ် (Basle)က ရှုမနာဇီယမ်ကျောင်းကို သူ့အဒေါ်နဲ့အတူနေရင်း တက် တယ်။ နောက်တော့ လိုက်ဇ်တယ်မှာပဲ နေပြီး ကျောင်းကို နေ့စဉ် ရထားနဲ့ သွားတက်တယ်။ သူ့အဖေက ခိုင်းလို့ ၁၈၆၃ မှာ ဇူးရစ်တက္ကသိုလ်မှာ ဥပဒေကို လေ့လာတယ်။ နောက်တော့ ၁၈၆၅-၇၀ မှာ ဇူးရစ် ဟိုက်ဒဲလ်ဘွန်နဲ့ ဘာစလာ မှာ သီအိုလိုဂျီ လေ့လာတယ်။ သီအိုလိုဂျီ စာမေးပွဲဖြေပြီးတော့ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး စတင်းဒါ့တ်စ် ဂျိုးရဲ့ ဖိတ်ကြားချက်နဲ့ သူ့ကလေးအငယ်တွေကို စာသင်ပေးလို့ ပီတာစဘတ်ကို သွားတယ်။ ၁၈၇၉ အထိ ရုရှားမှာနေပြီး ကြားထဲမှာ ဖင်လန် မှာလည်း တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း နေလိုက်သေးတယ်။ စကားပြောကဗျာ ပရောမီသယပ်စ်နဲ့ အက်ပီသယပ်စ် (Prometheus und Epimetheus) (၁၈၈၁)ကို ရေးပြီး

ဆွစ်ဇာလန်ပြန်လာတော့ ကိုယ့်တာသာကိုယ် အကုန်အကျခံပြီး ကားလ်ဖဲလစ်တဲန်ဒမ် ကလောင်နာမည် ယူပြီး ထုတ်ဝေတယ်။ လုံးဝ ဥပေက္ခာအပြုခံရတဲ့ စာအုပ်ပါပဲ။ ကားလ်က ကဗျာကို စွန့်ပြီး ကျောင်းဆရာလုပ်တယ်။ ဂျာနယ်လစ်လုပ်တယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ (၁၉၂၄) ပြန်ရေးပြီး ထုတ်တယ်။ နာမည်သစ်က ဝေဒနာခံစားသူ ပရောမီသယပ်စ် (*Prometheus der Dulder*)။ ၁၈၈၂ မှာ ကဗျာပေါင်းချုပ် ထွက်တယ်။ ၁၈၈၅ မှာ စာသင်တဲ့အလုပ်ကို စွန့်ပြီး ဘာလောမှာပဲ စာနယ်ဇင်း အလုပ်နဲ့ အသက်မွေးတယ်။ ၁၈၉၁ မှာ ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ် *Friedli, der Kalderi* ထွက်တယ်။ ရုရှားသရုပ်မှန်ဝါဒနဲ့ သရုပ်ဖော်ရေးသားခဲ့တာလို့ စပစ်တယ်လာကိုယ်တိုင်က ပြောတယ်။ '၁၈၉၂ ဇူလိုင်မှာ ငွေကြေးအမှီအခို ကင်းအောင် ကံကြမ္မာက ကျွန်တော့်ကို ရုတ်တရက် မျက်နှာသာပေးခဲ့တယ်'လို့ ကိုယ်တိုင်ရေးတဲ့ ကိုယ်ရေးမှတ်စုအကျဉ်းမှာ ဖော်ပြထားတယ်။ လူဆားနာကို ပြောင်းပြီး မိသားစု အဲဒီကတည်းက ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် နေထိုင်နိုင်ခဲ့တယ်။

၁၉၀၀ က ၁၉၀၆ အတွင်း သူ့ရဲ့ အက်ပစ်ကဗျာရှည် အိုလံပစ် နွေဦး (*Olympischer Frühling*)ကို ရေးပြီး လေးတွဲခွဲထုတ်ဝေတယ်။ အဲဒါ ၁ ပဏာမတေး (*Die Auffahrt*)၊ အဲဒါ ၂ သတို့သား ဟာရာ (*Hera die Braut*)၊ အဲဒါ ၃ ဒီရေမြင့် (*Die Hohe Zeit*)နဲ့ အဲဒါ ၄ အဆုံးသတ်နဲ့ အပြောင်းအလဲ (*Ende und Wende*)။ ပထမနှစ်တွဲ ထွက်ပြီးတော့ သူ့ရဲ့ တခြားစာအုပ်တွေလိုပဲ သတိမပြုမိကြဘူး။ ဒုတိယတွဲနဲ့ တတိယတွဲကြားမှာ ဂီတပညာရှင် နာမည်ကျော် ဖဲလစ် ဝိုင်းဂါတနာက *Olympischer Frühling* ကို (*Prometheus*နဲ့ပါ တွဲပြီး) ဂျာမန်လူထုဆီ သီးသန့် လက်ကမ်းစာစောင် (*Carl Spitteler, ein künstlerisches Erlebnis*)နဲ့ ရုတ်တရက် ကြေညာ ပေးခဲ့တယ်။ အဲဒီမှာ ထိုးဖောက်အောင်မြင်တော့တာပဲ။ ဝိုင်းဂါတနာက စပစ်တယ်လာကို ရှာဖွေပေးခဲ့တာပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒီအက်ပစ်ကဗျာမှာ စကြဝဠာ လောကဓာတ်ဆီ လူသားတွေရဲ့ အလေးထားပူပန်မှုနဲ့ ပတ်သက်ရာ စိတ်ကူး ဆန်းကြယ်တဲ့ သဘာဝလည်းကူတဲ့ ဘာသာရေးနဲ့ ဒဏ္ဍာရီလာ အကြောင်းရပ်တွေကို ရောယှက်ထားတယ်။ နိဘယ်ဆု မှတ်ချက်မှာလည်း သူ့ရဲ့ အိုလံပစ်နွေဦး မဟာကဗျာအပေါ် အထူးအားဖြင့် တန်ဖိုးထား ခံစားလျက် ဆိုကာ မှတ်ချက်ပြု ပါတယ်။ ပထမကမ္ဘာ စစ်အတွင်း ဂျာမန်စကားပြော ဆွစ်လူမျိုး အများစုရဲ့ ဂျာမန်လိုလားတဲ့ သဘောထားကို စပစ်တယ်လာက ဆန့်ကျင်ခဲ့တယ်။

သူက လူဆားနာမှာပဲ ၁၉၂၄ မှာ ကွယ်လွန်တယ်။

လေလွင့်သူ တစ်ယောက် အကြောင်း

နှင်းမှုန်တွေ အထွေးလိုက် ကောင်းကင်က တိုးတိုးညင်ညင် ကျနေတဲ့အထဲ
နှင်းခဲလုံးတွေနဲ့ ရေခဲပြင်ကို ကျော်နှင်းပြီး လျှောက်သွားနေသူ တစ်ယောက်
နှင်းထဲမိန်းမသားတစ်ယောက်လည်း ခိုးကြောင်ခိုးဝှက်ခြေလှမ်းနဲ့ သူ့နောက်က
လိုက်လို့။

‘ရပ်စောင့်ပါဦးကွယ်၊ ငါ့ကို အတူခေါ်သွားပါ
မှောင်တော့မယ်၊ တောင်ထိပ်ကလည်း လှမ်းသေး
မင်းအပန်းဖြေဖို့ ငါ တေးတစ်ပုဒ် ဆိုပြမယ်လေ’

သူမနှုတ်ခမ်းသားအပေါ် အစိမ်းရောင်နဲ့ကို တင်လိုက်တော့
မေ့နဲ့ နွေဦးရဲ့ ပန်းပွင့်တွေရှေ့ နဲ့သံ ခုန်ခုန်ထွက်လာခဲ့
နားစိုက်ထောင်ရင်း ပါးပြင်မှာ မျက်ရည်စိရွံ့လာပေမဲ့
ဘုရားတစ်ချက်တ၊ သူ ဆက်လျှောက်ခဲ့။

မပီပိုးဝါး နှင်းတွေဖြတ်သိပ်ပြီး အမှောင်ထု ကျလာချိန်
တိတ်တခိုးခြေလှမ်းနဲ့ သူ နံဘေးဆီ ပုန်းလျှိုးဝှက်လျှိုးရောက်လာပြန်ပြီ၊
‘ရပ်ချေဦး၊ ငါ မင့်ကို လမ်းပြပါမယ် လမ်းကဖြင့် မှားနေပေါ့
ချစ်ပုံပြင်တစ်ပုဒ်လည်း မင်းကို ပြောပြချင်ရဲ့’

သူမဝတ်ရုံထဲက လက်ဆွဲမီးအိမ်ကို ဆွဲထုတ်လိုက်တော့
ဇာတိမြေဟာ သူ့မျက်လုံးရှေ့မှာကို တဖျတ်ဖျတ်ပေါ်လာခဲ့၊
တောင်ကုန်း၊ ဥယျာဉ်၊ အဘ၊ အမိ
အပျော်နဲ့ ပြည့်လျှံခဲ့ရာ ချိုမြတဲ့ ငယ်ဘဝ ကျန်ရစ်ခဲ့ပေါ့။

သူ တစ်ချက် ယိုင်သွားရဲ့၊ ခြေလှမ်းတွေလည်း နဲ့လာနေခဲ့ပေါ့
ဘုရားတစ်ချက်တ၊ သူ ဆက်လျှောက်ခဲ့။

မုန်တိုင်းက ဝင်လာပေါ့၊ မုန်တိုင်း အားနဲ့ မွေ့နှောက်ရှာဖွေချိန်
တဝီဝီ အော်မြည်နေတဲ့ ကျောက်တုံးကျောက်ဆောင်ထဲက ညဖြူဟာ သမ်းငါးခွံ
ဆန္ဒရင်းတို့ ပျက်ယွင်းသွား၊ ရူးအစုံလည်း ညွတ်ကျသွား
သူမကား ကျောက်သားခုံတန်းလျားမှာ အသာထိုင်လို့။

နိဘယ်ကဗျာ • ၅၄

'ဒီမှာ သာသာယာယာ ရှိရဲ့၊ လာလှည့် ထိုင်လှည့်
မင်း အိပ်မောကျသွားအောင် တစ်နှိုက်မက်မက် ဘယ်လိုပွတ်သပ်ချောမြူရမှာကို
ငါ သိရဲ့၊ အိပ်စက်သွားတဲ့ မင်းကို အိပ်မက်တောင် လှောင်ရယ်လိမ့်
ငါ့ရဲ့ နွေးထွေးတဲ့ ရင်ခွင်ကြားမှာ လစ်ဟာနေလေရဲ့'

မိုးကောင်းကင်တောင် ဖွင့်ပေးချင်လောက်တဲ့အထိ
သူမရဲ့ ချစ်စဖွယ် အကြည့်၊ ပြုစားတဲ့ ခေါင်းတညိတ်မှာ
သူမထံ ဝရန်းသုန်းကား ယိမ်းထိုး ပြေးထွက်သွား
ခြေရင်းမှာ ပုံလျက်သားကျကာ သူ ပြန်ထမလာတော့။

(Carl Spitteler – Der Wanderer)

ဂျာမန်မှ မြန်မာပြန် - ရွှေမြအောင်

ဝီလျမ် ဘတ္တာ ယိတ်စ်

မြင့်မားတဲ့ အနုပညာမြောက်ပုံစံနဲ့ တစ်မျိုးသားလုံးရဲ့ စိတ်ဓာတ်ကို ဖော်ပြပေးတဲ့ အမြဲတမ်း စိတ်ကူးဉာဏ် ထက်သန်တဲ့ကဗျာအတွက်'

William Butler Yeats

ဖွား ၁၈၆၅၊ ဇွန် ၁၃။ ဒဗ္ဗလင်၊ အိုင်ယာလန်

ဆုံး ၁၉၃၉၊ ဇန်နဝါရီ ၂၈။ ရွတ်ဘရူနေ၊ ပြင်သစ်

ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ အိုင်ယာလန်

ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၂၃

နယ်ပယ် ကဗျာ

ဘာသာစကား အင်္ဂလိပ်

ဝီလျမ် ဘတ္တာ ယိတ်စ် (၁၈၆၅-၁၉၃၉)ဟာ ဒဗ္ဗလင်နယ် ဆဲနဒီမောင့်မှာ မွေးဖွားတယ်။ ယိတ်စ်ရဲ့ ဖခင် ဂျွန်က မူလက ဥပဒေလေ့လာနေပေမဲ့ လက်ထပ်ပြီးတဲ့နောက် ပန်းချီကျောင်းပြောင်းတက်တယ်။ ယိတ်စ် နှစ်နှစ်အရွယ်မှာ ဂျွန် ပန်းချီဆရာအဖြစ် အသက်မွေးဖို့ လန်ဒန်ကို ပြောင်းတယ်။ ယိတ်စ် မိသားစုမှာ ကလေးတွေ ငယ်စဉ် အိမ်မှာပဲ ပညာသင်ပေးတယ်။ သူတို့အမေက ဇာတ်ကြောင်းတွေ ပြောပြ၊ အိုင်းရစ်လူထုပုံပြင်တွေ ပြောပြတယ်။ ဂျွန်ကတော့ တစ်သမတ်တည်း မဟုတ်ဘဲ ပထဝီသင်ပေးလိုက်၊ ဓာတုဗေဒသင်ပေးလိုက်ပဲ။ ဝီလျမ်ကိုတော့ သဘာဝသမိုင်း စူးစမ်းလေ့လာဖို့ ဆလား ကျေးလက်ပိုင်းတွေကို ခေါ်သွားတယ်။ ၁၈၇၇ မှာမှ ယိတ်စ်ဟာ ဒေါ်လဖင်ကျောင်းကို ဝင်ပြီး လေးနှစ်တက်တယ်။ အစောပိုင်း ကျောင်းက ရီပိုတွေအရ ယိတ်စ်ရဲ့ အရည်အချင်းက သင့်ရုံပဲ။ တခြား ဘာသာရပ်တွေထက် လက်တင်မှာ ပိုကောင်းပြီး စာလုံးပေါင်းကတော့ ညံ့သာတဲ့။ ဇီဝဗေဒနဲ့ သတ္တဗေဒကိုသူက နှစ်သက်တယ်။ ငွေကြေးအကြောင်းရင်းတွေကြောင့် မိသားစုဟာ ၁၈၈၀ နှစ်ကုန်ပိုင်းမှာ ဒဗ္ဗလင်ပြန်ပြောင်းတယ်။ ယိတ်စ်လည်း ဒဗ္ဗလင်က အထက်တန်းကျောင်းမှာ သူ့ပညာရေး ပြန်စရတယ်။ သူ့အဖေရဲ့

စတုဒီယိုက အနီးမှာပဲ ဆိုတော့ အဲဒီမှာ သူ အချိန်များများ ကုန်ခဲ့ပြီး မြို့ကြီးရဲ့ ပန်းချီဆရာတွေ၊ စာရေးဆရာတွေ အများကြီးနဲ့ ဆုံခဲ့တယ်။ အဲဒီကာလအတွင်း ယိတ်စံက ကဗျာစရေးနေပြီး၊ ၁၈၈၅ မှာ သူ့ရဲ့ ပထမဆုံး ကဗျာ ဒဗ္ဗလင်တက္ကသိုလ်နိဗ္ဗာန် မှာ ပါလာတယ်။ ၁၈၈၄ ကနေ ၁၈၈၆ အထိ တော့မတ်စလမ်းက မက်ထရိုလိုတန် ပန်းချီကျောင်း (အခုတော့ အမျိုးသား ပန်းချီနဲ့ ဒီဇိုင်းကောလိပ်) မှာ တက်တယ်။ သူ့ရဲ့ အစောပိုင်းလက်ရာတွေက သမားရိုးကျလည်းဖြစ် လုံးလုံးလျားလျား အိုင်းရစ်လည်းမဆန်ဘူးလို့ ဝေဖန်ရေးဆရာ ချားလ်စ် ဂျွန်စတန်က ဆိုတယ်။ 'အိပ်မက်တွေရဲ့ တွတ်တွတ်မြည်တမ်းတဲ့ ဝမ်းနည်းပူဆွေးခြင်းတွေ' ကနေ ထွက်လာပုံရတယ်တဲ့။ အစောပိုင်းမှာ ရှယ်လီ၊ အက်ဒ်မန်ဒ် စပင်ဆာတို့ရဲ့ လွှမ်းမိုးမှုတွေနဲ့ ရာဖယ်အကြိုလင်္ကာတွေရဲ့ စကားသုံးနဲ့ ရေးခြယ်ပုံတွေ တွေ့ရပေမဲ့ နောက်တော့ အိုင်းရစ်ဒဏ္ဍာရီနဲ့ လူထုပုံပြင်တွေနဲ့ ဝီလျမ်ဘလိတ်ရဲ့ အရေးအဖွဲ့တွေဘက်ကို လှည့်သွားတယ်။

၁၈၉၀ မှာ ယိတ်စံဟာ ဟာမက်တစ်အဖွဲ့ (Hermetic Order of the Golden Dawn) နဲ့လည်း ဆက်သွယ်မိတယ်။ အာနိစ္စ ရိုင်းစ်နဲ့ တွဲပြီး ကာရန်သမား ကလပ်ကိုလည်း တည်ထောင်တယ်။ သူတို့အုပ်စုဟာ လန်ဒန် အခြေစိုက် ကဗျာဆရာတွေဖြစ်ပြီး ဖလီလမ်းအရက်ဆိုင်မှာ ပုံမှန်ဆုံကြပြီး သူတို့ ကဗျာတွေကို ရွတ်ကြတယ်။ ယိတ်စံမှာ ဂန္ထီရ၊ ဝိညာဉ်ဆိုင်ရာ၊ မှော် ပညာနဲ့ နက္ခတ်ပညာတို့နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဘဝတစ်သက်တာ စိတ်ဝင်စားမှုလည်း ရှိခဲ့တယ်။ ဒီဘာသာရပ်တွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖတ်ရှုခဲ့ပြီး ပရလောက သုတေသနအဖွဲ့ဖြစ်တဲ့ 'တစ္ဆေကလပ်' အဖွဲ့ဝင် (၁၉၁၁ မှာ) ဖြစ်လာ တယ်။ သူ့ရဲ့ ဂန္ထီရနဲ့ ပတ်သက်ပြီး စိတ်ဝင်စားမှုတွေမှာ သီအိုဆိုဖစ် မိုဟီနီ ချက်တာဂျီရဲ့ လမ်းညွှန်မှုအောက်မှာ ဟိန္ဒူဘာသာကို လေ့လာမှုကနေ စေ့ဆော်တာ ဖြစ်ပြီး မှော်ပညာကလည်း သူ့ရဲ့ နောက်ပိုင်း ကဗျာတွေရဲ့ အခြေ တည်ရာကို များစွာ ပုံဖော်ပေးခဲ့တယ်။

၁၉၀၉ မှာ ယိတ်စံဟာ အမေရိကန် ကဗျာဆရာ အက်ဇရာ ပေါင်းနဲ့ တွေ့တယ်။ ပေါင်းက လန်ဒန်ကို အနည်းဆုံး သူ့နဲ့ ဆုံဖို့လာတယ်။ 'အလေး အနက် လေ့လာဖို့ ထိုက်တဲ့ တစ်ဦးတည်းသော ကဗျာဆရာ' လို့ ပေါင်းက သဘောထားတယ်။ ယိတ်စံက အိုင်းရစ်အမျိုးသားရေးဝါဒ စိတ်ထဲ ကိန်းနေပြီး တံငါသည် (The Fisherman) လို့ ကဗျာမျိုးမှာ ဖော်ပြထားတဲ့ အစဉ်အလာ ဘဝနေဟန်ကို ရှာဖွေနေခဲ့တယ်။

၁၈၈၉ မှာ အလွန်တက်ကြွတဲ့ အိုင်းရစ် အမျိုးသားရေးဝါဒီ မော့ဒ်ဂွန်းနဲ့ တွေ့ဆုံခဲ့ရတယ်။ ယိတ်စံဘဝမှာ သူ့ကို အကြိမ်ကြိမ်လက်ထပ်ခွင့် တောင်းခံခဲ့ ပေမဲ့ ငြင်းပယ်ခံခဲ့ရ ရှုံးနိမ့်ခဲ့ရပြီး မော့ဒ်ဂွန်းက ၁၉၀၃ မှာ တခြားသူနဲ့

လက်ထပ်သွားခဲ့တယ်။ ၁၉၁၇၊ ယိတ်စ် အသက် ၅၂ နှစ်အရွယ်မှာမှ အသက် ၂၅ နှစ်အရွယ် ရှောင်ကုန် ဟိုက်ဒလီနဲ့ လက်ထပ်တယ်။ အသက်အရွယ်ကွာခြားမှုရှိပေမဲ့ အောင်မြင်တဲ့ လက်ထပ်ခြင်း ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ၁၉၂၅ မှာ ယိတ်စ်ရဲ့ ကျန်းမာရေးက တည်ငြိမ်နေဆဲဖြစ်ပြီး အဗစ်ရှင်း (*A Vision*) အတွက် ရေးတာအများစုကို အပြီးသတ်နိုင်တယ်။ (အဗစ်ရှင်းဟာ သူနဲ့ သူ့ဇနီး နှစ်ဦးတွဲပြီး အလိုလျောက် ရေးနည်းကို သုံးပြီး ရေးတာ။ သူ့ဇနီးရှောင်ကုန်က ဝိညာဉ်လောကနဲ့ ဆက်သွယ်ပြီး အဲဒီက ညွှန်ကြားချက်တွေကို သုံးပြီး ရေးတာလို့ အဆိုရှိတယ်။) ၁၉၂၂ မှာ ပါဝင်ခဲ့ရတဲ့ အိုင်းရစ်ဆီးနိတ်မှာလည်း ၁၉၂၅ မှာ သူက ဒုတိယသက်တမ်း ပြန်ခန့်အပ်ခံရတယ်။

ဘဝနိဗ္ဗာန်ကို ချဉ်းလာတဲ့အခါ ဝေါလမ်းမ ပြိုကျ၊ မဟာ စီးပွားပျက်ကပ်ကို ကြုံရပြီးတဲ့နောက် ဒီမိုကရေစီက နက်ရှိုင်းတဲ့ စီးပွားရေးအခက်အခဲကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်ပါ့မလားဆိုတဲ့ သံသယတွေ ယိတ်စ်မှာ ဝင်လာတယ်။ အထက်လွှာ မင်းစိုးရာဇာအုပ်စိုးမှုဘက်ကို စိတ်ယိုင်လာပုံရတယ်။ ဒီမိုကရက်တစ်အစိုးရတွေရဲ့ စွမ်းဆောင်ရည်ကို သံသယရှိလာပြီး အာဏာပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးနဲ့ ဥရောပမှာ နိုင်ငံရေးပြန်လည်တည်ဆောက်နိုင်ဖို့ မျှော်မှန်းလာတယ်။

ယိတ်စ်ကို ယေဘုယျအားဖြင့် နှစ်ဆယ်ရာစုရဲ့ အချက်အချာ အင်္ဂလိပ်ကဗျာဆရာ အဖြစ် သတ်မှတ်ကြတယ်။ သူက သင်္ကေတဝါဒီ ကဗျာဆရာဖြစ်ပြီး သူ့ကဗျာတဝတ်စလျှောက် သွယ်ဝိုက်နိမိတ်ပုံနဲ့ သင်္ကေတဖြစ်တဲ့ ဖွဲ့စည်းမှုတွေကို သုံးခဲ့တယ်။ ယိတ်စ်က စကားလုံးတွေကို ရွေးချယ်ပြီးတွဲစပ်လိုက်တဲ့အခါ တိကျတဲ့ အဓိပ္ပာယ်အပြင် အရေးပါပြီး ပဲ့တင်ထပ် မြည်ဟိန်းတဲ့ အခြားစိတ္တဇ အတွေးတွေကိုလည်း ညွှန်ပြတယ်။ အခြား မော်ဒန်ဝါဒီတွေ လွတ်လပ်လင်္ကာကို စမ်းသပ်တာနဲ့ မတူပဲ ယိတ်စ်က အစဉ်အလာပုံစံတွေမှာ နိုင်နင်းကျွမ်းကျင်သူဖြစ်တယ်။ သူ့ရဲ့ ကဗျာတွေအပေါ် မော်ဒန်ဝါဒရဲ့ သက်ရောက်မှုကို သူ့ရဲ့ အစောပိုင်း လက်ရာတွေထဲက ပိုပြီး သမားရိုးကျဖြစ်တဲ့ ကဗျာဆန်တဲ့ စကားသုံးတွေကို ပိုစွန့်ပယ်ပြီး ဘာသာစကားကို မြူးခြိမ်းရှင်းစွာ သုံးပြီး ပြောလိုရာ အကြောင်းရင်းဆီ ပိုပြီး တိုက်ရိုက်ကျတဲ့ ချဉ်းကပ်မှုတွေ သုံးလာတာအဖြစ် တွေ့နိုင်တယ်။

သူ့ရဲ့ အရေးကြီးတဲ့ ကဗျာပေါင်းချုပ်တွေက *The Green Helmet* (၁၉၁၀) နဲ့ *Responsibilities* (၁၉၁၄) မှာ စတယ်။ နိမိတ်ပုံတွေမှာလည်း ယိတ်စ်ရဲ့ ကဗျာက သူ အသက်ကြီးလာလေ ပိုကျစ်လျစ်လာပြီး ပိုအားကောင်းလေ ဖြစ်လာတယ်။ *The Tower* (၁၉၂၈)၊ *The Winding Stair* (၁၉၂၉) နဲ့ *New Poems* (၁၉၃၈) မှာ နှစ်ဆယ်ရာစု ကဗျာထဲ အသန်စွမ်းဆုံး နိမိတ်ပုံတွေ ပါဝင်တယ်။

ယိတ်စ်ဟာ ပြင်သစ်နိုင်ငံ မဲနတ်နီက *Hôtel Idéal Séjour* မှာ ကွယ်လွန်တယ်။

နိတယ်ကဗျာ • ၅၈

ဒူနီက တယောဆရာ

ဒူနီမှာ ကျုပ် တယောကို ထိုးတော့
ပင်လယ်လှိုင်းနယ် လူတွေ ကကြတာ။
အစ်ကိုဝမ်းကွဲ ကီလဗာနက်မှာ ဘုန်းကြီး၊
အစ်ကိုရင်း မိုချာရဘူအီမှာ။

အစ်ကိုရင်း အစ်ကိုဝမ်းကွဲတို့ကို ဖြတ်၊
သူတို့ ရှိမိုးစာအုပ်တွေမှာ ဖတ်နေကြ။
ကျုပ်ကတော့ ဆလီဂိုပွဲဈေးမှာ ဝယ်ခဲ့တဲ့
သီချင်းစာအုပ်ပဲ ဖတ်သဗျ။

အချိန်ရဲ့ အဆုံးမှာ တခမ်းတနား
ထိုင်နေတဲ့ ပေတရဆီ ရောက်ကြရာ။
ဝိညာဉ်အိုသုံးဦးကို သူ ပြီးပြမယ်၊
ကျုပ်ကိုတော့ မုခ်ထဲ ဦးဆုံးခေါ်မှာ။

ဒုမင်္ဂလ တစ်ခါတလေကလွဲလို့
သူကောင်းတို့ဟာ ရွှင်သူများချည်း။
ရွှင်သူတွေ တယောကိုချစ်
ရွှင်သူတွေ အက ချစ်ကြတာချည်း။

အဲဒီက လူတွေ ကျုပ်ကိုမြင်တော့၊
အားလုံး ကျုပ်ဆီလာကြပေမယ်။
'ဒူနီက တယောဆရာဟေ့' ဆိုကာ
ပင်လယ်လှိုင်းနယ် ကကြလိမ့်မယ်။

(W. B. Yeats – The Fiddler of Dooney)

မြန်မာပြန် - မောင်သာနိုး

အင်နစ်ပရီ ရေအိုင်ကျွန်း:

ငါ ခုပဲ ထလို သွားတော့မယ်၊ အင်နစ်ဖရီကို သွားတော့မယ်၊
 အဲဒီမှာ ရွှံ့နဲ့ သစ်ခက်နဲ့ အိမ်လေးတစ်အိမ်ဆောက်မယ်၊
 ပဲပင်ကိုးတန်း၊ ပျားရည်ပျားဖို့ အုံတစ်အုံ လုပ်ပေးမယ်၊
 ပျားသံညံ့တဲ့ ရိပ်မြုံမှာ တစ်ယောက်တည်း နေမယ်ကွယ်။

အဲဒီမှာ ငြိမ်းချမ်းမှု ရမယ်၊ ငြိမ်းချမ်းမှုက ဖြည်းဖြည်းချင်း ကျဆင်းလာမယ်၊
 မနက်ခင်းရဲ့ ပဝါပါးကနေ ပုရစ်ကလေး တေးသီတဲ့အထိ ကျလာမယ်လေ၊
 အဲဒီမှာ သန်းခေါင်ဟာ လင်းလဲ့လဲ့၊ မွန်းတည့်က မရမ်းရောင် ဝင်းဖန့်ဖန့်
 ညနေဟာလည်း လင်းနက်တောင်ပံ ပြည့်လျှံလို့။

ငါ ခုပဲ ထလိုသွားတော့မယ်၊ အမြဲပဲ နေ့ရောညပါ
 အိုင်ရေဟာ ကမ်းစပ်မှာ ညံ့နုနုအသံနဲ့ ရိုက်ခတ်နေတာ ငါကြားနေပေါ့
 လမ်းမပေါ်မှာ ရပ်နေနေ၊ မွဲပြာပြာလမ်းဆားမှာ ရပ်နေနေ၊
 နှလုံးသားရဲ့ နက်ရှိုင်းတဲ့ အဓမ္မာမှာ ကြားနေရပေါ့။

(W. B. Yeats – The Lake Isle of Innisfree)

မြန်မာပြန် - မောင်သာနိုး

အဲရစ် အက္ကဆဲလ် ကားလ်ဖဲလ်တ်

“အဲရစ် အက္ကဆဲလ် ကားလ်ဖဲလ်တ်ရဲ့ ကဗျာ”

Erik Axel Karlfeldt

မွေး	၁၈၆၄၊ ဇူလိုင် ၂၀။ ကာလ်ဘိုး၊ ဆွီဒင်
ဆုံး	၁၉၃၁၊ ဧပြီ ၈။ စတော့ဟုမ်း၊ ဆွီဒင်
ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ	ဆွီဒင်
ဆုရသည့်ခုနှစ်	၁၉၁၃
နယ်ပယ်	ကဗျာ
ဘာသာစကား	ဆွီဒစ်ရှ်

အဲရစ် အက္ကဆဲလ် ကားလ်ဖဲလ်တ် (၁၈၆၄-၁၉၃၁)ဟာ ဒဲလက်ခါလီယနယ် ကာလ်ဘိုးမှာ မွေးဖွားတယ်။ သူ့နာမည် ကားလ်ဖဲလ်တ်က ၁၈၈၉ ကျမှ သူ့အဖေရဲ့ လယ်တောနာမည်ကို စွဲပြီး ပေးခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ သူ့မိဘနှစ်ပါးစလုံးက သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း မိသားစုတွေကနေ ဆင်းသက်ခဲ့တယ်။ သူက အပူဇာလာ တက္ကသိုလ်မှာ တက်ခဲ့ပြီး ၁၈၉၈ မှာ ဘွဲ့ရတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ (၁၈၉၃ ကနေ ၁၈၉၆ အတွင်း) သူဟာ စတော့ဟုမ်းနဲ့ ဂျားစ်ဟုမ်းက ကိုယ်ပိုင် ဂရမ္မာ ကျောင်းတွေနဲ့ မော့လ်ကွမ်က သက်ကြီး ပညာရေးကျောင်းမှာ စာသင်ကြားပေးနေ ခဲ့တယ်။ စတော့ဟုမ်းသတင်းစာမှာလည်း ခဏတာ ဝင်လုပ်ခဲ့သေးတယ်။

သူ့လေ့လာသင်ယူမှုတွေ ပြီးသွားတဲ့နောက် စတော့ဟုမ်းက တော်ဝင် စာကြည့်တိုက်မှာ ၅ နှစ်တာ ရာထူးနေရာတစ်နေရာ ရတယ်။ ၁၉၀၃ မှာတော့ စိုက်ပျိုးရေး အကယ်ဒမီမှာ စာကြည့်တိုက်မှူးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရတယ်။ အဲဒီအတောအတွင်းမှာပဲ သူ့ကို ကဗျာဆရာတစ်ဦးအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံနေရပြီ။ ၁၉၀၄ မှာ ဆွီဒင်အကယ်ဒမီ အဖွဲ့မှာ အရွေးခံရတယ်။ ၁၉၀၅ မှာ နိုဘယ်အင်စတီကျု အကယ်ဒမီမှာ၊ ၁၉၀၇ ကျတော့ နိုဘယ် ကော်မတီမှာ အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်လာတယ်။

၁၉၁၂ မှာ အကယ်ဒမီရဲ့ အမြဲတမ်းအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရပြီး အဲဒီ အချိန်က စပြီး နောက်ပိုင်း (နိဘယ်ကော်မတီမှာ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ရှိဆဲ ဖြစ်ပေမဲ့) ဒီနေရာ ဒီတာဝန်အတွက်နဲ့ သူ့ရဲ့ ကဗျာအတွက်သာ သူ့အချိန်အားလုံးကို မြှုပ်နှံ အသုံးပြုခဲ့တယ်။ ၁၉၁၇ မှာ အပ္ပဇာလာ တက္ကသိုလ်က သူ့ကို အပ်နှင်းတဲ့ ဂုဏ်ထူးဆောင်ပါရဂူဘွဲ့ကို လက်ခံရယူတယ်။

သူ့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်ကဗျာတွေက သူ့ရဲ့ ကျောင်းနေစဉ်ရက်များမှာကို ထွက် ပေါ်လာခဲ့တယ်။ ပထမဆုံး ကဗျာပေါင်းချုပ်ဖြစ်တဲ့ အချစ်ရဲ့ အရိုင်းဆန်မှုတေးများ (*Vildmarksoch kärleksvisor*) ကို ၁၈၉၅ ဆောင်းဦးမှာ ပုံနှိပ်တယ်။ အဲဒီ နောက်မှာ ဖရီဒိုလင်းရဲ့ သီချင်း (*Fridolins visor*) (၁၈၉၈)၊ ဖရီဒိုလင်းရဲ့ မွေ့လျော့ခြင်းဥယျာဉ် (*Fridolins lustgård*) (၁၉၀၁)၊ ဖလော်ရာနဲ့ ပိုမိုနာ (*Flora och Pomona*) (၁၉၀၆)၊ ဖလော်ရာနဲ့ ဘယ်လိုနာ (*Flora och Bellona*) (၁၉၁၈)နဲ့ ဆောင်းဦး တံပိုးခရာ (*Hösthorn*) (၁၉၂၇) တို့ ထွက် တယ်။ သူ့ရဲ့ ကဗျာလက်ရွေးစင်ကို ချားလ်စ် ဝါတန် စတော့ခ်ရဲ့ အင်္ဂလိပ် ပြန်ဆိုချက်နဲ့ ထုတ်ဝေတဲ့ စာအုပ်ကတော့ *Arcadia Borealis* အမည်နဲ့ ၁၉၃၈ မှာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပါတယ်။ ကားလ်ဖွဲလ်တဟာ စာပေဆိုင်ရာ နိဘယ်ဆုကို သူ့ကွယ်လွန်ပြီးနောက်မှ ရတာ ဖြစ်တယ်။ ၁၉၇၄ ကနေစပြီး နိဘယ်ဖောင်ဒေးရှင်းရဲ့ ပြဋ္ဌာန်းတဲ့ ဥပဒေအရ ကွယ်လွန်ပြီးနောက်ပိုင်း ဆုအပ်နှင်းခြင်း မပြုဖို့ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ထားတယ်။

အဲရစ် ကားလ်ဖွဲလ်တဟာ ၁၉၃၁ မှာ စတော့ဟုမ်းမှာ ကွယ်လွန်တယ်။

ငါသည် ကမ္ဘာငယ်

ငါ့အား မြေနှင့်လုပ်ထားသည်။ ဖြည်းဖြည်းချင်း ရွှေ့သည်။ အေးစက်သည်။
ဖင့်နေသည်။ နှလုံးသားနှင့်သော်လည်း အိုမင်းခြင်းနှင့်အတူ
အတွေ့အကြုံကြွယ်လာသည်။ ငါသည် ငါ၏ဝိညာဉ်၌ အမြစ်တွယ်လျက်
လမ်းခွဲသီချင်းများနှင့်အတူ မချင့်မရဲ လှုပ်ခါနေသော ဆောင်းဦးသစ်ပင်။

ငါ့အား ရေနံနှင့်လုပ်ထားသည်။ ငါသည် မြောက်ဘက်ပိုင်းတွင် ရွာသော မိုးလို၊
ခဲနေသောမျက်ရည်လို၊ ငါ၏သွေးကြောများထဲမှ နတ်တို့၏သွေးလို အေး၏။
အလျှံပယ်ဖြစ်သောစားပွဲပေါ်သို့ ဝိုင်နှင့် ဒရယ်သား ဘုတ်ခနဲရောက်လာချိန်တွင်
ငါ၏ ဆောင်းအခါပျော်ရွှင်မှုတို့သည် ဆူညံစွာ သွန်ကျလာတော့သည်။

ငါ့အား လေနံလည်း လုပ်ထားသည်။ ထက်မြက်သည်။ အပူအပင်ကင်း၍
ပေါ့ပါးသည်။ နွေဦးအခါ၌ လမ်းလျှောက်သလိုမျိုး ငါ နေ့စဉ်လမ်းလျှောက်သည်။
နှစ်ပေါင်းများစွာ လစ်လျူရှုခံရ၊ မြင်ကွင်းမှ ပျောက်ကွယ်နေရသော
အရာများသည် လေညင်းအနောက်တွင် သွက်လက်လှုပ်ရှားလာ၍
စိမ်းလန်းစိုပြည် လတ်ဆတ်စွာဖြင့် ပြန်လည်ထွက်ပေါ်လာချေသည်။

ငါ့အား မီးနှင့်လုပ်ထား၏။ ငါသည် ပူပြင်းခြောက်သွေ့သည်။
နေမဝင်သော နွေရာသီနေ့ကြောင့် ငါ လောင်ကျွမ်းသည်။
ငါသည် ထိုသို့သောတောက်ပမှုကြီး၏ ဝါးမျိုခြင်းကို ဘာကြောင့် မခံခဲ့ရသနည်း။
ငါနှင့် ငါ့ကို ဖွဲ့စည်းထားသော ခြပ်စင်များသည် ဟိုးယခင်ကတည်းက ဝါးမျိုခံခဲ့ရမှာ
မဟုတ်ဘူးလား။

(Erik Axel Karlfeldt – The Microcosm)

မြန်မာပြန် - မောင်အေး

နိဘယ်ကဗျာ • ၆၄

ကာရန်ပန်းပဲ

အဟာ! ငါ့ရဲ့ မကြာဖို့ ပန်းပဲဖိုက သတ္တုကြမ်း

ငါက တူမကြီးကို မြှောက်ကာ အခု မင့်စိတ်ထွက်အောင် ကြိုးစားမယ်
တချို့အဆက်တွေ ပြုတ်နိုင်လိမ့်၊ ငါလည်း မင်းနဲ့အတူ အညှာခံနေရမှာမဟုတ်ဘဲ
မင့်အထဲက ရိုးဖြောင့်တဲ့ သံမဏိသားကြောင့်ပဲ ငါ သန့်ရှင်ချရဲ့။

ချိုလွင်ပြီး ပွက်ပွက်ညှပ် အကြောင်းဖြင့် ငါ့အိမ်တွင်းခေါင်းဆီက

သတ္တုရိုင်းကို ငါရ၊ ဒါကို အင်တိုက်အားတိုက် အရည်ကျိခဲ့

ဒါက ငါ့ချစ်သူလေးရဲ့ ခါးဖြစ်နေသလိုမျိုး ငါ တူရီးကို ကိုင်ညှစ်ခဲ့

ပြီးတော့ ငါ့ဦးနှောက်ထဲက ဖားဖိုကို လေပြင်းမှုတ်ဖို့ တောင့်တရင်း။

ပေရံဟာ အင်နဲ့အားနဲ့ တေးဆိုခဲ့၊ မှိန်ဖျော့တဲ့

ငါ့နုပျိုတဲ့ အကောင်းဆုံးတို့ရဲ့ အေးမြတဲ့ နေဝင်ချိန်မှာ။

ကျိုင်းခနဲ ခုန်တက်လာပေါ့၊ ကလေးအုပ်က အိမ်ဆီ

သံပြိုင်ခေါင်းလောင်းသံတွေမှာ သူတို့ရဲ့ လန်းဆန်းတဲ့အသံတွေ အားဖြည့်လို့။

ဒါပေမဲ့ နေဝင်ဆည်းဆာက ရစ်သိုင်းထားရာ ပန်းပဲဖိုထဲ တစ်ကိုယ်တည်း

ရပ်လို့၊ ပင်ပန်းဆင်းရဲတဲ့အလုပ်နဲ့ ကိုယ်စိတ်အခြေတွေ ပူပြင်းလို့၊ အလုပ်သင်စာဆို

သူ့ကို ပတ်ချာလှည့်နေတဲ့ ပူပြင်းတဲ့ အဖတ်အလွှာတွေရဲ့ အလယ် ပြုံးရလို့ခဲ့

သူ့ရဲ့ နက်ကျောတဲ့ အရေပြားပေါ်က မီးပွားများစွာက အမာရွတ်ထင်စေခဲ့ပေမဲ့။

(Erik Axel Karlfeldt – Rhymesmit)

English Translation – Charles Wharton Stork

မြန်မာပြန် - လွန်းရာ

ဂါဘရီယဲလ မစ္စထရဲလ်

“အင်အားကြီးမားတဲ့ စိတ်ခံစားမှုတွေကနေ ကွန်မြူးတာပြီး သူ့နာမည်ကို လက်တင်အမေရိက ကမ္ဘာတစ်ခုလုံးရဲ့ စံပြအပ်တဲ့ ရည်မှန်းချက်ရဲ့ သင်္ကေတဖြစ်စေတဲ့ သူ့ရဲ့ လိရစ်ကဗျာအတွက်”

Gabriela Mistral

(pen-name of Lucila Godoy y Alcayaga)

ဖွား ၁၈၈၉၊ ဇူလိုင် ၇။ ဗီကူးညာ၊ ချီလီ

ဆုံး ၁၉၅၇၊ ဇန်နဝါရီ ၁၀။ ဟဲမိစတက်၊

နူးယော့စ်၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု

ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ ချီလီ

ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၄၅

နယ်ပယ် ကဗျာ

ဘာသာစကား စပိန်းနစ်ရှ်

ဂါဘရီယဲလ မစ္စထရဲလ် (၁၈၈၉-၁၉၅၇)ဟာ ချီလီနိုင်ငံ ဗီကူးညာမှာ မွေးဖွားပြီး ကျောင်းဆရာနဲ့ ကဗျာဆရာတစ်ဦးရဲ့ သမီးဖြစ်တယ်။ နာမည်ရင်းက လူစီလာ ဂိုဒွိုင် အယ်ကေယဂ ဖြစ်ပြီး မစ္စထရဲလ်က ကလောင်နာမည်။ သူ လေးစားတဲ့ စပိန် ကဗျာဆရာတွေ ဖြစ်တဲ့ ဂါဘရီယဲလ ဒီအနန်ဇီယိုနဲ့ ဖရက်ဒရစ် မစ္စထရဲလ် တို့ နာမည်တွေကနေ သူ့ကလောင်အမည်ကို ယူတယ်လို့လည်း ဆိုတယ်။ သူ သုံးနှစ်သမီးမှာ သူ့ဖခင်က မိသားစုကို စွန့်သွားခဲ့ပြီး ၁၉၁၁ မှာ တခြားဆီမှာပဲ ဆုံးတယ်။ မူလတန်းကို သူ့ရဲ့ အစ်မကြီးဖြစ်သူ ဆရာမလုပ်တဲ့ကျောင်းမှာတက်ခဲ့ပြီး သူ့အစ်မကြီးကပဲ သင်ကြားပေးခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ ပုံမှန် ကျောင်းပညာရေးက အဲဒီမှာပဲ အဆုံးသတ်တယ်။ သူ့ရဲ့ ၁၀ အစောပိုင်းကာလတစ်လျှောက်လုံး ဆင်းရဲတွင်းကကို မလွတ်ခဲ့ဘူး။ အသက် ၁၅ နှစ်မှာ ဆရာတွေရဲ့ အကူလုပ်ရပြီး ကိုယ်တိုင်နဲ့ အတူနေမိခင်ကို ထောက်ပံ့ပေးနိုင်တယ်။

သူ့ရဲ့ တွယ်တာရတဲ့ ချစ်သူ မီးရထား ဝန်ထမ်းက ကိုယ်ကိုယ်ကိုယ် သတ်သေသွားပြီးတဲ့နောက် ကျေးရွာ ကျောင်းဆရာမလေးဘဝမှာ စပြီး ကဗျာ ရေးတယ်။ သူ့ကဗျာတွေကြောင့် ထင်ရှားကျော်ကြားလာတဲ့ အချိန်တိုင်အောင်

မူလတန်းနဲ့ အထက်တန်းကျောင်းတွေမှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ စာသင်ကြားခဲ့တယ်။ သူ့အတွက် အရေးကြီးတဲ့ ပုံမှန်အသိမှတ်ပြုခံရခြင်းက ၁၉၁၄ ဒီဇင်ဘာမှာ ရောက်လာတယ်။ စင်တီယာဂိုမှာ လုပ်တဲ့ အမျိုးသား စာပေပြိုင်ပွဲမှာ သေဆုံးခြင်း ရဲ့ ဆွန်းနက်များ (Sonetos de la Muerte)နဲ့ ပထမဆုကို မစွယ်စုံရဲလ် ဆွတ်ခူးလိုက်နိုင်တဲ့ အဖြစ်ပါပဲ။ ဒေသဆိုင်ရာနဲ့ နိုင်ငံအဆင့် သတင်းစာနဲ့ မဂ္ဂဇင်းတွေမှာ ပုံနှိပ်ဖော်ပြတဲ့ မစွယ်စုံရဲလ်ရဲ့ အရေးအသားတွေဟာလည်း သူ့ရဲ့ ပညာသင်ကြားရေးဝန်ထမ်းဘဝ အဆင့်ဆင့် မြင့်တက်ဖို့ အထောက်အကူ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ ပုံမှန်ကျောင်းပညာရေးက သူ့အသက် ၁၂ နှစ်မတိုင်မီမှာပဲ အဆုံးသတ်ခဲ့ရပေမဲ့ ချီလီတက္ကသိုလ်ဟာ ၁၉၂၃ မှာ သူ့ကို စပိန်ဘာသာ ပါမောက္ခ အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခဲ့တယ်။ မက္ကဆီကိုနဲ့ ချီလီရဲ့ ပညာရေးစနစ်တွေမှာ အရေးပါတဲ့ အခန်းကဏ္ဍကနေ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံပေါင်းချုပ်အသင်းကြီး မှာလည်း ယဉ်ကျေးမှုကော်မတီမှာ တက်တက်ကြွကြွ ဆောင်ရွက်ခဲ့တယ်။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုက ကိုလံဘီယာတက္ကသိုလ်၊ မစ်ဒယ်ဗြူရီကောလိပ်၊ ဗာဆာ ကောလိပ်နဲ့ ဗွတ်ဆိုကို တက္ကသိုလ်တွေမှာ စပိန်စာပေကို သင်ကြားပေးခဲ့တယ်။ တခြား လက်တင်အမေရိကန်က အနုပညာရှင်တွေ၊ တတိယပညာရှင်တွေလိုပဲ မစွယ်စုံရဲလ်ကလည်း နိုင်ငံရဲ့ သံတမန်ဝန်ထမ်းအဖြစ်လည်း အမှုထမ်းခဲ့တယ် (နေပယ်လ်၊ မဒရစ်နဲ့ လစွဲဘွန်းမှာ ချီလီကောင်စစ်ဝန် ဖြစ်ခဲ့)။ ပါဘလိုနီရူဒါရဲ့ ဆယ်ကျော်သက် အရွယ်မှာ သူ့ရဲ့ စာတိမြို့မှာ မစွယ်စုံရဲလ်က ကျောင်းဒါရိုက်တာအဖြစ် လုပ်နေခဲ့တဲ့အတွက် နီရူဒါဟာ သူ့ရဲ့ ကျောင်းသားတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့ဖူးတယ်။

သူ့ရဲ့ သေဆုံးခြင်းရဲ့ ဆွန်းနက်များက လက်တင်အမေရိက တစ်လွှား လူသိများနေခဲ့ပေမဲ့ ပထမဆုံး ကဗျာပေါင်းချုပ်ဖြစ်တဲ့ ပျောက်ကွယ်ခြင်း (Desolación)က ၁၉၂၂ မတိုင်မီ မထုတ်ဝေနိုင်သေးဘူး။ သူ့ရဲ့ ဒုတိယ အဓိက ကဗျာစာအုပ် တာလာ (Tala)ကို ၁၉၃၈ မှာ ဖြူနီအေးရီးစ်မှာ ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေတယ်။ အဲဒီ စာအုပ် ရောင်းရတာတွေကို စပိန် ပြည်တွင်းစစ်မှာ မိဘမဲ့ ဖြစ်ရတဲ့ ကလေးတွေအတွက် လှူဒါန်းခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ နောက်ဆုံး ကဗျာစာအုပ် ချီလီရဲ့ ကဗျာ (Poema de Chile)ကို သူကွယ်လွန်ပြီးမှ သူ့ရဲ့ မိတ်ဆွေ ဒေါ်ရစ္စဒါနာက ၁၉၆၇ မှာ တည်းဖြတ်ထုတ်ဝေတယ်။

သူ့ဘဝရဲ့ နောက်ဆုံးပိုင်းနှစ်များမှာ နျူးယောက်စ် ရိစ်လင်းမြို့ကို အိမ်လုပ်ပြီးနေတယ်။ ၁၉၅၇ ဇန်နဝါရီကျတော့ ဟမ်းစတက်ကို ပြောင်းသွားပြီး အဲဒီမှာပဲ ပန်ကရိယကင်ဆာနဲ့ ကွယ်လွန်တယ်။ သူ့ရဲ့ ရုပ်ကြွင်းကို ချီလီကို ပြန်သယ်ပြီး ချီလီအစိုးရက သုံးရက် နိုင်ငံတော်ပူဆွေးဝမ်းနည်းမှု အထိမ်းအမှတ်နေ့ သတ်မှတ်တယ်။ ချီလီပြည်သူ သိန်းချီပြီ လာရောက် ဂါရဝပြုခဲ့ကြတယ်။ သူ့ရဲ့ ပုံတူကို ပီဆို ၅၀၀၀ တန် ချီလီငွေစက္ကူမှာ ထည့်သွင်း ထုတ်ဝေတယ်။

သူစိမ်း

မသိတဲ့ ရေမှော်တွေ၊ မသိတဲ့ သံပွင့်တွေနဲ့အတူ ကြမ်းရိုင်းရာ သူ့ပင်လယ်ရဲ့
 သူ့နည်းဟန်အတိုင်း သူမ စကားဆိုရဲ့၊
 သေအံ့ဆဲဆဲ အိုမင်းတဲ့
 ပုံပန်းမဲ့၊ အလေးချိန်မဲ့ သူ့ဘုရားထံ သူမ ဆုတောင်းခဲ့။
 တိုဥယျာဉ်ထဲ အခု သိပ်ထူးဆန်း
 သူမဟာ ရှားစောင်းပင်နဲ့ တိုင်းတစ်ပါးမြက်တွေကို စိုက်ခဲ့ပြီ။
 ကန္တာရလေညင်းက သက်တစ်ရှိန်နဲ့ သူမကို ပြည့်စေပြီး
 ထန်ပြင်းတဲ့ အဖြူရောင် ရမ္မက်နဲ့ သူမ ချစ်ခဲ့ပြီ။
 ဒါကိုဖြင့် ဘယ်တော့မှ သူ မဟ၊ သူ ပြောခဲ့ရင်
 မသိတဲ့ ကြယ်တွေရဲ့ မျက်နှာနဲ့ တူသွားမှာမို့။
 ငါတို့ကြားမှာ သူမဟာ နှစ်ရှစ်ဆယ် ရှင်သန်ကောင်းရဲ့
 အမြဲပဲ အသစ်တစ်ဖန် ပြန်လာသလို၊
 သေးမွှားတဲ့ သတ္တဝါလေးတွေပဲ နားလည်မယ့်
 မြည်တမ်းစိုက်ပျိုးတဲ့ လျှာတစ်ချောင်းနဲ့ ပြောဆိုလို့။
 တို့ရဲ့ အလယ် ဒီမှာပဲ သေဆုံးလိမ့်
 တစ်ညတာ အစွမ်းကုန် ဝေဒနာခံစားရင်း
 ခေါင်းအုံးလို သူ့ရဲ့ ကံကြမ္မာနဲ့သာ
 ပြီးတော့ တိတ်ဆိတ် ထူးဆန်းတဲ့ သေခြင်းနဲ့။

(Gabriela Mistral - The Stranger (La Extranjera))

English Translation – Helene Masslo Anderson

မြန်မာပြန် - လွန်းရာ

နိတယ်ကဗျာ • ၆၈

ငါဟာ တစ်ကိုယ်တည်းမဟုတ်

ညဟာ တောင်တန်းတွေကနေ ပင်လယ်ထိ
စွန့်ခွာထားရစ်ခံ ကျန်ခဲ့။
ဒါပေမဲ့ မင်းကို လှုပ်ခါလွှဲယမ်းနေတဲ့ ငါ
ငါက တစ်ကိုယ်တည်းမဟုတ်။

ကောင်းကင်ဟာ ပင်လယ်ထိ ကျဆင်းလာတဲ့ လအတွက်
စွန့်ခွာထားရစ်ခံ ကျန်ခဲ့။
ဒါပေမဲ့ မင်းကို တွယ်ငင်ဖမ်းယူထားတဲ့ ငါ
ငါက တစ်ကိုယ်တည်းမဟုတ်။

လောကဟာ ကင်းဆိတ်ကြွင်းရစ်ခဲ့။
သွေးသားခန္ဓာအလုံး ညှိုးချိုးကြေကွဲနေတာ မြင်ရမှာ။
ဒါပေမဲ့ မင်းကို ပိုက်ပွေ့ထွေးဖက်ထားတဲ့ ငါ
ငါက တစ်ကိုယ်တည်းမဟုတ်။

(Gabriela Mistral - I Am Not Alone)

English Translation - Mary Gallwey

မြန်မာပြန် - လွန်းရာ

သေးကွေး ခြေထောက်လေးတွေ

ကလေးရဲ့ သေးကွေး ခြေထောက်လေးတွေ
 ပြာနုနု၊ အေးစက်ပြာနုနုလို့
 မမြင်နိုင်ကြဘူးလား၊ မကာကွယ်ကြဘူးလား
 ဘုရားရေ။

အနာတရ သေးကွေး ခြေထောက်လေးတွေ
 ကျောက်စရစ်တွေကြောင့် တစ်ခုလုံး ပွန်းပဲ့၊
 နှင်းခဲနဲ့ မြေသားက နှိပ်စက်ညှင်းပန်း။

ကန်းနေတဲ့လူသား၊ ပေယျာလကန် ပြုခဲ့
 မင်းလှမ်းထွက်ရာ၊ မင်းချန်ရစ်ရာ
 တောက်ပအလင်းပန်းပွင့်
 မင်းထားခဲ့ရာ
 မင်းရဲ့ သွေးသံယိုစီး ခြေဖဝါးလေးတွေ
 သင်းပျံ့တဲ့ ကျူတာရိစ်ပန်းတို့ ပေါက်နေပေါ့။

ဒါပေမဲ့၊ မင်းဖြတ်လျှောက်ရာ
 လမ်းက သိပ်ဖြောင့်တာမို့
 အပြစ်ကင်း၊ ဝံ့စားလှပေရဲ့။

ကလေးရဲ့ သေးကွေး ခြေထောက်လေးတွေ
 ဝေဒနာခံစားနေတဲ့ ကျောက်မျက်နှစ်တုံး
 မမြင်ပဲ၊ လူတွေ ဖြတ်သွားနိုင်ကြတယ်။

(Gabriela Mistral - Tiny Feet)

English Translation – Mary Gallwey

မြန်မာပြန် - လွန်းရာ

ထောမတ်စ် စတန်း အဲလိယတ်

“ယနေ့ခေတ် ကဗျာအတွက် ထူးခြားပြောင်မြောက်တဲ့ ရှေးဦးတိထွင်ထည့်ဝင်ကျေးဇူးပြုမှုအတွက်”

Thomas Stearns Eliot

ဖွား ၁၈၈၈၊ စက်တင်ဘာ ၂၆။ စိန့်လူးဝစ္စ၊
အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု

ဆုံး ၁၉၆၅၊ ဇန်နဝါရီ ၄။ လန်ဒန်၊ ယူနိုက်တက်
ကင်းဒမ်း

ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ ယူနိုက်တက် ကင်းဒမ်း

ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၄၈

နယ်ပယ် ကဗျာ

ဘာသာစကား အင်္ဂလိပ်

ထောမတ်စ် စတန်း အဲလိယတ် (၁၈၈၉-၁၉၅၇)ဟာ မစ်ဒီရီ စိန့်လူးဝစ္စမှာ မွေးဖွားတယ်။ သူ့အဖေ ဟင်နရီက အောင်မြင်တဲ့ လုပ်ငန်းရှင်၊ စိန့်လူးဝစ္စက အုတ်လုပ်ငန်းကုမ္ပဏီမှာ ဥက္ကဋ္ဌနဲ့ ငွေကိုင်း။ သူ့အမေက ကဗျာရေးတယ်။ ပြီး ၂၀ ရာစု အစောပိုင်းမှာတော့ သက်မွေးလုပ်ငန်းအသစ် ဖြစ်နေတဲ့ လူမှုရေး လုပ်သား။ အဲလိယတ် ငယ်ငယ်က အူကျရောဂါကလည်း ရှိ၊ သူတကာလို ပြေးပြေးလွှားလွှား မလုပ်နိုင်ဘဲ အထီးကျန်နေရပါများတော့ စာပေချစ်စိတ်က ပွံ့ဖြိုးလာသလေ။ နောက် သူ့ဇာတိမြို့အခင်းအကျင်းကလည်း သူ့ရဲ့ စာပေ ဆိုင်ရာ အမြင်ကို လောင်စာထည့်ပေးခဲ့တယ်လို့ သူက ဆိုတယ်။ ဘော်စတွန်မှာ၊ နယူးယောက်မှာ၊ လန်ဒန်မှာထက် ဒီစိန့်လူးဝစ္စမှာ မွေးခဲ့တာ သူ့ဘာသာ ကံ ကောင်းတယ်လို့ သူကတွက်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ စာပေက အဲလိယတ် ငယ်ဘဝရဲ့ မရှိမဖြစ် အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်လာတာပဲ။ ၁၈၉၈ ကနေ ၁၉၀၅ အထိ စမစ် ကက်သရစ်မှာ သူ့ကျောင်းတက်တော့ လက်တင်၊ ရှေးဂရိ၊ ပြင်သစ်နဲ့ ဂျာမန် လေ့လာတယ်။ အသက် ၁၄ နှစ်မှာ ဖိပ်ဂျရဲလ် ဘာသာပြန်တဲ့ အိုမာဆေးယမ်ရဲ့ ဂျိုကိုယတ်ကို ဖတ်ပြီး အဲဒီကဗျာလွှမ်းမိုးမှုအောက်မှာ သူ ကဗျာ စရေးတယ်။

၁၉၀၆ ကနေ ၁၉၀၉ အထိ ဟားဗတ်ကောလိပ်မှာ ဒဿနိကဗေဒ ယူပြီး ပုံမှန် လေးနှစ်အစား သုံးနှစ်နဲ့ ဘွဲ့ရတယ်။ ၁၉၀၉ ကနေ ၁၉၁၀ ထိ ဟားဗတ်မှာ အလုပ်လုပ်ပြီး ပါရီကို ရွှေ့တယ်။ ၁၉၁၀ ကနေ ၁၉၁၁ အထိ ဆော်ဘွန်းမှာ ဒဿနိက ဆက်လေ့လာတယ်။ နောက် ဟားဗတ်ကို ပြန်လာခဲ့ပြီး ၁၉၁၄ အထိ အိန္ဒိယ ဒဿနနဲ့ သက္ကတကို ဆက်လေ့လာတယ်။ အင်္ဂလန်မှာပဲ အခြေချရင်း ကျောင်းဆရာလုပ်၊ နောက် ဘဏ်စာရေးဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံးတော့ ဖေဘာအင်ဖေဘာ မှာ စာပေအယ်ဒီတာ၊ နောက်ပိုင်း ဒါရိုက်တာ ဖြစ်လာတယ်။ ဒဗလျူ အိတ်ချ် အော်ဒင်၊ စတီဗင် စပင်ဒါနဲ့ တက်ဒ်ဟျူး တို့လို အရေးပါတဲ့ အင်္ဂလိပ်ကဗျာဆရာတွေရဲ့ စာအုပ်တွေကို ဖေဘာက ထုတ်နိုင်ခဲ့တာ အီလိယတ်ရဲ့ တာဝန်ယူမှုတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ၁၉၂၇ မှာ ဘာသာရေးအရလည်း အင်္ဂလိပ်ဘုရားကျောင်းဝင် ဖြစ်လာတယ်။ ဗြိတိသျှနိုင်ငံသား အဖြစ်ကိုလည်း ယူလိုက်တယ်။

၁၉၁၅ မှာ ကဗျာ (Poetry) မဂ္ဂဇင်းရဲ့ ပင်လယ်ရပ်ခြား အယ်ဒီတာ အက်ဇရာ ပေါင်းရဲ့ ထောက်ခံချက်နဲ့ မဂ္ဂဇင်းတည်ထောင်သူက သူ့ရဲ့ နာမည်ကြီး ကဗျာဖြစ်တဲ့ ကျေ၊ အဲဖရဒ် ပရူးဖရော့က်ရဲ့ အချစ်သီချင်းကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေတယ်။ သူ့ရဲ့ ပထမဆုံး ကဗျာပေါင်းချုပ် ပရူးဖရော့က်နဲ့ အခြား လေ့လာချက်များ (Prufrock and Other Observations) က ၁၉၁၇ မှာ ထွက်လာတယ်။ ပရူးဖရော့က် (၁၉၁၇) ကနေ လေးပုဒ်သံပြိုင် (Four Quartets) (၁၉၄၃) အထိ ခရစ်ယန် စာရေးဆရာတစ်ဦးရဲ့ ဖွံ့ဖြိုးပြောင်းလဲမှုကို ထင်ဟပ်နေတယ်။ အထူးသဖြင့် အစောပိုင်း လက်ရာထဲက ကန္တာရမြေ (The Waste Land) (၁၉၂၂) က အထက်လောက မြင့်တက်လာပုံကို ရှာဖွေရင်းက တွေ့ရတဲ့ ကြောက်ရွံ့ တုန်လှုပ်စရာတွေ ဖော်ပြထားပြီး လိုအပ်စွာ အနုတ်သဘောတွေကို ပြထားတယ်။ အဲလိယတ်ကတော့ ဘာသာရေး စာဆို မဖြစ်အောင် အမြဲ ဂရုစိုက်ပေမဲ့လည်း လေးပုဒ်သံပြိုင်နဲ့ ပြာဗုဒ္ဓဟူးနေ့ (Ash Wednesday) (၁၉၃၀) မှာတော့ ဒီမြင့်မြတ်ရာ လောကဟာ ပိုမြင့်သာလာတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့ပြဇာတ်တွေ ဖြစ်တဲ့ ဝတ်ကျောင်းတော်က လူသတ်မှု (Murder in the Cathedral) (၁၉၃၅) နဲ့ မိသားစု ပြန်လည်ပေါင်းဆုံခြင်း (The Family Reunion) (၁၉၃၉) တို့က ပိုပြီးပွင့်လင်းတဲ့ ခရစ်ယန် တောင်းပန်ဝန်ချခြင်းတွေ ဖြစ်တယ်။

အဲလိယတ်က ဆေးလိပ်သောက်လွန်းတဲ့သူ ဖြစ်တာကြောင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ ချောင်းဆိုးရင်ကျပ်အပါအဝင် ကျန်းမာရေး ပြဿနာတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်နေခဲ့ရပြီး လန်ဒန်က ကန်ဆင်တန်မှာ ရှိတဲ့ နေအိမ်မှာ ၁၉၆၅၊ ဇန်နဝါရီ ၄ ရက်မှာ emphysema နဲ့ ကွယ်လွန်တယ်။

ဂျေ အဲလဖရဒ် ပရူပရောက်ရဲ့ အချစ်သီချင်း

ဒါဖြင့် သွားကြစို့လေ၊ သင်နဲ့ငါ
ညနေကို ကောင်းကင်မှာ ဖြန့်ထားတဲ့ အချိန်၊
စားပွဲပေါ်မှာ အိသာငွေ့ပေးထားတဲ့ လူနာရဲ့ ပမာပါ။
သွားကြစို့၊ တစ်ဝက်လူသုကင်းတဲ့ လမ်းမများ၊
ကနုကမာခွံတွေနဲ့ လွှစာ ရက်စထရုန်းများ၊
တစ်ညအိပ် အပေါ်စား ဟော်တယ်များမှာ
နားနေခြင်းမဲ့ ညများကို ရေရွတ်ကုန်ဆုံးခြင်းများ။
လျှို့ဝှက် ရည်ရွယ်ချက်ပါတဲ့
ပျင်းရိဖွယ် အချီအချစကားလို လိုက်လာပြီး
သင့်ကို ချောက်ချားဖွယ် ပြဿနာတစ်ခုဆီ ပို့ပေးကြတဲ့ လမ်းများ ...
အို မမေးပါနဲ့ 'အဲဒါ ဘာလဲ'လို့
ငါတို့ သွားပြီး လည်ချေရအောင်ပါ။

အခန်းထဲမှာ မိန်းမတွေ လာကြ သွားကြနဲ့
မိုက်ကလ် အိန်ဂျလိုအကြောင်း ပြောကြလို့။
ပြတင်းမှန်များပေါ်မှာ ကျောက်ပွတ်နေတဲ့ နှင်းမြူဝါဝါ
ပြတင်းမှန်များပေါ်မှာ နှုတ်သီးကို ပွတ်နေတဲ့ မီးခိုးဝါဝါက
ညနေရဲ့ ထောင့်များထဲကို သူ့လျှာနဲ့ လျက်နေတယ်
မြောင်းတွေထဲမှာ ရပ်နေတဲ့ ရေကွက်များပေါ် တုံ့ဆိုင်းနေတယ်။
မီးခိုးတိုင်များက ကျတဲ့ ကျပ်ခိုးကို သူ့ကျောပေါ် ကျစေတယ်။
မြေမြင့်က လစ်ထွက်၊ ရုတ်တရက် ခုန်လွှား၊
ပြီး နူးနူးညံ့ညံ့ အောက်တိုဘာညမျှ ဆိုတာ မြင်ရတော့
အိမ်နားမှာ တစ်ခါခွေပြန်ကာ အိပ်ပျော်သွားပါရော။
အမှန်ပဲ အချိန် ရောက်လာပါလိမ့်မယ်
ပြတင်းမှန်များမှာ ကျောက် ပွတ်ရင်း
လမ်းတစ်လျှောက် လျှောဆင်းသွားတဲ့ မီးခိုးဝါဝါအတွက်လေ။
အချိန်ရောက်ပါလိမ့်မယ်၊ အချိန်ရောက်ပါလိမ့်မယ်
တွေ့ရတဲ့ မျက်နှာတွေကို တွေ့ဖို့ မျက်နှာကို ပြင်ဆင်ဖို့လေ။
လူသတ်ဖို့နဲ့ ဖန်ဆင်းဖို့ အချိန် ရောက်လာပါလိမ့်မယ်။
သင့်ပန်းကန်ပြားပေါ် ပြဿနာတစ်ခု မြှောက်ယူပြီး ချပစ်တဲ့
လက်များရဲ့ ရက်များနဲ့ အလုပ်အားလုံးအတွက် အချိန်လာလိမ့်မယ်။

ဒီတယ်ကဗျာ • ၃၄

သင့်အတွက် အချိန်၊ ငါ့အတွက် အချိန်
မပြတ်သားမှု တစ်ရာတို့အတွက် အချိန်၊
ဆင်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်း တစ်ရာတို့အတွက် (အချိန်)
ပေါင်မုန့်နဲ့ လက်ဖက်ရည် မစားသုံးခင်မှာပေါ့။
အခန်းထဲမှာ မိန်းမတွေ သွားကြ လာကြနဲ့
မိုက်ကလံအင်ဂျလို့အကြောင်း ပြောကြလို့။

တကယ်ပဲ အချိန် လာပါလိမ့်မယ်၊
'ငါ ဝံ့ပါ့မလား' ဖြီး 'ငါ ဝံ့ပါ့မလား'လို့ သိချင်မယ့် (အချိန်)
နောက်ပြန်လှည့်ပြီး လှေကားက ဆင်းဖို့ အချိန်
ငါ့ဆံပင်အလယ်မှာ ထိပ်ပြောင် တစ်ကွက်နဲ့ပဲ။
(ပြောကြတော့မှာပဲ။ 'သူ့ဆံပင် ကြိလာနေလိုက်တာ'လို့)
ငါ့မနက်ဝတ်အင်္ကျီ ငါ့ကော်လာက မေးထိ မတ်မတ်ထောင်တက်လို့
ငါ့နက်တိုင်က နံညား တည်ကြည်ပေရဲ့၊ ဒါပေမဲ့ ရိုးရိုးအပ်တစ်ချောင်းနဲ့ပဲ
ပြထားတယ်
(ပြောကြတော့မှာပဲ 'နို့၊ သူ့ခြေတွေ လက်တွေက ပိန်လိုက်တာ'လို့)
ငါ ဝံ့ပါ့မလား
စကြဝဠာကို လှုပ်ရှားသွားစေဖို့လေ
တစ်မိနစ်အတွင်း အချိန်ရောက်လာရဲ့
ဆုံးဖြတ်ချက်တွေ ပြင်ဆင်ချက်တွေ အတွက်ပေါ့။ ဒါတွေကို တစ်မိနစ်က ပြောင်းပြန်
ဖြစ်စေမယ်။
ငါ သူတို့ အားလုံးကို သိပြီးပါပြီ။ သိပြီးပါပြီ။
ညတွေ မနက်တွေ ညနေတွေကို သိခဲ့ပါပြီ။
ငါ့ဘဝကို ကော်ဖီခွန်းများနဲ့ ချင်တွယ်ပြီးပါပြီ။
သေဆဲ ကျဆုံးမှုနဲ့ သေနေတဲ့ အသံများကို ငါသိတယ်။
ခပ်ဝေးဝေးအခန်းတစ်ခန်းက ဂီတသံအောက်မှာလေ။
ဒီတော့ ဘယ်လိုလုပ် ငါ့ဝံ့စားသင့်မလဲ။
မျက်လုံးတွေကို ငါသိပြီးပါပြီ၊ အားလုံးကို သိပြီးပါပြီ။
တွက်ချက် ချမှတ်ထားတဲ့ စကားစုတစ်စုမှာ သင့်ကို စူးစိုက်စေတဲ့ မျက်လုံးများ
အပ်တစ်ချောင်းပေါ်မှာ စန့်လျက်သား ငါတို့တွက်ချက် ချမှတ်ကြတဲ့အခါ
ငါ့ကို အပ်နဲ့ တွယ်ထားကာ နံရံပေါ် တွန့်လိမ်နေရတဲ့အခါ၊
ဘယ်လိုလုပ် ငါစတင်ပြီး
ငါ့နေ့ရက်များ အမူအကျင့်များရဲ့ အကြွင်းပိုင်းတို့ကို တံတွေး ထွေးထုတ်ပစ်ရမလဲ

ဘယ်လိုလုပ် ငါဝံ့စားသင့်မလဲ။

လက်တွေ့ကိုလည်း ငါသိပြီးပါပြီ၊ အားလုံးကို သိပြီးပါပြီ
လက်ကောက်ဝတ်လို ဖြူလို့ ဟာလာဟင်းလင်းလက်တွေ
(ဒါပေမဲ့ မီးပွင့်အရောင်မှာ ညိုပျော့ပျော့ အမွှေးတွေနဲ့ အိလို)
အဝတ်အစားတစ်ခုဆီက ရေမွှေးနဲ့ပေလား
ငါ့ကို သလောက် အော်ဂလီဆန်စေတာ။
စားပွဲတစ်လျှောက် မှီထားတဲ့ တဘက်ကလေးနဲ့ ခြုံလွှမ်းထားတဲ့ လက်တွေ။
ဒီတော့ ငါဝံ့စားသင့်ရဲ့လား။
ဘယ်လိုလုပ် ငါစတင်သင့်မလဲ။

* * *

စကားမစပ် နေဝင်ဆည်းဆာမှာ လမ်းကျဉ်းများက ငါဖြတ်သွားခဲ့ရာ
ပြတင်းပေါက်များမှာ မှီရင်း၊ ရှက်အင်္ကျီလက်တွေနဲ့ တစ်ကိုယ်ရေ လူများရဲ့
ဆေးတံများက တက်လာတဲ့ မီးခိုးကို ကြည့်နေခဲ့မိတယ် ...
ငါဟာ ငြိမ်ဆိတ်တဲ့ ပင်လယ်များရဲ့ ကြမ်းပြင်တစ်လျှောက် အသော့နှင့်နေတဲ့
ကြမ်းတမ်းတမ်း ခြေသည်းတစ်စုံပဲ ဖြစ်ခဲ့ဖူး သင့်တယ်။

* * *

ညနေကတော့၊ ညဦးကတော့ အိပ်နေပေါ့
လက်ချောင်းရှည်ကြီးများက သပ်ပေးလို့
အိပ်ပျော်နေ ... မောလျနေ ... ဝါ၊ အိပ်ဟန်ဆောင်နေရဲ့၊
ကြမ်းပြင်ပေါ်မှာ စန့်လို့၊ ဒီမှာ သင်နဲ့ ငါ့နားမှာလေ။
ငါဟာ လက်ဖက်ရည်နဲ့ မုန့်နဲ့ ရေခဲနဲ့ ပြီးတဲ့နောက်
အချိန်ကို အထွတ်အထိပ်ပိုင်း တွန်းပို့ရအောင် ခွန်အား ရှိသင့်ရဲ့လား။
ဒါပေမဲ့ ငိုခဲ့ - အစားရှောင်ခဲ့၊ ငိုခဲ့ - ဆုတောင်းခဲ့ပေမဲ့၊
ငါ့ခေါင်း (နည်းနည်း ထိပ်ပြောင်လာနေပြီ)ကို ဗြတ်တစ်ခုနဲ့ ထည့်ယူလာတာ
မြင်ခဲ့ရပေမဲ့။
ငါဟာ ပရောဖက် မဟုတ်ပေဘူး၊ ကြီးကျယ်တဲ့ ကိစ္စမရှိဘူး၊
ငါ့ကြီးကျယ်မှုရဲ့ အချိန်ပိုင်း ငြိမ်းလှလှဖြစ်နေတာ ငါမြင်ရပြီ၊
ထာဝရ 'ခြေမြန်တော်'က ငါ့အင်္ကျီ လာကိုင်ပြီး ရယ်သွမ်းသွေးတာ ငါမြင်ရပြီ
အတိုချုပ်ရရင်တော့ ငါကြောက်ခဲ့ပေါ့။
ဒါ ထိုက်ကော ထိုက်တန်ပျံမလား၊ နောက်ဆုံးမှာ
စွက်တွေ၊ သစ်သီးတွေ၊ လက်ဖက်ရည်တွေနောက်
ကြွေပန်းကန်တွေကြား၊ သင့်အကြောင်း၊ ငါ့အကြောင်း ပြောကြတဲ့ကြား

နိဿယကဗျာ • ၃၆

ဒါ ထိုက်တန်ခဲပါ့မလား၊

ပြဿနာကို အပြီးနဲ့ ကိုက်ဖြတ်ပစ်လိုက်တာ၊

စကြဝဠာကြီးကို ဘောလုံးလေး ဖြစ်သွားအောင် ညှစ်ပစ်လိုက်ပြီး

ချောက်ချားဖွယ် ပြဿနာတစ်ခုဆီ လှိမ့်ပစ်လိုက်တာ

ငါဟာ လာစေ့ပဲ၊ သေရာက ထလာတာ၊

မင်းတို့ကို အကြောင်းစုံပြောပြဖို့ ပြန်လာတာ၊ ငါ အကုန်ပြောပြမယ်'လို့
ပြောလိုက်တာလေ

တစ်ယောက်ယောက်က ခေါင်းအောက်မှာ ခေါင်းအုံးတစ်လုံး ချထားရင်း

'ဒါ ငါ လုံးဝ ဆိုလိုတာ မဟုတ်ဘူး၊

မဟုတ်ပါဘူး၊ လုံးလုံးပဲ'လို့ ပြောခဲ့ရင်ဖြင့်။

ဒါ ထိုက်ကော ထိုက်တန်ခဲပါ့မလား၊ နောက်ဆုံးမှာ

ဒါ ထိုက်တန်ခဲပါ့မလား

နေဝင်ချိန်များ၊ တံခါးလမ်းများ၊ ရေဖျန်းထားတဲ့ လမ်းများ ပြီးတဲ့နောက်

ဝတ္ထုများနောက်၊ လက်ဖက်ရည်ခွက်များနောက်၊ ကြမ်းပြင်တစ်လျှောက်

ဒါရယ်၊ နောက်ထပ်လည်း အများကြီးရယ်လေ၊

ငါဆိုလိုတာလေးကို ပြောပြဖို့ မဖြစ်နိုင်ဘူးကိုး၊

ဒါပေမဲ့ မှော်မီးအိမ်တစ်ခုက အာရုံကြောတွေကို ပိတ်ကားပေါ်မှာ

ပုံသဏ္ဌာန်နဲ့ ထိုးပြလိုက်သလိုပါပဲ။

ဒါ ထိုက်တန်ခဲပါ့မလား

တစ်ယောက်က ခေါင်းအုံးပေါ်မှ ဝါ၊ တစ်ဖက်ကို ခွာလွှင့်ပစ်ရင်း

ပြတင်းပေါက်ဘက် လှည့်တဲ့ပြီးနောက်

'ဒါ လုံးဝမဟုတ်ဘူး၊

ဒါ ငါဆိုလိုတာ မဟုတ်ဘူး၊ လုံးလုံးပဲ'လို့ ပြောခဲ့ရင်လေ။

မဟုတ်ဘူး၊ ငါက ဟဲမလက် မင်းသား မဟုတ်ဘူး၊ ဟုတ်ဖို့လည်း မရည်ရွယ်ခဲ့ဘူး။

အခစားရောက် ဝန် တစ်ဦးမျှသာ၊ တိုးတက်မှုတစ်ရပ်

ဖောင်းကြွလာစေဖို့၊ ပြကွက်တစ်ခုနှစ်ခု စတင်ဖို့၊ မင်းသားကို

အကြံပေးဖို့ လုပ်ဆောင်မယ့်သူ တစ်ဦးမျှသာ၊ ယုံမှားမရှိ လွယ်လွယ်ကူကူ

တန်ဆာပလာတစ်ခု

အလိုက်သိတတ်၊ အမှုထမ်းဆောင်ရတာကို ဝမ်းမြောက်တတ်၊

ယဉ်ကျေး၊ သတိရှိ၊ ဖုတ်သေချာ

မြင့်မားမား ဝါကျပြည့်နှက်၊ နည်းနည်းတော့ ထုံတုံတုံ

တစ်ခါတလေ၊ တကယ်ပဲ၊ ရယ်စရာကောင်းသလောက်ပဲ၊
 တစ်ခါတလေလည်း လူပေါ် ဆိုရမလောက်ပဲ။
 ငါ အိုလာနေပြီ ... ငါ အိုလာနေပြီ
 ဘောင်းဘီအောက်ခြေကို လိပ်တင်ပြီး ဝတ်ရတော့မယ်၊
 ငါ့ဆံပင်ကို နောက်က ခွဲရမလား၊ ငါ မက်မုံသီး စားရဲရဲ့လား။
 ဖလန်နယ် အဖြူ ဘောင်းဘီကို ဝတ်၊ ကမ်းစပ်မှာ လမ်းလျှောက်တော့မယ်။
 ရေသူမတွေ သီချင်းဆိုနေကြတာ ငါကြားဖူးရဲ့၊
 တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက်လေ။
 သူတို့ ငါ့အတွက် တေးသီကြိုလိမ့်မယ်တော့ မထင်ဘူး။
 လေက ရေကို အဖြူအမည်းနဲ့ တိုက်ခတ်လိုက်တဲ့ခါ
 နောက်ပြန်လွင့်သွားတဲ့ လှိုင်းတို့ရဲ့ ဆံဖြူကို ဖြိုးသင်ပေးရင်း
 သူတို့တွေ လှိုင်းများပေါ်က ပင်လယ်ဘက် ခွစီးသွားကြတာ ငါမြင်ဖူးတယ်။
 ပင်လယ်ပေါင်းပင် အနီ အညိုတွေနဲ့ ပန်းကုံးပန်ထားတဲ့ ပင်လယ်လုံမများ နံဘေး
 ပင်လယ်ရဲ့ ခန်းမဆောင်များထဲမှာ ငါတို့ ဖင့်နွံနေခဲ့ကြရာ
 နောက်ဆုံး လူသားအသံများက နှိုးလာတော့ ငါတို့ နစ်မြုပ်သွားပါရော။

(Thomas Stearns Eliot -- The Love Song of Mr J. Elfred Prufrock)

မြန်မာပြန် - မောင်သာနိုး

နိဿိကဗျာ • ၃၈

ရေ၌ သေဆုံးခြင်း

ရက်သတ္တပတ် နှစ်ပတ်ကြာ သေဆုံးနေခဲ့သူ
 ဖီးနစ်ငှက်ဆန်ဆန် ဖလက် ဘာ့စ်
 စင်ရော်အော်သံတွေကို မေ့ပျောက်နေခဲ့တယ်၊
 ဒီလိုနဲ့ ပင်လယ်နက်ဟာ ကြွတက်လို့လာပေါ့။
 ဒီလိုနဲ့ အမြတ်ရမှုနဲ့ ဆုံးရှုံးမှုတွေ ဖြစ်ပေါ်လာ။
 ပင်လယ်အောက်က ရေစီးတစ်ခုဟာ
 စကားသံ တိုးသဲ့သဲ့ဆိုရင်း သူ့အရိုးတွေကို ကောက်ယူခဲ့တယ်။
 သူ နီးထပြီး ပြန်လဲအကျ
 သူဟာ အသက်ကြီးရင့်ခြင်းနဲ့ နုပျိုခြင်းတွေကို ကျော်ဖြတ်ခဲ့ပြီ၊
 ဝဲကတော့ကြီးထဲ ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်ရင်းနဲ့လေ။
 လူကြီးလူကောင်းဖြစ်စေ၊ ဂျူးလူမျိုးဖြစ်စေ
 အို အသင်၊ တက်မကိုင်ဘီးကို လှည့်လို့
 လေလာရာဘက်ဆီ မျှော်ကြည့်သူ
 ဖလက်ဘာ့စ်ကို ထည့်စဉ်းစားဦး။
 တစ်ချိန်က မင်းလိုပဲ အရပ်ကောင်းကောင်း၊ ရုပ်ဖြောင့်ခဲ့သူပါပေ။

(Thomas Stearns Eliot – Death by Water)

မြန်မာပြန် - ဇော်ထွန်း

ဇော်ထွန်း ဘာသာပြန် ဝိဉာဏ်မှန်ကွဲစများ လွင့်မျောရာ ကန္တာရ (အပိုင်း ၅ ပိုင်းပါ) ကဗျာရှည်စာအုပ်မှ
 စက္ကယအပိုင်းဖြစ်တဲ့ ရေ၌သေဆုံးခြင်း အပိုင်းကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြအပ်ပါတယ်။

ပါး ဖော့ဘီယန် လဂျာဗစ္စ

“လူသားမျိုးနွယ် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ အတော
မသတ်နိုင်တဲ့ မေးခွန်းတွေအတွက် အဖြေရှာဖို့ သူ့ရဲ့
ကဗျာနဲ့ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရာ အနုပညာမြောက်တဲ့
အားမာန်နဲ့ စစ်မှန်တဲ့ စိတ်လွတ်လပ်မှုအတွက်”

Pär Fabian Lagerkvist

ဖွား ၁၈၉၁၊ မေ ၂၃။ ဗက်စ်ရှို၊ ဆွီဒင်

ဆုံး ၁၉၇၄၊ ဇူလိုင် ၁၁။ စတော့ဟုမ်း၊ ဆွီဒင်

ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ ဆွီဒင်

ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၅၁

နယ်ပယ် ကဗျာ၊ စကားပြေ

ဘာသာစကား ဆွီဒစ်ရှ်

ပါး ဖော့ဘီယန် လဂျာဗစ္စ (၁၈၉၁-၁၉၇၄)ဟာ ဘူတာရုံပိုင်တစ်ဦးရဲ့ သားဖြစ်ပြီး ဆွီဒင်နိုင်ငံ တောင်ပိုင်းမှာ မွေးဖွားတယ်။ အစဉ်အလာ ဘာသာရေးနဲ့ ဆိုင်တဲ့ ပညာရေးကို ရခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်း သူနည်းနည်းချဲ့ကားပြီး ပြောခဲ့ပုံက ‘သမ္မာ ကျမ်းနဲ့ ဓမ္မသီချင်း စာအုပ်တွေကိုပဲ စာအုပ်လို မှတ်ရတဲ့ အိမ်မှာ ကြီးပြင်းလာခဲ့ရတာ သိပ်ကို ကုသိုလ်ကောင်းတာပဲ’တဲ့။ ဆယ်ကျော်သက်အရွယ်မှာ ခရစ်ယန် ယုံကြည်ချက်တွေကို ဖောက်ထွက်လာနိုင်ပေမဲ့ သူ့မျိုးဆက်က တခြား စာရေး ဆရာတွေ၊ တွေးခေါ်ရှင်တွေလိုမဟုတ်ဘဲ ဘာသာရေး ယုံကြည်ချက်တွေကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝေဖန်သူ ဖြစ်လာခဲ့ဘူး။ သူ့ဘဝမှာ အများအားဖြင့် နိုင်ငံရေးအရ ဆိုရှယ်လစ်တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့ပေမဲ့ ‘ဘာသာရေးဆိုတာ လူထုရဲ့ ဘိန်းပဲ’ ဆိုတဲ့ အတွေးမှာ အရသာယူနေသူတော့ မဟုတ်ခဲ့ဘူး။

သူက စာရေးဆရာတစ်ယောက်ဖြစ်လာဖို့ စောစောမှာပဲ ဆုံးဖြတ်ချက်ချထား ခဲ့ပြီး အပ္ပဇာလာ တက္ကသိုလ်မှာ တစ်နှစ်တက်ပြီးတဲ့နောက် ပါရီကို ထွက်ခဲ့ (၁၉၁၃)တယ်။ အဲဒီမှာ အစ်စစ်ပရက်ရှင်းဝါဒရဲ့ သြဇာအောက်၊ အလူးသဖြင့် ပန်းချီမှာ သူရှိနေခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ အယူအဆကြေညာစာတမ်းဖြစ်တဲ့ စကားလုံး

အနုပညာနဲ့ ရုပ်ပုံအနုပညာ (*Ordkonst och bildkonst*) (၁၉၁၃)မှာ ဖော်ပြသလို သူ့ရဲ့ အစောပိုင်းကာလတွေမှာ လက္ခဏာစွဟာ မော်ဒန်ဝါဒနဲ့ ရသဆိုင်ရာ အရင်းအမြစ်က ပြောင်းလဲလိုတဲ့ အမြင်တွေကို ထောက်ခံခဲ့သူ ဖြစ်တယ်။ ၁၉၃၀ အထိ သူက အဓိကအားဖြင့် ပြင်သစ်နဲ့ အီတလီမှာ နေခဲ့ပြီး ဆွီဒင်ကို အမြဲနေထိုင်ဖို့ ပြန်ပြောင်းခဲ့ပြီးတဲ့နောက်မှာတောင် ဥရောပတိုက်နဲ့ မြေထဲပင်လယ်ဘက်ကို မကြာခဏ ခရီးထွက်တယ်။

စာရေးဆရာရဲ့ အစောဆုံးလက်ရာတွေထဲက တစ်ခုက မချီတင်ကဲဝေဒနာ (*Angest*) (၁၉၁၆)က ထန်ပြင်းတဲ့ ခံစားမှုတွေနဲ့ ကဗျာပေါင်းချုပ်။ သေခြင်းတရား၊ ကမ္ဘာစစ်နဲ့ ကိုယ်ရေးအကျပ်အတည်းတွေအပေါ် ကြောက်ရွံ့ရာကနေ သူ့ရဲ့ မချီတင်ကဲ ဝေဒနာက ထွက်လာတာဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီအဆိုးမြင်သဘောတရားတွေဟာ တဖြည်းဖြည်း လျော့ပါးလာတာကို ဆက်ပြီးထွက်လာတဲ့ သူ့လက်ရာတွေဖြစ်တဲ့ အဆုံးမရှိ အပြုံး (*Det eviga leendet*) (၁၉၂၀)၊ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ နော်ဗယ် လက်တွေ့ဘဝရဲ့ ဧည့်သည် (*Gäst hos verkligheten*) (၁၉၂၅)နဲ့ တစ်ကိုယ်တည်းပြောစကား စကားပြေဖြစ်တဲ့ အောင်နိုင်တဲ့ ဘဝ (*Det besegrade livet*) (၁၉၂၇)တွေက သက်သေပြနေတယ်။ မချီတင်ကဲ ဝေဒနာ ထွက်ပြီး ဆယ်နှစ်အကြာမှာ သူဟာ ဒုတိယအကြိမ် လက်ထပ်ဖြစ်ပြီး နောင် နှစ်လေးဆယ်အကြာ သူ့ရဲ့ ဇနီး ကွယ်လွန်တဲ့တိုင်အောင် ဒီဘဝပေါင်းစည်းမှုက သူ့ရဲ့ ဘဝလုံခြုံမှု ကျောရိုးကို ရနိုင်စေခဲ့တယ်။ နှလုံးသားရဲ့ တေးသံများ (*Hjärtats sånger*) (၁၉၂၆)ဟာ ဒီအချိန်မှာ ထွက်လာခဲ့တာဖြစ်ပြီး သူ့ရဲ့ ကြင်ယာဇနီးအပေါ် ထားတဲ့ ချစ်မေတ္တာနဲ့ ဂုဏ်ယူဝင့်ကြားမှုကို ပြရာ သက်သေပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒီကဗျာပေါင်းချုပ်နဲ့ သူ့ရဲ့ ချိုးဆက်မှာ အကျော်ဇေယျကဗျာဆရာများထဲက တစ်ဦးအဖြစ် တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့တယ်။ ၁၉၃၀ ခုနှစ်များထဲမှာ ရေးခဲ့တာတွေက အကြွင်းမဲ့ အာဏာရှင်စနစ်ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆန့်ကျင်ဖန်တီးထားခဲ့တာတွေ ဖြစ်တယ်။ ဒေါက်မြုတ်သမား (*Bödeln*) (၁၉၃၃)၊ ဝိညာဉ်မဲ့ လူ (*Mannen utan själ*) (၁၉၃၆)နဲ့ အမှောင်တွင်းမှာ အောင်နိုင်ခြင်း (*Seger i mörker*) (၁၉၃၉)။

လက္ခဏာစွဟာ ဘုရားသခင်နဲ့ လူသားရဲ့ ဆက်နွယ်မှု ပြဿနာတွေကို နောက်ပိုင်းမှာ တိုးပြီး ရေးဖွဲ့လာတယ်။ အထူးသဖြင့် သူ့ရဲ့ အရေးကြီးတဲ့ နော်ဗယ်တွေဖြစ်တဲ့ လူပုကလေး (*Dvärgen*) (၁၉၄၄)၊ ဗာရဗ္ဗ (*Barabbas*) (၁၉၅၀)နဲ့ နတ်ဝင်သည် (*Sibyllan*) (၁၉၅၆)တို့မှာ ဖြစ်တယ်။ ဗာရဗ္ဗကို သူ့ရဲ့ အကောင်းဆုံးလက်ရာအဖြစ် ချက်ချင်းကြိုဆိုလက်ခံခဲ့ကြပြီး အကျော်ကြားဆုံးလက်ရာလည်း ဖြစ်တယ်။ သမ္မာကျမ်းစာလာ စာတ်လမ်းကို အခြေခံထားတဲ့ နော်ဗယ်ဖြစ်တယ်။ အသက် ၅၂ နှစ်အရွယ်ကျတော့ လက္ခဏာစွဟာ ဘော့ဟုန်းမှာ ကွယ်လွန်တယ်။

ဘဝဆိုတဲ့ လှေ

မကြာခင်း ခင်ဗျား သေမှာ
ပြီးတော့ ကမ်းခြေပုန်းတွေပေါ် နံနက်ခင်းက ခင်ဗျားကို စောင့်မျှော်ရာ
တခြားကုန်းမြေဆီ ဘဝဆိုတဲ့ လှေကို စီးသွားနေတာ ခင်ဗျား မသိဘူး။

မကြောက်နဲ့။ ခွဲရမယ့် အချိန်ကို ထိတ်လန့်မနေနဲ့။

ခင်ဗျားကို ညနေခင်း ကုန်းမြေက အဲဒီနေ့ဆီ
ဆောင်ကျဉ်းသွားမယ့် လှေရွက်ကို
နွေးထွေးတဲ့ လက်တစ်စုံက အေးအေးဆေးဆေး ညှပ်ချုပ်နေပြီ။

တိတ်ဆိတ်တဲ့ ကမ်းခြေမှာ
ဘာကိုမှ ကြောက်မနေဘဲ
ဆည်းဆာမြက်ခင်းတွေကို ဖြတ်သန်းပြီး
ရှုည့်တဲ့ လမ်းကလေးအတိုင်း ဆင်းလျှောက်သွားပါတော့။

(Par Lagerqvist – The Boat of Life)

Translated by Stanislaw Baranczk and Clare Cavnagh

မြန်မာပြန် - အောင်မိုး

ဂျူအန် ရေမွန် ဂျင်မန်

“စပိန်ဘာသာစကားမှာ မြင့်မားတဲ့ စိတ်ဓာတ်နဲ့ အနုပညာဆိုင်ရာ သန့်စင်မှုရဲ့ နမူနာဖြစ်တဲ့ သူ့ရဲ့ လိရစ်ကဗျာအတွက်”

Juan Ramón Jiménez

ဖွား	၁၈၈၁၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၄၊ မော်ဒြာ၊ စပိန်
ဆုံး	၁၉၅၈၊ မေ ၂၉။ ဆန် ဂျူအန်၊ ဖွာတိုရိုကို
ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ	စပိန်
ဆုရသည့် ခုနှစ်	၁၉၅၆
နယ်ပယ်	ကဗျာ၊ စကားပြေ
ဘာသာစကား	စပိန်

ဂျူအန် ရေမွန် ဂျင်မန် (၁၈၈၁-၁၉၅၈)ဟာ အန်ဒါလူစီယာနယ်က မော်ဒြာမှာ မွေးဖွားတယ်။ ဆီဗီးလ် တက္ကသိုလ်မှာ ဥပဒေတက်ခဲ့ပေမဲ့ ဒါနဲ့ အသက်မမွေးခဲ့ဘူး။ သူ့ရဲ့ ပထမဆုံး စာအုပ် နှစ်အုပ်ကို အသက် ဆယ့်ရှစ်နှစ်၊ ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်မှာ ထုတ်ဝေခဲ့တယ်။ အဲဒီနှစ်မှာပဲ သူ့ရဲ့ ဖခင်ဆုံးတာကြောင့် စိတ်ထိခိုက်ကြေကွဲမဆုံးဖြစ်ခဲ့ရပြီး စိတ်ကျရောဂါနဲ့ ပြင်သစ်ကို ထွက်ကုသခံရတယ်။ အဲဒီနောက် မဒရစ်က နာလန်ထစခန်းတစ်ခုကိုရောက်တယ်။ အဲဒီမှာ ၁၉၀၁ ကနေပြီး ၁၉၀၃ အထိ နေတယ်။ ၁၉၁၁ နဲ့ ၁၉၁၂ မှာ ဂျင်မန် ဧရောတစ်ကဗျာတွေ ရေးဖြစ်တော့ အဲဒီ နာလန်ထစခန်းက သူ့နာပြုတွေနဲ့ ဖြစ်ပွားရပုံတွေ ပါဝင်ပြီး ဒါတွေဟာ စိတ်ကူးယဉ်တွေလား၊ တကယ်လားဆိုတာတော့ မသိနိုင်ကြဘူး။ သူ့ရဲ့ တခြားကဗျာတွေရဲ့ အဓိကအကြောင်းအရာကတော့ ဂီတနဲ့ အရောင်ဖြစ်ပြီး အဲဒီအချိန်တုန်းက သူက ချစ်မေတ္တာ၊ ဒါမှမဟုတ် ရမ္မက်စောနဲ့ ယဉ်ဖွဲ့တယ်။ ခေတ်သစ်ကဗျာမှာ ဂျင်မန်ရဲ့ အရေးပါဆုံး ကျေးဇူးပြုမှု တစ်ရပ်က 'သန့်စင်တဲ့ ကဗျာ' ပြင်သစ်အယူအဆအပေါ် သူ့ရဲ့ ထောက်ခံအားပေးမှု ဖြစ်တယ်။

သူ့ရဲ့ ဇာတိမြေကို ချီးကျူးဂုဏ်ဖော်ထားတဲ့ သူ့ရဲ့ စကားပြေကဗျာက

စာရေးသူနဲ့ သူ့ရဲ့မြည်းကလေးအကြောင်း ရေးဖွဲ့ထားပြီး ပလေထရိုနဲ့ ငါ (Platero y Yo) (၁၉၁၄)ဖြစ်တယ်။ လက်တင်အမေရိကတလွှားမှာ ထင်ရှားတဲ့ စာအုပ်ဖြစ်ပြီး အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ကလည်း အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ သူ့ကို လူကြိုက်များစေခဲ့တယ်။ ၁၉၁၆ မှာ စပိန်ဖွား စာရေးဆရာမနဲ့ ကဗျာ ဆရာမ ဇီနိုဘီယာ ကမ်ပရူဘီနဲ့ အမေရိကန်မှာ လက်ထပ်တယ်။ ဇီနိုဘီယာက သူ့ရဲ့ မရှိမဖြစ် အဖော်သဟာနဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူ ဖြစ်လာတယ်။ နောက် သူတို့ ၁၉၁၆ မှာပဲ ပေါ်တူဂီကို ရွှေ့ပြီး နေကြတယ်။ စပိန်ပြည်တွင်းစစ် ဖြစ်ပွား တာကြောင့် သူနဲ့ ဇီနိုဘီယာဟာ ၁၉၄၆ မှာ အခြေချနေထိုင်ဖြစ်တဲ့ ပွာတိုရီကို ကို ပြေးကြတယ်။ အဲဒီမှာ တခြား ပြင်းထန်တဲ့ စိတ်ကျရောဂါနဲ့ ဆေးရုံ ရှစ်လ တက်ရသေးတယ်။ နောက်တော့ ပွာတိုရီကို တက္ကသိုလ်မှာ ဂျင်မနဲဟာ စပိန် ဘာသာစကား ပါမောက္ခ ဖြစ်လာတယ်။ တက္ကသိုလ်က သူ့ကို ဂုဏ်ပြုပြီး ပရဂုဏ်ထံက အဆောက်အဦတစ်ခုကိုလည်း သူ့နာမည်ပေးတယ်။ နောက် နေထိုင်သင်ယူရတဲ့ အစီအစဉ်တစ်ခုကိုလည်း သူ့နာမည်နဲ့ ဆောင်ရွက်တယ်။ အလားတူပဲ ဖလောရီဒါက ကော်ရယ်ဂေဘဲလ်စ်မှာရှိတဲ့ မိုင်ယာမီတက္ကသိုလ်မှာ လည်း သူ ပါမောက္ခ လုပ်သေးတယ်။

အိုင်းရစ် ပြဇာတ်ရေးဆရာ ဂျွန်မီလင်တန်ဆင့် ရဲ့ ပင်လယ်သို စီးနင်းသူ (Riders to the Sea)ကို ၁၉၂၀ မှာ သူ့ဇနီးနဲ့ တွဲဖက်ပြီး ဘာသာပြန်ခဲ့တယ်။ သူ့ဘဝတစ်လျှောက် ကဗျာရေးသားတာကတော့ အလွန်အလွန်ကြီးမားလှ။ ပိုပြီး ထင်ရှားတဲ့ လက်ရာတွေထဲမှာ စိတ်နှလုံးမွေ့လျော်ဖွယ် ဆွန်းနက်များ ၁၉၁၄-၁၉၁၅ (Sonetos espirituales 1914-1915)(၁၉၁၆)၊ ကျောက်တုံးများ နှင့် ကောင်းကင် (Piedra y cielo)(၁၉၁၉)၊ စကားပြေနဲ့ လင်္ကာလို ရေးတဲ့ ကဗျာ (Poesía en prosa y verso)(၁၉၃၂)၊ ငါ့သီချင်းရဲ့ အသံ (Voces de mi copla)(၁၉၄၅)နဲ့ အောက်ခြေက တိရစ္ဆာန် (Animal de fondo) (၁၉၄၇) တို့ ပါဝင်တယ်။

၁၉၅၆ သူ နိဘယ်ဆုကို လက်ခံရပြီး နောက် နှစ်ရက်အကြာမှာ သူ့ဇနီးက မျိုးဥအိမ်ကင်ဆာနဲ့ ဆုံးတယ်။ ဂျင်မနဲဟာ အဲဒီဆုံးရှုံးမှုကို မဖြေသိမ့်နိုင်ဖြစ်ခဲ့ရပြီး နှစ်နှစ်အကြာ ၁၉၅၈၊ မေ ၂၉ မှာ သူ့ဇနီးဆုံးတဲ့ ဆေးရုံမှာပဲ ကွယ်လွန်တယ်။

ဆူးသေးသေး

အမှတ် ၁၁

စားကျက်မြေသို့ ဝင်လာစဉ် ပလေတရိုသည် ထောင့်ထောင့်နဲ့ ဖြစ်လာပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ရပ်ကြည့်နေရာမှ ထိုင်လိုက်၍ 'ဘယ်လို ဖြစ်လာတာလဲ လူကလေးရဲ့' ဟု မေးပါသည်။

ထိုအခါ ပလေတရိုသည် သူ့ရှေ့ခြေတစ်ဖက်ကို အနည်းငယ်မ၍ ပြပါသည်။ ထိုခြေသည် သူ ထောင့်နဲ့ ထောင့်နဲ့ နင်းလာသော ခြေ ဖြစ်သည်။ သူ လျှောက်လာစဉ်က သော် သူ့ခွာသည် သဲလမ်း ပူပူလောင်လောင်ကို မထိနိုင် ဖြစ်လာသည်။ သူ့အတွက် ကျွန်တော် စိုးရိမ်လာမိသည်။ သူ့ကို ကုနေကျ ရွာဆေးသမား အတိုးအို ဒါဗွန်ထက် ပို၍ စိုးရိမ်မိသည်။ သူ့ဒူးဆစ်ကို ကွေး၍ သူ့ခြေဖဝါးကို ကျွန်တော် ကြည့်လိုက်သည်။ လား ... လား ... နီရဲနေသည်။ သူ့ခြေဖဝါးတွင် မြစ်ရောင် ဓားမြှောင်ငယ် စိုက်နေသကဲ့သို့ ဆူးစိမ်းစိမ်း ရှည်ရှည်သေးသေး စိုက်နေသည်ကို မြင်ရသည်။ သူ ဝေဒနာ ခံစားနေရသည်ကို ကျွန်တော် မရှုရက်သဖြင့် ဆူးကလေးကို ဆတ်ခနဲ ဆွဲနှုတ်လိုက်သည်။

ထို့နောက် ဂမုန်းဝါချောင်းငယ်သို့ သူ့ကို ခေါ်သွားသည်။ ဂမုန်းဓာတ် ချောင်းရေစီးသည် သူ့လျှာ ရှည်ရှည်သေးသေးဖြင့် ဆူးစူးရာကို လျက်ပေးနိုင်အောင် ဖြစ်သည်။

အတန်ကြာသောအခါ ကျွန်တော်နှင့် ပလေတရိုသည် ပင်လယ်ဖြူဖြူမွေးမွေးဆီသို့ သွားကြသည်။ ကျွန်တော်က ရှေ့က သွားသည်။ သူက နောက်က လိုက်သည်။ ထောင့်နဲ့ ထောင့်နဲ့ နင်းလျက်ပင် လိုက်လာသည်။ ကျွန်တော်၏ ပခုံးကို သူဦးခေါင်းဖြင့် အသာအသာ တို့ကာ တွန်းကာ လိုက်လာသည်။

(Juan Ramon Jiménez – Platero and I (No 11))

မြန်မာပြန် - ဇော်ဂျီ

နိကာယကဗျာ • ၈၆

မြို့တံတိုင်းတွေရဲ့ ပြင်ပက အရုဏ်

အရာခပ်သိမ်းရဲ့ မျက်နှာကိုမြင်လို့ရတယ်၊ အဲဒီမျက်နှာဟာ

အဖြူရောင် -

ပလာစတာ၊ အိပ်မက်ဆိုး၊ နေကျက်ရွံ့၊ သွေးအားနည်းရောဂါ၊ အအေး -

အရှေ့ဘက် မျက်နှာမူလို့။ အို ... သက်ရှိဘဝနဲ့ တူလိုက်တာ။

ဘဝရဲ့ မာကျောမှု၊ ကိုယ်ခန္ဓာထဲက တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါလို အရာတစ်ခု -

အမြစ်၊ ချော်ခဲအစအန -

အံ့မဝင် ခွင်မကျသေးတဲ့ ဝိညာဉ်နဲ့ -

အဲဒီခန္ဓာထဲ ဓာတ်သတ္တုနဲ့ ဟင်းသီးဟင်းရွက်ပင်တွေလည်း ပါရဲ့။

လူသားကို၊ ဝက်မကို၊ ဂေါ်ဖီထုပ်တွေကို၊ ရွံ့တံတိုင်းတွေကို

ဆန့်ကျင်ပြီး မတ်တတ်ရပ်နေတဲ့ နေလုံး -

သင်ဟာ ပျော်ရွှင်မှုအတုပဲ၊ ဘာလို့ဆိုတော့ သင်ဟာ

အချိန်ကာလထဲမှာပဲ ရှိနေပြီး

သူတို့ပြောကြသလို၊ ဝိညာဉ်ထဲမှာ မရှိလို့ပဲ။

ကောင်းကင်တစ်ခုလုံးကို သိမ်းပိုက်လိုက်တာ

စိုစွတ်ထိုင်းမှိုင်းပြီး အငွေ့တွေ ထနေတဲ့ အပွဲတွေပဲ

နွားချေးတွေ တန်းစီနေတဲ့ မိုးကုတ်စက်ဝိုင်းပဲ။

ချဉ်တူးတဲ့ ညရဲ့ အကြွင်းအကျန်တွေ ဟိုနားဒီနားမှာ၊

တစ်ဝက်စားထားတဲ့ လစိမ်းအချပ်တွေ၊

ကြယ်အတုတွေရဲ့ သလင်းကျောက် အစအနတွေ၊ ပလာစတာတွေ၊

ဆွဲဆုတ်ထားတဲ့ စာရွက်၊ ကောင်းကင်ပြာနုနုနုနု အရောင်ရှိနေသေးဆဲ။

ငှက်တွေလည်းမနိုးသေးဘူး၊ အကြမ်းထည် အရိုင်းလတ်မှာ

လမ်းမီးတွေ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ပိတ်သွားပြီ။

အရာဝတ္ထုတွေ၊ သက်ရှိတွေရဲ့ ဆူပူသောင်းကျန်းတဲ့ အုပ်။

- ဝမ်းနည်းမှု စစ်စစ်၊ ဘာလို့ဆိုတော့ သင်ဟာ

ဝိညာဉ်ထဲမှာ တကယ်နက်ရှိုင်းလို့

သူတို့ ပြောကြသလို၊ အချိန်ကာလထဲမှာ လုံးဝမရှိဘူး။

(Juan Ramon Jimenez - Dawn Outside the City Walls)

English Translation - Robert Bly

မြန်မာပြန် - ဇေယျာလင်း

လမ်း

အောက်မှာ သူတို့အားလုံး အိပ်မောကျနေကြတယ်။
အထက်မှာတော့ နိုးထလို့ ၊

ပဲ့ကိုင်နဲ့ငါ။

သံလိုက်အိမ်မြောင်ရဲ့ မြားတံကို သူကြည့်နေတယ်
ကိုယ်ခန္ဓာတွေရဲ့ သခင်၊ ဂလောက်တွေထဲ ထိုးခတ်ထားတဲ့
သောတံတွေ။ ထာဝရဆီ စူးစိုက်လို့၊ ငါ
ဝိညာဉ်တွေရဲ့ ဖွင့်ဟထားတဲ့ ရတနာတွေကို လမ်းပြပေးနေတယ်။

(Juan Ramon Jiménez – Roads)

English Translation – Robert Bly

မြန်မာပြန် - ဇေယျာလင်း

လီယွန်နိုဗစ်ဂျ် ပါစတာဂ်ညက်

“ခေတ်ပြိုင် လိရစ်ကဗျာမှာရော ကြီးမားတဲ့ ရုရှားရဲ့ အက်ပစ်အစဉ်အလာ နယ်ပယ်မှာပါ သူ့ရဲ့ အရေးပါတဲ့ ကြိုးပမ်းအောင်မြင်မှုတွေအတွက် ”

Boris Leonidovich Pasternak

ဖွား	၁၈၉၀၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၀။ မော်စကို၊ ရုရှ
ဆုံး	၁၉၆၀၊ မေ ၃၀။ ပယ်ရိုဒယ်ကီနီး၊ ရုရှား
ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ	ဆိုဗီယက် ရုရှားပြည်ထောင်စု
ဆုရသည့် ခုနှစ်	၁၉၅၈
နယ်ပယ်	ကဗျာ၊ စကားပြေ
ဘာသာစကား	ရပ်ရှင်း

ဘောရစ်လီယွန်နိုဗစ်ဂျ် ပါစတာဂ်ညက် (၁၈၉၀-၁၉၆၀)ဟာ ကြွယ်ဝတယ်လို့ လက်ခံထားကြတဲ့ ရုရှား ရေဝတီမိသားစုထဲမှာ ဖွားမြင်တယ်။ အာရုံမြင်နောက်ပိုင်း ဝါဒီ ပန်းချီဆရာနဲ့ တော်လစတိုင်းရဲ့ စာတွေကို သရုပ်ဖော်ရေးဆွဲတဲ့သူ ဖခင်နဲ့ ထင်ရှားတဲ့ စန္ဒရားဆရာမတို့ရဲ့ သားဖြစ်တယ်။ သူ့ပညာသင်ကြားမှုကို မော်စကို က ဂျာမန် ရှုမနာဇီယမ်ကျောင်းမှာ စတယ်။ အဲဒီက ပြီးတော့ မော်စကိုတက္ကသိုလ်မှာ ဆက်တက်တယ်။ ဂီတရေးဖွဲ့သူ စခရီယာဘင်ရဲ့ ဩဇာအောက်မှာ ပါစတာဂ်ညက် ဟာ ဂီတဖွဲ့နွဲ့မှုပညာကို ၁၉၀၄ ကနေ ၁၉၁၀ အထိ ခြောက်နှစ် လေ့လာခဲ့တယ်။ ၁၉၁၂ မှာ ဂီတကို စွန့်ပြီး ဂျာမနီ မာဘာဂ်တက္ကသိုလ်မှာ ဒဿနိကဗေဒ သင် ယူတယ်။ လေးလကြာတော့ အီတလီဘက် ခရီးထွက်ပြီးတဲ့နောက် ရုရှားကို ပြန်လာတယ် စာပေမှာပဲ ဇောက်ချဖို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်တယ်။

သူ့ရဲ့ ပထမဆုံး ကဗျာစာအုပ်တွေကို သတိမထားမိကြဘူး။ ငါ့နှမတော် ဘဝ (Sestra moya zhizn)(၁၉၂၂)နဲ့ အာဘော်များနဲ့ မူကွဲများ (Temy i variatsii) (၁၉၂၃) ထွက်တော့မှ သူ့ရဲ့ ခေတ်ပြိုင်ရုရှားတွေကြား ရှေ့ဆောင် ကဗျာဆရာတစ်ဦးအဖြစ် နေရာရခဲ့တယ်။ ငါ့နှမတော် ဘဝ ဟာ ရုရှားဘာသာနဲ့

ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့အထဲမှာ လွမ်းမိုးသက်ရောက်မှုအရှိဆုံး ကဗျာပေါင်းချုပ်တွေထဲက တစ်အုပ်ဖြစ်တယ်။ ရုရှားနိုင်ငံ ပြင်ပမှာတော့ ပါစတာရ်ညက်ဟာ ၁၉၀၅ ရုရှားတော်လှန်ရေးနဲ့ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြား ဇာတ်တည်ထားတဲ့ ဝတ္ထုရှည် ဒေါက်တာဇီဗားဂိုးကို ရေးတဲ့ စာရေးဆရာပဲ။

ပထမကမ္ဘာစစ်အတွင်း ပါမ်းအနီနားက ဓာတ်စက်ရုံတစ်ရုံမှာ အလုပ်လုပ်ခဲ့ပြီး အဲဒီက အတွေ့အကြုံတွေက နှစ်ပေါင်းများစွာကြာပြီးတဲ့နောက် ဒေါက်တာဇီဗားဂိုးကို ရေးဖြစ်တော့ ကုန်ကြမ်းတွေ ဖြစ်လာတယ်။ ၁၉၁၇ အောက်တိုဘာတော်လှန်ရေးကြီး ပြီးတဲ့နောက် ပြည်တွင်းစစ်ကာလမှာလည်း သူ့ရဲ့ မိသားစုဝင်တွေနဲ့ အရင်းဆုံး မိတ်ဆွေ အများလိုမဟုတ်ဘဲ ရုရှားမှာပဲ ဆက်နေဖို့ ရွေးချယ်ခဲ့တယ်။ စတာလင် လက်ထက် မဟာ ဖြုတ်ထုတ်သတ် သန့်စင်မှုအရေးမှာလည်း ပါစတာရ်ညက်ဟာ သူ့ယုံကြည်ခံစားချက်အတိုင်း နေနိုင်ခဲ့တယ်။ ပါတီဆန့်ကျင်တဲ့ ခုခံကာကွယ်သူတွေကို သေဒဏ်ချမှတ်ခြင်းကို ထောက်ခံကြေညာချက်မှာ ဆိုဗီယက်စာရေးဆရာ သမဂ္ဂ ဝင်တွေကို လက်မှတ်ရေးထိုးဖို့ တောင်းဆိုခဲ့ပေမဲ့ သူက ငြင်းဆန်ခုခံနိုင်ခဲ့တယ်။ ပါစတာရ်ညက်ဟာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ၁၉၄၃ မှာလည်း ရှေ့တန်းစစ်မြေပြင်က စစ်သားတွေဆီကို သွားရောက်ခဲ့တဲ့ ကဗျာဆရာတစ်ဦးဖြစ်တယ်။

၁၉၂၄ မှာ ၁၉၀၅ တော်လှန်ရေးကို သူမြင်တဲ့အတိုင်း ရေးဖွဲ့ဖော်ပြထားတဲ့ လုံးဝ အံ့မခန်း ရောဂါ (*Vysokaya bolezni*)နဲ့ မိန်းမငယ်တစ်ဦးရဲ့ မိန်းမသား ဘဝ အဦးအစကို တစ်ကိုယ်ရေခံစားမှုများနဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ သရုပ်ဖော်ထားတဲ့ လူဗာမှာ ကလေးဘဝ (*Detstvo Lyuvers*)ကို ထုတ်ဝေတယ်။ နောက်တစ်နှစ်မှာ ဝတ္ထုတို လေးပုဒ်ကို စုစည်းပြီး ကောင်းကင်လမ်းမများ (*Vozdushnye puti*) ခေါင်းစဉ်နဲ့ ထုတ်တယ်။ ၁၉၂၇ မှာ ၁၉၀၅ တော်လှန်ရေးကိုပဲ အကြောင်းအရာအဖြစ် ရေးဖွဲ့ထားတဲ့ ကဗျာရှည်နှစ်ပုဒ် ပြန်ရေးသေးတယ်။ ဗိုလ်ကြီးရှမစ် (*Leytenant Shmidt*)နဲ့ ခုနှစ် ၁၉၀၅ (*Devysot pyaty god*)။ သူ့ရဲ့ သိုသိပ်လျှို့ဝှက်တဲ့ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ အန္တရာယ်ကင်းတဲ့ အနေအထိုင် (*Okhrannaya gramota*) က ၁၉၃၁ မှာ ထွက်လာပြီး နောက်နှစ်မှာ လိရစ်ကဗျာစု ဒုတိယအကြိမ် မွေးဖွားခြင်း (*Vtoroye rozhdenie*) ထွက်တယ်။ ၁၉၃၅ မှာ ပါစတာရ်ညက်က ဘာသာပြန်တွေ ရေးတယ်။ ဂျော်ဂျီယန်ကဗျာဆရာတချို့ပါတယ်။ ရိုက်စပီးယားရဲ့ အဓိက ပြဇာတ်တွေပါတယ်။ ဂည်သဲ တို့ ဘင်ဂျန်ဆင်တို့ရဲ့ လက်ရာတွေပါတယ်။ ပီတော်ဖီ (ဟန်ဂေရီအမျိုးသားစာဆို)၊ ဗားရ်လန်၊ ဆွင်ဘာန်း၊ ရှယ်လီတို့ရဲ့ ကဗျာတွေလည်း ပါတယ်။

၁၉၅၇ မှာ သူ့ရဲ့ တစ်ပုဒ်တည်းသော နော်ဗယ် ဒေါက်တာ ဇီဗားဂိုး (*Doktor Zhivago*) ထွက်လာတယ်။ ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံတော်အပေါ် သူ့ရဲ့ လွတ်လပ်တဲ့ စိတ်ဓာတ် ရပ်တည်ချက်တွေကို ပေးထားတဲ့ ဒီဝတ္ထုရှည်ဟာ

ဆိုဗီယက်ရုရှားမှာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေဖို့ ငြင်းပယ်ခံခဲ့ရတယ်။ ဦးဆုံး အိတလီ ဘာသာပြန်နဲ့ နိုင်ငံပြင်ပမှာ ထုတ်တာ ဖြစ်တယ်။ ပါစတာရ်ညက် ဒီဝတ္ထုထွက်ပြီး နောက်နှစ်မှာ နိဘယ်စာပေဆုရတာကလည်း ဆိုဗီယက် ကွန်မြူနစ်ပါတီအဖို့ အရှက်တကွဲဖြစ်ရ၊ ဒေါသအမျှက်ထွက်ရတဲ့ အဖြစ်အပျက်ပဲ။ ပါစတာရ်ညက်ဟာ မူလက ဆုကို လက်ခံခဲ့ပေမဲ့ နောက်တော့ သူ့နိုင်ငံက အာဏာပိုင်တွေနဲ့ ပြည်တွင်း ဆန့်ကျင်ရုတ်ချမှုတွေနဲ့ အခြားအကျပ်အတည်းတွေကြောင့် ဆုကို ငြင်းပယ်ခဲ့တယ်။ ပါစတာရ်ညက်ရဲ့ ဇီဝဗေဒဆိုင်ရာနောက်ပိုင်း ကဗျာတွေမှာ အများ တကာဆိုင်ရာ ချစ်ခြင်းမေတ္တာ၊ အမတတရားနဲ့ ဘုရားသခင်နဲ့ ပြန်လည် ပေါင်းစည်းခြင်းတို့ကို စူးစမ်းရေးဖွဲ့ခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ နောက်ဆုံး စာအုပ် ဥတုရာသီ ကြည်လင်တဲ့အခါ (*When the Weather Clears*)ကို ၁၉၅၉မှာ အပြီးသတ် ရေးသွားနိုင်တယ်။

ပါစတာရ်ညက်ဟာ သူ ၁၉၃၆ ကနေ ၁၉၆၀ အတွင်း နေထိုင်ခဲ့ရာ ပယ်ရီဒယ်ကီနိုက ကျေးလက်အိမ်မှာပဲ အဆုတ်ကင်ဆာနဲ့ ၁၉၆၀ မေလ ၃၀ ရက်ညနေခင်းမှာ ကွယ်လွန်တယ်။

ဟိမလက်

ဆူညံသံ ငြိမ်ပေါ့။ ငါ ဇာတ်စင်ပေါ် ထွက်လာခဲ့တယ်။
 တံခါးဘောင်ကို မှီလိုက်ရင်း၊
 ငါ့ဘဝမှာ ဘာများ ဖြစ်လာလေဦးမလဲလို့
 အဝေးက ပဲ့တင်သံမှာ ဖွေရှာကြည့်မိတယ်။

မှန်ပြောင်းတွေ အထောင်ထောင်တို့ကနေ
 ညရဲ့ အမှောင်ဟာ ငါ့အပေါ်မှာ လာစုတော့တယ်။
 ဖြစ်နိုင်မယ်သာ ဆိုရင်ဖြင့်၊ အဗ္ဗ ဖခင်ငဲ့
 ဒီဖလားကို ငါ့ထံမှ ယူသွားတော်မူပါ။

သင့်ရဲ့ ခေါင်းမာတဲ့ အစီအစဉ်ကို ငါချစ်ပါတယ်၊
 ဒီအခန်းကို ကပြဖို့လည်း ကျေနပ်ပါတယ်။
 ဒါပေမဲ့ အခု အခြားဇာတ်တစ်ခု ကနေပါတယ်၊
 ဒီတစ်ကြိမ်တော့ဖြင့် ငါ့ကို ခွင့်လွှတ်ပါ။
 ဒါပေမဲ့ ပြကွက်တို့ရဲ့ အစဉ်လည်း စဉ်းစားပြီးပြီ
 လမ်းရဲ့ အဆုံးဟာလည်း မလွဲရှောင်သာပြီဘူး။
 ငါ့တစ်ကိုယ်တည်းပါ၊ အားလုံးဟာ ဖာရီရှဲ့ဘဝမှာ မြှုပ်ခဲ့ပေါ့။
 ဘဝကို ဖြတ်သွားရတာဟာ လယ်ထဲလျှောက်ရတာ မဟုတ်ဘူးပေါ့။

(Boris Leonidovich Pasternak – Hamlet)

မြန်မာပြန် - မောင်သာနိုး

မူးယစ် ရီဝေ

သစ်ကပ်နွယ်ပင်တွေ
ရစ်ပွေ့ထားတဲ့
မိုးမခပင်ရဲ့ အောက်ဘက်မှာ၊
ငါတို့ဟာ
မုန်တိုင်းထန်တဲ့
မိုးလေဝသ ဘေးရန်ကနေ
ခိုလှုံခဲ့ကြတယ်။
အပေါ်အကျီက
ငါတို့ ပခုံးတွေကို
ဖုံးကွယ်ပေးပြီးတော့
ငါ့လက်မောင်းတွေက
မင်းကို ရစ်ပွေ့ထားကြ။

ငါ မှားသွားခဲ့တယ်ကွယ်။
ဟောသည် စေးပျစ်တောရဲ့
သစ်ပင်တွေကို
ရစ်ပွေ့ထားတာ
သစ်ကပ်နွယ်တွေမှလည်း
မဟုတ်ခဲ့ဘဲ။
တကယ်တော့
မြစ်ပွင့် (မူးယစ်ရီဝေ)
အပင်တွေပဲ။

အဲသည်တော့
အပေါ်အကျီကို
မမြဲပေါ် ဖြန့်ခင်းလိုက်တာ
ပုံကောင်းမယ်။

(Boris Leonidovich Pasternak – Zhivago's Poems)

မြန်မာပြန် - နိုင်စော်
(ဇီဗာဂိုး ကဗျာများမှ)

နိတယ်ကဗျာ • ၉၄

ဝိတ္တာနေများ

ပြီးခဲ့တဲ့ ရက်သတ္တပတ်
ဂျေရုဆလင်မြို့တော်ထဲကို
သူ ဝင်လာခဲ့တုန်းက
မိုး ထစ်ချုန်းသလို
ဟောရှန္တ ကောင်းချီးဩဘာသံများ
သူ့ကို ကြိုဆိုခဲ့ကြတယ်။
လူစုလူဝေးဟာ သစ်ခက်များကို ကိုင်ပြီး
ပါစတာနတ် နောက်နှစ်ပုဒ် ဖြည့်ရန် / နိုင်ဇော်
သူ့နောက် ပြေးလိုက်ခဲ့ကြတယ်။

တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့
ပိုပိုပြီး ကြမ်းရုလာ၊
ပိုပိုပြီး ကြမ်းမောင်းလာ၊
နှလုံးသားတွေဟာ
အချစ်အတွက်နဲ့ မလှုပ်ရှားကြ၊
မျက်မှောင်ကြီးတွေကလည်း
စက်ဆုပ်မှုနဲ့ ကြုတ်လို့။
ဟော ခုတော့
ပွဲသိမ်းစကား ဆိုပြီ။
ဇာတ်သိမ်းပြီ။
ခဲသား အလေးအပင်နဲ့
ကောင်းကင်ကြီး တစ်ခုလုံးက
ခေါင်မိုး အဖျားမှ ပိကျလို့၊
သက်သေသာခက ရှာနေကြတဲ့
ဖာရိုရှဲတွေက သူ့ကို
မြေခွေးတွေလို
အမြီး ဝိုင်းနှံ့နေကြတယ်။

ဝတ်ကျောင်းထဲက နက်မှောင်ခွန်အားများဟာ
ရုတ်ရုတ်သဲသဲ လူအုပ်များဆီမှာ
အဆုံးအဖြတ်ခံဖို့

သူ့ကို ထုတ်ပေးလိုက်ကြတယ်။

သူ့ကို

လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ ချီးမွမ်းခဲ့ကြသလိုပဲ

ဟော ခုတော့

လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ ဆဲရေးနေကြပြီ။

အပြင်ဘက်မှာ လူတွေစုနေ

ဘေးတံခါးက ချောင်းကြည့်၊

ရလဒ်ကို တိုက်တိုက်တေ့တေ့ စောင့်စား၊

ရှေ့တိုးနောက်ငင် တွန်းထိုးနေ။

အနီးဝန်းကျင်ဆီက

တီးတိုးစကားသံလေး တွားဝင်လာခဲ့၊

ကောလာဟလတွေက နေရာအနှံ့မှာ။

ဟော ခုတော့

သူဟာ အိပ်မက်တစ်ခုပမာ

အိပ်မက်ပြည်ကို ထွက်ပြေးခဲ့ပုံနဲ့

သူရဲ့ ကလေးဘဝကို

ပြန်ပြီး အမှတ်ရလာခဲ့တယ်။

အန္တာရထဲက

ကြီးကျယ်ခမ်းနားလှတဲ့

မဟာတောင်တန်းကြီးများကို

သူ အမှတ်ရလာတယ်။

မာရ်နတ်က သူ့ကို

မဟာကီအာဏာနဲ့ သွေးဆောင်ဖြားယောင်းခဲ့တဲ့

မဟာထွတ်ဖျားကို

သူဟာ အမှတ်ရလို့လာခဲ့တယ်။

ဂျီ၊မဟာ ကာနာက မင်္ဂလာဆောင် စားသောက်ပွဲ၊

ဂျီ၊မဟာ တန်ခိုးတော်ပြခန်းမှာ

မာမံဟဲသြ ဖြစ်ခဲ့ကြတဲ့ လူတွေ၊

ဂျီ၊မဟာ ပင်လယ်အထက်

နိတယ်ကဗျာ • ၉၆

မြို့ခိုင်းတွေ ကြားမှာ၊

သူဟာ

လှေများရှိရာ လမ်းလျှောက်သွားခဲ့တာ၊

ကုန်မြေမာမာပေါ်မှာလိုပဲ။

ပြီးတော့ အိမ်ကုပ်ကလေးမှာ

လူဆင်းရဲတွေ စုဝေးကြတာ၊

ပြီးတော့ မြေအောက်ခန်းထဲ

ဖယောင်းတိုင် တစ်တိုင်နဲ့

ဆင်းခဲ့ကြတာ။

ပြီးတော့ ဖယောင်းတိုင်ဟာ

ကြောက်လန့်တကြား မှုတ်ငြိမ်းသွားခဲ့တာ

ရှင်ပြန်ထမြောက်သူ မတ်တပ်ရပ်လာချိန်မှာပဲ။

(Boris Leonidovich Pasternak – Zhivago's Poems)

မြန်မာပြန် - နိုင်ဇော်

(ဒီဇာန်း ကဗျာများမှ)

ဆာလ်ဗာတိုးရေး ကွာဒီမိုဒို

“ကျွန်ုပ်တို့ ခေတ်ကာလတွေမှာ ဘဝရဲ့ ကြေကွဲဖွယ်
တွေ့ကြုံခံစားရမှုတွေကို ဂန္ထဝင်မီးလျှံနဲ့ ဖော်ပြတဲ့
သူရဲ့ လိရစ်ကဗျာအတွက်”

Salvatore Quasimodo

ဖွား	၁၉၀၁၊ ဩဂုတ် ၂၀။ မိုဒီကာ၊ အီတလီ
ဆုံး	၁၉၆၈၊ ဇွန် ၁၄။ နေပယ်၊ အီတလီ
ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ	အီတလီ
ဆုရသည့် ခုနှစ်	၁၉၅၉
နယ်ပယ်	ကဗျာ
ဘာသာစကား	အီတာလျန်

ဆာလ်ဗာတိုးရေး ကွာဒီမိုဒို (၁၉၀၁-၁၉၆၈)ဟာ ဆစ္စလီယန် မိဘတွေကနေ
ဆိုင်ရာကျွတ်နားက မော်ဒီကာ မှာ မွေးဖွားတယ်။ သူ ခုနစ်နှစ်သားမှာ သူ့
မိသားစုဟာ မက်ဆီနာကို ပြောင်းကြတယ်။ အဲဒီမှာ သူ့အဖေက ငလျင်ဒဏ်ကြောင့်
အကြီးအကျယ် ပျက်စီးဆုံးရှုံးရတဲ့ လူထုကို ကူညီဖို့ အဲဒီကို စေလွှတ်ခံရတာကြောင့်
ဖြစ်တယ်။ သဘာဝအင်အားစုရဲ့ ဆိုးကျိုးကို တွေ့မြင်ခံစားလိုက်ရတဲ့ ငယ်
ရွယ်သေးသူ ကွာဒီမိုဒိုအဖို့ ဒါက ကြီးမားတဲ့ သက်ရောက်မှု ဖြစ်ခဲ့မှာပဲ။
အင်ဂျင်နီယာတစ်ယောက် ဖြစ်ချင်ခဲ့တာကြောင့် ဒေသတွင်း(ပယ်လာမို က)
နည်းပညာကောလိပ်မှာ ကျောင်းတက်ခဲ့ပြီး အဲဒီက တက္ကသိုလ်မှာ ဂရိနဲ့
လက်တင်ကိုလည်း ထပ်လေ့လာတယ်။ ၁၉၁၇ မှာ သက်တမ်းတိုတဲ့ စာပေသစ်
ဂျာနယ် (*Nuovo giornale letterario*)ကို တည်ထောင်ထုတ်ဝေပြီး အဲဒီမှာ
သူရဲ့ ပထမဆုံး ကဗျာတွေ ပုံနှိပ်ဖော်ပြခဲ့တယ်။ ၁၉၁၉ မှာ ရောမတက်ပြီး
အင်ဂျင်နီယာဆက်သင်ပေမဲ့ စီးပွားရေးအခြေအနေကြောင့် မပြီးဆုံးနိုင်ဘဲ
အင်ဂျင်နီယာပုံဆွဲ ဝင်လုပ်ခဲ့ရတယ်။ ၁၉၂၀ မှာ သူ့နှမရဲ့ ခင်ပွန်းဖြစ်တဲ့ စာရေး
ဆရာ အဲလီယို ဗစ်တိုရီနီက ဖိတ်ခေါ်လို့ ဖလောရင့်ကို ပြောင်းတယ်။ အဲဒီမှာ

နိကာယ်ကဗျာ • ၉၈

အလက်ဇန်ဒြီ ဘွန်ဆန်တီ၊ ယူဂျန်ယို မောန်တာလေ တို့လို ကဗျာဆရာတွေနဲ့ တွေ့ဆုံရတယ်။ ၁၉၃၀ မှာ အီတလီအစိုးရဲ့ မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာတပ်ဖွဲ့မှာ ခန့်အပ်ခံခဲ့ရပြီး အီတလီနိုင်ငံ နေရာ အတော်များများကို စေလွှတ်တာ ခံရတယ်။ အဲဒီနှစ်မှာပဲ စာပေတပ်ဦးရုံးဖြူးစာစောင် 'ဆိုလာရီယာ'ထဲမှာ သူ့ရဲ့ ကဗျာသုံးပုဒ် ပုံနှိပ်ဖော်ပြခံရပြီး အဲဒီနှစ်မှာပဲ သူ့ရဲ့ ပထမဆုံး ကဗျာစာအုပ် ရေများနဲ့ ကုန်းမြေများ (Acque e terre) ထွက်လာတယ်။ နောက်နှစ်နှစ်အကြာမှာ ထွက်တဲ့ မြုပ်နေတဲ့ နံသံ (Oboe sommerso) မှာတော့ သူဟာ ရင်ကျက်တဲ့ ကဗျာဆရာတစ်ဦးဖြစ်ခဲ့ပြီဆိုတာ သက်သေပြနိုင်ခဲ့တယ်။ 'ကမ္ဘာလောကရဲ့ ကဗျာဗေဒ' ဆိုတာ ကွာဇီမိုဒိုအတွက် အခြေခံနဲ့ အကန့်သတ်မဲ့သလောက် ဂယက်အနက်ထွက်ရာ ယူနစ်ဖြစ်ပြီး သူ့ရဲ့ ပထမဆုံး စာအုပ်မှာ အဲဒီ အတွေးအယူက ပြည့်နှက်နေတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီကဗျာစုမှာ ပင်မစိတ်ဝင်စားမှုက ခံစားချက်ပြည့်ဝတဲ့ ဝတ်ဆံအသားကို ဝန်းရံထားတဲ့ စကားလုံးတွေကို သံနေသံထားကျကျ စီစဉ်ထားမှုအပေါ်မှာ ကျရောက်နေတယ်။ ဒီကဗျာတွေမှာရော နောက်ပိုင်း လက်ရာတွေမှာရော ဆစ္စလီကတော့ မပြောင်းလဲပဲ အမြဲပါနေတဲ့ အခြေခံ အကြောင်းပဲ။

၁၉၃၀ ကနေ သူ အစိုးရအလုပ်ကနေ ထွက်လာတဲ့ ၁၉၃၈ ခုနှစ်ကြားမှာ အီတလီက အရေးပါတဲ့ စာရေးဆရာတွေ၊ ပန်းချီဆရာတွေ များစွာနဲ့ သူ သိကျွမ်းခဲ့ရတယ်။ ၁၉၃၈ မှာ အပတ်စဉ်မဂ္ဂဇင်း တင်ပို့ (Tempo) ရဲ့ အဖော်ဒီတာ ဖြစ်လာတယ်။ နောက်သုံးနှစ်အကြာမှာ မီလန်က ဂီတနဲ့ ကဇာတ်ကောလိပ်ကျောင်းမှာ အီတလီစာပေ ဌာနမှူးဖြစ်လာတယ်။ ၁၉၃၀ ခုနှစ်တွေအတွင်း ကွာဇီမိုဒိုဟာ ဟာမက်တစ်ကဗျာဂိုဏ်းရဲ့ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်လာတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့ရဲ့ ဘာသာပြန်စာအုပ် ဂရိလီရစ်များ (Lirici Greci) (၁၉၄၀) ထွက်လာတာနဲ့ သူ့ရဲ့ ဦးတည်ချက်ဟာ ဒီအုပ်စု သွားနေတာနဲ့ တစ်သားတည်း မဟုတ်တော့ဘူးဆိုတာ မြင်သာလာတယ်။ သူ့ရဲ့ ကဗျာသစ်များ (Nuove Poesie) (၁၉၄၂) မှာ ကွာဇီမိုဒိုဟာ ဂန္ထဝင်ဆန်တဲ့ ရေးဟန်ပညာနဲ့ ယေဘုယျအားဖြင့် ဘဝအပေါ် ထဲထဲဝင်ဝင် နားလည်လာမှု နှစ်မျိုးစလုံးကို ထုတ်ဖော်လှစ်ဟာခဲ့တယ်။ ဂရိနဲ့ လက်တင်ကဗျာဆရာတွေကနေ ရှိတ်စပီးယားနဲ့ မောလျဲနဲ့ ၂၀ ရာစု စာရေးဆရာတွေ (နီရူဒါ၊ အီး အီး ကမ်းမင်း၊ အိုင်ဇင် စတဲ့) အထိ သူ့ရဲ့ နောက်ပိုင်း ဘာသာပြန်ချက်တွေက ခေတ်ပေါ် အရသာနဲ့ အာရုံခံစားမှုနည်းတူ မူရင်း လက်ရာတွေအပေါ် သူ့ရဲ့ အပြည့်အဝ ခံစားတန်ဖိုးထားမှုကို ထင်ဟပ်နေတယ်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ကွာဇီမိုဒိုဟာ လူအများနဲ့အတူတကွ ခံစားနိုင်ဖို့ ကဗျာ ဆရာရဲ့ လိုအပ်ချက်ကို သိမှတ်တွေ့ကြုံခဲ့တယ်။ အဲဒီအတိုင်းပဲ သူ့ရဲ့ ကဗျာတွေ မှာ အလေးအနက် ဖော်ပြခဲ့တယ်။ သူ့အဖို့ "လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း

ကဗျာဆရာရဲ့ အခန်းကဏ္ဍဟာ မလွဲမရှောင်သာ တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်ရမှာ ဖြစ်တယ်။ ခေတ်ပြိုင်ရုန်းကန်လှုပ်ရှားမှုတွေအတွက် သူ့ရဲ့ ပါရမီကို အသုံးပြုဖို့ သူ့ဘာသာ အသေအချာ ဆုံးဖြတ်ပြီး ဖြစ်သင့်တယ်။” အဲဒီလို အမြင်တွေကို တစ်နေ့ပြီး တစ်နေ့ (*Giorno dopogiorno*)(၁၉၄၆) နဲ့ ဘဝဟာ အိပ်မက်မဟုတ် (*La vita non è sogno*)(၁၉၄၉) မှာ ဦးဆုံး ဖော်ပြခဲ့တယ်။ ကွာဇီမိုဒိုရဲ့ နောက်ပိုင်း လက်ရာတွေက တစ်သီးပုဂ္ဂလဝါဒကနေ လူ့အဖွဲ့အစည်းဆီ ဒီအပြောင်းအလဲကိုပြတယ်။ အဲဒီအပြင် ဆွစ်ဇာလန်ကနေရာအနှံ့ကြောက်ဖွယ်ဖြစ်နေရာ လောကမှာတောင် ဘဝရဲ့ အကောင်းသဘော လက္ခဏာတွေကို အခိုင်အမာပြတယ်။

၁၉၅၃ မှာ ကွာဇီမိုဒိုဟာ စာပေဆိုင်ရာ ဆုတွေ လက်ခံရရှိတယ်။ အဲဒီ ဆုတွေ ထဲမှာ ဒီလန် ထောမာ့စ်နဲ့ အတူ အင်တာ ဂျင်းမီနာ နိုင်ငံတကာ ကဗျာဆုကိုလည်း အတူ ရခဲ့တယ်။

သူ့ဘဝရဲ့ နောက်ဆုံးနှစ်တွေမှာ ကဗျာဆရာဟာ ဥရောပနဲ့ အမေရိက တစ်လွှား ခရီးတွေ အများကြီးထွက်ခဲ့ပြီး အများပြည်သူကြား သူ့ကဗျာတွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဟောပြောချက်တွေ၊ ပို့ချချက်တွေလုပ်ခဲ့တယ်။ ၁၉၆၈ ခု၊ ဇွန်လ အတွင်း အမွှာလဖီမှာ ဟောပြောချက်တစ်ခုကို ပေးနေရင်း ဦးနှောက်သွေးယိုစီးပြီး လေဖြတ်သွားခဲ့တယ်။ ရက်သိပ်မကြာဘူး၊ နေပယ်က ဆေးရုံမှာ ကွာဆီမိုဒို ကွယ်လွန်တယ်။

နိဘယ်ကဗျာ • ၁၀၀

ဟိုရှေးရှေးက ဆောင်း:

သင့်ကြည်လင်ရွှင်ပျမှုရဲ့ အာသာရမ္မက်
အလင်းတစ်ဝက်မီးတောက်များထဲက လက်များ
နှင်းဆီ၊ သေခြင်းတရားနဲ့
ဝက်သစ်ချပင်ရဲ့ အနံ့အရသာ။

ဟို ... ရှေးရှေးက ဆောင်း။

ငှက်တွေ စပါးစေ့ဆန် ရှာဖွေနေကြတယ်
ရုတ်တရက် ကျလာတဲ့ နှင်းတွေထဲမှာ။

အဲသလို စကားလုံးများ
နေလုံးသေးသေး၊ ကြည်ညိုဖွယ် ရောင်လျှံစက်ဝန်း
ပြီးတော့ မြူရိုး၊ နဲ့ သစ်ပင်
နောက် ကျွန်ုပ်တို့ လေထု
မနက်ခင်းထဲမှာ။

(Salvatore Quasimodo – Ancient Winter)

Translated from Italian By Jack Bevan

မြန်မာပြန် - သစ္စာနီ

ဒဏ္ဍာရီနေ့

စွန့်ပစ်ထား၍ ပျက်စီးနေသော
အချစ်နဲ့ နပျိုခြင်းရဲ့ ခြောက်သွေ့နေတဲ့ သားအိမ်
နှစ်ကာလရှည်ကြာစွာ မင်းဆားမှာ
ငါ အရည်တစ်စုံ ဖြစ်ဖို့။

အစိမ်းရောင် သစ်တောများ
ပြီးတော့ အေးအေးလူလူ အိပ်စက်နေတဲ့လေ
ကန့်ငရဲမီးလွင်ပြင်များဟာ ဒဏ္ဍာရီနေ့
လှုပ်ရှားခြင်း မှဲ့။

ငါနဲ့ နေထိုင်ဖို့ မင်းရောက်မလာ
နာကျင်ဖို့ရာ နိဂုံးမှ နိမိတ်ဆိုး။

ကုန်းမြေဟာ ရေမှာ သေဆုံးခဲ့
အစွမ်းကုန် စုစည်းထားတဲ့ ပဝေသဏီလက်များ
မြစ်ထဲက ကျုပ်ငယ်သုံး စက္ကူများ။

ငါမင်းကို မမုန်းနိုင်ပါဘူး/ အဲဒါကြောင့်
ငါ့ရဲ့ အသည်းနှလုံး မီးအိမ်ကို
ထွန်းညှိပါလှည့်။

(Salvatore Quasimodo – Wood Sleep)
Translated from Italian By Jack Bevan
မြန်မာပြန် - သစ္စာနီ

နိဘယ်ကဗျာ • ၁၀၂

သူတော်စင် ပန်းချီကားချပ်ထဲမှ
ခင်ကြီးတစ်ပါး၏ ညည်းချင်း

အကြီးအကျယ် မိုးခေါင်ခြင်းမှာ ကျုပ်နေထိုင်ပါတယ်
ကျုပ်ရဲ့ ဘုရားသခင်
ကျုပ်ရဲ့ ပျိုအန်ချင်စဖွယ် မသတိစရာ နံ့ချာမှု။

အင်းဆက်တွေရဲ့ တွတ်ထိုးသံနဲ့
ညဟာ တစ်ဝီ မြည်လို့။

စည်းနှောင်မထားတဲ့ ခါးစည်းကြိုးနဲ့
ကျုပ်ရဲ့ ခပ်ညံ့ညံ့ သိုးမွေးသင်တိုင်း။

ဝိုးကောင်တွေ ကိုက်ဖောက် ဝိုင်းရံ ဝါးမျိုနေတဲ့
ငါ့ ကိုယ်ကာယကို ငါဖြီးသင်လို့
အချစ်၊ ငါ့အရိုးစု။

ကျင်ငယ်ရည်နဲ့ စိုရွဲနေတဲ့ မြေကြီးကို
ဝါးမျိုနေတဲ့ အသိုက်အမြုံတစ်ခု
ခိုပုန်း၊ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း။

ကျုပ် နောင်တရမိပါတယ်
ကျုပ်ရဲ့ သွေးကို ခင်ဗျားကို ပေးဆပ်ခဲ့တာ
အရှင်သခင် ကျုပ်ရဲ့ ခိုလှုံရာ
ကြင်နာသနားတော်မူပါဘိ။

(Salvatore Quasimodo – Lament of a Friar In an Icon)

Translated from Italian By Jack Bevan

မြန်မာပြန် - သစ္စာနီ

ဆန်ဂျန် ပါစ်

“ကျွန်တော်တို့ ခေတ်ရဲ့ အခြေအနေကို ထင်ဟပ်ရာ စိတ်ကူးဉာဏ်ဖြင့် မားတဲ့ ဟန်ပန်ထဲက သူ့ကဗျာရဲ့ စိတ်အာရုံနှိုးဆွနိုင်တဲ့ နိမိတ်ပုံနဲ့ တစ်ဟုန်ထိုးမြင့်တက်တဲ့ ပျံသန်းမှုအတွက်”

Saint-John Perse

(pen-name of Alexis Léger)

ဖွား: ၁၈၈၇၊ မေ ၃၁။ စိန့် လဲဂျာ လေ ဖူအီလက်စ်၊
ဂေါ်ဒီလိုပီကျွန်း
ဆုံး: ၁၉၇၅၊ စက်တင်ဘာ ၂၀။ ပရိစကွီးလ် ဒီ
ဂျီအန်၊ ပြင်သစ်

ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ ပြင်သစ်
ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၆၀
နယ်ပယ် ကဗျာ
ဘာသာစကား ပြင်သစ်

ဆန်ဂျန် ပါစ်(၁၈၈၇-၁၉၇၅)ဟာ နာမည်ရင်း အလက်ဇေ ဆန် လယ်ဂျာ။ သူ့ အဖေက တရားရုံး ရှေ့နေလည်းဖြစ် မြို့တော် ကောင်စီဝင်လည်း ဖြစ်ပြီး အလက်ဇေလယ်ဂျာကို ဂေါ်ဒီလိုပီမှာ မွေးဖွားတယ်။ လယ်ဂျာမိသားစုဟာ အဲဒီမှာ စိုက်ခင်းတွေ ပိုင်ပြီး တစ်ခင်းက ကော်ဖီစိုက်၊ နောက်တစ်ခင်းမှာ ကြံ စိုက်တယ်။ လယ်ဂျာမိသားစုဟာ အလက်ဇေလယ်ဂျာကို မွေးပြီးတဲ့ နောက်ပိုင်း ပြင်သစ်မြို့ပြကို ပြန်ရွှေ့လာခဲ့တယ်။ အလက်ဇေလယ်ဂျာဟာ ဘော်ဒိုး တက္ကသိုလ်မှာ ဥပဒေယူတယ်။ ၁၉၀၇ မှာ သူ့ဖခင် ဆုံးပါးသွားတော့ အခက်အခဲ ဖြစ်ပြီး ကျောင်းခဏရပ်လိုက်ရသေးပေမဲ့ နောက်ဆုံးတော့ ၁၉၁၀ မှာ ဘွဲ့ရတယ်။ နိုင်ငံရေးသံပွဲကို သီးသန့် လေ့လာခဲ့ပြီးတဲ့နောက် သံတမန်ဝန်ထမ်း ဘဝကို ၁၉၁၄ မှာ ဝင်ခဲ့တယ်။ ပထမဆုံး တစ်နှစ်မှာ စပိန်၊ ဂျာမနီနဲ့ အင်္ဂလန်ကို သွားခဲ့ရပြီး ၁၉၁၆ က ၁၉၂၁ အထိ ပီကင်းက ပြင်သစ်သံရုံးမှာ အတွင်းရေးမှူး တာဝန်ယူရတယ်။ နောက်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးရုံးမှာ နောင် ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာတဲ့ အရွတ်ဒီဒေ ဘရိုင်ယန်ရဲ့ အောက် ထိပ်တန်းရာထူးရပြီး စီမံအုပ်ချုပ်ရေးအကြံအကဲ ဖြစ်လာတယ်။

ပါရီမှာ ပေါဗာလေရီနဲ့ သိက္ခမီးပြီး ဗာလေရီက လယ်ဂျာရဲ့ တရုတ်မှာ နေတုန်း သူရေးခဲ့တဲ့ ကဗျာ အနာဘေးဆစ္စ (*Anabase*)ကို ယူပြီး ထုတ်ဝေတယ်။ ၁၉၂၄ မှာ အဲဒီကဗျာစာအုပ်ကို ထုတ်တော့ လယ်ဂျာက ဆန်ဂျန်ပါစ် ကလောင်နာမည်ခံတယ်။ သူ့ရဲ့ စာပေလက်ရာတွေကို နာမည်ရင်းနဲ့လည်း ထုတ်ဝေဖူးပေမဲ့ အဓိက ကလောင်နာမည် ဆန်ဂျန်ပါစ်နဲ့ပဲ ထုတ်ခဲ့တယ်။ ဒီကဗျာစာအုပ်က အက်ပစ်ကဗျာဖြစ်ပြီး ဝေဖန်ရေးဆရာများအဖို့ ပဟေဠိသဖွယ် ဖြစ်ရပြီး အာရှသားတွေက အနောက်တိုင်းသားတွေထက် ပိုနားလည်နိုင်မယ်လို့ ထင်မြင်ချက်ပေးကြတယ်။ အဲဒီနောက်ပိုင်း ဆယ်စု နှစ်စုအတွင်း သူက ဘာ စာအုပ်မှ မထုတ်ဝေခဲ့ဘူး။ သူ့ရဲ့ ပွဲဦးထွက်စာအုပ်ကို ပြန်တည်းဖြတ်ပြီး ထုတ်တာကိုတောင် မလုပ်ခဲ့ဘူး။ သံတမန်တစ်ယောက်အနေနဲ့ စိတ်ကူးစာပေကို ထုတ်ဝေဖို့ရာ မလျော်ကန်ဘူးလို့ သူ ယုံကြည်ယူဆလို့ ဖြစ်တယ်။ ၁၉၃၂ ဘရိုင်ယန် ကွယ်လွန်ပြီးတဲ့နောက် ဆန်ဂျန် ပါစ်ဟာ ပြင်သစ်နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးရုံးရဲ့ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး ဖြစ်လာတယ်။ ပြင်သစ်နိုင်ငံဟာ မတည်ငြိမ်မှုနဲ့ ဝရုန်းသုန်းကား အခြေအနေကို ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ ကာလအတွင်း ဖြစ်ပြီး အဲဒီရာထူးမှာ သူဟာ ၁၉၄၀ အထိ ရှိနေခဲ့တယ်။ ၁၉၄၀ မှာ ပါရီ ကျဆုံးပြီးတာနဲ့ သူဟာ နာဇီဆန့်ကျင်ရေးသမားအဖြစ် ထင်ရှားနေတာကြောင့် တန်းပြီး ရာထူးက ထုတ်ပယ်ခံရတယ်။ ၁၉၄၀ ဇူလိုင်လလယ်မှာ သူ့ရဲ့ ရှည်ကြာတဲ့ ပြည်ပြေးကာလ စတာပဲ။ ဂျာမန်ဩဇာခံ ဗစ်ချီ အစိုးရက သူ့ကို ရာထူးက ထုတ်ပယ်ရုံတင်မကဘူး၊ နိုင်ငံသားအဖြစ်ကိုပါ ရုတ်သိမ်းခဲ့တယ်။

ပြည်ပြေးဘဝအစပိုင်းမှာ ဆန်ဂျန်ပါစ်ဟာ ငွေကြေးအခက်အခဲ ကြုံခဲ့ရပေမဲ့ နောက်တော့ ပြင်သစ်အစိုးရထံက တရားဝင်အငြိမ်းစားခွင့်ရတဲ့ အချိန် ၁၉၄၇ ခုနှစ်အထိ ကွန်ဂရက် စာကြည့်တိုက်မှာ အမှုထမ်းခွင့် ရခဲ့တယ်။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုမှာ နေထိုင်တဲ့ အချိန်အတွင်း သူ့ရဲ့ စာပေလက်ရာအများစုကို ရေးသားခဲ့တယ်။ ၁၉၄၂ မှာ ရေးတဲ့ ပြည်ပြေး (*Exil*)မှာ ရိုးရိုးလူနဲ့ ကဗျာ ဆရာအဖြစ်က ရောယှက်ပေါင်းစပ်သွားပြီး နိမိတ်ပုံနဲ့ စကားသုံး လေသံတွေကို ပြည့်ဝပိုင်နိုင်စွာ ရေးဖွဲ့ထားတယ်။ တိုင်းခြားသူသို့ ကဗျာ (*Poème l'Etrangère*) (၁၉၄၃)၊ မိုးများ (*Pluies*) (၁၉၄၃)၊ နှင်းများ (*Neiges*) (၁၉၄၄)တို့လည်း ထွက်လာတယ်။ လေများ (*Vents*) (၁၉၄၆)ကတော့ လူသားရဲ့ အတွင်းမှာနဲ့ အလားတူ ပြင်ပမှာပါ တိုက်ခတ်တဲ့ စစ်နဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး တိုက်လေများအကြောင်း ဖြစ်တယ်။ ပင်လယ်အမှတ်အသားများ (*Amers*) (၁၉၅၇) မှာတော့ လူသားရဲ့ ထာဝရဖြစ်မှုရဲ့ နိမိတ်ပုံကို ပင်လယ်က ကျေးဇူးဆောင်ထားတယ်။ သူ့ရဲ့ စိတ္တဆန်တဲ့ အက်ပစ်ကတော့ သမိုင်းမှတ်တမ်း (*Chronique*) ဖြစ်တယ်။

သူမကွယ်လွန်မီ ဆန်ဂျွန်ပါစ်ဟာ သူ့ရဲ့ စာကြည့်တိုက်၊ လက်ရေးစာမူနဲ့
သီးသန့်မှတ်တမ်းတွေကို ဆန်ဂျွန်ပါစ်ဖောင်ဒေးရှင်းအတွက် လှူဒါန်းခဲ့တယ်။
ဂျီယင်မှာရှိတဲ့ စံအိမ်မှာ သူ ကွယ်လွန်ခဲ့တယ်။

ငှက်များ

ပင်လယ်က လူ၊ မွန်းတည့် ခံစားမှု၊ ဒီရင်သပ်ရှုမောစရာမှာ ခေါင်းကို ပင့်လို့၊
ကောင်းကင်မှာ စင်ရော် ဖြူဖြူတစ်ကောင်။ သူပျံသန်းနေပုံက မိန်းမတစ်ယောက်ရဲ့
လက်ထဲက မီးအိမ်မီးတောက်လို့။ စိတ်ဓာတ် မြင့်တင်ပေးတဲ့ နေ့အလင်းဟာ ယေရှု
ဘုရားသခင် နောက်ဆုံး ညစာစားပွဲ အထိမ်းအမှတ်ပွဲတွေမှာ စားတတ်ကြတဲ့
ပေါင်မုန့်လို ပန်းရောင် အရည် လည်လို့၊ ဝေဖာမုန့်ရဲ့ ဆွတ်ဆွတ်ဖြူမှု။

လှမ်းမျှ တန်ဖိုး၊ သို့မဟုတ် တည်ရာကိန်း။ ဤနေရာရဲ့ ငြိမ်းချမ်းခြင်းနဲ့
ညီညွတ်ခြင်းကို တိတ်ဆိတ်စွာ ညွှန်ပြတဲ့ ကြွေကွဲဖွယ်ရာ သက်သေတွေနဲ့။ သူ
တစ်ခါက ရှိဖူးတဲ့ အသည်းခိုက်စရာ လက်ထဲ မေ့လျော့ခြင်း (ထုထည်ပမာဏ)
အတိုင်းအတာဆီက၊ ငှက်က သူရဲ့ တတိယမြောက်အတိုင်းအတာကို နှုတ်လိုက်တယ်။
ပန်းချီဆရာရဲ့ အတွင်း အကွာအဝေးကို ဖြတ်သန်းဝင်လိုက်တယ်။ မည်သည့်နှောင်ကြီး
မှ မရှိတဲ့ သူရဲ့ မူလဘူတ ကုန်းမြေဆီသို့ သူ့နောက်က လိုက်ခဲ့တယ်။ သူငယ်နုစဉ်က
လှည့်လည် ကျက်စားရာ။ အဆုံးအစမဲ့ သူ နက်ရှိုင်းစွာ တိုးဝင်ရာ။ ကဗျာဆန်တဲ့
ဟင်းလင်းပြင် သန္တာတိ။ အဲသလို ငှက်ပန်းချီရေးဖို့ရာ ဂေဟဗေဒဟာ သူ့လျှို့ဝှက်ချက်ရဲ့
အင်အား ဖြစ်တယ်။

ရိုင်းစိုင်းတဲ့ သတ္တဝါတွေရဲ့ ရိုးသားမှုဟာ လူမှ ပြန်လည် ပျော်ဝင်နိုင်တယ်။
သတ္တဝါရဲ့ မျက်လုံးထဲမှာ သူ့ကိုယ်တိုင် မဆိုးဖြစ်ရာက ဖြစ်လာတဲ့ မဆိုးမျက်လုံးထဲမှာ
ငှက်ဟာ ပန်းချီရေးခဲ့တယ်။ အဲဒါက အက်စကီးမိုးပန်းချီလိုပဲ။ ရိုင်းစိုင်းတဲ့
အရာတွေနဲ့ မဆိုးဟာ စတုတ္ထအတိုင်းအတာ (အချိန်)ရဲ့ ရေတိမ်ပိုင်းကို အတူတကွ
ဖြတ်ကူးတယ်။ ဖြစ်တည်မှုရဲ့ ခဲကတ်မှုကနေ အချစ်ရဲ့ လွယ်လင့်တကူမှုနဲ့
နောက်ဆုံး အဆင့်ကို သူတို့ ရွေ့လျားခဲ့ကြတယ်။ အစစ်အမှန်နှစ်ခု ဖြစ်တည်မှုမှ
တစ်စုံ (တစ်တွဲ) အဖြစ်သို့။

တန်ဆာဆင်မှုမှ ယခုအထိ ရှည်လျားသော ကျပ်တို့ရဲ့ ခရီးလမ်း။ ဒါဟာ
ဝိညာဉ်သုတေသန ပြုသလို အသိဉာဏ်ကြွယ်ဝမှုကို လေ့လာလိုက်စားတာပဲ။
ပြီးတော့ စိတ်ဓာတ် လုံးလုံး အညံ့မခံ၊ စိတ်ဓာတ်နဲ့ သဘာဝတရားရဲ့ နောက်ဆုံး
ဆက်သွယ်မှု။ ရွေ့လျားခြင်းနဲ့ ကြာညောင်းစွာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ခြင်းမှာ ဗလာငှက်
ခင်းကျင်းပြသရာ တစ်နံတစ်လျား။ ကြီးမားတဲ့ အာကာသနဲ့ ကာလ (နေရာနဲ့
အချိန်)ကို ပြန်လည်တွေ့ရှိခဲ့တယ်။ သူ့သွေးရဲ့ အနီရောင် ကလပ်စည်းတွေလို
စကားလုံးများ မြှုပ်ချန်ထားတဲ့ ပုံပန်းသဏ္ဌာန်။

အခု လွတ်လပ်ကြတဲ့ အချိန်နာရီ ရောက်ပြီ။ ဒါဟာ ငှက်တွေရဲ့ ပျံသန်းမှု
တိုးတက်ခြင်းထက် သာလွန်ပါတယ်။ ဒါဟာ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်ရေးဆွဲထားတဲ့
(ပန်းချီ) ရုပ်ပုံလွှာတွေရဲ့ အသံတိတ် ရွက်ဆောင်မှု တစ်ခုပဲ။ သဘောတရား ရေချ

သလို။ တကယ်တမ်း ဆင်ခြင်သုံးသပ်ရရင် လေထုထဲက နှင်းဆီရဲ့ သံလိုက်အိမ်မြှောင် အရပ် ၃၂ မျက်နှာ အမှတ်များ။ အပြာရောင် သံမဏိအပေါ် ဘဝင်စိတ်ကျနေတဲ့ သံလိုက်သတ္တိချုပ်အပ်တွေနဲ့ ဆင်တူသလို။ သဘောသားတစ်ယောက်ရဲ့ ကွန်ပတ်စ်ရဲ့ အဂတိ မလိုက်စားတဲ့ မျက်လုံးများ။

Braque ရဲ့ တိတိကျကျ ဆိုလိုတဲ့ ငှက်ဆိုတာ ရိုးစင်းတဲ့ ဆိုလိုရင်း မဟုတ်ဘူး။ သူဟာ နေ့တစ်နေ့ရဲ့ စာမျက်နှာပေါ်က ရေစာ မဟုတ်ဘူး။ ရွှံ့စေးနံရံပေါ်က လတ်ဆတ်တဲ့ လက်ပုံနှိပ်လက်ရာ မဟုတ်ဘူး။ သူဟာ ရှင်သန်တယ်။ သူဟာ ပျံသန်းတယ်။ သူဟာ လောင်ကျွမ်းတယ်။ ဒါဟာ သူ့ရဲ့ နိစ္စသဘောနဲ့ ဖြစ်တည်မှု သမာဓိ။ သူဟာ အလင်းစွမ်းအင်ကို အပင်တစ်ပင်လို သောက်တယ်။ သူ စိတ်အား ထက်သန်တာက နေခြည်ရောင်စဉ်ကို သူက ကြက်သွေးရောင်လိုလဲ မမြင်။ အပြာလို့လည်း မမြင်။ ကမ္ဘာမြေကြီး ဆွဲငင်အားရဲ့ အက်ကြောင်းကနေ ထိုးခွဲ ထွက်လာတဲ့ ဝိညာဉ်အလွှာထု။ သူ့အရိပ်ဟာ မြေပြင်မှာ အရေးထား မခံရဘူး။ ဒါဟာ ရမ္မက်စောအဟုန် ပါဝင်နေတဲ့ လှုပ်ရှားမှုရဲ့ ကဗျာ။

မျှော်ရှင်သော ငှက်များ ကျုပ်တို့ဆီသို့ ဦးတည်က ဆန့်တန်း ပျံသန်းလာကြမယ်။ ကမ်းခြေတစ်ခုမှ တခြားကောင်းကင်ဘုံရဲ့ သမုဒ္ဒရာဆီ။ ကြီးမားတဲ့ အကွေးအဝိုက် ရေးဆွဲထားတဲ့ တောင်ပံများ။ ကျုပ်တို့ကို ဝိုင်းပတ်ကာ ကူညီလိမ့်မယ်။ ဝိညာဉ်စွမ်းအားနဲ့ ကျုပ်တို့အကြား အပြည့်အဝ ဂုဏ်ပြုကူညီလိမ့်မယ်။

ကောင်းကင်နဲ့ ပင်လယ်အကြား၊ အလယ်အမြင့်မှာ။ အမြင့်နဲ့ အနိမ့် အကြား အခွန့်ထာဝရရေးများ။ သံသရာ သန့်စင်ရေးနည်းလမ်း။ သူတို့ဟာ ကျုပ်တို့အတွက် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများ၊ ပြီးတော့ ဖြစ်တည်မှုမှ အစွမ်းကုန် ဖြစ်တည်မှုဆီသို့ သူတို့ အားလုံး ကြိုးပမ်းကြတယ်။

အဲသလို **Georges Braque** ရဲ့ ငှက်တွေ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ပင်လယ်ငှက်တွေလား၊ ဒါမှမဟုတ် စတက်မြက်ခင်းလွင်ပြင်ရဲ့ ငှက်တွေလား။ ပင်လယ်ကမ်းခြေက ငှက်တွေလား၊ ဒါမှမဟုတ် သမုဒ္ဒရာအလယ်က ငှက်တွေလား။ **Braque** ၊ သင်ဟာ မြင့်မြတ်တဲ့ မျိုးစိတ်တွေကို ဟင်းလင်းပြင်ထဲမှာ စိုက်ပျိုးသူ ဖြစ်တယ်။

ကြီးကျယ်ခမ်းနားတဲ့ အိပ်မက်တွေရဲ့ ကမ္ဘာ လွန်မြောက်ခဲ့ပါပြီ။ ကျုပ်တို့အားလုံး မွေးဖွားရှင်သန်ခြင်းနဲ့ သူတို့ဟာ ကျုပ်တို့အား ကျုပ်တို့ရဲ့ မြို့ပြပုံပြင်တွေကို စွန့်ခွာစေခဲ့တယ်။ အသိဉာဏ်ကြွယ်ဝမှုအတွက် သူတို့ တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြတယ်။ အာကာသ ဟင်းလင်းပြင်ဆိုတာ သူတို့ရဲ့ ကင်းကွာခြင်း ဖြစ်တယ်။

သူတို့ ဆွံ့အနေတယ်။ လူတစ်ယောက်ရဲ့ ညထဲ အမြင့်မှာ ပျံသန်းရင်း။ ဒါပေမဲ့ မိုးသောက် အရုဏ်တက်မှာတော့ သူတို့ ကျုပ်တို့ဆီ ဆင်းသက်လာကြတယ်။ သူစိမ်းတရံဆန်စွာ အရုဏ်ဦး ရောင်စုံဝတ်စုံကို ခြုံလို့။ ရေနံကတ္တရာနဲ့ နှင်းခွံပေါက် အဖြူအကြား။ အဲဒါဟာ လူတစ်ယောက်ရဲ့ အနက်ရှိုင်းဆုံး အရောင်ခပ်စစ်တွေ

နိတယ်ကဗျာ • ၁၀၈

ဖြစ်တယ်။ ပြီးတော့ လန်းဆန်းလတ်ဆတ်ခြင်းရဲ့ အရုဏ်။ ပြီးတော့ ကျုပ်တို့
ဖန်တီးမှုအိပ်မက်ရဲ့ တစ်စုံတစ်ရာအတွက် လုံးဝ ဂုဏ်သရေ ထိပါးတဲ့ စကားတွေရန်က
သူတို့ ကျုပ်တို့ကို စောင့်ရှောက်ကာကွယ်ထားကြတယ်။
(ဝါရှင်တန်၊ မတ်၊ ၁၉၆၂)

(Saint-John Perse - Birds)

မြန်မာပြန် - သစ္စာနီ

ဂျီယိုဂေါ ဆဲဖဲရစ္စ

“ဟယ်လင်းနစ် ယဉ်ကျေးမှုလောကအတွက် နက်ရှိုင်းတဲ့ ခံစားမှုအားဖြင့် ကွန့်မြူးထားတဲ့ သူ့ရဲ့ ပြောစမှတ်ပြု လောကံတဲ့ ခံစားချက်ပြည့်ဝတဲ့ အရေးအသားအတွက်”

Giorgos Seferis

(pen-name of Giorgos Seferiadis)

ဖွား ၁၉၀၀၊ မတ် ၁၃။ ဆမာနာ (ယခု အစ္စမာ)၊
ဂေါ်ဒီလိုပီကျွန်း

ဆုံး ၁၉၇၁၊ စက်တင်ဘာ ၂၀။ အေသင်၊ ဂရိ

ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ ဂရိ

ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၆၃

နယ်ပယ် ကဗျာ

ဘာသာစကား ဂရိ

ဂျီယိုဂေါ ဆဲဖဲရစ္စ (၁၉၀၀-၁၉၇၁)ဟာ ရှေ့နေနဲ့ နောက်ပိုင်း အေသင်တက္ကသိုလ်မှာ ပါမောက္ခ ဖြစ်သူ၊ ကဗျာဆရာနဲ့ ဘာသာပြန်သူလည်း ဖြစ်တဲ့ ဖခင်ရဲ့ သားဖြစ်ပြီး အော်တိုမန်အင်ပိုင်ယာ၊ အေးရှမိုင်းနားက ဆမားနား (ယခု အစ္စမာ၊ တူရကီ) အနီးက အာလာမှာ မွေးဖွားတယ်။ ၁၉၁၄ မှာ မိသားစုက အေသင်ကို ပြောင်း ရွှေ့ပြီး ဆဲဖဲရစ္စဟာ သူ့ရဲ့ အလယ်တန်း ပညာရေးကို အဲဒီမှာပဲ ပြီးတယ်။ ၁၉၁၈ က ၁၉၂၅ အထိ ပါရီမှာ ပညာဆက်သင်ပြီး ဆော်တွန်းမှာ ဥပဒေယူတယ်။ စာပေမှာလည်း စိတ်ဝင်စားလာတယ်။ အေသင်ကို ၁၉၂၅ မှာ ပြန်လာပြီး နောက်နှစ်မှာ ဂရိဘုရင့်နိုင်ငံ နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာနကို ဝင်ခွင့်ရတယ်။ ဒါက သူ့အတွက် ရှည်လျားပြီး အောင်မြင်မှုရတဲ့ သံတမန်အလုပ်ရဲ့ အစပဲ ဖြစ်တယ်။ အင်္ဂလန်မှာ (၁၉၃၁- ၁၉၃၄)နဲ့ အယ်ဘေးနီးယားမှာ (၁၉၃၆ -၁၉၃၈) ထိ ရာထူးခန့်အပ်ခံရတယ်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း လွတ်လပ်တဲ့ ဂရိအစိုးရနဲ့အတူ ဆဲဖဲရစ္စဟာ ခရိ၊ အီဂျစ်၊ တောင်အာဖရိကနဲ့ အီတလီတို့မှာ ပြည်ပြေးနေခဲ့ပြီး လွတ်မြောက်ပြီးတဲ့ အေသင်ကို ၁၉၄၄ မှာ ပြန်လာတယ်။ နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာနမှာပဲ ပြန်ဝင်ခဲ့ပြီး အင်ကာရာ (၁၉၄၈-၁၉၅၀)နဲ့

လန်ဒန် (၁၉၅၁-၁၉၅၃)မှာ သံတမန်ရေးရာ ရာထူးနေရာ ယူတယ်။ လက်ဘနွန်၊ ဆီးရီးယား၊ ဂျော်ဒန်နဲ့ အီရတ် (၁၉၅၃- ၁၉၅၆) တို့ကိုလည်း ရောက်ခဲ့ပြီး ၁၉၅၇ က ၁၉၆၁ အထိ ယူကေမှာ တော်ဝင်ဂရိ သံအမတ်ကြီးဖြစ်တယ်။ အဲဒါနဲ့ ပြန်ပြီး အငြိမ်းစားမယူခင် နောက်ဆုံး ရာထူးပဲဖြစ်တယ်။ ဂုဏ်ထူးဆောင်ဘွဲ့နဲ့ ဆုများစွာ လက်ခံရခဲ့ပြီး အဲဒီမှာ ကင်းဘရစ်(၁၉၆၉)၊ အောက်စဖို့ဒ် (၁၉၆၄)၊ ဆယ်လိုနီကာ (၁၉၆၄)နဲ့ ပရင်စတန် (၁၉၆၅) တက္ကသိုလ်တွေကရတဲ့ ဂုဏ်ထူးဆောင် ပါရဂူဘွဲ့တွေလည်း အပါအဝင်ဖြစ်တယ်။

အဆက်ပြတ် ကင်းကွားခြင်း၊ လှည့်လည် သွားလာခြင်းနဲ့ သေခြင်း အကြောင်းအရာတို့နဲ့ ပြည့်နေတဲ့ ဆဲဖရစ္စရဲ့ အရေးအသား အများအပြားအတွက် နောက်ခံကားနဲ့ အရောင်အသွေးတွေဟာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထွက်ထားတဲ့ခရီးတွေက နေ ရတာ ဖြစ်တယ်။ ဆဲဖရစ္စရဲ့ အစောပိုင်း ကဗျာတွေမှာ သင်္ကေတဝါဒီတွေရဲ့ ဩဇာညောင်းမှု ကြီးကြီးမားမားရှိတဲ့ ကာရန်နဲ့ဖွဲ့တဲ့ လိရစ်ကဗျာစု ဖြစ်တဲ့ အလှည့်အပြောင်း (Strophe) (၁၉၃၁)နဲ့ နေ့စဉ်လောကကနေ ဖူးဝက်တည်ရှိပြီး လျစ်လျူရှုခံထားနေရတဲ့ လူသားရဲ့ အနက်ရှိုင်းဆုံး ခံစားရမှုတွေရဲ့ နိမိတ်ပုံကို သယ်ပို့တဲ့ ဖွင့်ချလှောင်ကန် (E Sterna) (၁၉၃၂) တို့ပါဝင်တယ်။

သူ့ရဲ့ ရင့်ကျက်တဲ့ ကဗျာတွေက ဩဒစ္စီယန် ဒဏ္ဍာရီတွေကနေ ခေတ်ပေါ် အသုံးအနှုန်းတွေကို ပြန်ဆိုထားတဲ့ ကဗျာတို ၂၄ ပုဒ် အစဉ်ဖြစ်တဲ့ မစ်သစ္စတိုရီမာ (Mythistorema) (၁၉၃၅)က အစပြုတယ်။ လေ့ကျင့်ခန်းများစွာအုပ် (Tetradio Gymnasmaton) (၁၉၄၀)၊ မှတ်တမ်းစာအုပ် ၁ (Emerologio Katastromatos) (၁၉၄၀)၊ မှတ်တမ်းစာအုပ် ၂ (Emerologio Katastromatos B) (၁၉၄၄)၊ မြေလူးငှက် (Kihle) (၁၉၄၇) နဲ့ မှတ်တမ်းစာအုပ် ၃ (Emerologio Katastromatos C) (၁၉၅၅) တွေမှာ ဟိုးမားရဲ့ ဩဒစ္စီကို သူ့ရဲ့ သင်္ကေတပြု ရင်းမြစ်သဖွယ် သုံးပြီး ဆဲဖရစ္စကို မစ်သစ္စတိုရီမာ မှာ ရခဲ့တဲ့ အကြောင်းရင်းအဘော်ကပဲ ဖိစီးလွှမ်းမိုးနေခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ မှတ်တမ်းစာအုပ် ၂ ထဲက 'အဆီနေ ဘုရင်'ကို ဝေဖန်ရေးဆရာ အများက သူ့ရဲ့ အကောင်းဆုံး ကဗျာအဖြစ် သတ်မှတ်ကြတယ်။

သူ့ရဲ့ ကဗျာဟာ မကြာခဏ ခေတ်ပြိုင်စကားနဲ့ ဟိုးမားခေတ် ဒဏ္ဍာရီက တွေ့ကြုံခံစားပုံတွေ လိမ်ယှက်နေပြီး သူ့ရဲ့ ကဗျာ များစွာဟာ မြေထဲပင်လယ်ရဲ့ မြေခင်းသွင်ပြင်တွေကို သရုပ်ဖော်ထားတယ်။ ဆဲဖရစ္စကို တစ်ခါတစ်ရံ အမျိုးသားရောဝါဒီကဗျာဆရာအဖြစ် သဘောထားကြပေမဲ့ သူ့ရဲ့ ဟဲလင်းနစ်ဖြစ်ခြင်းဟာ ဂရိယဉ်ကျေးမှုနဲ့ စာပေရဲ့ အလျဉ်မပြတ်မှုက လူအဓိကဝါဒရဲ့ ပေါင်းစည်းနေတဲ့ လွန်းကျစ်ချည်မျှင်ကို ရွေးထုတ်သတ်မှတ်ဖို့ ပိုထိုက်နေခဲ့တယ်။

ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်တဲ့ အမျိုးသားဝါဒီ လက်ယာစွန်း စစ်ဗိုလ်မှူးကြီးများ အစိုးရက ၁၉၆၇ မှာ ဂရိမှာ အာဏာသိမ်းပြီးတဲ့နောက် နှစ်နှစ်တာ ကာလကို ဆင်ဆာလုပ်မှု၊ နိုင်ငံရေးအရ အပြစ်ပေးအရေးယူခြင်းနဲ့ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှု ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ရှိခဲ့တယ်လို့ သတ်မှတ်ကြတယ်။ ဆဲဖဲရစ္စဟာ ဒီအစိုးရကို ဆန့်ကျင်ရပ်တည်ပြီး ၁၉၆၉ မေ ၂၈ မှာ ဘီဘီစီကနေ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်ကို ထုတ်လွှင့်ခဲ့တယ်။ မိတ္တူတွေကိုလည်း အေသင်က သတင်းစာတိုက်တိုင်းကို ဖြန့်ဝေခဲ့တယ်။

၁၉၇၄ မှာ ဒီအာဏာသိမ်းစစ်အုပ်စု နိဂုံးချုပ်တာကို ဆဲဖဲရစ္စက မြင် မသွားရပဲ ၁၉၇၁ မှာ ကွယ်လွန်တယ်။ သူ့ဈာပနမှာ ကြီးမားတဲ့ လူအုပ်ကြီးဟာ သူ့ရဲ့ ခေါင်းတလားနောက်က လိုက်ရင် အေသင်ရဲ့ လမ်းမတွေပေါ်မှာ ဆဲဖဲရစ္စ ရဲ့ *Denial* ကဗျာကို အခြေခံထားတဲ့ *Mikis Theodorakis* ကို သီဆိုခဲ့ ကြတယ်။

နိဗ္ဗာန်ကဗျာ ၈ သု

ကျောက်ဆောင်ပန်းပွင့်တွေ

အစိမ်းရောင် ပင်လယ်ပြင်ကို မျက်နှာမူနေတဲ့ ကျောက်ဆောင်ပန်းပွင့်တွေ
တခြား အချစ်များကိုလည်း သတိရစေတဲ့ ရိုးတံတွေနဲ့
ညင်သာညံ့သာ ခိုးစက်တွေထဲ တလက်လက် တောက်ပလို့။

ကျောက်ဆောင်ပန်းပွင့်တွေ

ဘယ်သူမှ စကားမပြောတဲ့အခါ ငါ့ကို လာစကားပြောတဲ့ ပုံရိပ်တွေ
ထင်းရှူးပင်တွေ၊ ဆယ့်နှစ်ရာသီပန်းပင်တွေ၊ ပလိန်းပင်တွေ ကြားမှာ
အရာရာ တိတ်ဆိတ်သွားပြီးတဲ့နောက် သူတို့ကို ငါ ထိတွေ့ပါရစေ။

(Georgos Seferis – Flowers of the Rock)

Translated by Stanislaw Baranczk and Clare Cavnagh

မြန်မာပြန် - အောင်မိုး

ပင်လယ်ဂူတွေထဲမှာ

ပင်လယ်ဂူတွေထဲမှာ

ဆာငတ်မှု တစ်ခု၊ အချစ်တစ်ခု

ပီတိတစ်ခု ရှိတယ်

အားလုံး ခရစ်တွေလို မာကြောလို့

လက်ဝါးထဲ ထည့် ကိုင်ထားလို့တောင် ရတယ်။

ပင်လယ်ဂူတွေထဲမှာ

နေပေါင်းများစွာ မင့်မျက်လုံတွေထဲ ငါစိုက်ကြည့်ခဲ့

ငါလည်း မင်းကို မသိသလို၊ မင်းလည်း ငါ့ကို မသိဘူး။

(Georgos Seferis – In The Sea Cave)

Translated by Stanislaw Baranczk and Clare Cavanaugh

မြန်မာပြန် - အောင်မိုး

နိတယ်ကဗျာ • ၁၁၄

ပျောက်ဆုံးသွားသော ကမ္ဘာများ

လူတစ်ဦးချင်းစီရဲ့
အပိုင်းအစတစ်ထောင်ကို
ဘယ်လို ပြန်တပ်ဆင်နိုင်ပ။

ပဲမှာ ဘာချွတ်ယွင်းနေသလဲ
လှေက စက်ဝိုင်းပုံ ချာချာလည်လို့
စင်ရော်ငှက်တစ်ကောင်တောင် မရှိဘူး။

ကမ္ဘာမြေကြီးက နစ်မြုပ်နေပြီ
မြဲမြဲဆုပ်ထား မင်းကို နေထဲ
တစ်ယောက်တည်း ထားခဲ့လိမ့်မယ်။

မင်းက ရေးတော့
မင်က နည်းနည်းလေးပဲ ပြန့်ပေမဲ့
ပင်လယ်ကြီးကတော့ ကျယ်သည်ထက် ကျယ်လာ။

အကိုင်းအခက်လို ပန်းပွင့်ဖို့ အသီးသီးဖို့
နှင်းထဲက ပုလွေတစ်ချောင်းလို ဖြစ်ဖို့ မျှော်လင့်နေတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်
စိတ်ကူးက အဲဒီ ခန္ဓာကိုယ်ကို ဆူညံတဲ့ ပျားအုံတစ်အုံထဲ ထိုးသိပ်ထည့်
ဒါမှ ဂီတဆန်တဲ့အချိန် ရောက်လာပြီး နှိပ်စက်နိုင်မှာကိုး။

(Georgos Seferis – Lost Worlds)

Translated by Stanislaw Baranczk and Clare Cavnagh

မြန်မာပြန် - အောင်မိုး

နယ်လီဇက်

“ထိခိုက်နေတဲ့ ပြင်းအားနဲ့ အတူ အစွာရေးရဲ့ ကံကြမ္မာကို ဖွင့်ဆိုတဲ့ သူ့ရဲ့ ပေါ်လွင်တဲ့ ခံစားချက်လည်းပါ ဇာတ်လည်း ဆန်တဲ့ အရေးအသားအတွက်”

Nelly Sachs

ဖွား ၁၈၉၁၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၀။ ဘာလင်၊ ဂျာမနီ

ဆုံး ၁၉၇၀၊ မေ ၁၂။ စတော့ဟုမ်း၊ ဆွီဒင်

ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ ဆွီဒင်

ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၆၆

နယ်ပယ် ကဗျာ

ဘာသာစကား ဂျာမန်

(အစွာရေးစာရေးဆရာ ရှမ္မယ်လ် ယိုးဆက်မ် အဂ္ဂနွန် Shmuel Yosef Agnon နှင့်အတူ ဆုကို ပူးတွဲရရှိ)

နယ်လီဇက် (၁၈၉၁-၁၉၇၀)ဟာ ဘာလင်ရဲ့ ရွှေဘူတာရုံ ခရိုင်မှာ မွေးဖွားတယ်။ သူ့ဖခင်က ကြွယ်ဝချမ်းသာတဲ့ ကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်သူ ဖြစ်တယ်။ သူ့ရဲ့ နဲ့နဲ့တဲ့ ကျန်းမာရေးကြောင့် အိမ်မှာပဲ ပညာသင်ယူရတယ်။ ကချေသည်အဖြစ် ပါရမီပါတဲ့ အစောပိုင်း အရိပ်လက္ခဏာတွေ ပြပေမဲ့ သူ့မိဘတွေက ဒီလမ်းကို လိုက်ဖို့ အားမပေးခဲ့ဘူး။ မိဘတွေရဲ့ အရိပ်မိုးမှုအောက်မှာ ကြီးပြင်းခဲ့ရပြီး တသီးတသန့် နေထိုင်တတ်တဲ့ မိန်းမပျိုဖြစ်လာပြီး သူ့ဘဝမှာ အိမ်ထောင်လည်းမပြုခဲ့။ နယ်လီဇက်ဟာ ဂျာမန် ရှေ့တော်ဖြစ်နေတဲ့အတွက် နာဇီတွေ အာဏာရလာတဲ့အခါ ကြောက်ရွံ့စိုးရိမ်မှုက တိုးတိုးလာခဲ့ပြီး တစ်ချိန်မှာ စကားမပြောနိုင်ဘဲ ဆွံ့သွားတဲ့အထိ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ သူ့နဲ့ သူ့မိခင်အိုကြီးဟာ ဆွီဒင်ကို ၁၉၄၀ မှာ ထွက်ပြေးနိုင်ခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ မိတ်ဆွေဖြစ်တဲ့ ဆဲလ်မာ လယ်ဂျာလွန်က ကြားဝင်ဆောင်ရွက်ပြီး ဆွီဒင်က တော်ဝင်မိသားစုကို နယ်လီတို့ သားအမိ ထွက်လာနိုင်ဖို့သေချာစေခဲ့တယ်။ ဆွီဒင်ကို ပျံတဲ့ နောက်ဆုံးလေယာဉ်နဲ့ ပါလာခဲ့တာဖြစ်ပြီး အကျဉ်းစခန်းဆီ ချစ်သတင်းပို့ဖို့ သတ်မှတ်ရက်မတိုင်ခင် တစ်ပတ်မှာ ထွက်လာနိုင်ခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ ဆွီဒင်ဘာသာစကားကို မစွဲစွဲခွဲခွဲ လေ့လာခဲ့ပြီး အဲဒီမှာ ဆွီဒင်ရိုက်နေ ဂျာမန်

ကို ဘာသာပြန်ပြီး ရပ်တည်နေခဲ့ကြရတယ်။ ဂန္ဓာ အကွလုဖ်၊ ဂျိုဟန္တာစ် အက်ဒ်ဖဲလ်တန်၊ ကားလ် ဗင်ဘာဂ်တို့လို ဆွီဒင်ကဗျာဆရာတွေရဲ့ ကဗျာကို ဘာသာပြန်ခဲ့တယ်။

နယ်လီဇွန်ရဲ့ ကဗျာဆရာအဖြစ် ဘဝက သူ နိုင်ငံပြောင်းလာပြီးနောက်ပိုင်း သူ အသက်ငါးဆယ်နီးနီးကျမှ စတယ်။ သူ့ရဲ့ ပထမဆုံး ကဗျာစာအုပ် သေခြင်း ရဲ့ အိမ်များထဲမှာ (*In den Wohnungen des Todes*)(၁၉၄၇)ဟာ သူ့ခေတ်ရဲ့ အထူးသဖြင့် ဂျူးတွေအဖြစ်နဲ့ ဝေဒနာခံစားရခြင်းအတွက် အလွန်ကြီးကျယ်တဲ့ ဘောင်ကို ဖန်တီးထားတယ်။ သူ့ကဗျာတွေဟာ ကြည်လင်ရှင်းလင်းတဲ့ ရူပက တွေ အလျှံပယ်နဲ့ အထူးတလည် မော်ဒန်ဟန်နဲ့ ရေးထားပေမဲ့ ဓမ္မဟောင်းကျမ်းရဲ့ နိမိတ်ဖတ်တဲ့ ဘာသာစကားကိုလည်း တည်ငြိမ်လေးဆေးဆီနေသေးတယ်။ ကြယ်များ ကြတ်ခြင်း (*Sternverdunkelung*)(၁၉၄၉)၊ ပြီးတော့ ဘယ် သွားရမလဲ ဘယ်သူမှမသိ (*Und niemand weiss weiter*) (၁၉၅၇)နဲ့ ပျံသန်းခြင်းနဲ့ အသွင်ပြောင်းလဲခြင်း (*Flucht und Verwandlung*) (၁၉၅၉) ဆိုတဲ့ ကဗျာပေါင်းချုပ်တွေဟာ ဂျူးလူထုရဲ့ ဘဝသရုပ်ဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာခံစားရခြင်း၊ ဖိစီးနှိပ်စက်ခြင်း၊ ပြည်နှင်ခံရခြင်း သံသရာတွေကို ထပ်ကျော့ ချဲ့ထွင်၊ အားဖြည့် ထားပြီး နယ်လီဇွန်ရဲ့ ဘာသာစကားမှာ လူသားရဲ့ ခါးသီးတဲ့၊ ဒါပေမဲ့ မျှော်လင့်ချက်မဲ့တာ မဟုတ်တဲ့ ဘဝကြမ္မာရဲ့ ဝေါဟာရတွေအဖြစ် ပုံပြောင်းသွား တယ်။ သူ့ရဲ့ ကဗျာဆန်တဲ့ ပြဇာတ်တွေထဲက သမ္မာကျမ်းနိပါတ်လာ ဇာတ်ဖြစ်တဲ့ အယ်လီ (*Eli*)(၁၉၅၀)ကို ရေဒီယိုပြဇာတ်အဖြစ် အနောက်ဂျာမနီမှာ အသံလွှင့်ခဲ့ပြီး ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ချီးကျူးခံရတယ်။ သူဟာ ဂျာမနီနဲ့ ဆွီဒင်မှာ စာပေဆုတွေ လည်းရခဲ့ပြီး အဲဒီထဲမှာ ဆွီဒင် ကဗျာဆရာများအဖွဲ့အစည်းက ပေးတဲ့ ဆု (၁၉၅၈) လည်း အပါအဝင်ဖြစ်တယ်။ ၁၉၆၁ မှာ သူ့ရဲ့ ကဗျာပေါင်းချုပ်ကို အလွန်သို့ ခရီး (*Fahrt ins Staublose*) နာမည်နဲ့ ထုတ်ဝေတယ်။

နယ်လီဇွန်ဟာ အူမကြီး ကင်ဆာနဲ့ စတော့ဟုမ်းမှာ ကွယ်လွန်တယ်။

သင့်နဖူးပတ်လည် ရစ်ဝိုင်းဆဲ

သင့်နဖူးပတ်လည် ရစ်ဝိုင်းဆဲ
ဖျားနာမှုရဲ့ တင်းမာတဲ့ ရေပြင်ညီ
တိုက်ပွဲရဲ့ တစ်ဟုန်ထိုး ဖိဆန်ခြင်းနဲ့
အသူတရာနက် ချောက်ထဲ ပစ်ချ ကယ်တင်ကြိုး
ညနက်နက်မှာ နစ်မြုပ်နေသူတွေကို ဆယ်ယူဖို့ -

အို--အေး အို--အေး
လူးလိမ့်နေတဲ့ သရပင်လယ်ထဲမှာ တလှုပ်လှုပ်
စကားလုံးတွေဟာ ဒရောသောပါး ဆင်ကန်းတောတိုး -

(Nelly Sachs - Still Looped Around Your Forehead)

မြန်မာပြန် - ပန်ဒီရာ

ဒီတယ်ကဗျာ • ၁၁၈

ပါးစပ်

ပါးစပ်

သေခြင်းနဲ့

ကြယ်အလင်းတန်းတွေ ကိုစုပ်ယူလို့

သွေးလွှတ်ကြောက ပန်းထွက်လာတဲ့

သွေးတွေရဲ့ လျှို့ဝှက်ချက်တွေကို ဆောင်ယူလို့

အဲဒီသွေးတွေကို ကမ္ဘာကြီးက ရေငတ်ပြေ အားရပါးရသောက်သုံးပြီး

ရွှင်လို့ လန်းလို့

သေအံ့မှူးမှူး

ပန်းတိုင်မဲ့ အနိဋ္ဌာရုံ ဖုန်မှုန့်ရဲ့

ငေးငိုင်မျက်လုံးနဲ့ ဆိတ်ငြိမ်မှုကနေ

သူ့ရှုထောင့်ဟာ ဆင်းသက်လာ

အမြင်အာရုံရဲ့ နယ်စပ်မျဉ်းကို ဖြတ်ကျော်

အချိန်ဆိုတဲ့ ဇာတ်ထုပ်က

သူ့အေးစက်စက် မျက်နှာသုတ်ပဝါနောက်

မြှုပ်နှံရချိန်

(Nelly Sachs – Mout)

မြန်မာပြန် - ပန်ဒိုရာ

စောင့်

စောင့်

စာတွေ အိမ်ပြန်ရောက်သည်အထိ

အလှူငြီးငြီးကန္တာရကနေ

နှုတ်တော်တွေနဲ့ အစားခံရပြီးတော့

စောင့်

အချစ်ရဲ့ ကဏ္ဍဆန်တဲ့ ဘူမိဗေဒ

ရင့်မှည့်ပွင့်အာလာသည်အထိ

သူ့ကပ်ကမ္ဘာတွေဖြတ်သန်းပြီး အရောင်လက်နေ

လက်ချောင်းတော်တွေနဲ့ တောက်ပနေ

သူ့ဖန်ဆင်းမှုရဲ့ စကားလုံးကို ပြန်တွေ့

အဲဒီမှာ စာရွက်ပေါ်မှာ

သေတဲ့အချိန် သီချင်းဆိုနေဆဲ

အဲဒီမှာ

အစ

အဲဒီမှာ

ချစ်သူ

အဲဒီမှာ -

(Nelly Sachs - Wait)

မြန်မာပြန် - ပန်ဒီရာ

ပါဘလို နေရူဒါ

“ဆောင်ရွက်လုပ်ရှားမှုနှင့်အတူ အခြေခံကျတဲ့ အင်အားကို တိုက်ကြီးရဲ့ ကံကြမ္မာနဲ့ အိပ်မက်တွေ ရှင်သန်အောင် ဆောင်ယူလာတဲ့ ကဗျာအတွက်”

Pablo Neruda

(pen-name of **Neftalí Ricardo Reyes Basoalto**)

ဖွား ၁၉၀၄၊ ဇူလိုင် ၁၂။ ပါရယ် ၊ ချီလီ

ဆုံး ၁၉၇၃၊ စက်တင်ဘာ ၂၃။ စန်တီယာဂို၊

ချီလီ

ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ ချီလီ

ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၇၁

နယ်ပယ် ကဗျာ

ဘာသာစကား စပိန်

ပါဘလို နေရူဒါ (၁၉၀၄-၁၉၇၃)ဟာ ချီလီနိုင်ငံ ပါရယ်မြို့မှာ မွေးဖွားပြီး သူ့ဖခင်က မီးရထားအမှုထမ်းဖြစ်တယ်။ နာမည်ရင်းက နက်ဖတ်လေ ရီကာဒို ရီယေ ဘတ်ဆော်လ်တို။ သူ့မိခင်က ဆရာမဖြစ်ပြီး သူ့ကိုမွေးဖွားပြီး နှစ်လ အကြာမှာ ဆုံးတယ်။ နေရူဒါဟာ ဆယ်နှစ်သားအရွယ်မှာကို ပထမဆုံးကဗျာတွေကို ရေးနေခဲ့ပြီဖြစ်ပေမဲ့ သူ့ ဖခင်ကတော့ သားဖြစ်သူရဲ့ စာရေးခြင်းနဲ့ စာပေအပေါ် စိတ်ဝင်စားမှုကို မလိုလားခဲ့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ နေရူဒါက သူ့ကို အားပေးမယ့်သူတွေနဲ့ လည်း ဆုံခဲ့ရတယ်။ အဲဒီထဲမှာ နောင် နိဘယ်ဆုရှင်တစ်ဦးဖြစ်လာတဲ့ ဂါဘရီယဲလ် မစ္စထရယ်လ်လည်း ပါတယ်။ မစ္စထရယ်လ်က အဲဒီအချိန်က နေရူဒါတို့ နေထိုင်ရာ မြို့ (တင်မူကို)မှာ မိန်းကလေးအလယ်တန်းကျောင်းမှာ ကျောင်းအုပ်ဖြစ်တယ်။ အသက် ၁၃ နှစ်အရွယ်မှာ နေရူဒါရေးတဲ့ အက်ဆေးတစ်ပုဒ်က ဒေသန္တရ သတင်းစာမှာ ပုံနှိပ်ဖော်ပြခံရတယ်။ ၁၉၂၀ မှာတော့ စာပေဂျာနယ်ဖြစ်တဲ့ ဆဲလ်ဟာ ဩစထရယ်မှာ ပါဝင်ရေးသားသူတစ်ယောက်ဖြစ်လာပြီး ကလောင်နာမည် ပါဘလိုနေရူဒါကို သုံးခဲ့တယ်။ ချက်ကဗျာဆရာ ဂျွန် နေရူဒါ (၁၈၃၄-၁၈၉၁) ရဲ့ နာမည်ကနေ ယူထားတာဖြစ်ပြီး သူ့အဖေက သူကဗျာရေးတာ လက်မခံတာကို

ရှောင်ဖို့အတွက်လည်း ဖြစ်တယ်။ ၁၉၂၆ မှာ ပထမဆုံး ကဗျာစာအုပ်ဖြစ်တဲ့ ဆည်းဆာချိန်စာအုပ် (*Crepusculario*) ထွက်လာပြီး နောက်နှစ်မှာ အချစ်ကဗျာ နှစ်ဆယ်နဲ့ စိတ်ပျက်မှုတေးတစ်ပုဒ် (*Veinte poemas de amor y una cancion desesperada*) ထွက်တယ်။ အချစ်ကဗျာပေါင်းချုပ်ဖြစ်ပြီး ဧရာတစ်အရေးအသားတွေကြောင့်၊ အထူးသဖြင့် ရေးတဲ့သူရဲ့ အသက်ငယ်ရွယ်တာ ကိုလည်း ထည့်တွက်ပြီး အငြင်းပွားစရာ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ နှစ်အုပ်စလုံးကို ဝေဖန်သူ တွေက ချီးကျူးလက်ခံခဲ့ပြီး တခြားဘာသာများစွာကိုလည်း ပြန်ဆိုခံခဲ့ရတယ်။ ဒုတိယစာအုပ်ဟာ ဆယ်စုများဆက်ပြီး သန်းချီ ရောင်းချခဲ့ရပြီး နေရူဒါရဲ့ လူသိအများဆုံး စာတစ်အုပ် ဖြစ်တယ်။ စာပေရေးသားလှုပ်ရှားမှုတွေ လုပ်နေ စဉ်မှာပဲ နေရူဒါဟာ စန်တီယာဂိုမှာရှိတဲ့ ချီလီတက္ကသိုလ်မှာ ပြင်သစ်နဲ့ ဆရာ အတတ်ပညာကို လေ့လာသင်ယူခဲ့တယ်။

၁၉၂၇ နဲ့ ၁၉၃၅ အတွင်း ချီလီအစိုးရက သူ့ကို မြန်မာ၊ သီဟိုဠ်၊ ဂျာဗား၊ စင်္ကာပူ၊ ဗြူနိုင်းဒီးရှီး၊ ဘာစီလိုနာနဲ့ မဒရစ်တို့ဆီ ဂုဏ်ထူးဆောင်ကောင်စစ်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်စေလွှတ်ခဲ့တယ်။ သံတမန် ဝန်ထမ်းဘဝမှာ နေရူဒါဟာ ကဗျာ အမြောက် အမြား ဖတ်ရှုခဲ့ပြီး မတူကွဲပြားတဲ့ ကဗျာပုံစံတွေကိုလည်း စမ်းသပ်ရေးသားခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ ကဗျာရေးသားထုတ်လုပ်ခဲ့တာဟာ အဲဒီခက်ခဲပင်ပန်းတဲ့ ကာလတွေအတွင်းမှာ လည်း အပါအဝင်ဖြစ်ခဲ့ပြီး တခြား လက်ရာတွေကြားမှာ သူ့ရဲ့ ပညာပိုင်းဆိုင်ရာ နက်နဲပြီး ဆာရီယယ်ဆန်တဲ့ ကဗျာတွေပါတဲ့ ကဗျာပေါင်းချုပ် *Residencia en la tierra* (၁၉၃၃)ကတော့ စာပေဆိုင်ရာ ထိုးထွက်အောင်မြင်မှုတစ်ခုလို့ သတ်မှတ်ကြတယ်။

စပိန်ပြည်တွင်းစစ်နဲ့ နေရူဒါသိက္ခမီးတဲ့ စပိန်ကဗျာဆရာ ဂါစီယာ လော်ကာ အသတ်ခံရတာဟာ သူ့အပေါ် ပြင်းပြင်းထန်ထန်သက်ရောက်ခဲ့ပြီး နေရူဒါဟာ ရီပတ်ဘလီကင်တွေဘက်ကနေ အတိအလင်း ထောက်ခံခဲ့တယ်။ ပထမဆုံး စပိန်၊ နောက် ပြင်သစ်မှာ ဆက်ရေးတဲ့ ကဗျာစု *ငါ့နှလုံးသားထဲက စပိန်* (*España en el Corazón*) ကိုလည်း ၁၉၃၇ မှာ ထုတ်ဝေခဲ့တယ်။ အဲဒီနှစ်မှာပဲ သူ့အမှတ်ရနေခဲ့တဲ့ သူ့ဇာတိနိုင်ငံကို ပြန်ခဲ့ပြီး အဲဒီနောက်ပိုင်းကာလတွေ အတွင်း သူ့ကဗျာဟာ နိုင်ငံရေးနဲ့ လူမှုရေးကိစ္စရပ်တွေဆီ ဇောင်းပေးထားတဲ့ လက္ခဏာရှိတယ်။ ငါ့နှလုံးသားထဲက စပိန် ကဗျာစာအုပ်ဟာ သူ့ရဲ့ အားသာချက် တွေကြောင့် ကြီးမားတဲ့ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိခဲ့ပြီး ပြည်တွင်းစစ်အတွင်း ရှေ့တန်းမှာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ရတယ်။

၁၉၃၉ မှာ နေရူဒါကို ပါရီမှာ အခြေစိုက်တဲ့ စပိန်လူဝင်မှုရှာနာမာ ကောင်စစ်ဝန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရတယ်။ အဲဒီမှာ နေရူဒါရဲ့ အဆိုအရ သူလုပ်ခဲ့သမျှ အမြင့်မြတ်ဆုံး မစ်ရှင်ပဲ ဆိုတဲ့ ပြင်သစ်က စုတ်ချာတဲ့ စခန်းတွေမှာ နေထိုင်နေရတဲ့

စပိန်စစ်ပြေး ၂၀၀၀ ကို ချီလီပို့ပေးတဲ့ အလုပ်ကို တာဝန်ယူခဲ့တယ်။ သိပ်မကြာဘူး မက္ကဆီကိုကို ပြောင်းရတယ်။ အဲဒီမှာ သူ့ရဲ့ *Canto General de Chile* ကို ပြန်ရေးတယ်။ တောင်အမေရိကတိုက် တစ်တိုက်လုံးရဲ့ သဘာဝလောက၊ လူထု ပြည်သူတွေနဲ့ သမိုင်းရေး ကံကြမ္မာ အကြောင်းကို မဟာကဗျာကြီးတစ်ပုဒ်အဖြစ် ပြောင်းပြီးဖွဲ့တယ်။ ဒီစာအုပ်ကို *Canto General* နာမည်ပေးပြီး မက္ကဆီကိုမှာ ထုတ်တယ် (၁၉၅၀)။ ချီလီမှာလည်း တရားမဝင် ထုတ်ဝေတယ်။

၁၉၄၃ မှာ ချီလီကို ပြန်ရောက်ပြီး ၁၉၄၅ မှာ ဆီနိုက်အမတ်အဖြစ် ရွေးချယ်ခံရတယ်။ ချီလီ ကွန်မြူနစ်ပါတီထဲကိုလည်း ဝင်တယ်။ နောက်တော့ သမ္မတ ဂွန်ဇာလက် ဗီဒေလာရဲ့ ၁၉၄၇ မိုင်းအလုပ်သမား သပိတ်ကို ဖိနှိပ်တဲ့ ပေါ်လစီကို ကန့်ကွက်ခဲ့တာကြောင့် သူ့နိုင်ငံထဲမှာပဲ နှစ်နှစ်လောက် မြေအောက်ရောက်ပြီး လှည့်လည်ခိုလှုံနေရတယ်။ ၁၉၄၉ မှာ အင်ဒီးတောင်တန်းတွေကို မြင်းစီးဖြတ်ပြီး အာဂျင်တီးနားကို ထွက်ပြေးနိုင်ခဲ့တယ်။ ပြည်ပြေးဘဝနဲ့ နေရစဉ်မှာ နေရူဒါဟာ ဥရောပဘက်ကိုလည်းရောက်တယ်။ ပါရီမှာ ကျင်းပတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးအင်အားစုတွေရဲ့ ကမ္ဘာ့ညီလာခံကိုလည်း တက်လိုက်သေးတယ်။ ၁၉၅၂ မှာ ဗီဒေလာအစိုးရ နိဂုံးချုပ်ခါနီး သမ္မတရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ သမ္မတလောင်း အာလန်ဒေ ရေပန်းစားနေတဲ့အချိန် နေရူဒါ ဒုတိယအခေါက် ပြည်တော်ပြန်ခဲ့တယ်။ ၁၉၇၀ မှာ အာလန်ဒေက ပြင်သစ်နိုင်ငံ ချီလီ သံအမတ်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်တဲ့အတွက် နှစ်နှစ်ခွဲလောက် တာဝန်ယူပြီး ကျန်းမာရေး ယိုယွင်းစပြုလာတာနဲ့ ချီလီကို ပြန်ခဲ့တယ်။

နေရူဒါရဲ့ စာပေထုတ်လုပ်အားဟာ ထူးထူးကဲကဲ ကြီးမားကျယ်ပြန့်လှတယ်။ သာဓကအနေနဲ့ သူ့ရဲ့ *Obras Completas* ကို ပုံမှန် ပြန်ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့တာ ၁၉၅၁ မှာ စာမျက်နှာ ၄၅၉ ပါဝင်ခဲ့ပြီး ၁၉၆၂ မှာ စာမျက်နှာ ၁၉၂၅ ဖြစ်လာတယ်။ နောက် ၁၉၆၈ မှာ ထုတ်ဝေတော့ စာမျက်နှာ ၃၂၃၇ ရှိပြီး နှစ်တွဲခွဲထုတ်ရတယ်။

၁၉၇၃ မှာ အာလန်ဒေ အစိုးရကို ဗိုလ်ချုပ် ပီနိုချေးရဲ့ စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းတော့ ပရောစတိတ်တင်ဆာကြောင့် ဆေးကုသခံနေရတဲ့ နေရူဒါဟာ စိတ်ထိခိုက်ကြေကွဲခဲ့ရတယ်။ စက်တင်ဘာ ၁၁ ရက် အာဏာသိမ်းပြီးတဲ့နောက် နေရူဒါရဲ့ အိမ်ကို စစ်တပ်တွေ မြေလှန်ရှာတော့ အဲဒီမှာ နေရူဒါရှိနေခဲ့ပြီး သူ့ရဲ့ မှတ်ချက်စကားဟာ ကျော်ကြားလှတယ်။ 'အနံ့သာ ရှာကြ၊ ဒီမှာ မင်းတို့ မတွေ့က အန္တရာယ်အရှိဆုံး တစ်ခုပဲ ရှိတယ်။ အဲဒါ ကဗျာပဲ။'

စက်တင်ဘာ ၂၃ ကျတော့ ကဗျာဆရာကြီးဟာ စန်တီယာဂိုက ဆေးရုံမှာ နှလုံးချို့ယွင်းပြီး ဆုံးပါးတယ်။

နိတယ်ကဗျာ • ၁၂၄

ဒီနေ့ညမှာ ငါ ကဗျာရေးနိုင်ပြီ

ဒီနေ့ညမှာ ကြေကွဲစရာ အကောင်းဆုံး
ကဗျာတွေကို ငါ ရေးနိုင်ခဲ့ပြီ။

ဥပမာ ...

'ညဟာ ပြိုကွဲပျက်စီးသွားပြီး
အပြာရောင်ကြယ်ပွင့်များဟာ
အဝေးမှာ တုန်ယင်နေကြတယ်' ဆိုတဲ့
ကဗျာမျိုး။

ညလေဟာ
ကောင်းကင်အနံ့မှာ လျှောက်လည်နေပြီး
တေးညည်းနေတယ်။

ဒီလိုညမျိုးမှာ
ကြေကွဲစရာအကောင်းဆုံး
ကဗျာတွေကို ငါရေးနိုင်ခဲ့ပြီလေ။

သူ့ကို ငါ ချစ်ခဲ့တယ်၊ တစ်ခါတလေမှာ
သူ့ကလည်း ငါ့ကို ချစ်ခဲ့တယ် ဆိုတဲ့
ကဗျာမျိုး။

ဒီလိုညမျိုးမှာ
ရင်ခွင်ထဲမှာ သူ့ကို မေ့ထားခဲ့တယ်။

ဆုံးစမထင်တဲ့ ကောင်းကင်ကြီးအောက်မှာ
သူ့ကို ထပ်ခါထပ်ခါ နှမ်းခဲ့တယ် ဆိုတဲ့
ကဗျာမျိုး။

သူဟာ ငါ့ကို ချစ်ခဲ့တယ်၊ တစ်ခါတလေမှာ
 ငါကလည်း သူ့ကို ချစ်ခဲ့တာပါပဲ
 သူ့ရဲ့ ကြီးမားတည်ငြိမ်တဲ့ မျက်လုံးတွေကို
 ဘယ်မှာ မချစ်ဘဲ နေနိုင်ပါ့မလဲ ဆိုတဲ့
 ကဗျာမျိုး။

ဒီနေ့ညမှာ
 ကြေကွဲစရာ အကောင်းဆုံးကဗျာတွေကို
 ငါ ရေးနိုင်ပြီလေ။

သူ့ကို ငါ မချစ်တော့ဘူးလို့ ထင်အောင်လို့
 သူ့ကို ငါ ဆုံးရှုံးသွားပြီဆိုတာ
 ခံစားနိုင်အောင်လို့
 ထုထည်ကြီးတဲ့ ည
 သူ မရှိတော့တဲ့အတွက်
 ပိုပြီး ထုထည်ကြီးတဲ့ ညကို နားထောင်ဖို့
 စားကျက်တွေပေါ်မှာ
 နင်းစက်တွေ ကျသလို
 ကဗျာဟာ
 ငါ့ဝိညာဉ်ပေါ်ကို ကျလာခဲ့တယ် ဆိုတဲ့
 ကဗျာမျိုး။

ငါ့အချစ်ဟာ
 သူ့ကို သိမ်းဆည်း မထားနိုင်တော့ပေမဲ့
 အရေးမကြီးတော့ပါဘူး
 ညဟာ ပြိုကွဲသွားပြီး
 ငါ့အနီးမှာ သူ မရှိတော့ပြီပဲ ဆိုတဲ့
 ကဗျာမျိုး။

နိကာယကဗျာ • ၁၂၆

ဒါပါပဲ

အဝေးမှာ တစ်ယောက်က သီချင်းဆိုလို့

အဝေးမှာ

ငါ့ဝိညာဉ်ဟာ သူ့ကို ဆုံးရှုံးခဲ့ရုံနဲ့

မကျေနပ်သေးဘူး။

ငါ့အမြင်ဟာ

သူ့ဆီကို လိုက်သွားတော့မယ့်ပုံ

သူ့ကို လိုက်ရှာနေတယ်

အဲဒီတုန်းက

တို့နှစ်ယောက်ဟာ

အတူတူ မဟုတ်ကြတော့ဘူးလေ။

အရင်က သစ်ပင်တွေကို

အရင်ကလို ဖြူရော်သွားစေတဲ့ ညမျိုးမှာ

တို့နှစ်ယောက်ကတော့

အရင်ကလို မဟုတ်တော့ပြီဆိုတဲ့ ကဗျာမျိုး။

ငါ သူ့ကို မချစ်တော့တာကတော့

သေချာပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ သူ့ကို ဘယ်လောက်ချစ်ခဲ့ရသလဲ

ငါ့အသံဟာ

သူ့သောတအာရုံကို ထိတွေ့ဖို့

လေကို ရှာဖို့ ကြိုးစားခဲ့တယ်။

တခြားသူ တစ်ယောက်

သူဟာ

တခြားသူတစ်ယောက်ရဲ့ ချစ်သူ

ဖြစ်နေတော့မယ်

တစ်ခါတုန်းက ငါ့အနမ်းတွေလိုပေါ့

သူ့အသံ သူ့ရဲ့ တောက်ပတဲ့ ကိုယ်ခန္ဓာ

သူ့ရဲ့ အဆုံးမရှိတဲ့ မျက်လုံးတွေ

ငါ သူ့ကို မချစ်တော့တာကတော့

သေချာပါတယ်

ပါပေမဲ့ သူ့ကို ချစ်ချင်လည်း ချစ်ဦးမှာပဲ
အချစ်ဟာ သိပ်တိုတောင်းပြီး
မမှလျော့ခြင်းဟာ
သိပ်ရှည်လျားလှတယ်ဆိုတဲ့ ကဗျာမျိုး။

ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့
ဒီလိုညမျိုးတွေမှာ
ငါဟာ သူ့ကို ရင်ခွင်မှာ ပွေ့ထားပြီး
ငါ့ဝိညာဉ်ဟာ သူ့ကို ဆုံးရှုံးခဲ့ရုံနဲ့
မကျေနပ်သေးဘူး ဆိုတဲ့ ကဗျာမျိုး။

ဒီဝေဒနာဟာ
သူ့ကြောင့် ခံစားရတဲ့
နောက်ဆုံး ဝေဒနာ ဖြစ်ချင် ဖြစ်လာမှာပဲ
ဒီနောက်ဆုံး ကဗျာလေးတွေကိုတော့
သူ့အတွက် ငါရေးလိုက်ပါတယ်။

(Pablo Neruda – Tonight I Can Write)

မြန်မာပြန် - မောင်သစ်တည်

ပင်လယ်

တစ်ခုတည်းသော သတ္တဝါ၊ ဒါပေမဲ့ သွေးမရှိဘူး။
တစ်ခုတည်းသော ထွေးပွေ့မှု၊ သေခြင်းတရား ဒါမှမဟုတ် နှင်းဆီ။
ငါတို့ရဲ့ ဘဝတွေကို ပင်လယ်က လာရောက်စုစည်းပေးတယ်
ကာကွယ်ပေးတယ် ပိုင်းခြားပေးတယ် တစ်ကိုယ်တည်း သိဆိုပြတယ်
ညမှာ နေ့မှာ လူနဲ့ သတ္တဝါတွေမှာ။
အနှစ်သာရက - စိတ်အားထက်သန်မှုနဲ့ အေးမြမှု - လှုပ်ရှားမှု။

(Pablo Neruda - The Sea)

မြန်မာပြန် - ဖြူနှင်းဗွေ

ဟယ်ရီ မာတင်ဆန်

“နှင်းပေါက်ကလေးကို ဖမ်းဆုပ်ပြီး စကြဝဠာကို ထင်ဟပ်ပြတဲ့ အရေးအသားအတွက်”

Harry Martinson

ဖွား ၁၉၀၄၊ မေ ၆။ ဂျမ်ရှူးဂ်၊ ဆွီဒင်

ဆုံး ၁၉၇၈၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၁။ စတော့ဟုမ်း၊ ဆွီဒင်

ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ ဆွီဒင်

နယ်ပယ် ကဗျာ၊ စကားပြေ

ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၇၄

ဘာသာစကား ဆွီဒစ်ရှ်

(ဆွီဒစ်ရှ်စာရေးဆရာ အိုင်ဝင်း ဂျွန်ဆင် **Eyvind Johnson** နှင့်အတူ ဆုကို ပူးတွဲရရှိ)

ဟယ်ရီ မာတင်ဆန် (၁၉၀၄-၁၉၇၈)ဟာ ဆွီဒင်နိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်းက ဂျမ်ရှူးဂ်မှာ ဖွားမြင်တယ်။ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်မှာပဲ ဆွီဒင်ကျေးလက်ပိုင်းမှာ မွေးစားကလေးအဖြစ် အထားခံခဲ့ရပြီး မိဘနှစ်ပါးစလုံး ပျောက်ဆုံးသွားတယ်။ ကလေးသူငယ်ဂေဟာတွေနဲ့ ကျောင်းတွေမှာ လောကခံနိုင်မိမြင့် အမျိုးမျိုးကြုံခဲ့ရတဲ့ ကလေးဖြစ်ပြီး အသက် ဆယ့်ခြောက်နှစ်မှာ ထွက်ပြေးခဲ့ပြီး သင်္ဘောတစ်စင်းပေါ် ပါသွားတယ်။ သင်္ဘောတွေပေါ်နဲ့ နိုင်ငံရပ်ခြားတွေမှာ အလုပ်သမားအဖြစ် ကျင်လည်ခဲ့ရတယ်။ ဘရာဇီးနဲ့ အိန္ဒိယဘက်ကိုလည်း ရောက်ခဲ့တယ်။ နောက်တော့ အဆုတ်မကောင်းတာနဲ့ ဆွီဒင်ကမ်းပေါ် ဆင်းကျန်နေခဲ့ရပြီး ပုံမှန်တည်ငြိမ်တဲ့ အလုပ်အကိုင်မရှိဘဲ လှည့်လည် နေထိုင်နေခဲ့တယ်။ လမ်းမတွေပေါ် လူလေလူလွင့် တစ်ယောက်အဖြစ် သွားလာနေခဲ့တဲ့ ဘဝအချိန်တွေပဲ။ သူ အသက် ၂၁ နှစ် အရွယ် မယ်လမူး မြို့ကြီးမှာ အလုပ်လက်မဲ့ အခြေအနေမဲ့ အဖြစ်နဲ့ အဖမ်းခံရ သေးတယ်။

ဒီခရီးတွေ၊ ပတ်ဝန်းကျင်မျိုးစုံမှာ အလုပ်လုပ်ခဲ့ရတဲ့ နှစ်ကာလတွေကနေ နောက်ပိုင်းမှာ သူ့ရဲ့ စာပေဆိုင်ရာ ကြိုးပမ်းမှုတွေအတွက် ကုန်ကြမ်းတွေနဲ့

အာရုံဝင်စားမှုတွေကို ရခဲ့တာပဲ။ သူ့ရဲ့ စကားပြေစာအုပ် နှစ်အုပ်လောက်မှာ ၁၉၂၀ ခုနှစ်များက ရေးရေး၊ သင်္ဘောတွေရဲ့ လောကကမ္ဘာကို လျှပ်တစ်ပြက်အကြည့် တွေ၊ မြင်ကွင်းတွေ၊ အမှတ်ရချက်တွေ တွေ့နိုင်တယ်။

၁၉၂၉ မှာတော့ သူက ကဗျာဆရာအဖြစ် လူငယ်ငါးဦး (*Fem unga*) ဆိုတဲ့ စာအုပ်နဲ့ ပွဲဦးထွက်ခဲ့တယ်။ သူနဲ့ အတူ အာသာ လန်ကွစ်၊ ဂုစတပ်ဖ် ဆန်ဒ်ဂရင်း၊ အဲရစ် အုစ်ကလန်နဲ့ ဂျိုးဇက် ဂျဲလ်ဂရင်းတို့ ပါတယ်။ ဆွီဒစ်ရှ် မော်ဒန်ဝါဒကို မိတ်ဆက်ပေးခဲ့တဲ့ စာအုပ်ဖြစ်တယ်။ သူ့ကဗျာက သဘာဝအပေါ် ချစ်မြတ်နိုးခြင်းကို စူးရှတဲ့အမြင်နဲ့ ကြည့်ကာ လူသားဝါဒအပေါ် နက်နက် ရှိုင်းရှိုင်းခံစားချက်နဲ့ တွယ်ဆက်ထားတယ်။ သူဟာ တစ်ဝက်တစ်ပြက် ကိုယ်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိဖြစ်တဲ့ ပန်းပွင့်နေတဲ့ ဖက်ယားပင် (*Nässlorna blomma*) နဲ့ ၁၉၃၅ မှာ ထင်ရှားအောင်မြင်တဲ့ ဝတ္ထုရေးဆရာဖြစ်လာတယ်။ ဂေဟာကနေ ထွက်လာတဲ့ ကလေးတစ်ယောက် ရဲ့ ဖြစ်တည်မှု အမှတ်ရချက်များ အထူးသဖြင့် ကလေးရဲ့ ကိုယ်ပိုင် တွေးဆသိရှိခြင်း နည်းလမ်းများနဲ့ ဘဝနဲ့ လူတွေကို နားလည်ဖို့ ကြိုးပမ်းချက်များ ပါဝင်တယ်။

ကလေးဘဝရဲ့ မှတ်ဉာဏ်နယ်မြေပေါ် စိတ်ပညာဆိုင်ရာ သိမှတ်မှုနဲ့ ယှဉ်ပြီး ကဗျာတွေလည်း ထွက်လာတယ်။ နောက် ဆက်ပြီး သဘာဝလေ့လာချက် တွေကို စဉ်တိုက်ရေးတဲ့စကားပြေတွေလည်း ထွက်တယ်။ ဒီအထဲမှာ စာရေးသူက မြက်ခင်းထဲက တွေးဆခြင်းလို့ ခေါ်ဆိုရာ စကားလုံးများနဲ့ စူးစမ်းလေ့လာချက်များ ကို ပေါင်းစပ်ထားတယ်။ ၁၉၂၉ မှာ စတော့ဟုမ်း မင်းမဲ့ဝါဒီ သတင်းစာ ဘရန်ဒီ မှာ ဆုံတဲ့ မော် မာတင်ဆန်နဲ့ အိမ်တောင်ပြုတယ်။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံကို ၁၉၃၄ မှာ ခရီးထွက်သေးတယ်။

သူ့ရဲ့ အထင်ရှားဆုံး လက်ရာတစ်ခုကတော့ အဲနီယာရာ (*Aniara*) ကဗျာစဉ်ပဲ ဖြစ်တယ်။ အာကာသခရီးအတွင်း သူ့လမ်းကြောင်း ပျောက်ဆုံးသွားပြီး အာကာသထဲမျောနေတဲ့ အာကာသယဉ် အဲနီယာရာရဲ့ ဇာတ်ကြောင်းကို ရေး ထားတာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီထဲမှာ ကျွန်တော်တို့ မိုးဆက်တွေက သူ့သဘောအလိုအတိုင်း ပြုမူဆက်ဆံနေတဲ့ ဂြိုဟ်ကမ္ဘာအကြောင်းနဲ့တကွ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ သိစိတ်အတွင်း အလှအယက် တိုးတက်ရေးလောကတွေက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကြောက်ရွံ့မှုတွေနဲ့ ဘယ်ကို ဦးတည်နေသလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းတွေဖြစ်တယ်ဆိုတာလည်း ပါဝင်တယ်။

မာတင်ဆန်ဟာ စတော့ဟုမ်းက ကာရိုလင်စကာ တက္ကသိုလ်ဆေးရုံမှာ ကိုယ့်ကိုယ် ကိုယ် ကပ်ကြေးနဲ့ ထိုး 'ဆက်ပုကု' လုပ်ပြီး ၁၉၇၈ ဖေဖော်ဝါရီ ၁၁ ရက်မှာ ကွယ်လွန်တယ်။

၁၉၇၄ မှာ နိဘယ်စာပေဆုကို ပူးတွဲရခဲ့တဲ့ ဟဲရီမာတင်ဆန်ရော အိုင်ဝင်း
 ဂျန်ဆင်ပါ နိဘယ်ဆုရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့ထဲ ပါဝင်နေတာဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီနှစ်
 နိဘယ်စာပေဆုဟာ အကြီးအကျယ် အငြင်းပွားစရာ ဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ အဲဒီနှစ်က
 ဆုအတွက် အလေးသာနေတဲ့သူတွေမှာ ဂရမ် ဂရင်း၊ ဆောဘဲလို့နဲ့ ဗလာဒီမာ
 နာဘိုကော့တို့လည်း ပါဝင်တယ်။ မာတင်ဆန်ဟာ ထိခိုက်ခံစားလွယ်သူဖြစ်တဲ့
 အတွက် သူဆုရပြီးတဲ့ နောက်ပိုင်း ထွက်ပေါ်လာတဲ့ ဝေဖန်ချက်တွေအပေါ်
 ခံယူကိုင်တွယ်ဖို့ ခက်ခဲတဲ့အတွက် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သတ်သေခဲ့တာလို့လည်း
 ဆိုကြတယ်။

နိဘယ်ကဗျာ • ၁၃၂

ဦး* အကြံပြုချက်

မင်းဆီမှာ ကြေးပြားတွေ နှစ်ဆေရှိရင်တဲ့၊ ဦးက ခရီးမှာပြောခဲ့
ပေါင်မုန့်တစ်တုံးရယ် ပန်းတစ်ပွင့်ရယ် ဝယ်။
ပေါင်မုန့်က မင်းကို အာဟာရဖြည့်တင်းစေဖို့၊
မင်းဝယ်လိုက်တဲ့ပန်းက ပြောပြပါလိမ့်မယ်
ဘဝဆိုတာ ရှင်သန်ဖို့ ထိုက်တယ်လို့။

(Harry Martinson - Li Ti's Advice)

Translated from the Swedish by Lars Nordstrom

မြန်မာပြန် - သစ်စိုး

* Li Ti

ဒီနေရာနဲ့ ခပ်လှမ်းလှမ်း

ဒီနေရာနဲ့ ခပ်လှမ်းလှမ်းကနေ အိပ်မက်တစ်ခု ပေးပို့လိုက်ချင်ရဲ့။
ဟိုးမြင့်မြင့်မှာ ပျံလွှားတွေ ပျံဝဲနေကြ။
မင်းဂျုံတွေ မှည့်နေလောက်ပြီ
ဝါကျင့်ကျင့် ရှိုင်းဂျုံခင်းသမုဒ်ပြင်ကျယ်ဖြတ်လို့
ပေါင်မုန့်တောင်ပံခတ်သံ တိုးတိုးကို ကြားရ။
ဒါဟာ ရေစင်နဲ့ ကျောက်တုံးတွေရှိရာ ကမ္ဘာ၊
ပေါင်မုန့်မရှိတဲ့လက်နဲ့ ပေါင်မုန့်ကောက်ကြောင်းတွေ ရေတွက်ကြည့်နေမိ။

(Harry Martinson - Far from Here)

Translated from the Swedish by Lars Nordstrom

မြန်မာပြန် - သစ်စိုး

ကတိရွာ

ဇာတိရွာရဲ့ ဥယျာဉ်ခြံမြေတွေမှာ၊ တီကောင်တွေ
 မြေသားကို ဖွပေးနေကြ၊ ကိုလံဘိုင်^၁ ပန်းပင်တွေ ပေါက်နေဆဲ
 အိမ်တိုင်းစေ့ ချိန်သီးနှာရီတွေ ရှေးဟန်အတိုင်း တချောက်ချောက်မြည်နေ။
 တိုက်ပုတွေဆီက ယစ်ပူဇော်ရာကျောက်တိုင်လို မီးခိုးတလူလူပေါ့
 ရပ်ဝေးကနေ၊ ကမ္ဘာ့သမုဒ်ပြင်နဲ့ ဘာစီလိုနာ၊ ဆောင်ကြာမြိုင်လမ်းကြိုလမ်းကြား
 တွေရဲ့

အလုပ်ကြမ်းကနေ ရောက်လာကြသူတွေအဖို့၊
 ဒီငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းရွာလေးဟာ ဆွံ့အ မုသားလိုတဲ့။
 လိုလိုလားလား ထွေးပိုက်ထားရမယ့် မုသား၊ မိစ္ဆာသစ္စာတရားအားလုံးကို
 ချနင်းပစ်ရမယ့် မုသား။

(Harry Martinson - Home Village)

Translated from the Swedish by Robin Fulton

မြန်မာပြန် - သစ်စိုး

၁။ columbine

၂။ Barcelona

ယူဂျေယို မောန်တာလေ

“ကြီးမားတဲ့ အနုပညာခံစားနိုင်စွမ်းနဲ့အတူ ဟုတ်ယောင် ထင်မှုတွေမရှိဘဲ ဘဝအပေါ်အမြင်ရဲ့ အမှတ်သင်္ကေတတွေ အောက်က လူသားတန်ဖိုးတွေကို အနက်ပြန်ထားတဲ့ သူ့ရဲ့ ကွဲပြားခြားနားတဲ့ ကဗျာအတွက်”

Eugenio Montale

ဖွား ၁၈၉၆၊ အောက်တိုဘာ ၁၂။ ဂျီနိုအာ၊
အီတလီ

ဆုံး ၁၉၈၁၊ စက်တင်ဘာ ၁၂။ မီလန်၊ အီတလီ

ဆုရစဉ်နေ့ထိုင်ရာ အီတလီ

ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၇၇

နယ်ပယ် ကဗျာ

ဘာသာစကား အီတာလျန်

ယူဂျေယို မောန်တာလေ (၁၈၉၆-၁၉၈၁)ဟာ စာတုပစ္စည်းထုတ်ကုန် ကုန် သွယ်တဲ့ မိသားစုကနေ ဂျီနိုအာမှာ ဖွားမြင်တဲ့ အငယ်ဆုံးသား။ အလယ်တန်း အဆင့်မှာ ကျောင်းဆက်မတက်ဖြစ်ဘဲ ပညာရေးမှာ အများအားဖြင့်တော့ ကိုယ်တိုင် လေ့လာသင်ယူရခဲ့တယ်။ အော်ပရာ အဆိုကိုလည်း သင်ယူလိုက်သေး တယ်။ မြို့တော် စာကြည့်တိုက်ကို မကြာခဏသွားပြီး သူ့အစီမံဖြစ်သူရဲ့ သီးသန့် ဒဿနိကဗေဒသင်ခန်းစာတွေကို သွားတက်ပြီးလေ့လာတယ်။ ၁၉၁၅ မှာ မောင်တေးလ်ဟာ စာရင်းကိုင်အဖြစ် လုပ်ခဲ့ပေမဲ့ စာပေဘက် စိတ်ထက်သန် နေတာကြောင့် ထွက်ခဲ့တယ်။

ပထမကမ္ဘာစစ်ဖြစ်တော့ ရှေ့တန်းထွက်ရတယ်။ တိုက်ခိုက်ရေး အရာရှိ အဖြစ် ခဏတာ စစ်အတွေ့အကြုံရလိုက်ပြီး ၁၉၂၀ မှာ အိမ်ပြန်ရောက်တယ်။ သူ့ကိုယ်သူ ကဗျာမှာ မြှုပ်နှံဖို့ စတင်တဲ့အချိန်မှာ ကြွယ်ဝပြီး ဘက်စုံတဲ့ ယဉ်ကျေးမှု အနုပညာ တွေထိခံစားမှုကို သူပိုင်ဆိုင်နှင့်နေပြီ။ ဘယ်လိုနဲ့နဲ့ ဒီဘတ်စီတို့ရဲ့ ဂီတတွေနဲ့ အင်ပရက်ရှင်းနစ် ပန်းချီတွေကိုလည်း အရသာတွေ့နေခဲ့ပြီ။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ ရိုကာတာ ဂလိယာတာ ဆီကားဒီ၊ ဘျိုင်နေနဲ့ ဆဘာတာရိုတို့လို

နိတယ်ကဗျာ • ၁၃၆

အီတလီအနောက်မြောက်ပိုင်း ဒေသ လီဂီးရီးယာ ကဗျာဆရာတွေရဲ့ စိတ်ဝင်စားရာတွေကိုလည်း မျှယူနေခဲ့ပြီ။

မောန်တာလေက လီရစ်ကဗျာတို့တွေကို ကဗျာညွန့်ပေါင်းစာအုပ်ဆယ်အုပ်ကျော်ကျော်၊ ကဗျာဘာသာပြန် ဂျာနယ်တစ်အုပ်၊ စကားပြေ ဘာသာပြန်တွေနဲ့ စာပေဝေဖန်ရေး နှစ်အုပ်နဲ့ စိတ်ကူးယဉ်စကားပြေ တစ်အုပ် ရေးသားခဲ့တယ်။ အီတလီရဲ့ အရေးပါဆုံးသတင်းစာ *Corriere della Sera* မှာ စာပေ၊ ဂီတနဲ့ အနုပညာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဆောင်းပါး အမြောက်အမြား ရေးခဲ့တယ်။

မောန်တာလေရဲ့ ပထမဆုံး ကဗျာပေါင်းချုပ် ကင်မွန်ငါးရိုးများ (*Ossi di seppia*) က ၁၉၂၅ မှာ ထွက်လာတယ်။ ဒီကဗျာတွေမှာ သူဟာ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်တဲ့ အမြင်ရှိသူ တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ခေတ်ပြိုင်ဘဝကနေ ကင်းကင်းဝေဝေးခံစားတဲ့သူနဲ့ လူသူကင်းဆိတ်ရာ သဘာဝလောကထဲမှာ ဖြေသိမ့်မှု ခံလို့မှုကို ရှာဖွေတဲ့သူ ဖြစ်တာကို ပြနေတယ်။

၁၉၂၇ မှာ မောန်တာလေဟာ အဲဒီခေတ် အီတလီ ကဗျာရဲ့ ဘူမိနက်သန်လို့ သတ်မှတ်တဲ့ ဖလောရင့်မှာ အခြေချတယ်။ ၁၉၂၉ မှာ စာကြည့်တိုက်ရဲ့ ဒါရိုက်တာ ဖြစ်လာပြီး အဲဒီရာထူးကနေ ၁၉၃၈ မှာ ဖက်ဆစ်အစိုးရက ဖယ်ရှားခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်မှာပဲ ဆိုလာရီယာ မဂ္ဂဇင်းကို တွဲဖက်လုပ်ကိုင်ခဲ့ပြီး စာပေကမ္ဘာဖြစ်တဲ့ ဂျက်ကက်နီများ (*Giubbe Rosse*) ကိုလည်း မကြာခဏ ရောက်တယ်။ နောက်တော့ အဲဒီက စာရေးဆရာတွေကြား သူက မဏ္ဍိုင် ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်တုန်းက အရေးပါတဲ့စာပေဆိုင်ရာ မဂ္ဂဇင်းအားလုံးနီးပါးမှာလည်း သူဝင်ရေးတယ်။

ငွေကြေးပြဿနာတွေနဲ့ အာဏာပိုင်တွေက သွတ်သွင်းထားတဲ့ စာပေနဲ့ လူမှုရေး လမ်းရိုးအစဉ်အလာတွေရဲ့ ဟန့်တားမှုတွေကြားကပဲ ဖလောရင်းမှာ မောန်တာလေဟာ သူ့ရဲ့ အကောင်းဆုံး ကဗျာညွန့်ပေါင်းစာအုပ် ပွဲလမ်းများ (*Le occasioni*) ကို ၁၉၃၉ မှာ ထုတ်နိုင်ခဲ့တယ်။ ပွဲလမ်းများဟာ ဖက်ဆစ်ဖိနှိပ်မှုကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဆန့်ကျင်သူ တစ်ယောက်ရဲ့ လူသားအခြေအနေက အထီးကျန်မှုနဲ့ သောကဗျာပါရတွေကို ထင်ဟပ်ထားပြီး မြင့်မြတ်တဲ့ နာမတိတေးသံကို ဖန်တီးထားတဲ့ စာတစ်အုပ်ကို အီတလီကဗျာနဲ့ ယဉ်ကျေးမှု တစ်ရပ်လုံးက အသိအမှတ်ပြုကြဖို့ ဖြစ်တယ်။

သူ့ရဲ့ နောက်ပိုင်းလက်ရာတွေက ဇင်နီယာ (*Xenia*) (၁၉၆၆)၊ ဆက်ကျူရာ (*Satura*) (၁၉၇၁)နဲ့ *Diario del '71 e del '72* (၁၉၇၃) တို့ဖြစ်တယ်။ ဆက်ကျူရာဟာ မကြာခင်မှာပဲ အရောင်းရဆုံး ကဗျာစာအုပ်ဖြစ်လာတယ်။ ဒီစာအုပ်က မောန်တာလေရဲ့ တွေ့နေကျ ဘာသာဗေဒအရာ အနက်တွေပြောနေတာကို

ခင်းပြထားပြီး ကိုယ်တိုင်နဲ့ အခြား ပုံစံအဆင်တွေကို အလျဉ်ပြတ်စေတဲ့ ကဗျာ
တွေကို သွယ်ဝိုက်ညွှန်းဆိုထားတယ်။ အဲဒီကဗျာမျိုးတွေမှာ ဝိရောဓိအမူအရာတွေ
ပါဝင်ပြီး (မောန်တာလေအတွက်တောင်) မြင်တွေ့နေကျထက် အများကြီး
ပိုတဲ့ ကဗျာရဲ့ ရေးဟန်ဗေဒနဲ့ ဘာသာဗေဒပုံစံ တွေ ပါဝင်တယ်။ ဆက်ကျရှာထဲမှာ
မောန်တာလေရဲ့ ဇနီးသို့ ဆွတ်ပျံ့ဖွယ် တမ်းချင်းတစ်ပုဒ်လည်း ပါတယ်။
ယူဂျေနယို မောန်တာလေဟာ မိလန်မှာ ကွယ်လွန်တယ်။

နိကာယကဗျာ • ၁၃၈

အသေကောင်

တစ်ဖက်ကမ်းကို ရိုက်ချိုးတဲ့ပင်လယ်ဟာ
 သောင်ပြင်က ပြန်စုပ်ယူသလောက်
 လှိုင်းခေါင်းဖွေးအထွေးလိုက်တွေ အန်ထုတ်ပစ်နေ။ အဲ့သည်မှာ၊
 တစ်နေ့တုန်းက၊ သံကမ်းခြေမှာ ငါတို့စွန့်ထုတ်ပစ်ရ
 ဟင်းလင်းပင်လယ်ထက် ပိုလို့ ပင့်သက်ရှိက်စရာ
 မျှော်လင့်ချက်တွေ၊ ပြီးတော့ မြေဆီကောင်းတဲ့ အသူတရာချောက်ဟာ
 စိမ်းညိုညိုဖြစ်သွား
 ငါတို့ သက်ရှိဖြစ်စ နေ့ကာလ ရက်တွေလို။

ကဲ၊ အခုတော့ မြောက်ပြန်လေဟာ ဟင်းနှစ်ရောင်ရေစီးရဲ့၊
 ခပ်နောက်နောက်အရွပ်အထွေးတွေကို ပြန်ပြူးစေပြီး လာရင်းအရပ်ဆီ
 ဦးတည်သွားစေပေါ့၊ တစ်ခွင်တစ်ပြင်လုံးမှာ တစ်ယောက်ယောက် ချိတ်လှမ်းထားခဲ့
 ချုံ့နှယ်ပိတ်ပေါင်း သစ်ကိုင်းတွေထက်
 တမျှော်တခေါ်
 သွားရမယ့်လမ်းတလျှောက် စီတန်းနေလျက် ငါးဖမ်းပိုက်တွေ၊
 အရောင်မှိန်ဖျော့၊ နှောင်းပိုင်း အေးစက်အလင်းနဲ့၊
 ခြောက်သွေ့နေရင်း၊ ဘဝင်မှာ
 အစဏှာရဲ့ ထူထဲထဲ သလင်းပြာရောင် လင်းလင်းဖိတ်လို့၊
 လျှောဆင်းသွားခဲ့ရ လှိုင်းဖွေးဖွေးနဲ့၊ မိုးကုတ်စက်ပိုင်း
 အကွေးအဝိုက်ဆီကို။

ငါတို့ကို လှစ်ဟပြတဲ့ အမြှုပ်တစ်စီကနေ မျောထွက်လာကြတဲ့
 ပင်လယ်ရေညှိတွေထက်တောင် ပိုသေး၊ ငါတို့ဘဝဟာ
 ဒီလို ငြီးငွေ့ဖွယ် အခြေအနေကနေ ရုန်းထွက်လာခဲ့ရ၊ ပြီးတော့ ငါတို့ကို
 ရစ်ပတ်ထားဆဲ၊ တစ်နေ့တာ ရပ်တန့်သွားစေတဲ့ ဒီအရာ၊ ခံနိုင်သလောက်
 ကျိတ်မှိတ်ခံနေကြရ၊ ရစ်ပတ်နှောင်ဖွဲ့ကြိုးမျှင်ကြားမှာ
 သစ်ကိုင်းတွေ တစ်ကိုင်းနဲ့ တစ်ကိုင်း၊ နှလုံးသားဟာ ရုန်းကန်နေပေါ့
 ပိုက်ကွန် အအုပ်ခံလိုက်ရတဲ့
 တောကြက်မတမ်း တစ်ကောင်လို၊
 ငါတို့ကို မလှုပ်မယှက်နဲ့ ဆက်ပြီးရွေ့လျားစေခဲ့၊
 အေးစက်စက် စွဲမြဲခိုင်ကျည်မှုနဲ့။

ဒါကြောင့်

အသေကောင်ဟာ ဒါတွေနဲ့ ဝေးရာ မြေကြီးထဲမှာပဲ
 နားနားနေနေ ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်၊ ဇီဝကိုယ်တိုင်ထက် ပိုအကြင်နာမဲ့တဲ့
 ရေဆွဲအားဟာ ဒါတွေကို ဒီနားကနေ ဆွဲယူသွား၊ ပြီးတော့ ပတ်ပတ်လည်က
 (လူမှတ်ညဏ်က ကိုက်ဝါးမျိုချလိုက်တဲ့ အရိပ်တွေပေါ့)
 ဒါတွေကို ဒီကမ်းစပ်ကနေ မောင်းထုတ်ပစ်ခဲ့၊ ရုပ်ခန္ဓာနဲ့ အသံမပါတဲ့
 ထွက်သက်ဝင်သက်တွေ
 အမှောင်ထုရဲ့ သစ္စာအဖောက်ခံရ၊
 အရလေးတင်မှ ကသုတ်ကယက်ရှောင်ပြေးတာတွေ ငါတို့ဘေးက ပွတ်တိုက်သွားကြ၊
 စကလေးလေးမှာ ငါတို့ဆီက ဖဲကြည့်သွားကြ၊ နီးနီးလာပြီ
 ပြီးတော့မှ ပင်လယ်ရေစစ်တဲ့အခါ ပြန်ဆင်းလာကြ ... ။

(Eugenio Montale - The Dead)

English Translation - Charles Wharton Stork

မြန်မာပြန် - သစ်စိုး

ဗီဆင်တီ အလက်ဇန္ဒြဲ

ကြောငြာအတွင်းနဲ့ မျက်မှောက်ခေတ် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း လူသားရဲ့ အခြေအနေကို ထွန်းလင်းပြတဲ့၊ တစ်ချိန်ထဲမှာပဲ စစ်ပွဲတွေကြားက စပိန်ကဗျာ အစဉ်အလာတွေရဲ့ ကြီးမားတဲ့ ပြန်လည်စတင်မှုကို ကိုယ်စားပြုနေတဲ့ ဖန်တီး တီထွင်မှုရှိပြီး ကဗျာမြောက်တဲ့အရေးအသားအတွက်

Vicente Aleixandre

ဖွား ၁၈၉၈၊ ဧပြီ ၁၂။ ဆဲဗီလာ ၊ စပိန်
ဆုံး ၁၉၈၄၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၄။ မဒရစ်၊ အီတလီ
ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ စပိန်
ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၇၇
နယ်ပယ် ကဗျာ
ဘာသာစကား စပိန်

ဗီဆင်တီ အလက်ဇန္ဒြဲ (၁၈၉၈-၁၉၈၄)ဟာ ဆဲဗီလာ ၊ စပိန်မှာ ဖွားမြင်တယ်။ သူ့ရဲ့ ကလေးဘဝက မယ်လဂါမှာ ကုန်ဆုံးခဲ့ပြီး မဒရစ်မှာ ၁၉၀၉ ကတည်းက စပြီး နေထိုင်တယ်။ မဒရစ် တက္ကသိုလ်နဲ့ မဒရစ် စီးပွားရေးကျောင်းမှာ ဥပဒေ ယူခဲ့တယ်။ ၁၉၂၅ နှစ်စဉ်မှာ သူဟာ လုံးဝ စာပေဘက်မှာပဲ သူ့ဘဝကို မြှုပ်နှံ နဲ့တော့တယ်။ အလက်ဇန္ဒြဲရဲ့ အစောပိုင်း ကဗျာတွေက လွတ်လပ်လင်္ကာပုံစံတွေ အများဆုံးဖြစ်ပြီး ဆာရီယယ် သိပ်ဆန်တယ်။ သဘာဝရဲ့ လှပခြင်းကို မြေသားနဲ့ ပင်လယ်ကို ကိုယ်စားပြုတဲ့ သင်္ကေတတွေ သုံးပြီး ချီးမွမ်းတယ်။ အစောပိုင်းကဗျာတွေ ဟာ ကြေကွဲခြင်းတွေလည်း ပြည့်နေတယ်။ သဘာဝလောကထဲ သူမြင်ရတဲ့ လူသားတွေရဲ့ ထက်သန်ပြင်းပြမှုနဲ့ စိတ်ဝိညာဉ်တွေ ဆုံးရှုံးရတာတွေအပေါ် ခံစားရမှုကိုလည်း ထင်ဟပ်ထားတယ်။

ပထမဆုံး ကဗျာစာအုပ် အမ်ဘစ် (Ambit)ဟာ ၁၉၂၈ မှာ ထွက်လာတယ်။ သူ့ရဲ့ အစောပိုင်း ကဗျာပေါင်းချုပ်တွေမှာ အဖျက်အဆီး သို့မဟုတ် အချစ် (Destruction or Love)(၁၉၃၃) နဲ့ မြေကမ္ဘာရဲ့ ချစ်မက်မှု (Passion of the Earth) (၁၉၃၅) တို့ ပါဝင်တယ်။ အဖျက်အဆီး သို့မဟုတ် အချစ်

စာအုပ် အတွက် ၁၉၃၃ ခုနှစ်မှာ အမျိုးသား စာပေဆုကို ရတယ်။

စပိန်ပြည်တွင်းစစ်မှာ သူက ရီပတ်ဘလီကင်နယ်မြေဘက်မှာ ရှိနေခဲ့တယ်။ ပဋိပက္ခရဲ့ အဆုံးမှာ အလက်ဇန္ဒြဟာ ဖျားနာပြီး အိပ်ရာမှာ လဲပြီး မဒရစ်မှာပဲ ကျန်ရစ်တယ်။ အာဏာပိုင်အသစ်တွေကြောင့် လေးနှစ်တာ နှုတ်ဆိတ်နေခဲ့တယ်။ တည်မြဲပြီး နိုင်ငံရေးအခြေအနေမှာ သူ့ရဲ့ လွတ်လပ်မှုကို ထိန်းသိမ်းမြဲ ထိန်းသိမ်းထားရင်း ၁၉၄၄ မှာ သုခဘုံရဲ့ အရိပ် (*The Shadow of Paradise*)ကို ထုတ်ဝေတယ်။ ဆက်ဆံပေါင်းဖွဲ့ ဖော်သဟာပြုခြင်း၊ နွေးထွေးရင်းနှီးမှုနဲ့ စိတ်ဝိညာဉ် ပေါင်းစည်းခြင်းတို့လို ရေးဖွဲ့စရာ အကြောင်းရင်းတွေကို ပထမဆုံး စပြီး အာရုံစူးစိုက်တဲ့ ကဗျာ ဖြစ်တယ်။

၁၉၅၀ မှာ စပိန် ပညာရှင်အဖွဲ့ရဲ့ အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်လာတယ်။ သူ့ရဲ့ နောက်ပိုင်း ကဗျာစာအုပ်တွေမှာတော့ နှလုံးသားရဲ့ ရာဇဝင် (*History of the Heart*) (၁၉၅၄)နဲ့ ကျယ်ပြန့်တဲ့ အုပ်စိုးမှုအတွင်း (*In a Vast Dominion*) (၁၉၆၂) တို့ ပါဝင်တယ်။ သူ့ရဲ့ စာအုပ်တွေနဲ့ ညွှန်ပေါင်းကျမ်းတွေက ဒီနေ့အထိ ဆက်ပြီး ထွက်နေဆဲ ဖြစ်တယ်။ ၁၉၇၇ ခုနှစ်မှာ ဆွီဒင်အကယ်ဒမီက သူ့လက်ရာ အစုအပေါင်းတစ်ခုလုံးအတွက် နိုဘယ်စာပေဆု ပေးအပ်တာ ဖြစ်တယ်။

သူ့လက်ရာတွေကို အင်္ဂလိပ်လို ပြန်ဆိုထားတဲ့ စာအုပ်တွေမှာ ဗီဆင်တီ အလက်ဇန္ဒြရဲ့ ကဗျာ နှစ်ဆယ် (*Twenty Poems of Vicente Aleixandre*) (၁၉၇၇)နဲ့ အလင်းရောင်ကို တမ်းတမျှော်လင့်ခြင်း၊ ဗင်းဆင့် အလက်ဇန္ဒြရဲ့ လက်ရွေးစင်ကဗျာများ (*A Longing for the Light: Selected Poems of Vincent Aleixandre*) (၁၉၇၉) တို့ ပါဝင်တယ်။

ဗီဆင်တီ အလက်ဇန္ဒြဟာ ၁၉၈၄၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၄ မှာ ကွယ်လွန်တယ်။

ကြယ်မဟုတ်တဲ့သူ

ဘယ်သူ ပြောသလဲ

အနမ်းတွေဆီကနေ ကောက်ကွေ့ပြီး

တောက်တောက်ပပလင်းလက်နေတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ဟာ

ပျော်ရွှင်မှုစက်ဝိုင်းတစ်ခုပါလို့။ အို ငါ့ရဲ့ ကြယ်စင်

ဆင်းသက်လာခဲ့! မင့်အလင်းသာ နောက်ဆုံးမှာ

သွေးသားဖြစ်စေ၊ ခန္ဓာဖြစ်စေ၊ ဒီမှာ မြက်တို့

အပေါ်မှာပေါ့။ နောက်ဆုံးမတော့ မင့်ကိုငါ

ပိုင်ဆိုင်ပရစေလေ၊ ကျူရီးတို့ကြား တဆတ်ဆတ်ခုန်ရင်း

မင်းဆိုတဲ့ ကမ္ဘာသို့ သက်ဆင်းလာသော ကြယ်စင်လေ၊

မင်းအတွက် ငါ့အချစ်ကိုစတေးမယ်လေ

မင့်အသွေး၊ ဝါ မင့်ထွန်းပမှုအတွက်ရယ်လေ။ မဟုတ်ဘူးကွဲ့၊

ဘယ်တော့မှ ကောင်းကင်ဆန်သူ မဟုတ်ခဲ့သူ ! ဒီမှာ နိမ့်ကျပြီး

လက်တွေ့သာဆန်သူ၊ ကမ္ဘာမြေဟာ မင့်ကိုစောင့်ကြိုလို့။

ဒီမှာ လူတစ်ယောက် မင့်ကို ချစ်မြတ်နိုးလို့။

(Vicente-Aleixandre - No Star)

မြန်မာပြန် - ကျော်မျိုး

နိတယ်ကဗျာ • ၁၄၄

ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ စိတ်ဝိညာဉ်

ဒါပေမဲ့ ဒါဟာ အဲဒါထက်ပိုပြီးဝမ်းနည်းဖွယ်၊ ပိုပိုပြီးဝမ်းနည်းဖွယ်ကောင်းရဲ့
 ဘယ်သူ့အတွက်မှမဟုတ်ဘဲ သစ်သီးကို ချွေချွေရတဲ့ သစ်ကိုင်းပမာနှယ် ဝမ်းနည်းရ။
 ပိုပြီးဝမ်းနည်းစရာ၊ ပိုဝမ်းနည်းဖွယ်။ မြေပြင်ကနေ
 သစ်သီးအသေဟာ အသက်ရှူထွက်လာ၊ နှင်းမြူလိုလို။
 ညစ်ပတ်စွာ လဲလျောင်းနေရတဲ့ အလောင်းဆီကထွက်လာတဲ့ လက်လိုလို။

ပြီးတော့ မီးအိမ်တွေကို ထိစမ်းရုံလေးလုပ်ချင်
 ဆွေးမြေ့အပြုံး၊ စကားမဲ့ညနဲ့ ကတ္တီပါလိုလို။
 ထိန်လင်းတဲ့ညဟာ အလောင်းကောင်ပေါ် သူ့ ဝိညာဉ်မပါဘဲနဲ့ ကျောဆန့်လို့။
 ဝိညာဉ်ဟာအပြင်ပမှာ၊ ခန္ဓာကိုယ်ပြင်ပမှာ ဝိညာဉ်၊
 အရိပ်အပေါ်မှာ အဲသလိုအရသာမျိုးနဲ့ ထိုးသုတ် ဝမ်းနည်းပြီး စွန့်ပစ်ခံရလို့။
 နူးညံ့တဲ့နှင်းမြူဝိညာဉ် သူ့အချစ်ဟောင်းရဲ့ အပေါ်မှာသာ ပေါ်လော့မျှောလို့၊
 ခုခံမှုမဲ့ပြီးဖျော့တော့
 ခန္ဓာကိုယ်၊ ညဖြတ်သန်းစဉ် တဖြည်းဖြည်းအေးစက်လာလို့၊
 သိမ်မွေ့တဲ့နည်းလမ်းနဲ့ ဗလာ၊ အထီးကျန်၊ ငြိမ်ဆိတ်လို့၊
 အချစ်ရဲ့ ဝိညာဉ်ဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် လွတ်မြောက်ပေးဖို့၊
 စောင့်ကြည့်နေ၊ တုံ့ဆိုင်းနေရင်းသားနဲ့၊
 ဒါပေမဲ့ နောက်ဆုံးမတော့ ညင်သာစွာ၊ အေးစက်စွာ ထွက်ခွာနေ။

(Vicente-Aleixandre – The Body and the Soul)

English Translation –

မြန်မာပြန် - ကျော်မျိုး

ဩဒစ္စီးယပ်စ် အီလိတစ္စ

“လွတ်လပ်မှုနဲ့ တီထွင်ဖန်တီးမှုအတွက် ခေတ်သစ်လူသားရဲ့ ရုန်ကန်လှုပ်ရှားခြင်းကို ဂရိအစဉ်အလာရဲ့ နောက်ခံ ဗိုကပ်လျက် စွဲမက်ဖွယ်အင်အား၊ အသိဉာဏ်ပညာရှိတဲ့ မြင်နိုင်စွမ်းတို့နဲ့ သရုပ်ဖော်တဲ့ သူ့ကဗျာအတွက်”

Odysseus Elytis

(pen-name of Odysseus Alepoudhelis)

ဖွား ၁၉၁၁၊ နိုဝင်ဘာ ၂။ ဟာရာ ကလီယွန် ၊

ကရီ (ယခု ဂရိ)

ဆုံး ၁၉၉၆၊ မတ် ၁၈။ အေသင်၊ ဂရိ

ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ ဂရိ

ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၇၉

နယ်ပယ် ကဗျာ

ဘာသာစကား ဂရိ

ဩဒစ္စီးယပ်စ် အီလိတစ္စ (၁၉၁၁-၁၉၉၆)ဟာ ကရိကျွန်းပေါ်က ဟာရာကလီယွန်မှာ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းလုပ်တဲ့ မိသားစုကနေ မွေးဖွားတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ မိသားစုဟာ အေသင်ကို ပြောင်းပြီး အမြဲတမ်း အခြေချတယ်။ အဲဒီမှာ အီလိတစ္စ ဟာ သူ့ရဲ့ အလယ်တန်းပညာ သင်ယူပြီးဆုံးတယ်။ နောက်တော့ အေသင် တက္ကသိုလ်ရဲ့ ဥပဒေကျောင်းကို တက်တယ်။

သူ ပထမဆုံး ကဗျာဆရာအဖြစ် ထွက်ပေါ်လာတာက ယဉ်ကျေးမှုသစ် (Nea Grammata) မဂ္ဂဇင်းမှာ ဖြစ်တယ်။ ၁၉၃၅။ အရေးပါတဲ့ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုအဖြစ် ချီးကျူးကြပြီး သူစတင်တဲ့ ဟန်သစ်က လွမ်းမိုးအောင်မြင်ခဲ့တယ်။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြိုကာလမှ အစပြုခဲ့ပြီး ဒီနေ့ခေတ်အထိ ဆက်လက်နေတဲ့ ဂရိ ကဗျာ ဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုမှာ ထိထိရောက်ရောက် ကျေးဇူးပြုခဲ့တယ်။

အီလိတစ္စဟာ ဂရိအမျိုးသား ရေဒီယိုဖောင်ဒေးရှင်းရဲ့ အစီအစဉ်ဒါရိုက်တာ နှစ်ကြိမ်တိုင် ဖြစ်ခဲ့တယ်(၁၉၄၅-၄၆ နဲ့ ၁၉၅၃-၅၄)။ အမျိုးသား ကဗျာဆုရုံ စီမံအုပ်ချုပ်မှု ကောင်စီ အဖွဲ့ဝင်၊ ဂရိ ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်မြင်သံကြားဌာန စီမံအုပ်ချုပ်မှု ကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌလည်း ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ၁၉၆၀ မှာ ပထမဆုံး နိုင်ငံတော် ကဗျာဆုကို

နိတယ်ကဗျာ • ၁၄၆

ရတယ်။

၁၉၄၈-၁၉၅၂ နဲ့ ၁၉၆၉-၁၉၇၂ တွေအတွင်း ပါရီမှာ သူ့ အခြေချတယ် (၁၉၆၇ -၁၉၇၄ မှာ ဂရိဟာ စစ်အာဏာအောက်မှာ ရှိနေတဲ့အတွက် သူ့ဘာသာ ပြည်ပြေးဘဝနဲ့ ပါရီမှာလာနေတာလည်း ဖြစ်)။ အဲဒီမှာ ရှိစဉ် ဆော်ဘွန်းက ဝေါဟာရဗေဒနဲ့ စာပေဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးပွဲတွေမှာ တက်ရောက်နားထောင်ခဲ့ပြီး ကမ္ဘာ့ အာဗန်းဂါဒ်တွေ (ရီဗာဒီ၊ ဘရစ်တွန်၊ ဇာရာ၊ အန်ဂါရက်တီ၊ မာတိစ်၊ ပီကာဆို၊ ဂျီလော့၊ ရှာဂေါ၊ ဂျီယကော်မက်တီ)နဲ့ သိက္ခမ်းခဲ့တယ်။ ပါရီကနေ အစပြုကာ အီလိတစ္စဟာ ဆွစ်ဇာလန်၊ အင်္ဂလန်၊ အီတလီနဲ့ စပိန်ကိုလည်း ခရီးထွက်ခဲ့တယ်။ ၁၉၄၈ မှာ ဂရိကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် 'ဂျီနီဗာ နိုင်ငံတကာ အစည်းအဝေးများ' မှာ အီလိတစ္စ ရှိနေခဲ့ပြီး ၁၉၄၉ မှာ ပါရီမှာ ကျင်းပတဲ့ နိုင်ငံတကာ အနုပညာဝေဖန်ရေးဆရာများ သမဂ္ဂ တည်ထောင်တဲ့ ညီလာခံမှာ တက်ရောက်ခဲ့တယ်။ ၁၉၆၂ မှာ ရောမက *Incontro Romano della Cultura* မှာ။

၁၉၆၁ မှာ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုအစိုးရရဲ့ ဖိတ်ကြားချက်အရ သွားရောက်ခဲ့ပြီး အဲဒီလို ဖိတ်ကြားချက်မျိုးအရ ဆိုဗီယက်ယူနီယံကို ၁၉၆၃ နဲ့ ဘူဂေးရီးယားကို ၁၉၆၅ မှာ ရောက်ခဲ့တယ်။

နှစ်လေးဆယ်ကျော် ဖြတ်သန်းပြီး ရှင်သန်တည်ရှိနေတဲ့ ကျယ်ပြန့်တဲ့ ရောင်စဉ်အဖြစ် အီလိတစ္စရဲ့ ကဗျာကို သတ်မှတ်ကြတယ်။ ရှေးဟောင်း နှစ်နဲ့ ဘိုင်ဇင်တိုင် ခေတ်က တချို့ လိုအပ်ရာတွေကို ယူသုံးပေမဲ့ ခေတ်သစ် ဟဲလင်နစ် ဖြစ်ခြင်းမှာ သူကိုယ်တိုင် အထူးတလည် မြှုပ်နှံထားခဲ့တယ်။ အင်စတီကျူးရှင်းတွေ အတွက် မော်ဒန်ဝါဒီ ဒဏ္ဍာရီကို ပြန်တည်ဆောက်ဖို့ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာနဲ့ စိတ်ကူး ယဉ် အသွင်လက္ခဏာတွေကို အခြေခံတဲ့ နည်းလမ်းမျိုးနဲ့ ကြိုးပမ်းတယ်။ အီလိတစ္စကို ဂရိနဲ့ ကမ္ဘာမှာ ရောမန်တစ် မော်ဒန်ဝါဒကို အဓိက ထောက်ခံ အားပေးသူတစ်ဦးအဖြစ် သဘောထားကြတယ်။

ဩဒစ္စီးယပ်စ် အီလိတစ္စဟာ အသက် ၈၄ နှစ်အရွယ် အေသင်မှာ ကွယ်လွန်တော့ သူစီစဉ်ထားခဲ့တဲ့ ပင်လယ်ရပ်ခြားခရီးတွေအားလုံးကို သွားရောက် ခဲ့ပြီး ဖြစ်တယ်။

ရူးနေတဲ့ သလံပင်

အမိုးခုံးခုံးစကြံတွေကို ဖြတ်ပြီး
 တောင်လေ လေချွန်လာရာ
 ဆွတ်ဆွတ်ဖြူဖြူတဲ့ ကွက်လပ်တွေထဲမှာ
 လေပြင်းဆန်တဲ့ စေတနာမျိုးနဲ့
 အသီးဝေတဲ့ ရယ်မောခြင်းတွေကို
 ဖြန့်ကြဲရင်း
 တီးတိုးစကားဆိုရင်း
 အလင်းရောင်ထဲမှာ ခုန်မြူးနေတဲ့ အပင်ဟာ
 ရူးသွပ်နေတဲ့ သလံပင်လေလား
 ကျုပ်ကို ပြောပြပါ
 အရုဏ်မှာ အသစ်မွေးတဲ့
 အရွက်အလက်တွေနဲ့ တုန်ယင်ပြီး
 အောင်မြင်ခြင်းတွေ၊ ခုန်မှုနဲ့
 သူ့အရောင်အသွေးတွေကို
 လွင့်ထူနေတဲ့ အပင်ဟာ
 ရူးသွပ်နေတဲ့ သလံပင်လေလား
 ကျုပ်ကို ပြောပြပါ
 ညိုဖျော့ဖျော့ လက်မောင်းများနဲ့
 မှိုနုတို့၊ ခူးချိန်
 သူတို့ရဲ့ အိပ်မက်နယ်နိမိတ်တစ်လျှောက်
 လှည့်လည်ရင်း
 ကိုယ်ထီးဗလာနဲ့ လုံမငယ်တို့
 အိပ်နိုးပြေရာ လွင်ပြင်များမှာ
 သံသယကင်းစွာနဲ့ သူတို့ရဲ့ စိမ်းဝေတဲ့
 ခြင်းတောင်းတွေထဲကို
 အလင်းရောင်တွေ ထည့်ပေးတဲ့ အပင်
 သူတို့ နာမည်တွေကို
 ငှက်တွေရဲ့ တေးသီသံနဲ့
 လှံသွားစေတဲ့ အပင်ဟာ
 ရူးသွပ်နေတဲ့ သလံပင်လေလား
 ကျုပ်ကို ပြောပြပါ

နိကာယိကဗျာ • ၁၄၈

လောကရဲ့ တိမ်ဖုံးကောင်းကင်များကို
 တက်ပြီး စစ်တိုက်နေတဲ့ အပင်ဟာ
 ရူးသွပ်နေတဲ့ သလဲပင်လေလား
 ကျုပ်ကို ပြောပြပါ
 မခံချင်စိတ်နဲ့
 သူ့ကိုယ်သူ ငှက်တောင် ခုနစ်တောင်ဆင်ပြီး
 မျက်စိကျိန်းစေတဲ့
 ရောင်စဉ်တန်း တစ်ထောင်နဲ့
 ထာဝရနေမင်းကို ခါးပတ်ပတ်ပေးတဲ့
 နေ့လယ်ခင်းမှာ
 ဝမ်းနည်းခြင်းလည်း မရှိ
 ညည်းတွားခြင်းလည်း မပြုဘဲ
 တစ်ဟုန်ထိုး ပြေးလွှားလာရင်း
 အမွှေးတစ်ရာပါတဲ့ မြင်းလည်ဆံကို
 ဖမ်းဆုပ်ဆွဲခါတဲ့ အပင်ဟာ
 ရူးသွပ်နေတဲ့ သလဲပင်လေလား
 ကျုပ်ကို ပြောပြပါ

အရုဏ်တက်စ မျှော်လင့်လျက် အသစ်ကို
 တမ်းတနေတဲ့ အပင်ဟာ
 ရူးသွပ်နေတဲ့ သလဲပင်လေလား
 ကျုပ်ကို ပြောပြပါ
 သဘောတစ်ထောင်ကို မွေးလုဆဲဖြစ်နေတဲ့
 မွှေးရနံ့ မထုံတဲ့ ကမ်းခြေများဆီသို့
 အကြိမ်ပေါင်း တစ်ထောင်ကျော်
 ကူးချည်သန်းချည် လုပ်မယ့်
 လှိုင်းများကို မွေးလုဆဲ ဖြစ်နေတဲ့
 ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ တစ်စင်းကို
 အေးမြတဲ့ မီးလျှံ သစ်ရွက် လက်ကိုင်ပဝါ
 တစ်ထည် လှုပ်ပြရင်း
 လက်ဝှေ့ရမ်း နှုတ်ဆက်နေတဲ့ အပင်ဟာ
 ရူးသွပ်နေတဲ့ သလဲပင်လေလား
 ကျုပ်ကို ပြောပြပါ

ငြိမ်သက်နေတဲ့ လေပြည့်ထဲမှာ
 အပင်ပေါ်က ငြိမ်းစင်များကို
 ကျိုးကျိုးကျိကျိ မြည်စေတဲ့ အပင်ဟာ
 ရူးသွပ်နေတဲ့ သလဲပင်လေလား
 ကျုပ်ကို ပြောပြပါ
 မြင့်နိုင်သမျှ မြင့်ပြီး
 အလျှံတောက်အောင် ပွဲဆင်တဲ့
 အပြာရောင် စပျစ်ခိုင်နဲ့
 ဂုဏ်မောက်ပြီး
 အန္တရာယ်အပြည့် လွယ်ထားရင်း
 လောကအလယ်က
 ဘီလူး သဘက်ရဲ့ မိုးသက်မှန်တိုင်းတွေကို
 အလင်းရောင်နဲ့ ဖြိုခွဲတဲ့ အပင်
 ပြန့်ကြဲနေတဲ့ တေးသံတွေ
 ပိန်းနေအောင် ငွေ့ခြည်ပေါက်ထားတဲ့
 နေ့ခင်းရဲ့
 အဝါရောင် ခြုံလွှာကို
 ပြန့်နိုင်သမျှ ပြန့်အောင်
 ဖြန့်လွှမ်းလိုက်တဲ့ အပင်ဟာ
 ရူးသွပ်နေတဲ့ သလဲပင်လေလား
 ကျုပ်ကို ပြောပြပါ
 နေ့လယ်ခင်းရဲ့ ပိုးဝတ်ရုံကို
 ကယျာကယာ ဖြေလျောလိုက်တဲ့ အပင်ဟာ
 ရူးသွပ်နေတဲ့ သလဲပင်လေလား
 ကျုပ်ကို ပြောပြပါ

စပြီလတစ်ရက်ရဲ့ ထဘီများနဲ့
 ဩဂုတ်လလယ် ပွဲတော်ရဲ့
 ပုစဉ်းရင်ကွဲတွေ ကြားထဲမှာ
 မကောင်းဆိုးဝါး ခည်းမှောင်ထုကို
 လှုပ်ခါချရင်း
 ကစားမြူးထူးတတ်တဲ့
 မေးမာန်ထတတ်တဲ့

နိဗ္ဗာန်ကဗျာ • ၁၅၀

မြူဆွတ်တတ်တဲ့ အပင်ဟာ
ရူးသွပ်နေတဲ့ သလဲပင်လေလား
ကျုပ်ကို ပြောပြပါ

မူးယစ်နေတဲ့ ငှက်တွေကို
နေမင်းရဲ့ အယုအယထဲ ထွေးထုတ်ပစ်ပြီး
အရာဝတ္ထုတွေရဲ့ ရင်ခွင်
ကျုပ်တို့ရဲ့ အနက်ရှိုင်းဆုံး
အိပ်မက်တွေရဲ့ ရင်ခွင်ပေါ်ကို
သူ့တောင်ပံတွေ ဖြန့်မိုးပေးတဲ့ အပင်ဟာ
ရူးသွပ်နေတဲ့ သလဲပင်လေလား
ကျုပ်ကို ပြောပြပါ

(Odysseus Elytis - The Mad Pomegranate Tree)

မြန်မာပြန် - မောင်သစ်တည်

လိမ္မော်အပျို

နေကျော်သစ်သီးရည်ကြောင့် မူးယစ်ရီဝေဝေ

ခေါင်းငိုက်စိုက်နဲ့ လိုက်လျောခဲ့

ဖြည်းဖြည်း တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ဖြစ်ရရှာပေါ့၊ လိမ္မော်အပျိုငယ်။

ဒီလိုနဲ့ ကောင်းကင်ခုနစ်သွယ်တို့ ပြာပြာလွဲလွဲ ပြီးပြန်တောက်ပကြ

ဒီလိုနဲ့ သလင်းကျောက်တို့ မီးကို ထိပါးကြ

ဒီလိုနဲ့ ပျံလွှားအမြီးတို့ အလင်းလက်ကြ

အထက်နတ်မိမယ်နဲ့ အောက်လုံမပျိုတို့ စိတ်ညစ်ညူးကြ

အထက်ငှက်ကျားနဲ့ အောက်ဥဒေါင်းတို့ စိတ်ညစ်ညူးကြ

ပြီးတော့ သူတို့အားလုံး စုရုံးဖြဖြနဲ့ သူ့ကိုလာတွေ့နေကြ

ပြီးတော့ သူတို့အားလုံး တစ်သံတည်းခေါ်ကြ၊ လိမ္မော်အပျိုငယ်။

စပျစ်နွယ်ဖူးနဲ့ ကင်းမြီးကောက်တို့ မူးမူးရူးရူး၊ ဒယ်ဒယ်ဒယ်နဲ့ တစ်ကမ္ဘာလုံး
မူးယစ်ရီဝေ

ဒါပေမဲ့ အရုဏ်ဦးရဲ့ အဆိပ်ဆူးက စပ်ဖျင်းဖျင်း နာကျင်မှုတစ်ခုတည်းသာ
ချန်ထားရစ်မယ်မဟုတ်

တိကောင်တွေအကြား အဲဒီစကားကို ခပ်ညှက်ညှက် ငဟစ်ငှက်က ဖောက်သည်ချခဲ့
စန်းပွင့်တဲ့ အခါသမယမှာ အဲဒီစကားကို စက်စက်စီးကျရေပေါက်က ဖောက်သည်ချခဲ့
ပြီးတော့ နှင်းပွင့်တွေက အဲဒီစကားကို မြောက်ပြန်လေနှုတ်ခမ်းဆီ ဖောက်သည်ချခဲ့။

ထတော့လေ၊ အို လိမ္မော်အပျိုငယ် ... ငယ်ငယ် ထွေးငယ်၊

အနမ်းမိတ်ဆက်ခံရတာ လူမသိ သူမသိ

နတ်မြူးလေးတောင်မှ သိလိုက်မှာ မဟုတ်

စူးရဲရဲနေရောင်ကို ဆွဲဖွင့်လိုက်တဲ့ လက် ပိုင်ရှင်

သူ့ရဲ့ လေမျိုးသုံးဆယ့်နှစ်ပါး* ရှေ့မှောက်မှာ မင်းကို ဗလာကျင်းစေပေါ့။

(Odysseus Elytis – The Orange Girl)

မြန်မာပြန် - သစ်စိုး

* thirty-two winds အကောင်းစားပိုင်အရက်တမျိုးအမည်။

ချက်စ်ဝေါ မီဝေါရှ်

“ပြင်းထန်တဲ့ ပဋိပက္ခတွေနဲ့ ကမ္ဘာထဲမှာ အကာအကွယ်မဲ့တဲ့ လူသားရဲ့ အခြေအနေကို အပေးအယူ မလုပ်စတမ်း ကြည်လင်ပြတ်သားတဲ့ ရှုမြင်မှုနဲ့ ဖွင့်ဟခဲ့သူ”

Czesław Miłosz

ဖွား ၁၉၁၁၊ ဇွန် ၃၀။ ဆတဲနွီး၊ ရုရှား အင်ပါယာ
(ယခု လစ်သူယေးနီးယား)

ဆုံး ၂၀၀၄၊ ဩဂုတ် ၁၄။ ကရာကော၊ ပိုလန်
ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ ပိုလန်၊ ယူအက်စ်အေ
ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၈၀
နယ်ပယ် ကဗျာ၊ စကားပြေ
ဘာသာစကား ပိုးလစ်ရှ်

ချက်စ်ဝေါ မီဝေါရှ် (၁၉၁၁-၂၀၀၄)ဟာ ယခင် ရုရှားအင်ပါယာ၊ ကော့ဗ်နို နယ်ထဲက ရွာတစ်ရွာ (ဆတဲနွီး)မှာ မွေးဖွားပြီး သူ့ဖခင်က မြို့ပြအင်ဂျင်နီယာ တယ်။ အဲဒီရွာက လစ်သူယေးနီးယားရဲ့ သမိုင်းဝင်နယ်နိမိတ်ရဲ့ နယ်ခြားမှာ တည်ရှိတယ်။ မီဝေါရှ်ဟာ လစ်သူယေးနီးယား တောပိုင်းမှာ ကက်သလစ်ဘာသာဝင် အဖြစ် ကြီးပြင်လာခဲ့သူ ဖြစ်တယ်။ သူ့ကိုယ်သူ လစ်သူယေးနီးယား၊ ဒါမှမဟုတ် ပိုလန်လူမျိုးလို့ တစ်ခုခု သတ်မှတ်တာကို သူက မနှစ်ခြိုက်လှဘူး။ လစ်သူယေး နီးယား ရေမြေတောတောင်တွေက သူ့ စိတ်ထဲက ဘယ်ခါမှ မထွက်သလို သူ့မိသားစုဟာ ၁၆ ရာစုကတည်းက ပိုးလစ်ရှ်လို့ ပြောလာခဲ့တာလို့ ဆိုတယ်။ မီဝေါရှ်ဟာ ပိုးလစ်ရှ်လို့၊ လစ်သူယေးနီးယန်းလို့၊ ရပ်ရှင်းလို့၊ ပြင်သစ်လို့နဲ့ ၊ ဂရိလိပ်လို့ ချောချောမွေ့မွေ့ ပြောဆိုနိုင်တယ်။

သူ့ရဲ့ အလယ်တန်းနဲ့ တက္ကသိုလ် ပညာရေးကို (နောက်ပိုင်းမှာ ပိုလန်က ပိုင်တဲ့) ဝီလ်နိုမှာ တက်တယ်။ စတီဗင် ဘက်တရီ တက္ကသိုလ်ကနေ ဥပဒေ ယုလာပြီး ၁၉၃၁ မှာ ပါရီကို ခရီးထွက်တယ်။ သူဟာ ၁၉၃၀ ထဲမှာ စာပေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ပွဲဦးထွက်နိုင်ခဲ့တယ် ။ ၁၉၃၁ မှာပဲ စာပေအုပ်စု ဇာန်နဝါရီကို

အခြား လူငယ်ကဗျာဆရာတွေနဲ့အတူ ပူးတွဲတည်ထောင်တယ်။ သူ့ရဲ့ ပထမဆုံး ကဗျာစာအုပ်ကို ၁၉၃၄ ခုနှစ်မှာ ထုတ်ဝေတယ်။ အဲဒီနှစ်မှာ ဥပဒေဘွဲ့ကို ရပြီးတဲ့နောက် ပါရီမှာ တစ်နှစ်ဆက်နေတယ်။ ပြန်လာတော့ ရေဒီယို ဝီလ်နီမှာ ဝေဖန်သုံးသပ်သူအဖြစ် လုပ်ကိုင်တယ်။ မီဝေါရှ်က သူ့ရဲ့ ကဗျာ၊ ဝတ္ထုနဲ့ အက်ဆေးတွေကို ပိုးလစ်ရှ်လို ရေးပြီး ဓမ္မဟောင်း ဆာလံကျမ်းကိုလည်း ပိုးလစ်ရှ်လို ပြန်ဆိုခဲ့တယ်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ခေတ်ရဲ့ ကဗျာအဖြစ် ကမ္ဘာ (The World) ကဗျာစာအုပ် ဟာ သူ့ရဲ့ ရိုးရိုးစင်းစင်း ကဗျာ အပုဒ် နှစ်ဆယ် စုစည်းထားတဲ့ စာအုပ် ဖြစ်တယ်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးတော့ မီဝေါရှ်ဟာ အသစ်တည်ထောင်တဲ့ ပိုလန် ပြည်သူ့ပြည်ထောင်စုရဲ့ ယဉ်ကျေးမှု သံမှူးအဖြစ် ပါရီနဲ့ ဝေါရှင်တင်မှာ အမှုထမ်းခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် တချို့ ပြည်ပြေးအသိုင်းအဝိုင်းက ဝေဖန်တာကို ခံရတယ်။ ဆန့်ကျင်ဖက်အနေနဲ့ သူဟာ ပိုလန်က ဆင်ဆာတည်းဖြတ်မှုကို ၁၉၅၁ မှာ တိုက်ခိုက်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံကို စွန့်ခွာကာ ပြင်သစ်မှာ နိုင်ငံရေးခိုလှုံခဲ့တယ်။ အဲဒီမှာ စကားပြေစာအုပ်တွေ ရေးခဲ့တယ်။ ၁၉၅၃ မှာ ဥရောပ စာပေဆု (Prix Littéraire Européen) ရတယ်။ မီဝေါရှ်ရဲ့ ၁၉၅၃ ခုနှစ်က ထုတ်တဲ့ ဝိတ်မိတ်စိတ် (The Captive Mind) ဟာ ဖိနှိပ်တဲ့ အစိုးရလက်အောက်က ပညာတတ်တွေ ဘယ်လို ပြုမူနေထိုင်ကြတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း လေ့လာရေးသားထားတာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီစာအုပ်ကို အကြွင်းမဲ့ အာဏာရှင်စနစ်အကြောင်း နိုင်ငံရွေးသိပ္ပံ သင်ရိုးတွေမှာ မပါမဖြစ် ထည့်လေ့ရှိကြတယ်။

၁၉၆၀ မှာ မီဝေါရှ် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကို ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခဲ့ပြီး ၁၉၇၀ မှာ နိုင်ငံသား ဖြစ်လာတယ်။ ၁၉၆၁ မှာ ဘာကလေက ကယ်လီဖိုးနီးယား တက္ကသိုလ်၊ ဆလားဗစ်ဘာသာစကားနဲ့ စာပေဌာနမှာ ပါမောက္ခ ဖြစ်တယ်။ ၁၉၈၀ မှာ စာပေဆိုင်ရာ နိုဘယ်ဆုကို ရတော့ ပိုလန်မှာ ကွန်မြူနစ်အစိုးရရဲ့ ဝိတ်ပင်ခံထားရတဲ့ သူ့စာပေအကြောင်းကို ပထမဆုံးအကြိမ် ပိုလန်ပြည်သူတွေ သိလာရတယ်။ သံကန့်လန့်ကာကြီး ပြုလဲသွားပြီးတဲ့နောက် ပိုလန်ကို မီဝေါရှ် ပြန်သွားနိုင်ခဲ့ပြီး နောက်တော့ ကရာကောမှာ အချိန်ပိုင်း နေထိုင်တယ်။ ဘာကလေက သူ့အိမ်မှာနဲ့ ကရာကောက တိုက်ခန်းကို အချိန်ခွဲပြီး နေထိုင်ခဲ့တယ်။ မီဝေါရှ်ဟာ အသက် ၉၃ နှစ်အရွယ်မှာ ကရာကောမှာ ကွယ်လွန်တယ်။

ဝန်ခံချက်

ဘုရားသခင်၊ တပည့်တော် စတော်ဘယ်ရီ ယို ကြိုက်ခဲ့ပါတယ်
 မိန်းမသားရဲ့ မှောင်မိုက်တဲ့ ချိုမြိန်မှုကို ကြိုက်ခဲ့ပါတယ်။
 ပြီးတော့ အေးစိမ့်နေအောင် စိမ်ထားတဲ့ ဗော်ဒကာ၊
 သံလွင်ဆီနိုင်နိုင်နဲ့ ပင်လယ်ငါးသလောက်သား၊
 သစ်ကြပိုးခေါက်၊ လေးညှင်းပွင့်တို့ရဲ့ မွှေးရနံ့။
 အဲဒီတော့ တပည့်တော်ဟာ ဘယ်လို ပရောဟိတ်မျိုးလဲ။
 သန့်ရှင်းတဲ့ ဝိညာဉ်တော်ဟာ တပည့်တော်ဆီ
 ဘာဖြစ်လို့ လာကိန်းဝပ်ရတာလဲ။
 အခြားသူတွေကို ပရောဟိတ်လို့ ခေါ်ကြတာ တရားတယ်။
 အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာလည်း ယုံကြည်စိတ်ချရသူတွေ-
 တပည့်တော်ကို ဘယ်သူ ယုံမှာလဲ။
 သူတို့ မျက်မြင် တွေ့ကြသားပဲ
 တပည့်တော်ဟာ သေရည်မြင်ရင် အငမ်းမရ
 အစာမြင်ရင် ငမ်းငမ်းတက်
 စားပွဲထိုးမလေးရဲ့ လည်တိုင်ကြော့ကြော့ကို ငတ်ငတ်မွတ်မွတ် စောင်းကြည့်
 တပည့်တော်မှာ အပြစ်အနာအဆာတွေနဲ့
 အမှားကျူးလွန်မှုတွေနဲ့
 တပည့်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း သိရဲ့။

နိကာယ်ကဗျာ • ၁၅၆

ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်မှုကို တပည့်တော် တောင့်တတယ်
တွေ့တဲ့အခါတိုင်းလည်း မြင့်မြတ်မှုမှန်း သိရတယ်
ဒါပေမဲ့ တပည့်တော်ဟာ အပြည့်အဝ မဟုတ်တော်
တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းတော့ အကြားအမြင်ရ ပုဂ္ဂိုလ်ပဲ။
ယှဉ်လိုက်ရင် သေးသေးလေးတွေ ဖြစ်တဲ့
တပည့်တော်တို့လို လူတွေအတွက် ဘာရရှိတယ်
တပည့်တော် သိပါတယ် -
တစ်ခဏခံ မျှော်လင့်ချက်တို့ရဲ့ စားတော်ပွဲ၊
ဝင့်ဝါသူတို့ရဲ့ စုဝေးပွဲ၊
ခါးကုန်းတို့ရဲ့ ယှဉ်ပြိုင်ပွဲနဲ့
စာပေအနုပညာ။

(Czyslaw Milosz - Confession)

မြန်မာပြန် - ဇေယျာလင်း

လက်ဆောင်

တကယ့်ကို ပျော်စရာ နေ့ကလေးပဲ။
 မြူနိုင်းတွေ စောစောစီးစီး ကင်းစင်သွားခဲ့တယ်။
 ပန်းခြံထဲမှာ ကိုယ်အလုပ်တွေ လုပ်နေခဲ့တယ်။
 ပျားရည်စုပ် ပန်းတွေမှ ပိတုန်းငှက်တွေ လာနားနေခဲ့ကြတယ်။
 လောကမှာ ကိုယ်ပိုင်ဆိုင်ချင်တာ ဆိုလို့၊
 ဘာတစ်ခု မရှိခဲ့ဘူး။
 ကိုယ်မနာလို မရှုဆိတ်ဖြစ်ရလောက်အောင်
 ဘယ်တစ်ယောက်မှ မတွေ့ခဲ့ဘူး။
 ကိုယ်ခံခဲ့ရတဲ့ သူများတွေရဲ့ မကောင်းမှု မှန်သမျှ
 ကိုယ်မေ့ပျောက်သွားခဲ့ပြီ။
 တစ်ချိန်တုန်းက ကိုယ်ဟာ အခုလုပ်။
 ဒီလို တွေးမိတာ ကိုယ့်အတွက် ရှက်စရာ မဟုတ်ဘူး။
 ကိုယ့်ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ ဘာနာကျင်ကိုက်ခဲမှုမှ မရှိဘူး။
 ကိုယ် မတ်တတ်ထလိုက်တဲ့အခါ ကိုယ်တွေ့လိုက်ရတယ်
 ပင်လယ်ပြာပြာရဲ့ ရွက်တွေရယ်။

(Czyslaw Milosz - Gift)

English translation - Czyslaw Milosz and Robert Hass

မြန်မာပြန် - ဇေယျာလင်း

ဘူတ

ငါ အဲဒီမျက်နှာကို မင်သက်မိလျက် ငေးကြည့်ခဲ့။ မက်ထရိုဘူတာရုံမှာ အလင်းတွေက ပျံသန်းသွား၊ ငါက သတိမထားမိ။ ဘာလုပ်နိုင်မှာလဲ၊ တခဏအတွင်း တိရစ္ဆာန်တွေ၊ ငှက်တွေရဲ့ ရုပ်ပုံကနေ ရှင်းအောင်ရေးထားတဲ့ အရပ်စာလို လက္ခဏာ၊ စံပြပုံစံရဲ့ ဟင်းလင်းပလာကလို့ပြီး ဘာမှ ချန်မထားဘဲ ငါတို့ရဲ့ အမြင်အာရုံဟာ အရာဝတ္ထုတွေကို အာသာငန်းငန်းကြည့်ဖို့ ပကတိအားချို့တဲ့နေခဲ့ရင်။ မသိမသာ လန်နေတဲ့ နှာခေါင်း၊ နောက်လှန်ဖီးထားတဲ့ ချောပြောနေတဲ့ ဆံပင်နဲ့ နဖူးမြင့်မြင့်၊ မေးရိုးကောက်ကြောင်း၊ ဒါပေမဲ့ ဘာကြောင့် အမြင်အာရုံက အကြွင်းမဲ့ မဖြစ်ရပါလိမ့်။ ပြီးတော့ ပန်းနုရောင်သန်း ဖြူဖွေးမှုထဲမှာ ထုထွင်းထားရာ တွင်းနှစ်ပေါက်၊ ညိုမှောင် အရောင်စိုတဲ့ ချော်ရည်ခဲ ရှိရာ။ အဲဒီ မျက်နှာကို စိတ်ထဲစုပ်ယူဖို့၊ ဒါပေမဲ့ တစ်ပြိုင်တည်းမှာပဲ နွေဦးသစ်ကိုင်းများ၊ နံရံများ၊ လှိုင်းများ အားလုံးသော နောက်ခံကားရှေ့မှာ ငိုကြွေးလျက်၊ ရယ်မောလျက်၊ နောက်ဘက် ဆယ့်ငါးနှစ်၊ ဒါမှမဟုတ် ရှေ့ အနုစသုံးဆယ် ပြောင်းရွေ့လျက် ရှိနေဖို့။ ရှိနေဖို့။ ဒါက အာသာဆန္ဒတစ်ခုပင် မဟုတ်။ လိပ်ပြာလို၊ ငါးလို၊ အပင်ရဲ့ ပင်စည်လို၊ ပိုပြီး ဂမ္ဘီရဆန်နေတာပဲ။ ပြီး၊ ဒါကြောင့် မြေကမ္ဘာကို အမည်ပေးဖို့ အကြိမ်များစွာ ကြိုးပမ်းပြီးနောက် ငါ့မှာ အဲဒီမျက်နှာ ကျရောက်ခဲ့၊ ကြိုးတစ်ချောင်းတည်းမှာ တီးခတ်လျက် ငါက ထပ်ကျောနိုင်ရုံသာ၊ ဘယ်အင်အားကမှ ကြိုးပမ်းရယူနိုင်မှု မရှိခြင်းရဲ့ အလွန်၊ အမြင့်ဆုံး၊ တစ်မူထူးတဲ့ အတိအလင်းဝန်ခံမှု။ ငါရှိ၊ သူရှိ။ အော်ဟစ်၊ ထရမ်းပက်ကို မှုတ်၊ စွမ်းအားတစ်ထောင် ချီတက်မှုတွေ လုပ်၊ ခုန်လွှား၊ မင်းရဲ့ အဝတ်တွေကို ဆုတ်ဖြုတ်၊ တည်ရှိ ဆိုတာကို ထပ်ကြောရုံ။

ရက်စပေးလ်ဘူတာမှာ သူ ဆင်းသွားတော့တယ်။ ငါက တည်ဆဲအရာတွေရဲ့ ဧရာမအစုအဝေးနဲ့ ကျန်ရစ်ခဲ့။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် မစုပ်ယူနိုင်တာကြောင့် ခံစားနေရတဲ့ ရေမြှုပ်၊ တိမ်တွေ သစ်ပင်တွေရဲ့ အရိပ်တွေဟာ တိမ်တွေ သစ်ပင်တွေ မဟုတ်တာ ကြောင့် ခံစားနေရတဲ့ မြစ်။

(Czeslaw Milosz – Esse)

Translated by Czeslaw Milosz and Robert Pinsky

မြန်မာပြန် - လွန်းရာ

ဂျာရှိဆလပ် ဖိုင်ဖတ်

“လန်းဆန်း လတ်ဆတ်မှု၊ အာရုံနှိုးကြစေခြင်းနဲ့ အနိုင် မခံ အရုံးမပေးတဲ့ စိတ်ဝိညာဉ်ရဲ့ လွတ်မြောက်တဲ့ ပုံရိပ် နဲ့ လူသားရဲ့ ဘက်စုံပြည့်ဝမှုကို ပေးတဲ့ ကြွယ်ဝတဲ့ တီထွင်ဖန်ဆင်းမှုတွေနဲ့အတူ အပ်နှင်းပြည့်ဝစေတဲ့ သူ့ကဗျာအတွက်”

Jaroslav Seifert

ဖွား ၁၉၀၁၊ စက်တင်ဘာ ၂၃။ ပရပ်ဂ်၊

ဩစတြီးယား-ဟန်ဂေရီ

(ယခု ချက်ပြည်ထောင်စု)

ဆုံး ၁၉၈၆၊ ဇန်နဝါရီ ၁၀။ ပရပ်ဂ်၊

ချက်ကိုဆလိုဗေးကီးယား

ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ ချက်ကိုဆလိုဗေးကီးယား

ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၈၄

နယ်ပယ် ကဗျာ

ဘာသာစကား ချက်

ဂျာရှိဆလပ် ဖိုင်ဖတ် (၁၉၀၁-၁၉၈၆)ဟာ ပရပ်ဂ်ရဲ့ ဆင်ခြေဖုံး ဖြစ်တဲ့ ဇေယျာဓိရာဇ်မှာ မွေးဖွားတယ်။ သူ့ရဲ့ ပထမဆုံး ကဗျာပေါင်းချုပ်ကို ၁၉၂၁ မှာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေတယ်။ ကွန်မြူနစ်ပါတီဝင်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ကွန်မြူနစ် သတင်းစာနဲ့ မဂ္ဂဇင်းများစွာများ အယ်ဒီတာ လုပ်ခဲ့တယ်။ ကွန်မြူနစ်ထုတ်ဝေရေးတိုက်ရဲ့ ဝန်ထမ်းလည်း ဖြစ်တယ်။

၁၉၂၀ ခုနှစ်များမှာ ချက်ကိုဆလိုဗက်ကီးယားရဲ့ အနုပညာ အတွေးအမြင် သစ်အုပ်စုရဲ့ ရှေ့ဆောင်တစ်ဦးအဖြစ် သတ်မှတ်ကြတယ်။ ၁၉၂၉ မတ်လထဲမှာ ယူနိုက် အခြား အရေးပါတဲ့ ကွန်မြူနစ်စာရေးဆရာ ခြောက်ဦးဟာ ချက်ကွန်မြူနစ်ပါတီရဲ့ မှီခိုဆောင်ရွက်မှုအသစ်မှာ ဘော်လ်ရှီဗစ်ဘက် တိမ်းညွတ်မှုတွေကို ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက် ကြေညာစာတမ်းကို လက်မှတ်ထိုးဖို့ရာ ကွန်မြူနစ်ပါတီကို စွန့်ခွာခဲ့တယ်။ ယူဟာ နောက်ပိုင်းမှာ ၁၉၃၀ခုနှစ်များနဲ့ ၁၉၄၀ ခုနှစ်များအတွင်း ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက် ကွန်မြူနစ် ကုန်သွယ်ရေး သမဂ္ဂ သတင်းဌာနမှာ သတင်းစာဆရာအဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့ တယ်။

၁၉၄၉ မှာ သတင်းစာလုပ်ငန်းကနေ စွန့်ခွာပြီး စာပေဆိုင်ရာမှာပဲ

နိဘယ်ကဗျာ • ၁၆၀

အထူးတလည် မြှုပ်နှံလုပ်ကိုင်ဖို့ စတင်တယ်။ သူ့ရဲ့ ကဗျာတွေဟာ အရေးပါတဲ့ နိုင်ငံတော် ဆုတွေကို ၁၉၃၆၊ ၁၉၅၅ နဲ့ ၁၉၆၈ တွေမှာ ရခဲ့ပြီး ၁၉၆၇ မှာ အမျိုးသားအနုပညာရှင်အဖြစ် သတ်မှတ်တာခံရတယ်။ ချက်ကိုဆလိုဗက် စာရေးဆရာ သမဂ္ဂမှာ နှစ်အနည်းငယ် (၁၉၆၈-၁၉၇၀) တရားဝင် ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ၁၉၇၇ မှာ အဲဒီကာလက ဖိနှိပ်အုပ်ချုပ်တဲ့ အစိုးရကို ဆန့်ကျင်ပြီး ချာတာ ၇၇ (Charter 77) ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့တဲ့ သူတွေထဲမှာ တစ်ဦးဖြစ်တယ်။

၁၉၈၄ ခုနှစ် နိဘယ်စာပေဆု ရတဲ့အချိန်မှာ ဆိုးရွားတဲ့ ကျန်းမာရေးကြောင့် ကိုယ်တိုင် ဆုတက်မယူနိုင်ဘဲ သူ့ကိုယ်စား သမီးဖြစ်သူက လက်ခံရယူခဲ့တယ်။ သူ့ဆုရတာဟာ အလွန်အရေးပါတဲ့ ကိစ္စတစ်ရပ် ဖြစ်နေတာတောင်မှ နိုင်ငံပိုင် မီဒီယာကနေ ဆုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မှတ်ချက်တိုမျှ ဖော်ပြခဲ့တယ်။

ဂျာရီဆလစ် ဇိုင်ဗာတ် ဟာ အသက် ၈၄ နှစ်အရွယ် ၁၉၈၄ ခုနှစ်မှာ ကွယ်လွန်ခဲ့တယ်။

ကဗျာဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်ဖို့

ငါတို့ကို ဘဝက ပေးနိုင်တဲ့
ကမ္ဘာပေါ်မှာ အလှပဆုံးသော အရာတွေဟာ
ဂီတနဲ့ ကဗျာနဲ့ ဖြစ်ကြောင်း ဟိုးအရင်ကတည်းက
ဘဝဟာ ငါ့ကို သင်ကြားပေးခဲ့တယ်။
ချစ်ခြင်းမေတ္တာကတော့ ခြွင်းချက်ပေါ့။ သေချာတာပေါ့။

ဗုဒ္ဓလစ်ကီ သေဆုံးတဲ့နှစ်မှာ
ဗြိတိသျှသုံး ပုံနှိပ်တိုက်က
ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်ဟောင်းထဲ
ကဗျာဗေဒဆိုင်ရာတွေနဲ့ ကဗျာဆိုင်ရာ အလှအပ
ကဏ္ဍကို ငါ ရှာကြည့်ခဲ့တယ်။

ပြီးတော့ ဖန်ခွက်ထဲမှာ နှင်းဆီတစ်ပွင့်ကို ထိုးစိုက်ထားပြီး
ဖယောင်းတိုင်ကို ထွန်းလိုက်တယ်
နောက် ငါ့ရဲ့ ပထမဆုံး ကဗျာကို စတင်ရေးလိုက်တယ်။

စကားလုံးမီးတောက်တွေ ဟုန်းခနဲ ထတောက်ပြီး
မားမားစွင့်စွင့် မြင့်တက်သွားတယ်။
ငါ့ရဲ့ လက်ချောင်းတွေ လောင်ကျွမ်းသွားသလိုမျိုး!

ရင်သပ်ရှုမောဖွယ်ကောင်းတဲ့ တင်စားမှုဟာ
လက်ချောင်းက လက်စွပ်ထက် ပိုပြီး အစိုးတန်တယ်။
ဒါပေမဲ့ ပုခံမေ့ရာရဲ့ ကာရန်ထပ်အဘိဓာန်တောင်
ငါ့အတွက် ဘာမှ မသုံးမဝင်တော့ဘူး။

ဒီတယ်ကဗျာ • ၁၆၂

စိတ်ကူးတွေကို ငါ လုယူပေမဲ့ အချည်းအနီးပဲ
ငါ့မျက်လုံးတွေကို ကြမ်းကြုတ်စွာ ပိတ်ပစ်လိုက်တယ်
အဲဒီ ပထမဆုံး ပဉ္စလက်ဆန်ဆန် စာကြောင်းကို ကြားရဖို့၊
ဒါပေမဲ့ အမှောင်ထဲမှာ စကားလုံးတွေအစား၊
မိန်းမပျိုတစ်ယောက်ရဲ့ အပြုံးတစ်ခုနဲ့
လေမှာယိမ်းနေတဲ့ ဆံနွယ်တွေကို တွေ့ရတယ်။

ဒါဟာ ငါ့ရဲ့ ကံကြမ္မာပဲ။
အဲဒီနောက်ကို အသက်ပင်မရှူနိုင်ပဲ ငါ ဒယ်မ်းဒယိုင်သွားနေတယ်
ငါ့ဘဝတစ်လျှောက်လုံး။

(Jaroslav Seifert – To Be A Poet)

Translated from the Czech by Ewald Osers

မြန်မာပြန် - ဖြူနှင်းဖွေး

ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ

တစ်ခါတစ်ရံ

အမေက သူ့အကြောင်းကို သူပြန်ပြောတဲ့အခါ

ဒီလို ပြောတတ်တယ်။

ငါ့ဘဝက တည်ငြိမ်အေးချမ်းပြီး ဝမ်းနည်းစရာ

အမြဲပဲ ခြေဖျားထောက်ပြီး ငါ လမ်းလျှောက်ခဲ့ရတယ်။

ဒါပေမဲ့ ငါ နည်းနည်း ဒေါသဖြစ်လာပြီဆိုရင်

ငါ့အမေပစ္စည်းတွေလို့ ထင်ရတဲ့ ခွက်တွေပေါ် ဆောင့်နင်းပစ်တတ်တယ်

မှန်တင်ရုံပေါ်က မြည်နေတဲ့ တချွင်ချွင်မြည်သံဟာ

ငါ့ကို ရယ်မောစေတယ်။

ငါ့ကို ပြောကြတယ်၊ ငါ့ကိုမွေးဖွားချိန်မှာ

ပြတင်းပေါက်နံဘေးမှာ လိပ်ပြာတစ်ကောင်ပျံသွားတယ်

ပြီးတော့ သူက ငါ့အမေ အိပ်ရာပေါ်မှာ လာနားနေခဲ့တယ်။

ဒါပေမဲ့ အဲဒီတစ်ပြိုင်နက်မှာပဲ ခြံဝင်းထဲမှာ ခွေးအူတယ်

ငါ့အမေ ထင်ခဲ့တာက

ဒါဟာ နိမိတ်ဆိုပဲ။

အမှန်တကယ်လည်း ငါ့ဘဝကတော့

အမေ့ဘဝလောက် မအေးချမ်းခဲ့ဘူး။

ဒါပေမဲ့ လက်ရှိနေ့ရက်တွေကို တသသနဲ့

ဗလာဖြစ်နေတဲ့ ဓာတ်ပုံဘောင်တွေကို ကြည့်သလို

ငေးကြည့်လိုက်ရင်တောင်

ငါ့မြင်နေတာကတော့ ဖုန်ထူထူ နံရံတစ်ခုပဲ။

ဒါပေမဲ့ ဒါဟာ လှပနေသေးတယ်။

ငါ မေ့လို့မရတဲ့

တစ်ခဏတွေ အများအပြားပဲ။

အရောင်အသွေး အမျိုးစုံလင်နေပြီး

ရွှန်းစိုတောက်ပနေတဲ့ ပန်းပွင့်တွေလို အချိန်မျိုး။

အမှောင်ရဲ့ သစ်ရွက်တွေထဲမှာ ပုန်းနေတဲ့

မရမ်းရောင် စပျစ်သီးတွေရဲ့

နိဿယကဗျာ • ၁၆၄

ချိုချိုသင်းသင်း အနံ့တွေပြည့်နေတဲ့ ညနေခင်းတွေမျိုး။

ကဗျာတွေကို ငါ မက်မက်မောမောဖတ်ပြီး
 ဂီတကို ငါ မြတ်နိုးတယ်
 အလှအပ တစ်ခုကနေ တစ်ခုကို
 စမ်းတဝါးဝါးလျှောက်သွားပြီး အံ့အားသင့်ရတာက အမြဲ။
 ဒါပေမဲ့ ပထမဆုံးအကြိမ်
 ဗလာကျင်းအမျိုးသမီးရဲ့ ဓာတ်ပုံကို မြင်လိုက်ချိန်
 အံ့သြဖွယ်ဖြစ်ရပ်တွေကို ငါ စပြီး ယုံကြည်သက်ဝင်သွားတယ်။

ငါ့ဘဝဟာ လျင်လျင်မြန်မြန်ပဲ ဆက်တိုက်ဖြစ်ပျက်နေတယ်
 အကန့်အသတ်မရှိတဲ့
 ကျယ်ပြောတဲ့ တမ်းတမှုတွေအတွက်
 ဘဝဟာ သိပ်ကို တိုလွန်းတယ်။
 ဒါကို ငါ မသိခင်မှာ
 ငါ့ဘဝရဲ့ အဆုံးဟာ နီးလာခဲ့ပြီ။

သေခြင်းတရားဟာ ငါ့တံခါးကို ဖွင့်ပြီး
 မကြာခင် ဝင်လာတော့မယ်။
 အလန့်တကြားကြောက်ရွံ့မှုနဲ့ အတူ အသက်ကို ဖမ်းဆုပ်ရှူရလိမ့်မယ်
 ပြီးတော့ အသက်ရှူဖို့ကိုပင် မေ့လျော့သွားလိမ့်မယ်။

ငါ့ကို အကောင်းဆုံး ချစ်မြတ်နိုးခဲ့သူ။
 ငါနဲ့အတူ စိတ်ရှည်သည်းခံစွာ ရပ်တည်ခဲ့ပြီး
 ဆက်တိုက် ဆက်တိုက် ဆက်လျှောက်လာခဲ့ သူရဲ့
 လက်တွေ့ကို နောက်တစ်ကြိမ် နမ်းနှိုက်ဖို့
 အချိန်ကို ငါမငြင်းဆိုပါရစေနဲ့။

(Jaroslav Seifert – Autobiography)

Translated from the Czech by Ewald Osers

မြန်မာပြန် - ဖြူနင်းဗွေ

ဝိုးလ် ရှိယင်ကာ

‘ကျယ်ပြန့်တဲ့ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ရှုထောင့်အမြင်ရှိပြီး ကဗျာမြောက်တဲ့ လေသံတွေနဲ့ ဖြစ်တည်ခြင်းပြဇာတ်ကို ပုံဖော်တဲ့ သူ’

Wole Soyinka

ဖွား ၁၉၃၄၊ ဇူလိုင် ၁၃။ အဘီယိုကူတာ၊

နိုင်ဂျီးရီးယား

ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ နိုင်ဂျီးရီးယား

ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၈၆

နယ်ပယ် ကဗျာ၊ စကားပြေ

ဘာသာစကား အင်္ဂလိပ်

ဝိုးလ် ရှိယင်ကာ (၁၉၃၄-)ဟာ နိုင်ဂျီးရီးယား အနောက်ပိုင်း အစ်ဘာဒန်နားက အဘီကုတမှာ ဖွားမြင်ပြီး အင်္ဂလိကန်ဘုန်းတော်ကြီးနဲ့ အဘီကုတက စိန့်ပီတာ ကျောင်းရဲ့ ကျောင်းအုပ်ကြီးဖြစ်သူက သူ့ဖခင်ဖြစ်တယ်။ သူ့မိခင်က ဒေသတွင်း လူ့အဖွဲ့အစည်းရဲ့ အမျိုးသမီး လှုပ်ရှားမှုမှာ နိုင်ငံရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူဖြစ်တယ်။ ဘာသာရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ မိသားစုထဲမှာ ကြီးပြင်းလာပြီး ငယ်ငယ်ကတည်းက ဓမ္မတေးသံပြိုင်တွေ ဆိုခဲ့၊ ဘုရားကျောင်းဝန်ဆောင်မှုတွေကို တက်ရောက်ခဲ့ပေမဲ့ ရှိယင်ကာဟာ ထာဝရဘုရားမဲ့ဝါဒီတစ်ယောက် ဖြစ်လာခဲ့တယ်။

သူ့အဖေရဲ့ သာသနာပြုကျောင်းမှာ မူလတန်းပြီးတဲ့နောက် ၁၉၄၀ မှာ ရှိယင်ကာဟာ အဘီကုတက ဂရမ္မာကျောင်းမှာ တက်တယ်။ ၁၉၅၂ မှာ လန်ဒန် တက္ကသိုလ်နဲ့ ချိတ်ဆက်ထားတဲ့ အဘာဒန်က တက္ကသိုလ်ကောလိပ်ကျောင်းမှာ တက်တယ် (၁၉၅၂-၁၉၅၄)။ နောက် လိဒ်စ် တက္ကသိုလ်မှာ ဆက်တက်ပြီး ၁၉၇၃ မှာ ပါရဂူဘွဲ့ရတယ်။ အင်္ဂလန်မှာ ခြောက်နှစ်တာ နေထိုင်စဉ် လန်ဒန်က တော်ဝင်နန်းတော်ကဇာတ်ရုံမှာ ၁၉၅၈-၁၉၅၉ ထိ ပြဇာတ်ဆရာ ဒါရိုက်တာလစ်ဦး ပြုစုခဲ့တယ်။ ၁၉၆၀ မှာ ရော့ခ်ဖဲလား သုတေသနပညာတော်သင်ယူကို ရပြီး

အာဖရိကပြဇာတ်တွေကို လေ့လာဖို့ နိုင်ဂျီရီးယားကို ပြန်တယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ အစ်ဘာဒန်၊ လာဂေါ့စ်နဲ့ အစ်ဖီ တက္ကသိုလ်တွေမှာ ပြဇာတ်နဲ့ စာပေကို သင်ကြားပေးနေတယ်။ ၁၉၆၀ မှာ ကဇာတ်အုပ်စု ၁၉၆၀ မျက်နှာဖုံးများ (*The 1960 Masks*)ကို တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ၁၉၆၄ မှာ သူ့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပြဇာတ်တွေကို ထုတ်လုပ်ပြီး ကိုယ်တိုင်လည်း ဇာတ်ဆောင်အဖြစ် ပါဝင်တဲ့ ဩရီဆန် ကဇာတ်ကုမ္ပဏီကို တည်ထောင်တယ်။

နိုင်ဂျီရီးယား ပြည်တွင်းစစ်အတွင်း ရှိယင်ကာက ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ထဲမှာ အပစ်အခတ်ရပ်စဲကြဖို့ မေတ္တာရပ်ခံခဲ့တယ်။ အဲဒီအတွက် သူဟာ ဘီယာဖရာ သူပုန်တွေနဲ့ လျှို့ဝှက်ပူးပေါင်းကြစည်တယ်လို့ စွပ်စွဲပြီး ၁၉၆၇ မှာ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအဖြစ် ၂၂ လကြာ ၁၉၆၉ တိုင် အကျဉ်းကျခဲ့တယ်။

ရှိယင်ကာဟာ သူ့ရဲ့ ပြဇာတ်၊ နော်ဗယ်နဲ့ ကဗျာ လက်ရာ ၂၀ ခန့်ကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့တယ်။ သူက အင်္ဂလိပ်လို ရေးသားပြီး သူ့ရဲ့ စာပေဘာသာစကားဟာ စကားလုံးတွေ ကြွယ်ဝပြီး နယ်ပယ်ကျယ်ပြန့်ကြီးမားတယ်လို့ သတ်မှတ်ကြတယ်။

ရှိယင်ကာဟာ ပြဇာတ်ဆရာအဖြစ် အစ်ဘာဒန် တက္ကသိုလ်ကောလိပ်ကျောင်းမှာ ဒုတိယနဲ့ နောက်ဆုံးနှစ်အဖြစ် တက်ရောက်ကတည်းက ပွဲဦးထွက်ခဲ့တာဖြစ်တယ်။ သူစပြီး ရေးတဲ့ ကက်ဖီရဲ့ မွေးနေ့ပြုစုဧည့်ခံခြင်း (*Keffi's Birthday Treat*)ကို ရေဒီယို ပြဇာတ်တိုအဖြစ် နိုင်ဂျီရီးယား အသံလွှင့်ဌာနက ၁၉၅၄ မှာ ထုတ်လွှင့်ခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ အစောပိုင်း ပြဇာတ်တွေကို လန်ဒန်မှာ ရှိစဉ်အတွင်း ရေးသားခဲ့ပြီး စိမ့်မြေမှာ နေထိုင်သူများ (*The Swamp Dwellers*)နဲ့ ခြင်္သေ့နဲ့ ရတနာ (*The Lion and the Jewel*) ကို အစ်ဘာဒန်မှာ ၁၉၅၈ နဲ့ ၁၉၅၉ မှာ တင်ဆက်ကပြခဲ့ပြီး ၁၉၆၃ မှာ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေတယ်။ သူ့ရဲ့ သရော်ချက်ပါတဲ့ ဇာတ်မြူးတွေမှာ အစ်ကို ဂျာရိုရဲ့ စမ်းသပ်စစ်ဆေးမှု (*The Trial of Brother Jero*)(တင်ဆက် ၁၉၆၀၊ ထုတ်ဝေ ၁၉၆၃)၊ နောက် ဒီဇာတ်ရဲ့ အဆက် ဂျာရိုရဲ့ ရုပ်သွင်ပြောင်းလဲခြင်း (*Jero's Metamorphosis*)(တင်ဆက် ၁၉၇၄၊ ထုတ်ဝေ ၁၉၇၃)၊ သစ်တောများရဲ့ အကတစ်ခု (*A Dance of the Forests*)(တင်ဆက် ၁၉၆၀၊ ထုတ်ဝေ ၁၉၆၃)၊ ကွန်ဂျီရဲ့ ရိတ်သိမ်းခြင်း (*Kongi's Harvest*)(တင်ဆက် ၁၉၆၅၊ ထုတ်ဝေ ၁၉၆၇)တို့ ပါဝင်တယ်။ သူ့ရဲ့ နောက်ဆုံး ပြဇာတ်ဆိုင်ရာ လက်ရာတွေက ဘီလူးများရဲ့ ပြဇာတ် (*A Play of Giants*)(၁၉၈၄) နဲ့ အနာဂတ္တိပညာရှင်အတွက် ဆုတောင်းပွဲ (*Requiem for a Futurologist*)(၁၉၈၅)တို့ ဖြစ်တယ်။

ရှိယင်ကာဟာ နော်ဗယ်နှစ်ပုဒ်နဲ့ ကိုယ်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေကိုလည်း ရေးခဲ့တယ်။ စာပေဆိုင်ရာ အက်ဆေးတွေလည်း ပေါင်းပြီး ထုတ်ခဲ့တဲ့အထဲမှာ ဒဏ္ဍာရီ၊ စာပေနဲ့ အာဖရိက ကမ္ဘာ (*Myth, Literature and the African*)

World)(၁၉၇၅) ပါဝင်တယ်။ သူ့ရဲ့ ပြဇာတ်တွေနဲ့ နီးနီးကပ်ကပ် ဆက်စပ်မှု ရှိနေတာကို ပြနေတဲ့ ရှိယင်ကာရဲ့ ကဗျာတွေကို စုပေါင်းထုတ်ဝေထားတဲ့အထဲမှာ အိုင်ဒနားနဲ့ အခြား ကဗျာများ (Idanre, and Other Poems)(၁၉၆၇)၊ အကျဉ်းထောင်က ကဗျာများ (Poems from Prison)(၁၉၆၉)၊ ဘုရားကျောင်း မြေအောက်ခန်းက လွန်း (A Shuttle in the Crypt)(၁၉၇၂)၊ ကဗျာရှည် အိုဂန် အဘီဘီမန် (Ogun Abibiman)(၁၉၇၆)နဲ့ မင်ဒဲလားရဲ့ မြေကြီးနဲ့ အခြား ကဗျာများ (Mandela's Earth and Other Poems) (၁၉၈၈) တို့ ပါဝင်တယ်။

၁၉၉၄ မှာ အာဖရိက ယဉ်ကျေးမှု၊ လူ့အခွင့်အရေးနဲ့ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်၊ မီဒီယာနဲ့ ဆက်သွယ်ရေးများ တိုးမြှင့်ရေးအတွက် ယူနက်စကိုရဲ့ ချစ်ကြည်ရေး သံတမန်အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရတယ်။ အဲဒီနှစ် နိုဝင်ဘာမှာ နိုင်ဂျီရီယားကနေ နယ်စပ်ကို ဖြတ်ပြီး ထွက်ပြေးခဲ့တယ်။ နောက် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကို သွားတယ်။ ၁၉၉၇ မှာ ဗိုလ်ချုပ် စာနီ အဘာချာက နိုင်ငံတော်သစ္စာဖောက်မှုနဲ့ မျက်ကွယ်မှာ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခဲ့တယ်။ ၁၉၉၉ မှာ ရှိယင်ကာရဲ့ ကဗျာစာအုပ်သစ် အပြင်လူများ (Outsiders)ထွက်တယ်။

နိတယ်ကဗျာ • ၁၆၈

အဘိကု

ထူးခြားသော ကလေးငယ်၊ အကြိမ်ကြိမ် ထပ်ဝင်စား၍
အထပ်ထပ် သေဆုံးပြီး မိခင်အား စိတ်ငြိငြင်စေသူ

အချည်းနှီး၊ မင့်အလွဲအမှားတွေနဲ့ အနှောင့်အယှက်ပေး
ငါခြေထောက်ကို မှော်ခြေကျင်းတွေ ရစ်ချည်ထားခဲ့၊
ကျွန်တော်က အဘိကုပါ၊ တစ်ခါဝင်စား
အကြိမ်ကြိမ် အထပ်ထပ် ဝင်စားသူ

ငါ ရွက်ငိုရမှာလား
ဆိတ်တွေနဲ့ အကြွေစေ ပိုက်ဆံလို သုံးတဲ့ ခရုခွဲတွေအတွက်
စွန့်ပလွဲဆီနဲ့ ဖြူးထားတဲ့ ပြာတွေအတွက်
မျောက်ဥတွေဟာ
အဘိကုရဲ့ ကိုယ်အစိတ်အပိုင်းတွေ
ကမ္ဘာမြေပေါ် မပေါက်ရောက်အောင် ပြုနိုင်တယ်။

အဲလို ပက်ကျိဟာ သူ့အခွံထဲ လောင်ခြောက်သွားတဲ့အခါ
အပူရှိန်က ခြောက်သယောင်းသွားတဲ့ အစအနတွေကို သွေးလို့
ရင်ဘတ်ပေါ် နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ခတ်နှိပ်
အဘိကုက ခေါ်သံ ပေးပြန်တဲ့အခါ မင်းသိနိုင်ဖို့။

ငါဟာ ရှည်ရဲ့ သွားတွေ၊ စွန့်ပလွဲပင်ရဲ့
အကိုင်းရှုပ်ရှုပ်တွေကို ကိုက်ခွဲမယ့် သွား
မှတ်ထားပါလေ၊ နောက်ပြီး
နတ်စိမ်းရဲ့ မိုးဖောင်းခြေထောက်မှာ
တစ်ကြိမ်၊ နောက် အကြိမ်ကြိမ်၊ အတိုင်းအဆမဲ့
ငါ အော့အန်နေစဉ်
နောက် သင့်ရဲ့ ရေမန်းကို သွန်လောင်းစဉ်
လက်ချောင်းများ ငါလာခဲ့ရာ လမ်းကို ညွှန်ပြလို့၊ အဲဒီမှာ

မြေပြင်က ပူဆွေးခြင်းနဲ့ စိုစွတ်လို့
 နှင့်ရည်စက်ဖြူတို့ အသားငှက်ကို နို့ချိုတိုက်ကျွေးတယ်။
 ညနေခင်းဟာ ပင့်ကူတို့နဲ့ မိတ်ဆွေဖွဲ့
 ယင်ကောင်တွေကို ဝိုင်အမြှုပ်နဲ့ ဖြားယောင်းလို့

ည၊ အဘိကုက မီးအိမ်တွေထဲက
 ဆီတွေကို စုပ်ယူလို့၊
 မိခင်များ၊ ငါဟာ လှေကားထစ်မှာ
 ခွေလို့ ဂါထာရွတ်နေတဲ့ မြွေပါ
 သင်တို့ရဲ့ သေမင်းငင် အော်သံပ။

ငါ တွားတက်သွားတဲ့ နေရာမှာ
 အမှည့်ဆုံး အသီးဟာ ပူဆွေးစရာ အကောင်းဆုံး ဖြစ်ရဲ့။
 ပင့်ကူအိမ်ရဲ့ တိတ်ဆိတ်မှုထဲ
 နွေးထွေးမှုဟာ တင်းတိမ်ကျေနပ်လို့
 ဥနှစ်ထဲမှာ ပုံသဏ္ဌာန် ထင်ရှားလာတဲ့ အဘိကုဟာ
 ညည်းတွားလို့
 သေတွင်းမြေပုံတွေကို ဖော်ဆောင်တယ်။

မြန်မာပြန် - မောင်ပြည့်မင်း

စစ်သားနဲ့ အရပ်သား

ကျည်ဆန်ကျရောက်လာခြင်းကနေ ငါ့ဝိညာဉ်ဟာ ခုန်ထွက်ပြီး
 ကြွေငြာခဲ့၊ 'ငါက အရပ်သားပါ'
 ဒါက မင့်အကြောက်တရားကို
 ပိုဆိုးလာစေရုံမျှသာပါ
 ဘာလို့လဲဆို ငါဟာ
 ဒီလို ဘက်မလိုက်တဲ့သေခြင်းတရားရဲ့ အချိန်နာရီမှာ
 လောကရဲ့ သက်ရှိတစ်ဦးအဖြစ်နဲ့ပေါ်ထွက်လာနိုင်တာလေ၊ ပြီးတော့ ငါတွေ့မိခဲ့တာ
 ကလည်း
 ဘာတစ်ခုမှ ဒီလောကနဲ့ မင်းရန်ဖြစ်ခဲ့တာလည်း မဟုတ်ဘဲနဲ့။ ။

မင်းရပ်တည်နေဆဲ အနှိုင်းမဲ့နှစ်ခုလုံးအတွက်၊ အို ငါကြားမိရဲ့
 မင်းရဲ့ လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းချိန်တွေကို။ သတိပေးနေရင်းသားနဲ့
 မင်းအနောက်မှာ မီးမြှိုက်နေတဲ့ကမ္ဘာ၊ ဂုဏ်ပြုအပ်တဲ့ကြားနေမှုကို
 နောက်ချန်မထားလင့်နဲ့။

ငါ့အရပ်သားဘဝအဖြစ်နဲ့
 ဝေခွဲမရခက်နေမှုကို အကြိမ်ကြိမ်အထပ်ထပ်ပြောမှု၊ မင်းရဲ့စိတ်အားပိုထက်သန်တဲ့
 စိတ်ဆွေတွေဆီကလာတဲ့ ကျည်ဆန်ပွဲတော်ကနေ တွင်းတူးနေရင်းသားက
 မင့်စိတ်ရှုပ်ထွေးမှုမှာ အလုပ်လုပ်ခဲ့ရ။ ဒီနောက် မင်းကငါ့ကို
 သေနတ်နဲ့ ချိန်လေရောပေါ့၊ သေမင်းကလည်းငါ့ကို
 မျက်လုံးအကြည့်နဲ့ သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ ဆိတ်ဆွဲ၊ မင့်အကျဉ်းအကျပ်
 ဝီးတော့ မင်းတို့ အားလုံး ငါ ရှင်းရှင်းမြင်တွေ့ လာ ။

ငါ့မျှော်လင့်မိရဲ့ တစ်နေ့တော့ဖြင့်
 ငါ့အသက်မွေးမှုအလုပ်ကို ရည်ရွယ်လို့ ကတုတ်ကျင်းထဲမှာ
 မင်းဝိညာဉ်က လှမ်းလာပြီး စစ်ဆေးလို့
 ကျုပ်လည်း စစ်သားတစ်ယောက်ပါ အချက်ပြလို့။

အဲလိုဆို ဘာတွေဝေမှုမရှိ
ဒါပေမဲ့ မင့်ကို ငါ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း မျှမျှတတ
ပေါင်မုန့်နဲ့ အသားနဲ့ ဝိုင်တစ်ကရားနဲ့ ပစ်ချလိုက်ပါရစေလေ
ရင်ပုံသားတစ်စုံစုံနဲ့
ပြီးတော့ အဲဒီ အထီးကျန်မေးခွန်းလေးနဲ့
သူငယ်ချင်းရေ၊ မင်း၊ အခုတောင်မှ သိပါရဲ့လား
အဲဒါတွေ ဘာနဲ့ ဆိုင်သလဲ ဆိုတာရယ် ... လို့။ ။

(Wole Soyinka – Civilian and Soldier)

မြန်မာပြန် - ကျော်မျိုး

ဂျိုးဇက်ပ် ဘရော့ဒ်စကီး

“အတွေးကြည်လင်ရှင်းလင်းမှုနဲ့ ကဗျာဆိုင်ရာ စူးစိုက်
ပြင်းပြမှုတို့ ပြည်လျှမ်းတဲ့ အားလုံးအကျုံးဝင်တဲ့ စာပေ
လက်ရာရှင်အတွက်”

Joseph Brodsky

ဖွား ၁၉၄၁၊ မေ ၂၄။ လီနင်ဂရက် (ယခု စိန့်
ပီတာစဘာဂ်)၊ ယူအက်စ်အက်စ်အာရ်
(ယခု ရုရှား)

ဆုံး ၁၉၉၆၊ ဇန်နဝါရီ ၂၈။ နျူးယောက်
ယူအက်စ်အေ

ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ ယူအက်စ်အေ

ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၈၇

နယ်ပယ် ကဗျာ

ဘာသာစကား အင်္ဂလိပ် (စကားပြေ)နှင့် ရပ်ရှင်း
(ကဗျာ)

ဂျိုးဇက်ပ် ဘရော့ဒ်စကီး (၁၉၄၁-၁၉၉၆)ဟာ လီနင်ဂရက်မှာ ရေဝတီ မိသားစုက
ဖွားမြင်တာဖြစ်ပြီး သူ့ဖခင်က ဆိုဗီယက်ရေတပ်မှာ ဓာတ်ပုံဆရာဖြစ်ပြီး သူ့
မိခင်က စကားပြန်တစ်ဦးအဖြစ် လုပ်ကိုင်ပြီး မိသားစုကို ထောက်ပံ့တယ်။ သူတို့
ဟာ အများပိုင် တိုက်ခန်းတွေမှာ ဆင်းဆင်းရဲရဲနဲ့ ဂျူးဖြစ်နေတာကြောင့်
ဖယ်ကျဉ်ခံအဖြစ်နဲ့ နေထိုင်ခဲ့ရတယ်။ သူနဲ့ သူ့မိသားစု ငတ်မွတ်သေဆုံးလုနီးဖြစ်ခဲ့
ရတဲ့ လီနင်ဂရက်ဝန်းရံပိတ်ဆို့ခံရခြင်းကို ကြုံတွေ့ဖြစ်သန်းပြီး ဘရော့ဒ်စကီးက
ရှင်သန်ကျန်ရစ်တာဖြစ်တယ်။ အဲဒါကြောင့် နောက်ပိုင်းမှာ သူလည်း ကျန်းမာ
ရေး ပြဿနာတွေထွက်ပေါ် ခံစားခဲ့ရတယ်။ ငယ်ရွယ်တဲ့ ကျောင်းသားဘဝမှာ
ဘရော့ဒ်စကီးက အုပ်ထိန်းရခက်တဲ့ ကလေး ဖြစ်ခဲ့တယ်။ အသက် ဆယ့်ငါးနှစ်မှာ
ကျောင်းကထွက်ပြီး ရေပျံသင်္ဘောသားကျောင်းကို ဝင်ဖို့ ကြိုးစားပေမဲ့ မအောင်
မြင်ခဲ့ဘူး။ နောက် မေးလင်း (milling)စက်မောင်း အဖြစ် လုပ်တယ်။ နောက်
ပိုင်း ဆရာဝန်ဖြစ်ဖို့ ဆိုပြီး ခရက်စတီး အကျဉ်းထောင် ရင်ခွဲရုံမှာ ဝင်လုပ်တယ်။
အလောင်းတွေ ခွဲတယ်။ ချုပ်တယ်။ နောက်ကျတော့ ဆေးရုံမှာ အလုပ်အမှီးလုပ်
တယ်။ သင်္ဘောဘွိုင်လာခန်းမှာ၊ ဘူမိဗေဒ ရှာဖွေရေးခရီးတွေမှာ ပါတယ်။

ဘရောဒ်စကီးဟာ ကိုယ်တိုင်လေ့လာသင်ယူတဲ့ အစီအစဉ် လုပ်တယ်။ ပိုးလစ်ရှ်ဘာသာကို လေ့လာသင်ယူပြီး ချက်စ်ပေါမီဝေါရှ်လို ပိုလန်ကဗျာဆရာရဲ့ ကဗျာတွေ ဘာသာပြန်နိုင်တယ်။ အင်္ဂလိပ်စာ လေ့လာတဲ့အတွက် ဂျွန်ဒွန်းကို ဘာသာပြန်နိုင်တယ်။ ဂန္ထဝင် ဒဿနိကဗေဒ၊ ဘာသာရေး၊ ဒဏ္ဍာရီနဲ့ အင်္ဂလိပ်နဲ့ အမေရိကန်ကဗျာတွေကို နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ဆည်းပူးလေ့လာခဲ့တယ်။ ၁၉၅၅ မှာ ဘရောဒ်စကီးဟာ သူ့ကိုယ်ပိုင်ကဗျာတွေ စရေးသလို စာပေဘာသာပြန်တွေ ကိုလည်း လုပ်နေပြီ။ သူ့အရေးအသားတွေကို လျှို့ဝှက်ဖြန့်ဝေတယ်။ အချို့ကို မြေအောက်ဂျာနယ် ဆင်းတက်စံ *Sintaksis* မှာ ပုံနှိပ်တယ်။ အရေးအသားတွေက နိုင်ငံရေးကင်းတယ်။ ၁၉၅၈ ကျတော့ စာပေအသိုင်းအဝိုင်းတွေမှာ သူရဲ့ 'လီနင် ဂရက်နားက ဂျူးသချိုင်း' နဲ့ 'ဘုရားဖူးများ' ကဗျာတွေအတွက် ထင်ရှားနေပြီ။

၁၉၆၀ မှာ လူငယ်ကလေး ဘရောဒ်စကီးဟာ ကဗျာဆရာမ အနှာ အက်ခ်မာတိုဗာနဲ့ တွေ့တယ်။ သူ့မျိုးဆက်ရဲ့ ပါရမီရှိတဲ့ လိရစ်အသံကို အက်ခ်မာတိုဗာက သတိပြုမိတယ်။ ဘရောဒ်စကီးရဲ့ ကဗျာတွေကို သူက အားပေးပြီး၊ နောက်တော့ ဘရောဒ်စကီးရဲ့ ဆရာဂုရုဖြစ်လာတယ်။ ၁၉၆၃ မှာ ဘရောဒ်စကီးရဲ့ ကဗျာကို လီနင်ဂရက်သတင်းစာတစ်စောင်က 'အပြာဆန်ပြီး ဆိုဗီယက် ဆန့်ကျင်ရေး' ပါတယ်လို့ လူသိရှင်ကြား စွပ်စွဲတယ်။ သူ့စာရွက်စာတမ်း တွေ အသိမ်းခံရ၊ မေးမြန်းတာခံရပြီး စိတ်ရောဂါဆေးရုံကို နှစ်ခါပို့ ခံရတယ်။ နောက်တော့ သူ့ကို ထောင်ချလိုက်တယ်။ လူမှုရေး ကပ်ပါးဝါဒကြောင့်လို့ ဆိုဗီယက် အာဏာပိုင်တွေက စွပ်စွဲပြီး အပြစ်ပေးတာဖြစ်တယ်။ သူ့ရဲ့ ကဗျာ ဆရာအဖြစ်ကလည်း လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် လုံလောက်တဲ့ ကျေးဇူးပြုထည့်ဝင်မှု မဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုကြပြီး 'ကတ္တီပါဘောင်းဘီနဲ့ ကဗျာဆရာအတု' လို့ သမုတ်ကြတယ်။ သူ့ကို အလုပ်ကြမ်းဖြစ်ဒဏ် ငါးနှစ်ပေးပြီး လီနင်ဂရက်နဲ့ မိုင်ပေါင်း ၃၅၀ ဝေးရာ အာတိတ်ဒေသထဲက ရွာတစ်ရွာရဲ့ လယ်တောမှာ ဆယ်ရှစ်လ သွားနေရတယ်။ ၁၉၆၅ မှာ အက်ခ်မာတိုဗာလိုပဲ ယက်တူရှင်ကာ၊ ရှိစတာကဗစ်ချ်၊ ယန်း ပေါ ဆာတာတို့ ပါဝင်တဲ့ ဆိုဗီယက်နဲ့ နိုင်ငံခြားက ထင်ရှားတဲ့ ယဉ်ကျေးမှုအနုပညာဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ကန့်ကွက်ကြတဲ့နောက် ဘရောဒ်စကီးအပေါ် စီရင်ချက်ကို လျှော့ပေါ့ပေးခဲ့ရတယ်။ ဘရောဒ်စကီးဟာ သူ့ရဲ့ ဂုရု အက်ခ်မာတိုဗာနဲ့ အများကြီးတူပြီး အကြွင်းမဲ့ အာဏာထူထောင်ထားတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းထဲမှာ အနုပညာအားဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ပြုတဲ့ သင်္ကေတဖြစ်လာပြီး အနောက်တိုင်းနိုင်ငံတွေမှာ နာမည်ကြီးလာတယ်။

လီနင်ဂရက်ကို ၁၉၆၅ နှစ်ကုန်ပိုင်းမှာ ပြန်လာရပြီး နောက်ထပ် ခုနှစ်နှစ် အဲဒီမှာပဲ စာဆက်ရေးတယ်။ သူ့လက်ရာတွေကို ဂျာမနီ၊ ပြင်သစ်နဲ့ အင်္ဂလိပ် ဘာသာပြန်ပြီး နိုင်ငံခြားမှာ ထုတ်ဝေတယ်။ လင်္ကာများနဲ့ ကဗျာများ (Verses

and Poems)ကို ခေါ်ရှင်တင်မှာ ၁၉၆၅ မှာ ထုတ်တယ်။ ဂျွန်ဒွန်းသို့ တမ်းချင်းနဲ့ အခြားကဗျာများ (Elegy to John Donne and Other Poems)ကို ၁၉၆၇ ထဲ လန်ဒန်မှာ ထုတ်တယ်။ ကန္တာရမှာ ရပ်နားခြင်း (A Stop in the Desert) ကို နျူးယောက်စ်၊ ချက်ကော့စ် ထုတ်ဝေရေးက ၁၉၇၀ မှာ ထုတ်တယ်။ ၁၉၆၆ က ၁၉၆၇ အထိ လီနင်ဂရက်မှာ ကဗျာညွန့်ပေါင်းတွေထဲ သူ့ကဗျာ လေးပုဒ်ပဲ ပုံနှိပ်ဖော်ပြခံရတယ်။ သူ့လက်ရာအများစုက ၁၉၈၇ အထိ ဆိုဗီယက်ယူနီယံရဲ့ ပြင်ပမှာထွက်ခဲ့တာ။ ဒါမှမဟုတ်ရင်လည်း နိုင်ငံတွင်းမှာ လျှို့ဝှက်ဖြန့်ဝေခဲ့ရတာ ဖြစ်တယ်။ ၁၉၇၁ မှာ အစွဲရေးကို ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ဖို့ နှစ်ကြိမ် ဖိတ်ကြားခံရ တယ်။ ၁၉၇၂ မှာ အဲဒီဖိတ်ကြားချက်ကို ဘာကြောင့်လက်မခံရသလဲလို့ ပြည်ထဲ ရေးဝန်ကြီးဌာနက ခေါ်မေးတာ ခံရတယ်။ သူ့နိုင်ငံထဲမှာ သူ့ဆက်နေချင်တဲ့ အကြောင်း သူက ပြန်ဖြေခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ၁၀ ရက်အတွင်း အာဏာပိုင်တွေက သူ့တိုက်ခန်းကို ချိုးဖောက်ဝင်ပြီး သူ့စာရွက်စာတမ်းတွေကို သိမ်းသွားတယ်။ ၁၉၇၂ ဇွန် ၄ မှာတော့ ဗီယင်နာကိုသွားတဲ့ လေယာဉ်ပေါ်သူ့ကို တင်လွှတ်လိုက်ကြ တော့တယ်။ ဩစတြီးယားကနေ နောက်ဆုံး သူ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကို ဆက်ထွက်ခဲ့တယ်။

၁၉၈၇ မှာ နိဘယ်စာပေဆုရတော့ သူဟာ ဆုရတဲ့ ငါးယောက်မြောက် ရုရှားဖွား စာရေးဆရာ ဖြစ်လာတယ်။ ၁၉၉၁ မှာ အမေရိကန်ရဲ့ စာဆိုတော် ဖြစ်လာတယ်။

၁၉၇၉ မှာ နှလုံးခွဲစိတ်ကုသခံရပြီးတဲ့နောက် နှစ်ကြိမ် ထပ်ပြီး ခွဲစိတ်မှုတွေ လုပ်ရသေးတယ်။ အဲဒီကတည်းက ကျန်းမာရေးက နဲ့နဲ့လာခဲ့တာ အသက် ၅၅ နှစ်အရွယ်မှာ နျူးယောက်စ်တီးက သူ့တိုက်ခန်းမှာ နှလုံးရောဂါနဲ့ပဲ ကွယ်လွန် တယ်။

နိကာယ်ကဗျာ • ၁၇၆

ဆယ့်လေးကြောင်းစပ် လင်္ကာ

ဇန်နဝါရီဟာ အကျဉ်းထောင်ပြတင်းပေါက်တွေကို ဖြတ်ပြီး
 ပျံသန်းသွားတယ်။ ဝက်ပါလို အကျဉ်းခန်းတွေထဲမှာတော့
 အကျဉ်းသားတွေက သီချင်းသံပြိုင်သီဆိုနေကြတယ်။
 'ငါတို့ရဲ့ညီနောင်တစ်ယောက်တော့ လွတ်မြောက်ခဲ့ချေပြီ'
 အကျဉ်းသားတွေရဲ့ ခပ်အုပ်အုပ်သီချင်းသံကို ငါကြားနေရတုန်းပဲ။
 စကားတစ်လုံးမှ မပြောတဲ့ ထောင်ဝါဒါရဲ့ ခြေသံက ပဲ့တင်ထပ်တယ်။
 ငါကိုယ်တိုင် အသံတိတ်ကလေး သီချင်းညည်းနေမိတယ်။
 'ပြန်ပေးဦးတော့၊ ဇန်နဝါရီ'
 ပြတင်းပေါက်ဆီက အလင်းရောင်ကို မျက်နှာချင်းဆိုင်ရင်း
 နွေးထွေးတဲ့လေကို အားရပါးရ ရှူသွင်းမျိုးချမိတယ်။
 ဒါပေမဲ့ နောက်တစ်ကြိမ် ငါလျှောက်ရပြန်တယ်။
 အတွေးထဲမှာနှစ်မျောရင်း စောစောက ငါ့ကို စစ်မေးခဲ့တဲ့နေရာကနေ
 နောက်ထပ် တစ်နေရာဆီ စကြိုတွေအတိုင်း လျှောက်ရတယ်။
 ဖေဖော်ဝါရီလည်းမရှိ၊ မတ်လလည်းမရှိတဲ့ အဝေးကတစ်နေရာကို ဦးတည်ရင်း။

(Joseph Brodsky - Sonnet)

မြန်မာပြန် - မောင်ဒေး

ဟန်းနီးမွန်း အလွှာပါးပါးကလေးတစ်ချပ် အမ်ဘီ* သို့

သင်္ဘောကျင်းကို လှိုင်းတွေက ဂုန်းခနဲရိုက်လိုက်တာ၊
လေက ရေထဲ မြုပ်နေတဲ့ အသက်ကယ်ဗောဃာတွေလို
အပေါ်ဘက်ကို အတင်း တွန်းကန်တက်နေတာ၊
ဒီမြင်ကွင်းတွေကို မင်းဘယ်တော့မှ မမေ့ပါနဲ့။

စင်ရော်တွေက ညံနေအောင် အော်မြည်တာ၊
ရွက်လှေတွေက ကောင်းကင်ကို ငေးကြည့်နေတာ၊
တိမ်တွေက ပျံသန်းနေတဲ့ တောဘဲတွေလို
အပေါ်ဘက်ဆီ တစ်ဟုန်ထိုးတက်သွားတာ။

အဲဒီတုန်းက တို့နှစ်ယောက်အတူဝေမျှခဲ့ကြတဲ့
လူ့ဘဝရဲ့ ဟောဒီ အစအနကလေးဟာ
မသေနိုင်သေးတဲ့ ငါးတစ်ကောင်လိုပဲ
မင်းရဲ့နှလုံးသားထဲမှာ ပြောင်းဆန်နေအောင် ခုန်လှုပ်နိုင်ပါစေ။

ချုံဖုတ်တွေ ရုန်းကြွလှုပ်ရှားနိုင်ပါစေ။
မှတ်ကောင်အခွံတွေ ဆတ်ခနဲ ပိတ်နိုင်ပါစေ။
ပြီးတော့ ဟောဒီလှိုင်းလုံးကြီးတွေရဲ့ လှိုင်းခေါင်းဖြူဖြူတွေဟာ
အပြောကျယ်တဲ့ ပင်လယ်ကြီးထဲမှာ

လှိုင်းခေါင်းဖြူအသစ်တွေကို မွေးဖွားပေးနေတယ်ဆိုတာ
မင်းရဲ့နှုတ်ခမ်းဖျားအထိ မြင့်တက်လာတဲ့ ချစ်ဇောအဟုန်ကြောင့်
(ဘာသာစကားတစ်လုံးမှ မပါဘဲ)
မင်းတစ်ယောက် အမိအရ ဖမ်းဆုပ်နားလည်နိုင်ပါစေ။

(Joseph Brodsky – A Slice of Honeymoon)

မြန်မာပြန် - မောင်ဒေး

* အမ်ဘီ - ဘရော့ဒ်စကီး၏ချစ်သူ မရီးနားဘာ့စ်မန်နိုဗား (Marina Basmanova)

အောက်တေဗီယို ပါ့စ်

“စွဲမက်ဖွယ် အသိဉာဏ်နဲ့ လူသားဆန်တဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာ စရိုက်ဖော်ထားရာ ကျယ်ပြန့်တဲ့ သိမှုနယ်ပယ်နဲ့ လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ရှိတဲ့ အရေးအသားအတွက်”

Octavio Paz

ဖွား ၁၉၁၄၊ မတ် ၃၁။ မက္ကဆီကို စီတီး၊
မက္ကဆီကို
ဆုံး ၁၉၉၈၊ ဧပြီ ၁၉။ မက္ကဆီကို စီတီး၊
မက္ကဆီကို
ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ မက္ကဆီကို
ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၉၀
နယ်ပယ် ကဗျာ၊ စကားပြေ
ဘာသာစကား စပန်းနစ်ရှ်

အောက်တေဗီယို ပါ့စ် (၁၉၄၁-၁၉၉၆)ဟာ မက္ကဆီကိုစီတီးမှာ မွေးဖွားပြီး သူ့ ဖခင်က တက်ကြွတဲ့ နိုင်ငံရေး သတင်းသမား ဖြစ်တယ်။ သူ့အဘိုးကလည်း လစ်ဘရယ်ဆန်တဲ့ ပညာတတ်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ဝတ္ထုရေးဆရာတစ်ဦး၊ ထုတ်ဝေသူတစ်ဦးဖြစ်တယ်။ သူ့အဘိုးရဲ့ ကျယ်ပြန့်စုံလင်တဲ့ စာကြည့်တိုက်က ပါ့စ်အတွက် စာပေနဲ့ အရွယ်စောစောမှာ ထိတွေ့ခွင့်ပေးခဲ့ပြီး မက္ကဆီကန်နဲ့ ဥရောပစာပေတွေကို ဖတ်ရှုခဲ့ရတယ်။

ပါ့စ်ဟာ ခပ်ငယ်ငယ်ကပဲ စာ စတင်ရေးခဲ့သူဖြစ်ပြီး ၁၉၃၇ မှာ စပိန်၊ ဗယ်လင်ရှားမှာ ဒုတိယအကြိမ် ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေး စာရေးဆရာများရဲ့ နိုင်ငံတကာညီလာခံကို တက်တယ်။ ၁၉၃၈ မှာ မက္ကဆီကို ပြန်လာတော့ အလုပ်ရုံ (Taller) ဂျာနယ်တည်ထောင်သူတစ်ဦး ဖြစ်လာတယ်။ မက္ကဆီကိုမှာ စာရေးဆရာ မျိုးဆက်သစ်တွေ ပေါ်ထွန်းလာတာကို အချက်ပြလိုက်သလို စာပေဆိုင်ရာ အာရုံခံစားပုံအသစ်ကိုလည်း ပြတဲ့ ဂျာနယ်ဖြစ်တယ်။ ၁၉၃၇ မှာ ပါ့စ်ဟာ မယ်ရီဒါက လယ်သမားနဲ့ အလုပ်သမားတွေအတွက် ကျောင်းမှာ အလုပ်လုပ်ဖို့ ဥပဒေလေ့လာနေတာကို စွန့်ပြီး ထွက်လာတယ်။ အဲဒီမှာ သူ့ရဲ့

ပထမဆုံး ရှည်လျားပြီး ရည်မှန်းချက်မြင့်တဲ့ ကဗျာ ကျောက်တုံးနဲ့ ပန်းပွင့်များ ကြားမှာ (*Entre la piedra y la flor*) (၁၉၄၁၊ ၁၉၇၆ မှာ ပြန်ရေး)ကို စပြီးရေးတယ်။ တီ အက်စ် အီလိယတ်ရဲ့ လွမ်းမိုးမှုတွေတွေ့ရပြီး အဲဒီအချိန်က လောဘကြီးတဲ့ မြေပိုင်ရှင်တွေလက်အောက်က မက္ကဆီကန်လယ်သမားတွေရဲ့ အခြေအနေတွေကို ဖော်ပြထားတယ်။ ၁၉၄၃ မှာ ဂူဂင်ဟိမ်ပညာသင်ဆုရပြီး ကယ်လီဖိုးနီးယားတက္ကသိုလ်မှာ တက်တယ်။ နောက်နှစ်နှစ်ကြာတော့ မက္ကဆီကို သံတမန်ဝန်ထမ်းဖြစ်ပြီး နျူးယောက်မှာ ခဏလုပ်တယ်။ ၁၉၄၅ မှာ ပါရီကို စေလွှတ်ခံရပြီး အဲဒီမှာ အထီးကျန်ခြင်းရဲ့ ဝက်ပါ (*El Laberinto de la Soledad*)ကို ရေးတယ်။ မက္ကဆီကိုစိတီးကို ၁၉၅၄ မှာ ပြန်ရောက်ပြီး သူ့ရဲ့ အရေးကြီးတဲ့ ကဗျာ နေကျောက်တုံး (*Piedra de sol*) (၁၉၅၇)ကို ရေးတယ်။ အဲဒီအချိန်ထိ ရေးခဲ့တဲ့ သူ့ရဲ့ ကဗျာတွေကို စုပြီး ကျမ်းသစ္စာအောက်က လွတ်လပ်ရေး (*Libertad bajo palabra*)ကို ထုတ်တယ်။ ၁၉၆၂ မှာ အိန္ဒိယ နိုင်ငံဆိုင်ရာ သံအမတ်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခံရတယ်။ အဲဒီကာလဟာ သူ့ရဲ့ အလုပ် အတွက်ရော ကဗျာဆရာဘဝအတွက်ပါ အရေးပါတဲ့ အချိန်ပိုင်းဖြစ်တယ်။ သဒ္ဒါကဝိမျောက် (*El mono gramático*)နဲ့ အရှေ့ဘက် ကုန်းစောင်း (*Ladera este*)ကို အဲဒီမှာ ရေးတယ်။ မက္ကဆီကို အိုလံပစ်အားကစားပွဲတွေ ကျင်းပနေစဉ်အတွင်း ဖြစ်ပွားတဲ့ ကျောင်းသားဆန္ဒပြမှုတွေအပေါ် အစိုးရရဲ့ သွေးထွက်သံယို ဖိနှိပ်ဖြိုခွင်းမှုကို ကန့်ကွက်ပြီး ၁၉၆၈ မှာ သံတမန်အလွှပ်က နုတ်ထွက်တယ်။

၁၉၆၉ မှာ မက္ကဆီကိုပြန်လာပြီး အယ်ဒီတာနဲ့ ထုတ်ဝေသူအဖြစ် အလုပ်ဆက်လုပ်ပြီး အနုပညာနဲ့ နိုင်ငံရေးကို အသားပေးထုတ်ဝေတဲ့ အရေးကြီးတဲ့ မဂ္ဂဇင်း ဗဟုဝစ် (*Plural*)ကို တည်ထောင်တယ်။ သဘောထား ကွဲပြားလွတ်လပ်တဲ့ မက္ကဆီကန်နဲ့ လက်တင်အမေရိကန် စာရေးဆရာ အုပ်စုတွေက ဝိုင်းဝန်းကြတယ်။ ဒီမဂ္ဂဇင်းကို ၁၉၇၅ မှာ အစိုးရကပိတ်တော့ ဗဟုဝစ် မဂ္ဂဇင်းလုပ် အာရုံစိုက်ရာ နယ်ပယ်ဆင်တူတဲ့ ဗြူယဲလ်တာ (*Vuelta*)ကို ထုတ်ဝေပြီး သူကွယ်လွန်ချိန်အထိ အယ်ဒီတာ လုပ်သွားတယ်။ ၁၉၈၀ မှာ ဟားဗတ်ရဲ့ ဂုဏ်ထူးဆောင် ဒေါက်တာ ဘွဲ့ ရတယ်။ ၁၉၈၁ မှာ စပိန်ဘာသာစကားပြောကမ္ဘာမှာ အရေးအပါဆုံးဖြစ်တဲ့ သာဗင်းတီးစ် ဆုနဲ့ ဩစတရီးယား ကြီးမားတဲ့ အမေရိကန် နှော့စ်တတ်ဒ် ဆုကို ၁၉၈၂ မှာ ရတယ်။ သူ့ရဲ့ ကဗျာဆိုင်ရာ စကားစုကို ကဗျာက 'မော်ဒန်ခေတ်ရဲ့ လျှို့ဝှက်တဲ့ ဘာသာရေး' ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ယုံကြည်ချက်အားဖြင့် အားပြည့်ထားတယ်။

ပါးစုံရဲ့ ကဗျာတွေကို ပေါင်းချုပ်အဖြစ် *Poemas 1935-1975* (၁၉၈၁) နဲ့ *Collected Poems, 1957-1987* (၁၉၈၇) နှစ်အုပ် ထွက်တယ်။ ပါးစုံရဲ့ ရေးဟန်ရှိတဲ့ စကားပြေတွေက သူများများစားစား ရေးဖြစ်ခဲ့တဲ့ အက်ဆေးတွေမှာ တွေ့နိုင်တယ်။ စာအုပ်တစ်အုပ်စာ ရှည်လျားတဲ့ လေ့လာချက်တွေ ဖြစ်ပြီး ကဗျာ ရေးရာ၊ စာပေဆိုင်ရာနဲ့ အနုပညာဝေဖန်ရေးဆိုင်ရာတွေနဲ့ အလားတူ မက္ကဆီကန် သမိုင်း၊ နိုင်ငံရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ စပ်ဆိုင်ရာတွေလည်း ပါဝင်တယ်။

၁၉၉၈ မှာ အောက်တေဗီယို ပါးစုံဟာ ကင်ဆာနဲ့ ဆုံးတယ်။

နိတယ်ကဗျာ • ၁၈၂

ဖြတ်ကျော်ခြင်း

မင်းရဲ့ မျက်တောင်လေးတွေ လှုပ်ရှားမှုရဲ့
အမိန့်ကို နာခံရေးသားရင်း
နေ့တစ်နေ့ရဲ့ စာမျက်နှာကို ငါဖွင့်လိုက်တယ်။

ငါ မင်းဆီကို ဝင်လာတယ်
အမှောင်ရဲ့ အမှန်တရား။
အမှောင်ရဲ့ သက်သေပြချက်ကို ငါ ရချင်တယ်
အနက်ရောင်ဝိုင်းကို ငါသောက်ချင်တယ်
ငါ့မျက်လုံးတွေကို ထုတ်ယူချင်တယ်၊ ခြေမွှပစ်ချင်တယ်။

မင်းရဲ့ ရင်သားထိပ်မှာ
ညတစ်ည လွှတ်ချ
ကာနေရှင်းအနံ့ရဲ့ လျှို့ဝှက်နက်နဲမှုတွေ။

ငါ့မျက်လုံးတွေကို ပိတ်ပြီး၊
မင်းမျက်လုံးတွေထဲမှာ ဖွင့်ချလိုက်တယ်။

အမြဲတမ်း နိုးထနေခဲ့
မျက်ဝန်းထဲက မဟူရာအိပ်ရာထဲ၊
စိုစွတ်နေတဲ့ မင်းရဲ့ လျှာ။

မင်းရဲ့ သွေးကြောဥယျာဉ်ထဲမှာ
ရေပန်းအလှတွေ ရှိတယ်။

သွေးရဲ့ မျက်နှာဖုံးအောက်မှာ
မင်းရဲ့ အတွေးတွေထဲ ဟာလာဟင်းလင်း ငါဖြတ်ကျော်လာခဲ့တယ်
မေ့ချောမှုက
ဘဝရဲ့ အခြားတစ်ဖက်ဆီ ငါ့ကို လမ်းညွှန်ပြလေတယ်။

(Octavio Paz – Across)

မြန်မာပြန် - ဇေလင်းမောင်

နိဘယ်ကဗျာ • ၁၈၄

နောက်ဆုံး အရုဏ်ဦး

မင်းရဲ့ ဆံနွယ်တွေဟာ သစ်တောထဲမှာ ပျောက်ကွယ်တယ်
မင်းရဲ့ ခြေထောက်က ငါ့ခြေထောက်ကို ထိထားရဲ့။
အိပ်ပျော်နေတဲ့ မင်းက ညထက် ပိုကြီးမားတယ်
ဒါပေမဲ့ မင်းရဲ့ အိပ်မက်က ဒီအခန်းနဲ့ အနေတော်ပဲ
အဲသလောက် သေးမွှားတဲ့ ငါတို့က ဘာကောင်တွေလဲကွ
အပြင်ဘက်မှာ တက္ကဆီ တစ်စီး
တစ္ဆေတွေ အပြည့်တင်ပြီး ဖြတ်မောင်းသွားရဲ့
အနားက ဖြတ်စီးသွားတဲ့ မြစ်ဟာ
အမြဲတမ်း ပြောင်းပြန်စီးနေတော့တာပဲ
မနက်ဖြတ်ဆိုတာ နောက်တစ်နေ့ ဖြစ်ဦးမလား။

(Octavio Paz – Last Dawn)

မြန်မာပြန် - ဇေလင်းမောင်

ညီရင်းအစ်ကိုတွေ

ငါဟာ ယောက်ျားတစ်ယောက်၊ ငါဟာ နည်းနည်းသာ ကြာရှည်တည်မယ်
ညဟာလည်း ကြောက်မနန်းလိလိ နက်တယ်
ဒါပေမဲ့ ငါမောကြည့်တော့
ကြယ်တွေ စာရေးနေကြတယ်
ငါလည်း စာရေးခံနေရတယ်လို့
ငါနားလည်မိသလား ငါ မသိလေတော့
အဲဒီ အခိုက်အတန့်မှာပဲ
တစ်ယောက်ယောက်က ငါ့ကို လူတွေ နားလည်အောင် ရှင်းပြပေးသွားတယ်။

(Octavio Paz – Brotherhood)

မြန်မာပြန် - ဇေလင်းမောင်

ဒီဘယ်ကဗျာ • ၁၈၆

နေဝင်ချိန်

ဘာကများ သူ့ကို တည်တဲ့စေပါလိမ့်
မပွင့်တပွင့်၊ ညနေဝင်ချိန်ရဲ့ ကြည်လင်မှု၊
ဥယျာဉ်တွေထဲမှာ အလင်းရောင်ဟာ လွတ်လပ်ခဲ့ပြီလား။

ငှက်တွေရဲ့ အလေးချိန်က သိမ်းပိုက်ခြင်းကိုခံရတဲ့
အကိုင်းတွေ အားလုံးဟာ
အမှောင်ထုဘက်ကို ယိမ်းနေရဲ့။

ခြံစည်းရိုးတွေပေါ်မှာ ခြေရာလက်ရာမပျက်
ဆက်လက် တောက်ပဆဲ
အာရုံစူးနစ် အစိုက်အတန့်များ။

ညကို ရရှိတော့
တောအုပ်ငယ်တို့ဟာ
တိတ်ဆိတ်ရေပန်းတို့ ဖြစ်လာခဲ့။

ငှက်တစ်ကောင် ဆင်းသက်လာ
မြက်ခင်းက မည်းမှောင်လာ
နယ်နိမိတ်တို့ ခေဝါးလာ၊ ထုံးက မည်းလာ
ကမ္ဘာကြီးက ယုံချင်စရာ ပိုနည်းလာ။

(Octavio Paz – Light Fall)

မြန်မာပြန် - သူရိန်လင်း

ဒဲရစ် ဝဲလ်ကော့တ်

“သမိုင်းဆိုင်ရာ အမြင်၊ ယဉ်ကျေးမှုစုံ ဖြစ်မှုအပေါ် သမိုင်းဌာနချုပ်နှံမှုရဲ့ ရလဒ်တို့အားဖြင့် တည်တံ့အောင် ထိန်းသိမ်းထားရာ ကြီးကျယ်တဲ့ တောက်ပမှုရဲ့ ကဗျာ လက်ရာပေါင်းစုအတွက် ”

Derek Walcott

ဖွား ၁၉၃၀၊ ဇန်နဝါရီ ၂၃။ ကပ်စထရီးစ်၊

စိန့်လူစီယာ

ဆုရစဉ်နေ့ထိုင်ရာ စိန့်လူစီယာ

ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၉၂

နယ်ပယ် ကဗျာ

ဘာသာစကား အင်္ဂလိပ်

ဒဲရစ် ဝဲလ်ကော့တ် (၁၉၃၀-)ဟာ စိန့်လူစီယာ မှာ မွေးဖွားခဲ့ပြီး သူ့မိခင်က ဆရာမတစ်ဦးဖြစ်တယ်။ အနုပညာကို ချစ်မြတ်နိုးသူ ဖြစ်ပြီး အိမ်မှာ ကဗျာ ရွတ်လေ့ရှိသူလည်း ဖြစ်တယ်။ သူ့ဖခင်ကလည်း ပန်းချီရေး၊ ကဗျာရေးသူဖြစ်ပြီး ဒဲရစ်တို့ အမွှာညီအစ်ကိုကို သူ့အမေ ကိုယ်ဝန်ဆောင်နေတဲ့ ကာလမှာပဲ ဆုံးပါး သွားတယ်။ သူ့အမွှာညီအစ်ကိုက ရိုဒဲရစ် ဝဲလ်ကော့တ်ဖြစ်ပြီး သူကတော့ ပြဇာတ်ရေးဆရာ ဖြစ်လာတယ်။ ဒဲရစ် ဝဲလ်ကော့တ်ဟာ ငယ်တုန်းကတော့ ပန်းချီဆရာဖြစ်ဖို့ သင်ကြားလေ့ကျင့်ခဲ့သူ ဖြစ်တယ်။ တီ အက်စ် အဲလီယတ်နဲ့ အက်စရာ ပေါင်းတို့လို မော်ဒန်ဝါဒီကဗျာဆရာတွေရဲ့ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုနဲ့ နောက် တော့ 'ဘဝင်ခိုက်ပြီး ရှင်လန်းတက်ကြွနေတဲ့ အင်္ဂလိပ်စာကို အရူးအမူးကြိုက်တဲ့ ကဗျာဆရာ' ဖြစ်လာဖို့ စာရေးဆရာအဖြစ် လေ့လာသင်ယူခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ အသက် ၁၄ နှစ်မှာ ဝဲလ်ကော့တ်ရဲ့ ဘာသာရေးနဲ့ စပ်ဆိုင်တဲ့ ကဗျာ *Miltonic* ဟာ စိန့်လူစီယာအသံ သတင်းစာမှာ ပါလာတယ်။

အသက် ၁၉ နှစ်ကျတော့ ဝဲလ်ကော့တ်ဟာ မိခင်ဖြစ်သူရဲ့ ပုံနှိပ်ဖို့ ပေး တဲ့ အထောက်အကူနဲ့ ကိုယ်တိုင် ကဗျာစာအုပ် နှစ်အုပ် ထုတ်တယ်။ ကဗျာ

၂၅ ပုဒ် (25 Poems)(၁၉၄၈)နဲ့ လူငယ်များဖို့ သင်္ချိုင်းစာ၊ သတ္တမမြောက် ကန်တို(၁၉၄၉)။ သူ့သူငယ်ချင်းတွေကို ကဗျာစာအုပ်ရောင်းပြီး ကုန်ကျစရိတ်ပြန်ရအောင် လုပ်နိုင်ခဲ့တယ်။ ပညာ သင်ဆရာတဲ့အတွက် သူဟာ ဂျာမေကာနိုင်ငံ၊ ကင်းစတန်က အနောက်အင်ဒီး တက္ကသိုလ်ကောလိပ်မှာ ဆက်တက်နိုင်ခဲ့တယ်။ ကျောင်းပြီးတော့ ဝဲလ်ကော့တ်ဟာ ထရီးနီးဒက်ကို ပြောင်းပြီး အဲဒီမှာ ဝေဖန်ရေးဆရာ၊ ကျောင်းဆရာနဲ့ ဂျာနယ်လစ် လုပ်တယ်။ ကိုလိုနီခေတ်နဲ့ ကိုလိုနီခေတ်လွန်က အဆက်အစပ်အခြေအနေတွေထဲက ကာရီဘီယန်နဲ့ သူ့ရဲ့ သမိုင်းကို စူးစမ်းထားတဲ့ သူ့ရဲ့ ကဗျာပေါင်းချုပ် ညစိမ်း စိမ်းမှာ၊ ကဗျာများ ၁၉၄၈-၁၉၆၀ (*In a Green Night: Poems 1948-1960*)(၁၉၆၂) ဟာ နိုင်ငံတကာရဲ့ အာရုံစိုက်မှုကို ဆွဲဆောင်နိုင်ခဲ့တယ်။ သူ့ ပြဇာတ် မန်ကီးတောင်တန်းတွေပေါ်က အိပ်မက် (*Dream on Monkey Mountain*) ကိုလည်း ၁၉၇၀ မှာ ထုတ်လုပ်ခဲ့ပြီး အဲဒီနှစ်မှာပဲ အမေရိကန် အဲန်ဘီစီ-တီဗီ က ထုတ်လွှင့်ခဲ့တယ်။ ဘော်စတန်တက္ကသိုလ်က သူ့ကို ဆရာ အဖြစ် ငှားခဲ့ပြီး အဲဒီမှာ သူက ဘော်စတန် ပြဇာတ်ဆရာများ ကဇာတ်ရုံကို တည်ထောင်ခဲ့တယ် (၁၉၈၁)။ အဲဒီနှစ်မှာပဲ မက်အာသာဖောင်ဒေးရှင်း ပညာ သင်ဆရာကို အမေရိကန်မှာ ရတယ်။

ဝဲလ်ကော့တ်ဟာ စာပေနဲ့ စာရေးခြင်းကို ဘော်စတန်တက္ကသိုလ်မှာ ဆယ်စု နှစ်စုကျော် သင်ကြားပို့ချခဲ့ပြီး ကဗျာနဲ့ ပြဇာတ်စာအုပ်တွေကိုစည်း ပုံမှန် ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့ပြီး ၂၀၀၇ မှာ အငြိမ်းစားယူတယ်။ အဲဒီမှာ အခြား ကဗျာ ဆရာတွေနဲ့ မိတ်ဆွေ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ပြည်နှင်ခံရတဲ့ ၁၉၇၀ ခုနှစ်များအတွင်း အမေရိကန်မှာ နေထိုင် အလုပ်လုပ်တဲ့ ရုရှားကဗျာဆရာ ကျီးဇက်ဖ် ဘရော့ဒ်စကီးနဲ့ ဘော်စတန်မှာပဲ ဆရာလုပ်တဲ့ အိုင်းရစ်ကဗျာဆရာ ရွေးမာ့စ်ဟောနီတို့ အပါ အဝင်ဖြစ်တယ်။ အီလိယဒ်ထဲက ဇာတ်ကောင်တွေကို မှီငြမ်းယူထားပြီး မရေမရာ ပဲ့တင်ထပ်ထားတဲ့ သူ့ရဲ့ အက်ပစ်ကဗျာ အိုမာရော့စ် (*Omeros*)(၁၉၉၀) ကို ဝဲလ်ကော့တ်ရဲ့ အဓိကအောင်မြင်မှုအဖြစ် ဝေဖန်ရေးဆရာတွေက ချီးကျူး ကြတယ်။ ဝေါရှင်တင်ပို့စ်နဲ့ နျူးယောက်တိုင်းမစ် စာအုပ် ရီဗြူးတို့ကလည်း ချီးကျူးရေးသားပြီး ၁၉၉၀ရဲ့ အကောင်းဆုံး စာအုပ်များစာရင်းမှာ တစ်အုပ်အဖြစ် ရွေးချယ်ခဲ့ကြတယ်။ သူ့ရဲ့ နောက်ပိုင်း ကဗျာပေါင်းချုပ်တွေမှာ သူ့ရဲ့ ရေဆေး လက်ရာတွေနဲ့ သရုပ်ဖော်ထားတဲ့ တိုင်ပိုလိုရဲ့ အမဲလိုက်ခွေး (*Tiepolo's Hound*)(၂၀၀၀)၊ သုံးဖြုန်းပျော်ပါး ပြန်လာသူ (*The Prodigal*)(၂၀၀၄)နဲ့ တီ အက်စ် အဲလိယတ် ဆရာတဲ့ ဗျိုင်းဖြူများ (*White Egrets*)(၂၀၁၀)တို့ ပါဝင်တယ်။ ဝဲလ်ကော့တ်ရဲ့ လက်ရာတွေက ရောဘတ် ဂရေ့ဗစ် အပါအဝင်

အဓိက ကဗျာဆရာတွေရဲ့ ချီးကျူးခြင်းကို ခံရတယ်။ အလားတူ ဂျိုးဇက် ဘရော့ဒ်စကီးကလည်း သူ့ကို ချီးကျူးတယ်။ ဝဲလ်ကော့တ်က သူ၊ ဘရော့ဒ်စကီးနဲ့ အိုင်းရစ်ကဗျာဆရာ ရှေးမှတ်ဟေနီတို့ဟာ အားလုံး အမေရိကန်မှာ စာသင် ကြားပေးနေကြပြီး 'အမေရိကန်အတွေ့အကြုံ ပြင်ပက' ကဗျာဆရာ အဖွဲ့လို့ မှတ်ချက်ချတယ်။

ဝဲလ်ကော့တ်ဟာ လက်ရှိမှာ အက်ဆက်စ် တက္ကသိုလ်မှာ ကဗျာ ပါမောက္ခ လုပ်နေတယ်။

နိတယ်ကဗျာ • ၁၉၀

အချစ်ပြီးအချစ်

ခေတ်ရောက်လာပေလိမ့်

အဲဒီအချိန်မှာ ဝမ်းသာအားရနဲ့

ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ပြန်နှုတ်ဆက်ဖြစ် ခရီးဦးကြိုပြု

ကိုယ့်တံခါးဝက ကြေးမုံမှန်ချပ်ထဲမှာ

တစ်ယောက်ကနေ တစ်ယောက်ကို ပြုံးပြန်နှုတ်ဆက်လိုက်ကြ၊

ပြောဖြစ်၊ ထိုင်ပါဦးလား။ သုံးဆောင်ပါဦး။

သူစိမ်းဖြစ်သူ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ပဲ ပြန်ချစ်နေရ။

ဝိုင်မြည်းပါဦး။ ပေါင်မုန့် သုံးဆောင်လေ။ ကိုယ့်ချစ်ခြင်းကို ပြန်ပေးလိုက်မိ

ကိုယ်ကိုယ်တိုင်ကို၊ ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ကိုယ့်ကိုချစ်သူ

သူစိမ်းလူကို၊ လစ်လျူရှုဖြစ်

ကိုယ်ပွားမဟုတ်သူ၊ ကိုယ့်ကို ခရေစေ့တွင်းကျ သိနေခဲ့သူ။

စာအုပ်စင်က ရည်းစားစာတွေ ပြန်ယူလိုက်ကြ၊

ဓာတ်ပုံတွေရယ်၊ ရမ်းရမ်းကားကား မှတ်စုကြမ်းတွေရယ်၊

ကြေးမုံထဲက ကိုယ့်ပုံရိပ်ကို အခွံခွာချ၊

ထိုင်ပါဦးလေ။ ကိုယ်ဘဝနဲ့ ကိုယ် ပွဲတော်တည်ကြ။

(Derek Walcott – Love After)

မြန်မာပြန် - သစ်စိုး

ပင်လယ်ဆိုတာ သမိုင်း

ဘယ်မှာလဲ ခင်ဗျားရဲ့ မော်ကွန်းရပ်တုတွေ၊ စစ်ပွဲတွေနဲ့ အာဇာနည်တွေ။
ဘယ်မှာလဲ ခင်ဗျားရဲ့ မျိုးနွယ်စု မှတ်တမ်းမှတ်ရာတွေ။ ဟုတ်ကဲ့ပါ ခင်ဗျား၊
ဒီမှိုင်းညိုညို၊ အလုံမြေတိုက်ထဲမှာ။ ပင်လယ်။ ဒီပင်လယ်က
သော့ခတ်ထားလိုက်ပေါ့။ ပင်လယ်ဆိုတာ သမိုင်း။

အရင်ဆုံးက၊ မြင့်ချည်နိမ့်ချည် လောင်စာဆီ၊
ပရမ်းပတာဖြစ်စဉ်တွေလောက် လေးလံ၊
နောက်တော့၊ ဥမင်အဆုံးက အလင်းရောင်လို၊

ကာရဗယ်ရွက်လှေ^၁ ရဲ့ မီးအိမ်ရယ်၊
ကမ္ဘာဦးကျမ်းစာရယ်။
ပြီးတော့ ကျပ်ကျပ်သိပ်သိပ်အော်သံတွေ၊
မစင်တုံး၊ ငိုညည်းရွက်သံ

ထွက်မြောက်ရာ ကျမ်း။
အရိုးကို အရိုးနဲ့ သန္တာကောင်တွေက ဂဟေဆက်ထားခဲ့၊
ငါးမန်းအရိပ်ရဲ့ ကောင်းချီးတော်မဂီလာစကားနဲ့ ဖုံးအုပ်ထားတဲ့
မှန်ကူကွက်တွေ၊

ဒါဟာ ဓမ္မကျမ်းထည့်ရာ သေတ္တာ။
နောက်တော့ ပင်လယ်ကြမ်းခင်းပေါ်က နေရောင်ရဲ့
ခူးဆွတ်ခံ အမျှင်တန်းတွေကနေ လာပြီ

ဘေဘီလုံနောင်ကြိုးရဲ့ ကြေကွဲရ ဗျပ်စောင်းသံ၊
ရေနစ်သူ မိန်းမတွေပေါ်က
လက်ထိပ်ကွင်းလို အဆုပ်ဆုပ် ကြွေစေ့ဖြူဖြူတွေမျိုး၊

ဒါတွေဟာ ဆော်လမုန်သီချင်းရဲ့
ဆင်စွယ်လက်ကောက်တွေ၊
ဒါပေမဲ့ သမုဒ်ဟာ စာမျက်နှာအလွတ်တွေ ဆက်လှန်ပေါ့

နိကာယ်ကဗျာ • ၁၉၂

သမိုင်းကို ရှာဖို့။

ပြီးတော့ အုတ်ဂူမရှိပဲ နစ်မြုပ်၊

ကျောက်ဆူးလောက် လေးလံတဲ့မျက်လုံးနဲ့ လူတွေ လာပြီ

အမဲတွေကင်ကြတဲ့ တောပုန်းခေးပြတော့၊

ကမ်းစပ်မှာ အုန်းလက်လို တူးမြစ်နံရိုးတွေ ပစ်ခဲ့၊

နောက်ပြီး တော်ဝင်ဆိပ်ခံတံတားကို ဝါးမျိုနေတဲ့ ဒီလှိုင်းရဲ့

အမြှုပ်ထဲထ၊ ခွေးရှူးပြန်နေတဲ့ အစာသစ်အိမ်။

ဒါဟာ ဂျုံနာ ၊

ဒါနဲ့ ခင်ဗျားရဲ့ ရီနေဆင့် ၃ ခေတ် ဘယ်ဆီမှာလဲ။

ဟုတ်ကဲ့ခင်ဗျား၊ ပင်လယ်သံတွေထဲ သော့ခတ်မြှုပ်ထား

ကျောက်တန်းရဲ့ ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်းကို ကျော်လိုက်၊

စစ်တိုက်စားသူတို့ မျောပါကြရာ နေရာ၊

ဒီရေကာမျက်မှန် အရှုပ်ထုပ်တွေ၊ ကိုယ်တိုင်လိုက်ပြပေးပါ့မယ်။

အားလုံးဟာ ညံ့ညံ့သက်သက်နဲ့ ရေမြုပ်နေကြရ

သန္တာကျောက်တိုင်တန်းတစ်လျှောက်မှာ၊

ပင်လယ်ယပ်တောင်ပင်တွေရဲ့ ဂေါသစ်မိသကားပြတင်းတွေကို ဖြတ်လိုက်

မဟူရာ မျက်လုံးပုတ်ခတ်ခတ်နဲ့ စိတ်ဆတ်ဆတ် ဂရုပါး ဆီကို

ကျောက်သံပတ္တမြား အဖိခံထားတဲ့ ခေါင်းတုံးပြောင်မိဘုရားလို၊

ကျောက်တုံးလို ချိုင့်ချိုင့်ခွက်ခွက်

ခရင်းကောင်တွေရှိရာ ဒီလိုဏ်ဂူ အထပ်ထပ်တွေဟာ

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဝတ်ကျောင်းတော်တွေ၊

ပြီးတော့ ဟာရီကိန်းမုန်တိုင်း ရှေ့တော်ပြေး မီးပြင်းဖို့။

ဂမားရမြို့ ၅ ။ လေရဟတ်တွေ အနားမှာ အရိုးတွေ

မြေစေးနဲ့ ရွံ့နှစ်လို မှုန့်ညက်လို့၊

ဒါဟာ ငိုမြည်းတမ်းတစရာတွေ။
 ငိုမြည်းကြရုံ တမ်းတရုံ၊
 သမိုင်းမဟုတ် ဘာမဟုတ်နဲ့။

ဟော လာကြပြီ၊ မြစ်ရဲ့ခြောက်ကပ်ကပ်နှုတ်ခမ်းပေါ်က အမြှုပ်လို၊
 မြို့ဖြစ်အောင်ဖုန်းအုပ်စေးပျစ်တဲ့
 ညိုမှောင်မှောင်အရိုင်းကျူပင်တို့၊

ညနေခင်းမှာဆို ဓမ္မတေးသံစုံကျူးတဲ့ မှက်ယင်ရဲတွေ
 သူတို့ အထက်မှာ၊ ဂျီဒီသခင်ဘက်ကနေ
 လှံရေးပြနေတဲ့ ဘုရားကျောင်းခေါင်ချွန်း

ကိုယ်တော့်သားကို ဖန်ဆင်းလိုက်တော့၊ ဒါဟာ ဓမ္မာသစ်ကျမ်းပေါ့။

ပြီးတော့ ရေလိုင်းတဖွေးဖွေးကို
 ဩဘာပေးနေသူ ညီအစ်မဖြူဖြူတွေ လာပြီ၊
 ဒါဟာ လွတ်မြောက်တော်မူခြင်းပဲ ပေါ့။

ဂုဏ်ချီးအံ့ရာ၊ အို ... ဂုဏ်ချီးအံ့စရာ၊
 အလျင်အမြန်ကို ပျောက်ကွယ်သွားနေကြ

နေရောင်အောက်က ပင်လယ်ရေညှိအခြောက်တွေလိုပဲ၊

ဒါဟာ သမိုင်းမဟုတ် ဘာမဟုတ်နဲ့၊
 ဒါဟာ ယုံကြည်ဆည်းကပ်မှုသာသာ၊
 ဒီလိုနဲ့ ကျောက်ဆောင်တစ်လုံးချင်းက ကိုယ်ပိုင်တိုင်းနိုင်ငံတွေအဖြစ် ပြိုကွဲသွား။

ဟောသည်မှာ ယင်မည်းရိုင်းတို့၊ သင်္ဂါယနာစည်းဝေးပွဲကြီး လာပြီ၊
 ဟောသည်မှာ အတွင်းရေးလက်ထောက် ငဟစ်ငှက်ကြီး လာပြီ၊
 ဟောသည်မှာ သံကုန်ဟစ်နေတဲ့ ဖားပြုကြီး ဆန္ဒမဲပေးဖို့ လာပြီ။

လင်းလက်စိတ်ကူးတွေနဲ့၊ ဂိုးစုန်းကြူးတွေ
ပြီးတော့ ဂျက်လေယာဉ်တစ်စီးနဲ့ သံတမန်တွေလို လင်းဆွဲတွေ
ပြီးတော့ ကာကီရောင်ဝတ် ပုလိပ်တွေလို ရှိမိုးကောင်တွေ၊

ပြီးတော့ အမှုတစ်မှုစီကို စေ့စေ့စပ်စပ် စစ်မေးနေတဲ့
အမွှေးစုတ်စုတ် တရားသူကြီး ပေါက်ဖတ်ကောင်တွေ၊
နောက်တော့ ဖာန်းပင်တွေရဲ့ မည်းညစ်ညစ်အနံ့တွေထဲမှာ

ပြီးတော့ ပင်လယ်ရေ တင်နေတဲ့ ကျောက်ဆောင်တွေရဲ့
ဆားချပ်ခဲတွေထဲမှာ၊ ကောလာဟလလို အသံဟာ
သမိုင်းပဲ့တင်မှု မပါ

ဒါက တကယ့်ကို ပွဲအစပေါ့။

(Derek Walcott – The Sea Is History)

မြန်မာပြန် - သစ်စိုး

၁။ caravel

၂။ Jonah ဟီးဘရူးဘာသာဖြင့် ချိုးငှက်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ။ သမ္မာကျမ်းစာအဆိုအရ၊ ဘုရားသခင်က
တမန်တော် ဂျီနာ၏ သင်္ဘောကို မှောက်ပစ်လိုက်ကာ သူ့ကိုဝေငါးတစ်ကောင်က သုံးရက်နှင့်
သုံးညကြာအောင် ဖျံ့ချထားခဲ့ပြီး ကုန်းမြေပြင်သို့ ပြန်အန်ချပေးခဲ့၏။ သင်္ဘောသားတို့သည်
ကံဆိုးမိုးမှောင်ကျရောက်ခြင်းကို သူနှင့်တစ်ပါတည်း ခေါ်ဆောင်လာတတ်သည့် လူပုဂ္ဂိုလ်မျိုးအား
အစဉ်အလာအားဖြင့် ဂျီနာဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုလေ့ရှိ။

၃။ renaissance တစ်ကျော့ပြန်လည်ခေတ်စားခြင်း။

၄။ grouper ခေါင်းကြီးကြီး၊ ပါးစပ်ပြဲပြဲဖြင့် ပင်လယ်ငါးတစ်မျိုး။

၅။ အကုသိုလ်နှင့် သီလပျက်ယွင်းခြင်းတို့ကြောင့် ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်တိုင် ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်သည့်
ရှေးဟောင်းမြို့အမည်။ (ကမ္ဘာဦးကျမ်း)
ပင်လယ်သေ၏ အရှေ့တောင်ပိုင်း၌ ရှိနေလိမ့်မည်ဟု ယူဆထားကြ။

၆။ Emancipation

ရှေးမာ့စ် ဟေးနီ

‘နေ့စဉ် အံ့ဖွယ်ရာဖြစ်ရပ်တွေနဲ့ ရှင်သန်နေတဲ့ အတိတ်ကို မြှင့်တင်ပေးရာ ခံစားမှုပြည့်ဝတဲ့ အလှအပနဲ့ ကိုယ်ကျင့် ဆိုင်ရာ အနက်အရှိုင်းတို့ (ပါဝင်တဲ့) လက်ရာအတွက်’

Seamus Heaney

ဖွား ၁၉၃၉၊ ဧပြီ ၁၃။ ကာဆယ်လ်ဒေါ့ဆန်၊

မြောက်ပိုင်း အိုင်ယာလန်

ဆုံး ၂၀၁၃၊ ဩဂုတ် ၃၀။ ဒဗ္ဗလင်၊ အိုင်ယာလန်

ဆုရစဉ်နေ့ထိုင်ရာ အိုင်ယာလန်

ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၉၅

နယ်ပယ် ကဗျာ

ဘာသာစကား အင်္ဂလိပ်

ရှေးမာ့စ် ဟေးနီ (၁၉၃၉-၂၀၁၃)ဟာ မြောက်ပိုင်း အိုင်ယာလန်ရဲ့ ကာဆယ်ဒေါ့ဆန် နဲ့ တွမ်းဘရစ်ချ်ကြားက လယ်တောအိမ်မှာ မွေးဖွားပြီး သူ့ဖခင်က လယ်သမား တစ်ဦး ဖြစ်တယ်။ ဟေးနီဟာ ကနဦးမှာ အနှောရစ် မူလတန်းကျောင်းမှာ တက် ခဲ့ပြီး သူ့ ဆယ့်နှစ်နှစ်သားမှာ စိန့်ကူလောင်းကောလိပ်ကို တက်ဖို့ စကောလား ရှစ်ရတယ်။

၁၉၅၇ မှာ ဟေးနီက အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားနဲ့ စာပေကို ဘုရင်မတက္ကသိုလ် ဘဲလ်ဖတ်စ်မှာ သင်ယူဖို့ ဘဲလ်ဖတ်စ်ကို သွားတယ်။ ဘဲလ်ဖတ်စ်မှာ ရှိတုန်း တက်ခံယူစံရဲ့ လူပါကယ် (*Lupercal*) မူတစ်ခုကို တွေ့ပြီး အဲဒါက သူ့ကို ကဗျာရေးဖို့ လှုံ့ဆော်ပေးလိုက်တာပဲ။ အဲဒီတက္ကသိုလ်က ဟေးနီဟာ ၁၉၆၁ မှာ ပထမတန်း ဂုဏ်ထူးနဲ့ ဘွဲ့ရတယ်။ ဆရာအတတ်သင်ကောလိပ်ကို ဆက် တက်နေစဉ်မှာ စိန့်ထောမတ်စ်ကျောင်းကို နေရာချထားပေးလို့ ရောက်သွားတော့ အဲဒီက ကျောင်းအုပ်ကြီး မိုက်ကယ် မက်လဲဗားတီနဲ့ တွေ့ရတယ်။ မက်လဲဗားတီဟာ သူ့အတွက် မွေးစားဖခင်သဖွယ်ဖြစ်ပြီး သူ့ရဲ့ လမ်းညွှန်မှုနဲ့ ၁၉၆၂ အစပိုင်းမှာ ဟေးနီ ကဗျာစပြီး ပုံနှိပ်ခံရတယ်။

၁၉၆၃ ကျတော့ စိန့်ဂျိုးဇက် ဆရာအတတ်သင်ကောလိပ်မှာ ကထိက ဖြစ်လာတယ်။ ဒေသတွင်း မဂ္ဂဇင်းတွေမှာလည်း ဆောင်းပါးတွေ ရေးနေပြီး နောက်တော့ ဘုရင်မတက္ကသိုလ်မှာ အင်္ဂလိပ်စာ ကထိက ဖြစ်တယ်။ ဒေသတွင်း လူငယ်ကဗျာဆရာတွေရဲ့ ဘဲလ်ဖတ်စ်အုပ်စုမှာ ပါဝင်လာပြီး အခြား ကဗျာဆရာ တွေနဲ့ ဆုံဆွဲရတယ်။ ဟေနီရဲ့ ပထမဆုံး ကဗျာစာအုပ် ကဗျာ ဆယ့်တစ်ပုဒ် (*Eleven Poems*)ကို ဘုရင်မ တက္ကသိုလ်ပွဲတော်အတွက် ၁၉၆၅ မှာ ထုတ်ဝေ တယ်။ ၁၉၆၆ မှာ ထုတ်ဝေတဲ့ သူ့ရဲ့ ပထမဆုံး အရေးပါတဲ့ စာအုပ်က သဘာဝတ္ထ ပညာရှင်တစ်ဦး သေဆုံးခြင်း (*Death of a Naturalist*)ဖြစ်တယ်။ ဝေဖန်သူများစွာက ချီကျူးဂုဏ်ပြုတာကို ခံရတဲ့ ကဗျာပေါင်းချုပ်ဖြစ်ပြီး လူငယ် စာရေးဆရာတွေအတွက် ဂရီဂိုရီဆု အပါအဝင် ဆုတွေလည်းရတယ်။

၁၉၆၉ မှာ သူ့ရဲ့ ဒုတိယအရေးပါတဲ့ စာအုပ် အမှောင်တွင်းသို့ တံခါး (*Door into the Dark*)ထုတ်ဝေတယ်။ ၁၉၇၆ မှာ ဒဗ္ဗလင်က ကယ်ရီဖို ဂ်နောလိပ်မှာ အင်္ဂလိပ်စာ ဌာနမှူးဖြစ်လာပြီး မိသားစုပါ ဒဗ္ဗလင်ကို ပြောင်းတယ်။ သူ့ရဲ့ နောက်ထပ် စာအုပ် ကွင်းဆင်းအလုပ် (*Field Work*) က ၁၉၇၉ မှာ ထွက်တယ်။ ကဗျာလက်ရွေးစင် ၁၉၆၅-၁၉၇၅ နဲ့ စကားပြေလက်ရွေးစင် (*Preoccupations: Selected Prose 1968-1978*)ကို ၁၉၈၀ မှာ ထုတ်တယ်။ ၁၉၈၀ မှာတော့ သူက ကယ်ရီဖိုနားထွက်ပြီး ဟားဗတ်မှာ ဧည့်ပါမောက္ခဖြစ်လာတယ်။

၁၉၈၆ မှာ ဘိတ်စ်ကောလိပ်က စာပေဒေါက်တာဘွဲ့ရပြီး ၁၉၈၉ မှာ အောက်စဖို့ဒ်တက္ကသိုလ်မှာ ကဗျာပါမောက္ခအဖြစ် ရွေးချယ်ခံရတယ်။ အဲဒီမှာ ငါးနှစ်သက်တမ်းကို ၁၉၉၄ ထိ ဆောင်ရွက်ရတယ်။ ၁၉၉၀ မှာ ထုတ်ဝေတဲ့ သူ့ရဲ့ ထရွိုင်မှာ ကုသခြင်း (*The Cure at Troy*)က များစွာ ချီးကျူးခံရတယ်။ နောက်နှစ်မှာ သူဟာ ဒဗ္ဗလင်၊ ထရီနတီကောလိပ်၊ ဒဿနိကဗေဒအဖွဲ့အစည်း တက္ကသိုလ်မှာ ဂုဏ်ထူးဆောင် နာယက ဖြစ်ပြီး တော်ဝင် စာပေအဖွဲ့အစည်းမှာ လည်း ဂုဏ်ထူးဆောင်အသင်းသားအဖြစ် ရွေးချယ်ခံရတယ်။

၂၀၀၆ နှစ်လယ်ပိုင်းနောက်မှာ ဟေနီဟာ လေဖြတ်ခံရတယ်။ ပြန် ကောင်းလာပေမဲ့ သူ ဟာသလုပ် ပြောသလိုပဲ 'ကောင်းချီးပေးသနားတာက နှလုံးခုန်စက် *pacemakers* တွေပါပဲ။' ၂၀၁၀ မှာ ဟေနီရဲ့ ၁၂ အုပ်မြောက် ကဗျာစာအုပ် လူသားကွင်းဆက် (*Human Chain*)ထွက်တယ်။ ဒီစာအုပ်က ဖော်ဝါဒ် ကဗျာဆု ရတယ်။ ဟေနီ အရင်က တစ်ခါမှ မရဖူးသေးတဲ့ အဓိက ကဗျာဆုတစ်ဆု ဖြစ်တယ်။ ၂၀၁၁ မှာ ဟေနီဟာ သူ့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင် စာပေမှတ်စု မှတ်ရာတွေကို အိုင်ယာလန် အမျိုးသား စာကြည့်တိုက်ကို လှူဒါန်းတယ်။

ဟေနီဟာ ဒဗ္ဗလင် ဘလက်ရော့ခ် ဆေးရုံမှာ အသက် ၇၄ နှစ်အရွယ်မှာ ကွယ်လွန်တယ်။

တူးဆွခြင်း

ငါ့လက်ချောင်းနဲ့ ငါ့လက်မကြား
ပုကွကွ မောင်တိန်တည်နေ၊ သေနတ်နှယ် နေသားကျ။

ငါ့ပြတင်းအောက်မှာ တခြစ်ခြစ် သဲ သန့်သန့်
ကျောက်စရစ်မြေထဲ တူးရှင်း ဆင်းတဲ့ အခါပ။
ငါ့အဖေပဲ၊ တူးနေတာ။ ငါ့ငဲ့ကြည့်လိုက်တော့

ပန်းခင်းတွေကြား၊ သူ့အားသန် တင်ပါး
နိမ့်ဆင်းသွား၊ အနှစ် နှစ်ဆယ်ဆို ပြန်မော့လာ
အာလူးတန်းတွေထဲ ရစ်သစ်ကျ ငဲ့ကိုင်။

ဘွတ်ဖိနပ်ကြမ်း ခွင်မှာ ခိုနား၊ လက်တံ
အတွင်းဒူးမှာ မြဲမြဲ ကုတ်ပြုထား
ထိပ်ပိုင်း မြင့်မြင့်တွေ နုတ်ပစ်၊ အသွားလက်လက် နက်နက်မြုပ်
အာလူးသစ်တွေ ကြိဖြန့်လိုက်ရာ ငါတို့ ကောက်ကြ
လက်ထဲ အေးမြမြ မာကျောကျောကို နှစ်ခြိုက်မိ။

မြတ်စွာဘုရား၊ အဘိုးကြီး တူရှင်းကိုင်ကျွမ်းပေ
သူ့အဘိုးကြီးလိုပဲပ။

ငါ့အဘိုးဟာ သစ်ဆွေးနွဲ့အိုင်မှာ တခြား ဘယ်သူထက်မဆို
တစ်နေ့ထက် တစ်နေ့ မြက် ပိုရိတ်နိုင်တယ်။
တစ်ခါတော့ ငါ စက္ကူနဲ့ လပေါ်သရေ ဆို့ထားတဲ့
နို့ပုလင်း သူ့ဆီ သွားပို့တယ်။ သူမတ်မတ်ထ
သောက်တယ်။ ဒီနောက် တန်းပြီး အလုပ်စတာပဲ
သပ်သပ်ရပ်ရပ် မို့တက်လာ၊ မြက်ကောင်းရရေး
နိမ့်သထက် နိမ့်ဆင်းလို့၊ တူးနေတာ။

နိတယ်ကဗျာ • ၁၉၈

အာလူးမြေပွရဲ့ အေးမြရနံ့၊ စွတ်စိုမြေဆွေးရဲ့
တကျိကျိ တကျွတ်ကျွတ်သံ၊ သက်ရှိ အမြစ်တို့ကြား
အသွားရဲ့ တဇာတ်ဇာတ် ဖြတ်သံ ငါ့ခေါင်းထဲ နီးလာကြ၊
ဒါပေမဲ့ သူတို့လို လူတွေနောက် လိုက်ဖို့ ငါ့မှာ တူးရွင်းမရှိဘူး။

ငါ့လက်ချောင်းနဲ့ လက်မကြား
ပုကွကွ ဖောင်တိန်တည်နေ၊
ငါ ဒါနဲ့ တူးမယ်။

(Seamus Heaney - Digging)

မြန်မာပြန် - မောင်သာဇီး

နောက်လိုက်

ငါ့အဖေ မြင်း ထယ်နဲ့ အလုပ်လုပ်တယ်။
သူ့ပခုံး ထွန်သန်နဲ့ ထယ်ကြောင်းကြား
သီထားတဲ့ ရွက်ပြည့်နှယ် လုံးကြွလို့၊
မြင်းတို့ သူ့တက်ခေါက်သံနဲ့ ထိန်းထား။

ပါရဂူပဲ။ သူ ထယ်တုံးကို ဆင်၊
သံမဏိရွှန် ထယ်သွားဝင်းဝင်းကို တပ်။
မြေလွှာကို မကွဲဘဲ လှိမ့်လူးလာ။
ကန်သင်းထိပ်မှာ ဇက်ကြိုးကို တစ်ချက်

ဆောင့်ရုံနဲ့၊ ချွေးရွှဲ မြင်းတို့ ပြန်လှည့်
ကွင်းထဲ ပြန်ဝင်ကြတယ်။ သူ့မျက်လုံး
ကျဉ်းမြောင်းကာ မြေကြီးကို စွေကြည့်
ထယ်ကြောင်းကို အတိအကျ မြေပုံဆွဲလို့။

ငါ့ သူ့သမိုဏ်နပ်နောက်က ဒယီးဒယိုင်၊
တစ်ခါတလေ ချောမွတ်မြေလွှာပေါ် လဲ။
သူ ငါ့ကို တစ်ခါတလေ ကျောရိုးခွဲ
သူ လှမ်းတိုင်း နိမ့်ချည် မြင့်ချည်ပဲ။

ငါ ကြီးပစ်လိုက်ချင်၊ လယ်ထွန်ချင်မိ၊
မျက်လုံးတစ်ဖက်ပိတ်၊ လက်တင်းထားလိုမိ။
လုပ်နိုင်သမျှကတော့ လယ်တစ်စိုက်
သူ့အရိပ်ကျယ်ထဲက လိုက်တာမျှ။

ငါ အနောင့်အယှက်ပဲ၊ ချော်လိုက်၊ လဲလိုက်၊
အမြဲ ညှစ်စီစီနဲ့။ ဒါပေမဲ့ ကနေတော့
ငါ့နောက်က ဒယီးဒယိုင် လိုက်နေတာ
ငါ့အဖေ၊ သွားလိမ့်မယ်လည်း မဟုတ်တော့။

(Seamus Heaney -- Follower)

မြန်မာပြန် - မောင်သာနိုး

နိတယ်ကဗျာ • ၂၀၀

ဂီးနဲ့ နွားမ

သူဟာ စည်ပိုင်းကို မျိုထားတယ် ထင်ရ။
ရှေ့ခြေကနေ ပေါင်ပိုင်းအထိ
ကြိုးပုခက်လို သူ့ဗိုက်ကို လွယ်ထား။

သူ့ကို တင်းကုပ်ထဲက ထုတ်ရတာ မျိုးစေ့
အိတ်ကြီး ထုတ်ရသလိုပဲ၊ ငါ့လက်
ကြာပွတ်ထိသလို ကျင်သွား၊ ဒါပေမဲ့
သူ့ကို ထပ်ကာ ထပ်ကာ ထုရပြန်
ထုချက်တွေ ရေမြှုပ်ဇုံးနှယ် ကျသွားသံကြားရ
သူ့အူ နက်နက်ထဲ။

နို့အုံ ကြီးထွားလာပေါ့၊ ဒီမှာက အိတ်ပလွေရဲ့
လေအိတ်တွေ ပြတ်စုနေကြသမို့
သူ့အော်သံတို့မှာ တညည်းညည်း
သူ့စားမြို့၊ သူ့နို့ရည်၊ သူ့ဥတုနဲ့ သူ့သားတို့
လာမြဲ သွားမြဲသာ။

(Seamus Heaney - Cow in calf)

မြန်မာပြန် - မောင်သာနိုး

ဗစွဝါဗား ရှင်ဘော့စကာ

“သမိုင်းဆိုင်ရာနဲ့ ဇီဝဗေဒဆိုင်ရာ အဆက်အစပ်ကို တကယ့်လူ့ဘဝရဲ့ အပိုင်းအစများမှာ ထွန်းပြန့် လာဖို့ ခွင့်ပြုတဲ့ ရွဲ့တဲ့တဲ့ တိကျမှုတွေနဲ့ ကဗျာအတွက်”

Wisława Szymborska

ဖွား ၁၉၂၃၊ ဇူလိုင် ၂။ ဘီနင် (ယခု ကော်နစ်)၊ ပိုလန်

ဆုံး ၂၀၁၂၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၁။ ကရာကော၊ ပိုလန်

ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ ပိုလန်

ဆုရသည့် ခုနှစ် ၁၉၉၆

နယ်ပယ် ကဗျာ

ဘာသာစကား ပိုးလစ်ရှ်

ဗစွဝါဗား ရှင်ဘော့စကာ (၁၉၂၃-၂၀၁၂)ဟာ ပိုလန်၊ ပရိုဗင့်မှာ မွေးဖွားပြီး အဲဒီအချိန်မှာ သူ့ဖခင်က မြို့စားကြီး ဇမ်မျိုင်းစကီးရဲ့ ဘဏ္ဍာစိုးဖြစ်တယ်။ ၁၉၂၄ မှာ မြို့စားကြီး ကွယ်လွန်တဲ့အခါ သူ့မိသားစုဟာ တော်ရန်ကို ပြောင်းတယ်။ နောက် ၁၉၃၁ မှာ ကရာကောကို ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပြီး အဲဒီမှာ သက်ဆုံးတိုင် နေထိုင်ခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ စကားလုံးတွေက သူ့နေရာ သူ့ သက်သောင့်သက်သာ ကျရောက်နေကြတာကြောင့် ရှင်ဘော့စကာကို ကဗျာရဲ့ မိုးဇော်လို့ ဖော်ပြကြတယ်။ သူ့ဘဝတစ်သက်တာအတွင်း ကဗျာ အပုဒ် ၄၀၀ လောက်ပဲ ရေးသွားခဲ့ပြီး ရိုးရှင်းပုံ ရပေမဲ့ သိမ်မွေ့ပြီး နက်ရှိုင်းတယ်။ သူက အများသိတဲ့ နေ့စဉ်မြင်နေကျ နိမိတ်ပုံတွေကနေ ပိုပြီးကြီးမားတဲ့ အမှန်တရားကို ထင်ဟပ်ဖို့ရာ သုံးစွဲတယ်။ ဘဝရဲ့ ကြီးမားတဲ့ အကြောင်းရပ်တွေအကြောင်း သူကဗျာမှာ ကြက်သွန်နီဥတစ်လုံး၊ ကြောင်တစ်ကောင်ဟာလည်း အချစ်၊ သေခြင်းတရားနဲ့ ကုန်ဆုံးသွားတဲ့အချိန်တွေပဲ။

၁၉၃၉ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်တော့ သူ့ရဲ့ ပညာရေးကို မြေအောင်သင်တန်းတွေမှာ ဆက်တယ်။ ၁၉၄၃ မှာ သူက မီးရထားလမ်း ဝန်ထမ်းအဖြစ် လုပ်ကိုင်နေခဲ့ပြီး

ဂျာမနီကို အတင်းအကျပ်စေခိုင်းခံရတဲ့ အလုပ်သမားအဖြစ် အပိုမခံရအောင် စီမံနိုင်ခဲ့တယ်။ ဒီအချိန်ပိုင်းတွေအတွင်း သူက အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်တွေအတွက် သရုပ်ဖော်ပုံတွေဆွဲတဲ့ ပန်းချီဆရာအဖြစ်လည်း စနေခဲ့ပြီ။

ကရာကောမှာ ရှိစဉ် ယဉ်ကျေးမှုလွန်နီယန် တက္ကသိုလ်မှာ ၁၉၄၅နဲ့ ၁၉၄၈ ကြား ရှင်ဘော့စကားဟာ ပိုးလစ်ရှိစာပေနဲ့ လူမှုဗေဒကို လေ့လာသင်ယူတယ်။ ၁၉၄၅ မှာ နေ့စဉ်သတင်းစာ *Dziennik Polski* ရဲ့ အပတ်စဉ်အချပ်ပိုမှာ ဖော်ပြခံရတဲ့ ကဗျာ *ci* စကားလုံးကို ရှာခဲ့ (*Szukam słowa*)ဟာ သူ့ရဲ့ ပွဲဦးထွက်ပဲ။ စစ်ပြီးတဲ့ နောက်ပိုင်း ကာလတွေအတွင်း သတင်းစာတွေနဲ့ ပုံမှန်ထုတ် စာစောင်တွေမှာ သူ ကဗျာတွေ ဆက်ရေးတယ်။ ၁၉၅၃ က ၁၉၈၁ အထိ အပတ်စဉ်ထုတ် မဂ္ဂဇင်း စာပေဘဝ (*Zycie Literackie*)မှာ အယ်ဒီတာ အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ သူ့ပထမဆုံးစာအုပ်ကို ၁၉၄၉ မှာ ထုတ်ဝေဖို့ရှိပေမဲ့ ဆိုရှယ်လစ် လိုအပ်ချက်တွေနဲ့ မကိုက်ညီတာကြောင့် ဆင်ဆာတည်းဖြတ်မှုကို မကျော်နိုင်ခဲ့ဘူး။

ကွန်မြူနစ် ပညာတတ်များစွာလိုပဲ ကနဦးမှာ တရားဝင် ပါတီလိုင်းနဲ့ နီးစပ်ခဲ့ပေမဲ့ ရှင်ဘော့စကားဟာ တဖြည်းဖြည်း ဆိုရှယ်လစ် အတွေးအခေါ်ကနေ ခွာသွားပြီး သူ့ရဲ့ အစောပိုင်း နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ လက်ရာတွေကို ကျောခိုင်းခဲ့တယ်။ ၁၉၆၆ အထိ တရားဝင် ပါတီကနေ မထွက်ပေမဲ့ အစိုးရနဲ့ သဘောထားကွဲလွဲသူတွေနဲ့ စပြီး ဆက်သွယ်လာတယ်။ ၁၉၈၀ ခုနှစ်များမှာတော့ သူ့ရဲ့ အတိုက်အခံလှုပ်ရှားမှုတွေကို အရှိန်မြှင့်ခဲ့တယ်။ ၁၉၈၁-၁၉၈၃ မှာ သူက ကရာကောအခြေစိုက် လစဉ်ထုတ် စာစောင် အသံကျယ်ကျယ် (*NaGlos*)မှာ အယ်ဒီတာဖြစ်လာတယ်။

သူ့ရဲ့ ကဗျာများစွာမှာ စစ်ပွဲနဲ့ အကြမ်းဖက်ဝါဒကို အသားပေးရေးသားထားတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူကဗျာရဲ့ အနက်ထွေပြားမှုကို သိမှတ်ဖို့ အရေးကြီးတယ်။ သူ့ကဗျာတွေဟာ သူ့ရဲ့ တွေ့ကြုံခံစားရမှုတွေရဲ့ လွှမ်းမိုးသက်ရောက်မှုတွေ ဖြစ်ပေမဲ့ အချိန်ကာလနဲ့ ယဉ်ကျေးမှုတွေကို ဖြတ်သန်းပြီးတော့လည်း ဆီလျော်နေတာကိုတွေ့ရတယ်။ သူက ပိုင်ရှင်သေဆုံးသွားတဲ့ တိုက်ခန်းလွတ်အသစ်ထဲက ကြောင်အကြောင်းလို မြင်နေကျမဟုတ်တဲ့ ရှုထောင့်ကနေ ရေးသားလေ့ရှိတယ်။ ဘဝ တစ်သက်တာအတွင်း ကဗျာဘာကြောင့် နည်းနည်းပဲ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသွားရသလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သူဖြေပုံက 'ကျွန်မအိမ်မှာ အမှိုက်ပုံးတစ်လုံး ရှိတယ်'တဲ့။

ရှင်ဘော့စကားဟာ ကရာကောက နေအိမ်မှာပဲ အသက် ၈၈ နှစ်အရွယ်မှာ ကွယ်လွန်တယ်။ သူကွယ်လွန်တာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ရီဒက် ဆိုင်ကောစကီးက 'ပိုလန်ယဉ်ကျေးမှုအတွက် အစားထိုးမရတဲ့ ဆုံးရှုံးမှု'အဖြစ် တွတ်တာမှာ ဖော်ပြခဲ့တယ်။

အကြမ်းဖက်သမားရဲ့ စောင့်ကြည့်မှု

ဗုံးဟာ အရက်ဆိုင်ထဲမှာ
တစ်ဆယ့်သုံး နှစ်ဆယ်ကျရင် ပေါက်ကွဲမယ်။
အခုတော့ သင်းက တစ်ဆယ့်သုံး တစ်ဆယ့်ခြောက်ပဲ ရှိနေသေး။
ဒီအချိန်ကလေးအတွင်းမှာ
တချို့က အထဲကို ဝင်လာကြပြီး
တချို့က အပြင်ကို ထွက်သွားကြတယ်။

အကြမ်းဖက်သမားဟာ လမ်းကို ဖြတ်ကူးသွားခဲ့ပြီးပြီ။
အကွာအဝေးက သူ့ကို အန္တရာယ်စက်ကွင်းကနေ
လွတ်ကင်းစေနိုင်တဲ့ အကွာအဝေး၊
ပြီးတော့ မြင်ကွင်းကလည်း
ရုပ်ရှင်ကြည့်သလို ကြည့်ရှုခံစားနိုင်တဲ့ အနေအထားပေါ့။

ဂျာကင်ဝါဝါ ဝတ်ထားတဲ့ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်
အထဲကို ဝင်သွားတယ်။
မျက်မှန်မည်းမည်း တပ်ထားတဲ့ အမျိုးသားတစ်ယောက်
အထဲက ထွက်လာတယ်။
ဂျင်းနီဘောင်းဘီဝတ် ဆယ်ကျော်သက် လူငယ်ကလေးတွေ၊
သူတို့ တော်ကီပွား စကားများနေကြ။
တစ်ဆယ့်သုံး တစ်ဆယ့်ခုနစ်နဲ့ လေးစက္ကန့်။
လူတစ်ယောက်၊ သူ ကံကောင်းတယ်၊
သူဟာ စကူတာဆိုင်ကယ်ပေါက်စ တစ်စီးနဲ့ လိမ့်သွားတယ်။
ဒါပေမဲ့ အရပ်ရှည်ရှည် လံဘားငနဲတစ်ကောင်ကတော့
အထဲကို ဝင်သွားပေရဲ့။

တစ်ဆယ့်သုံး တစ်ဆယ့်ခုနစ်နဲ့ လေးဆယ် စက္ကန့်။
ကေသာဆံနွယ်ထက်မှာ
ဖဲကြိုးစိမ်းကလေး စည်းထားတဲ့ ကောင်မလေး တစ်ယောက်
လမ်းတစ်လျှောက် လှမ်းလျှောက်လို့ လာနေတယ်။

နိကာယ်ကဗျာ • ၂၀၄

ဒါပေမဲ့ ရုတ်တရက် ချက်ချင်း ဆိုသလိုပဲ
သူမရဲ့ အရှေ့ဘက်ကို
ဘတ်စ်ကားတစ်စီး ဆိုက်ရောက်ဖုံးကွယ်သွားရဲ့။
တစ်ဆယ့်သုံး တစ်ဆယ့်ရှစ်။
ကောင်မလေး မရှိတော့ဘူး၊ သွားပြီ။
ဒီအမိုက်အမဲမကလေးဟာ အထဲကို ဝင်သွားတာများလား
ဒါမှမဟုတ် တခြားကို ရောက်သွားတာ များလား။
သူတို့ကို အပြင်သယ်ထုတ်လာတဲ့ အချိန်ကျရင်တော့
ကျုပ်တို့ မြင်ကြရပါလိမ့်မယ်။

တစ်ဆယ့်သုံး တစ်ဆယ့်ကိုး။
အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာ မရှိဘဲနဲ့တော့
ဘယ်သူမှ အထဲကို ဝင်သွားကြမှာ မဟုတ်ပါဘူး။
နောက်ထပ် ငနဲတစ်ကောင်၊ ဝတုတ်တုတ် ထိပ်ပြောင်ပြောင်နဲ့။
သူ ထွက်လာနေရဲ့၊ ဒါပေမဲ့
ဓဏနေပါဦး၊ သူ့ကို ကြည့်ရတာ
သူ့အိပ်ထောင်တွေထဲမှာ တစ်ခုခုကို ရှာဖွေနေပုံပါပဲ။
အချိန်က တစ်ဆယ့်သုံး နှစ်ဆယ် ပြည့်ဖို့ အနုတ် တစ်ဆယ် စက္ကန့်။
သူဟာ သူ့ရဲ့ စုတ်ပြတ်သတ်နေတဲ့ လက်အိတ်တွေကို ယူဖို့
အထဲကို ပြန်ဝင်သွားလေရဲ့။

တစ်ဆယ့်သုံး နှစ်ဆယ် အတိအကျ။
ဒီအချိန်ကို အစဉ်စောင့်ဆိုင်းနေခဲ့ရတာ။
အခု အဲဒီအချိန်ရောက်ဖို့ စက္ကန့်အနည်းငယ်မျှ အလို။
မဟုတ်သေးဘူး၊ မရောက်သေးဘူး။
ဟုတ်ပြီ၊ အခု ရောက်ပြီ။
ဗုံးဟာ ပေါက်ကွဲသွားပေါ့။

(Wisława Szymborska – The Terrorist, He's Watching)

Translated by Stanislaw Baranczak and Clare Cavnagh

မြန်မာပြန် - ဗညားစော

ဟီရာကလိုက်တပ်စ်ရဲ့ မြစ်ထဲမှာ

ဟီရာကလိုက်တပ်စ်ရဲ့ မြစ်ထဲမှာ
 ငါးတစ်ကောင်က ငါးမျှားခြင်းနဲ့ အလုပ်ရှုပ်လို့
 ငါးတစ်ကောင်က ချွန်မြထက်ရှုတဲ့ ငါးတစ်ကောင်နဲ့
 ငါးတစ်ကောင်ရဲ့ အူတွေကို ခွဲထုတ်ပစ်လိုက်ရဲ့
 ငါးတစ်ကောင်က ငါးတစ်ကောင်ကို တည်ဆောက်ကာ
 ငါးတစ်ကောင်က ငါးတစ်ကောင်ထဲမှာ နေထိုင်လို့
 ငါးတစ်ကောင်ကတော့ ငါးတစ်ကောင်ရဲ့ ပိတ်ဆို့ လုပ်ကြံမှုအောက်ကနေ
 ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်သွားလေရဲ့။

ဟီရာကလိုက်တပ်စ်ရဲ့ မြစ်ထဲမှာ
 ငါးတစ်ကောင်က ငါးတစ်ကောင်ကို ချစ်ကြိုက်
 ပြီးတော့ သူက ပြောလိုက်သေးရဲ့
 မင်းရဲ့ မျက်လုံးကလေးတွေဟာ ရှုန်းမြတောက်ပနေလိုက်ကြတာ
 မိုးကောင်းကင်ကြီးထဲက ငါးကလေးတွေ ကျနေတာပဲ
 ကိုယ်ဟာ မင်းရဲ့ ဆေးကနေ ကူးစက်ပြီး ပင်လယ်ဆီကို သွားမယ်
 ဘယ်အရာကိုမဆို ကိုယ်တို့ အတူ မျှဝေခံစားကြတာပေါ့ကွယ်
 ငါးအုပ်ကြီးထဲမှာ ကိုယ်နဲ့ လိုက်ဖက်အညီဆုံး
 အို ... ကိုယ့်ရဲ့ ငါးမဟေသီကလေးရယ်တဲ့။

ဟီရာကလိုက်တပ်စ်ရဲ့ မြစ်ထဲမှာ
 ငါးတစ်ကောင်က ငါးအားလုံးရဲ့ ငါးဆိုတာကို
 စိတ်ကူစိတ်သန့်နဲ့ ပုံဖော်ဖန်တီးထားခဲ့
 အဲဒီငါးဆီ ငါးတစ်ကောင်က ဒူးထောက်ခစားလို့
 အဲဒီငါးဆီ ငါးတစ်ကောင်က တေးပဏ္ဍာဆက်လို့
 အဲဒီငါးကို ငါးတစ်ကောင်က ခယညွတ်တွားလို့ ပေးသနားဖို့ တောင်းခံတာက
 သူ့ရဲ့ ငါးတစ်ဆွေတစ်မျိုးလုံး သောကကင်းဝေး နေနိုင်ရေးပ။

ဟီရာကလိုက်တပ်စ်ရဲ့ မြစ်ထဲမှာ
 ငါဟာ အထီးကျန် အဖော်မဲ့နေတဲ့ ငါးတစ်ကောင်
 အလှမ်းကွာဝေးလို့ သီးခြားဖြစ်နေတဲ့ ငါးတစ်ကောင်

နိတယ်ကဗျာ • ၂၀၆

(ယုတ်စွအဆုံး သစ်ပင်ငါး ကျောက်တုံးငါးတွေနဲ့ တောင်
အလှမ်းကွာဝေးလို့ သီးခြားဖြစ်နေပါလေရဲ့)
ဒီလို တစ်ကိုယ်တည်း ဖြစ်နေတဲ့ အခိုက်အတန့်
ငါးပေါက်စကလေးတစ်ကောင်စ နှစ်ကောင်စ တောက်ပတဲ့ အကြေးခွံတွေ
လက်ခနဲ ဝင်းပြက်လှုပ်ရှားသွားတဲ့ အခိုက်အတန့်
ဒါမှမဟုတ် စိတ်အမှောင်ခြမ်းရဲ့ ထွက်ပေါက်မဲ့မှု တဒင်္ဂကလေးမှာ
ငါဟာ ဒါကို ရေးသားမိပေါ့။

(Wisława Szymborska – In Heraclitus's River)

Translated by Stanislaw Baranczk and Clare Cavnagh

မြန်မာပြန် - ဗညားဇော်

ဝိယာန်နမ်

‘ဟဲ့ ကောင်မ၊ နင့်နာမည် ဘယ်လို ခေါ်သလဲ’

‘မသိဘူး’

‘နင့်အသက် ဘယ်လောက် ရှိပြီလဲ။ နင် ဘယ်က လာတာလဲ’

‘မသိဘူး’

‘ဒီလိုဏ်ခေါင်းကို နင် ဘာကြောင့် တူးတာလဲ’

‘မသိဘူး’

‘နင်ပုန်းနေတာ ဘယ်လောက်ကြာပြီလဲ’

‘မသိဘူး’

‘ငါ့လက်ကို နင်ဘာကြောင့် ကိုက်တာလဲ’

‘မသိဘူး’

‘ငါတို့က နင့်ကို ထိခိုက်နာကျင်အောင် လုပ်မှာ မဟုတ်ဘူး ဆိုတာ

နင်မသိဘူးလား’

‘မသိဘူး’

‘နင်က ဘယ်သူ့ဘက်က လူလဲ’

‘မသိဘူး’

‘ဒါက တိုက်ပွဲ ဖြစ်နေတာပဲ။ တစ်ဖက်ဖက်ကို

နင် ရွေးချယ်ရမှာပေါ့’

‘မသိဘူး’

‘နင်တို့ ရွာရော ရှိသေးရဲ့လား’

‘မသိဘူး’

‘ဒါတွေက နင့်ရဲ့ ကလေးတွေလား’

‘ဟုတ်တယ်’

(Wisława Szymborska – Vietnam)

Translated by Stanislaw Baranczk and Clare Cavnagh

မြန်မာပြန် - ဗညားဇော်

ထောမတ်စ် ထရန်စထရူးမာ

“သူ့ရဲ့ သိပ်သည်းတဲ့ အလင်းမှန် ပုံရိပ်တွေကို ဖြတ်ပြီး လက်တွေ့အဖြစ်မှန်ကို လက်ဆတ်စွာ ထိတွေ့နိုင်ဖို့ ကျွန်တော်တို့ကို ပေးတဲ့အတွက်ကြောင့်”

Tomas Tranströmer

ဖွား	၁၉၃၁၊ ဧပြီ ၁၅။ စတော့ဟုမ်း၊ ဆွီဒင်
ဆုရစဉ်နေထိုင်ရာ	ဆွီဒင်
ဆုရသည့် ခုနှစ်	၂၀၁၁
နယ်ပယ်	ကဗျာ
ဘာသာစကား	ဆွီဒစ်ရှ်

ထောမတ်စ် ထရန်စထရူးမာ (၁၉၂၃-၂၀၁၂)ဟာ စတော့ဟုမ်းမှာမွေးဖွားပြီး သူ့ဖခင်နဲ့ သူ့မိခင် ကွာရှင်းခဲ့တာကြောင့် ကျောင်းဆရာမဖြစ်တဲ့ မိခင်က ကြီးပြင်းအောင် စောင့်ရှောက်ခဲ့ရတယ်။ သူ့အလယ်တန်း ပညာရေးကို စတော့ဟုမ်းက ဆူဒြာ လက်တင်ကျောင်းက ပြီးတယ်။ အဲဒီမှာ ကဗျာစရေးတာပဲ။ ဂျာနယ်တွေမှာ ပုံနှိပ်ဖော်ပြထားတာတွေကနေ ရွေးချယ်ပြီး သူ့ရဲ့ ပထမဆုံး ကဗျာစာအုပ် ကဗျာ ၁၇ ပုဒ် (17 Poems)ကို ၁၉၅၄ မှာ ထုတ်ဝေတယ်။ သူ့ရဲ့ ပညာရေးကို စတော့ဟုမ်းတက္ကသိုလ်မှာ ဆက်သင်ပြီး ၁၉၅၆ မှာ စိတ်ပညာနဲ့ ဘွဲ့ရတယ်။ ၁၉၆၀ နဲ့ ၁၉၆၆ ကြား သူ့ရဲ့ အချိန်တွေကို နှစ်ပိုင်းခွဲဝေပြီး သက်ငယ် ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူတွေအတွက် တည်ထောင်ထားတဲ့ ရောက်စိတူနာဌာနမှာ စိတ်ပညာရှင်အဖြစ် အလုပ်လုပ်တယ်။ ကဗျာရေးတယ်။

ထရန်စထရူးမာကို ပြီးခဲ့တဲ့ ဆယ်စုနှစ်တွေရဲ့ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုအရှိဆုံး စကင်ဒီနေဗီးယန်း ကဗျာဆရာတွေထဲက တစ်ဦးအဖြစ် သတ်မှတ်ကြတယ်။ ကဗျာပေါင်းချုပ် ၁၅ အုပ် ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ဘာသာစကား ၆၀ ကျော် ပြန်ဆိုပြီး ဖြစ်တယ်။ ဧရာဝတီ ဖြူတန်ရှဲ့ သူ့စာပေလက်ရာ တစ်ရပ်လုံး အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆို

ချက်က ၁၉၈၇ မှာ ကဗျာပေါင်းချုပ်သစ် (New Collected Poems) အဖြစ် ယူကေမှာ ထုတ်ဝေပြီး ၁၉၉၇ မှာ တိုးချဲ့ထည့်သွင်းတယ်။

၁၉၆၀ ခုနှစ်များ အလယ်မှာ ထရန်းစထရူးမားဟာ ရောဘတ်ဘလိုင်နဲ့ ရင်းနှီးတဲ့ မိတ်ဆွေတွေဖြစ်လာပြီး နှစ်ယောက်သား မကြာခဏ စာ အဆက် အသွယ်ရှိကြတယ်။ ဘလိုင်ကလည်း ထရန်းစထရူးမားရဲ့ ကဗျာတွေကို အင်္ဂလိပ် လို့ ပြန်ဆိုတယ်။ ၂၀၀၁ မှာ ထရန်းစထရူးမားနဲ့ ဘလိုင်ရဲ့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာနဲ့ ခေတ်ပြိုင် အကြောင်းအရာတွေ၊ စာပေရေးရာ ကိစ္စတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး နေ့စဉ် ဆက်သွယ်ရေးသားတာတွေကို လေကြောင်းစာ (Air Mail) နာမည်နဲ့ ထုတ်ဝေ တယ်။ ဆီရီယား ကဗျာဆရာ အဖူးနစ္စကလည်း ထရန်းစထရူးမားရဲ့ ကဗျာတွေ အာရပ်ကမ္ဘာမှာ ပျံ့နှံ့ဖို့ သူနဲ့ အတူ ကဗျာဖတ်ခရီးတွေမှာ အတူသွားရင်း ကူညီ တယ်။ သူ့ရဲ့ ကဗျာတွေ၊ နော်ဗယ်တွေမှာ လူမှုရေးနဲ့ နိုင်ငံရေး ပြဿနာတွေကို ပြောင်ကျကျ ရေးထားတာ မရှိတာကြောင့် ၁၉၇၀ ခုနှစ်များမှာ အခြား ကဗျာ ဆရာတွေက ထရန်းစထရူးမားဟာ သူ့ခေတ်ကနေပြီး အဆက်ဖြစ်ထားတယ်လို့ စွပ်စွဲတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့ရဲ့ အရေးအသားတွေက မော်ဒန်ဝါဒီတွေနဲ့ ၂၀ ရာစု ကဗျာရဲ့ အစိန်စိန်ပရက်ရှင်းဝါဒီတွေ၊ ဆာရီယယ်တွေရဲ့ ဘာသာစကား ရှေ့ ရောက်ဖွံ့ဖြိုးမှုတွေထဲမှာ ရှိနေတယ်။ သူ့ရဲ့ ကြည်လင်ပြီး နေ့စဉ်ဘဝတွေက အပြင်ပန်းအားဖြင့် ရိုးရှင်းတဲ့ ပုံကားတွေနဲ့ သဘာဝက လူသားမျိုးနွယ်ရဲ့ အကြွင်းမဲ့ အသွင်လက္ခဏာအဖြစ်သို့ လျှို့ဝှက်နက်နဲပြီး ထိုးထွင်းသိရတဲ့ အတွင်းသဘောအနေနဲ့ ပေါ်ထွက်လာတယ်။ ဘိုပါးလ်မှာ ၁၉၈၄ ခုနှစ် ဓာတ်ငွေ့ပေါက်ကွဲမှု ကြေကွဲဖွယ်အဖြစ် ကြုံရတော့ ထရန်းစထရူးမားဟာ ချက်ချင်းရောက်သွားပြီး ဟာ ဆက်ချီဒန်နန်ဒန်လို အိန္ဒိယကဗျာဆရာတွေနဲ့အတူ ကဗျာဖတ်တဲ့ ကဏ္ဍမှာ ပါဝင်ခဲ့တယ်။

၁၉၉၀ မှာ သူ လေဖြတ်တာကို ခံရပြီး စကားမပြောနိုင်ဖြစ်သွားခဲ့သေး တယ်။ ဒါပေမဲ့ ၂၀၀၀ ခုနှစ်များ အစောပိုင်းထိ ဆက်ပြီး ကဗျာရေးနိုင်၊ ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့တယ်။ သူ့ရဲ့ နောက်ဆုံး မူရင်းစာအုပ်က *Den stora gåtan* ဖြစ်ပြီး ၂၀၀၄ မှာ ထုတ်ဝေတယ်။ ၂၀၀၆ မှာ ကြီးမားတဲ့ ပစ္စာ (The Great Enigma) အဖြစ် အင်္ဂလိပ်လို့ ပြန်ဆိုထုတ်ဝေခဲ့တယ်။ ထရန်းစထရူးမားဟာ ဘဝတစ်လျှောက်လုံး စန္ဒရား တီးခဲ့သူ ဖြစ်ပြီး လေဖြတ်ပြီးတဲ့နောက် ညာဘက် တစ်ခြမ်း မလှုပ်ရှားနိုင် ဖြစ်သွားတာကြောင့် ဘယ်လက်နဲ့ပဲ စန္ဒရားတီးနိုင်ဖို့ လေ့ကျင့်သင်ယူခဲ့တယ်။ စန္ဒရားတီးတာဟာ လေဖြတ်ပြီးတဲ့နောက်ပိုင်း ဆက်ပြီး ရှင်သန်နေထိုင်တဲ့ နည်းလမ်းပါပဲလို့ သူ မကြာခဏ ပြောတယ်။

သူ့ရဲ့ သမီးက ဂီတဖျော်ဖြေပွဲ အဆိုတော် တစ်ယောက်ဖြစ်ပြီး ၂၀၁၁ မှာ ထရန်းစ်ထရူးမားရဲ့ ကဗျာတွေကို အခြေခံ ရေးထားတဲ့ သီချင်းတွေပါတဲ့ အယ်လဘမ် *Dagsmeja* ကို ထုတ်ခဲ့တယ်။ သီချင်းရေးဆရာနဲ့ ဂီတပညာရှင် များစွာက သူ့ရဲ့ ကဗျာတွေ အခြေခံပြီး သီချင်း ဂီတတွေ ရေးဖွဲ့ခဲ့ကြတယ်။ ၂၀၁၁ မှာ နိတယ်စာပေဆုရတော့ သူက ၁၀၈ ယောက်မြောက်ဆုရသူဖြစ်ပြီး ၁၉၇၄ နှစ်နောက်ပိုင်း ဆွီဒင်ထဲက ပထမဆုံးသူ ဖြစ်တယ်။ ဆုကို သူ့ရဲ့ ဇနီးက ကိုယ်စားတက်ရောက်လက်ခံခဲ့တယ်။

နိတယ်ကဗျာ • ၂၁၂

သေပြီးနောက်

တစ်ခါက သိမ့်သိမ့်တုန် ပေါက်ကွဲမှု
 နောက်မှာ ရှည်လျား ဖိတ်ဖိတ်လက်နေတဲ့ ကြယ်တံခွန် အပြီးတန်း ကျန်ခဲ့
 အဲဒီအထဲမှာ ငါတို့ကို သိမ်းထား၊ အဲဒီဟာ တိဗီပုံရိပ်တွေကို နှင်းလွှမ်းသွားစေ
 တယ်လီဖုန်း ဝါယာတွေပေါ် ရေစက်များ သီးသွားစေ။
 တစ်ယောက်ယောက် ဆောင်းနေထဲ တစ်ရွက်စုတစ်ရွက်စု ရဲ့တောကို ဖြတ်လို့
 ဖြည်ဖြည်း စက်တံစီးသွားနိုင်သေး။
 သူတို့ဟာ ဖုန်းလမ်းညွှန်ထဲက ဆုတ်ထားတဲ့ စာမျက်နှာတွေနဲ့ တူတယ်။
 နာမည်တွေကို အအေးဓာတ်က မျှိုချထား။
 နှလုံးခုန်သံဟာ နာပျော်ဖွယ် ကောင်းနေသေးပေမဲ့
 ခဏခဏ အရိပ်က ရုပ်အထည်ထပ် စစ်မှန်သယောင်ထင်ရ
 အနက်ရောင် နဂါးအကြေးခွံချပ်ဝတ်ထဲ
 ဆာမူရိုင်းလည်း အရေးမပါတော့သလိုပဲ။

(Tomas Gösta Tranströmer -- After a Death)

Translated by Robert Bly

မြန်မာပြန် - အောင်မိုး

အမြန်စည်းချက်

မည်းမှောင်တဲ့ နေ့တစ်နေ့အပြီးမှာ ဟေဒင်ကို ငါတီးတော့
 လက်တွေ့ထဲမှာ နည်းနည်းနည်းနဲ့နေ။
 ခလုတ်တွေက အဆင်သင့်၊ ကြင်နာတဲ့ တူနက်ချက်ကလေးများ ကျလာ၊
 အသံဟာ ထက်သန်စိမ်းမြ တိတ်ဆိတ်မှုနဲ့ ပြည့်ဝလို့
 အသံက လွတ်လပ်မှုဟာ တကယ် ဖြစ်ရှိနေပြီး
 အဲဒီအတွက် တစ်ယောက်ယောက်ဟာ ဆီဇာဘုရင်ကို အခွန်အခ ပေးစရာမလိုလို့
 ပြောပြနေ။
 ငါက ငါ့လက်တွေကို ဟေဒင်အိတ်တွေထဲ ထိုးထည့်
 ပြီး ... စိတ်အေးလက်အေး ရှိနေသူတစ်ယောက်လို ပြုမူလို့။
 ငါ ဟေဒင်အလံကို လွှင့်၊ အချက်ပြက
 'လက်နက် မချဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးတော့ လိုချင်တယ်'
 ကျောက်တုံးတွေ ပျံ့နေ၊ ကျောက်တုံးတွေ လှိမ့်နေ
 ဂီတက ကုန်းလျှောပေါ် ဆောက်ထားတဲ့ ဖန်အိမ်။
 ကျောက်တုံးတွေ အိမ်ကို ဖြတ်လှိမ့်ဆင်းသွားလည်း
 မှန်တံခါးတွေ မကွဲမရှ နဂိုနေ မပျက်မြဲ။

(Tomas Gösta Tranströmer – Allegro)

Translated by Robin Fulton

မြန်မာပြန် - အောင်စိုး

နိတယ်ကဗျာ • ၂၁၄

စုံတွဲ

သူတို့ မီးအမှိတ် အဖြူရိပ်ဟာ
 အမှောင်ဖန်ခွက်ထဲ ဆေးပြားလို မပျော်မီ
 ခဏတာ ဖိတ်လို့၊ ပြီးတော့ သူတို့ ထကြပြီ။
 ဟိုတယ်နံရံများ ကောင်းကင်မည်းမည်းထဲ ထိုးတက်လာ၊
 ချစ်မှုချစ်ရေးများ ငြိမ်ကျသွားတော့ သူတို့ အိပ်ကြ။
 ဒါပေမဲ့ ကျောင်းသားလေး ပန်းချီရဲ့ စက္ကူစိုစိုထဲ
 တစ်ရောင်ထဲ တစ်ရောင် တွေ့ဆုံ စီးဝင်သလို
 သူတို့ရဲ့ အလျှို့ဝှက်ဆုံးအတွေးများ တွေ့ဆုံကြပြီ။
 မှောင်လာ၊ တိတ်ဆိတ်လာ။
 ဒါပေမဲ့ ဒီညမှာ မြို့ဟာ နီးကပ်လာ
 အေးခဲနေတဲ့ ပြတင်းပေါက်တွေနဲ့ အိမ်တို့ ချဉ်းလာ
 ကျပ်ညပ်လူအုပ်ထဲ သူတို့ ကပ်ရပ်လို့ စောင့်ကြ
 ခံစားချက်မဲ့ မျက်နှာတွေနဲ့ လူအုပ်တစ်အုပ်။

(Tomas Gösta Tranströmer – The Couple)

Translated by Robin Fulton

မြန်မာပြန် - အောင်မိုး

ရထားသံလမ်း

သန်းကောင်ကျော် ၂ နာရီ။ လရဲ့ အလင်းရောင်။ ကွင်းပြင်တစ်နေရာမှာ
 ရထားဟာ ရပ်လိုက်ပြီ။ အဝေးက မြို့တစ်မြို့ရဲ့
 မီးပွားမီးပွင့် အလင်းတွေ၊
 မိုးကုတ်စက်ဝိုင်းမှာ အေးတိအေးစက် ရိပ်ခန်း။
 အိပ်မက်ရဲ့ အနက်ကြီးထဲ ဆင်းသွားလိုက်တဲ့ ယောက်ျားလို့
 ရောက်ခဲ့တဲ့ နေရာကို ပြန်မှတ်မိမှာ မဟုတ်ဘူး
 သူပြန်နေကျ အရာတွေဆီ ပြန်လည် ရောက်ရှိလာတဲ့အခါ။
 ဒါမှမဟုတ်၊ နာမကျန်းမှုရဲ့ အနက်ကြီးထဲ ထိုးဆင်းသွားလိုက်သလို
 သူ့နေ့တွေ အားလုံးဟာ မီးပွားမီးပွင့်တွေ ဖြတ်သွားကြတာ
 အုပ်လိုက်ပဲ။
 မိုးကုတ်စက်ဝိုင်းမှာ ချိနဲ့ပြီးအေးခဲလို့
 ရထားဟာ လုံးဝ မတုန်မလှုပ်။
 ၂ နာရီ။ လင်းထိန်တဲ့လရောင်။ ကြယ် မရှိသလောက်။

(Tomas Gösta Tranströmer – Track)

English Translation – Robert Bly

မြန်မာပြန် - ဧယျာလင်း

